

ANKARA

HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM AÇISINDAN
KENT KONSEYLERİ: SİVAS ÖRNEĞİ**

Mustafa KORU

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZER**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
AMME İDARESİ ANA BİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI**

Ağustos-2019

ankara

HBM

**YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM AÇISINDAN KENT
KONSEYLERİ: SİVAS ÖRNEĞİ**

Mustafa KORU

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
AMME İDARESİ ANA BİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

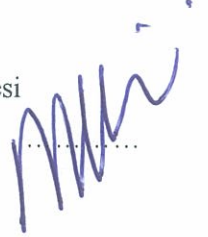
Ağustos-2019

Mustafa KORU tarafından hazırlanan “Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım Açısından Kent Konseyleri: Sivas Örneği” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Amme İdaresi Anabilim Dalında Kamu Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZER

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum.~~

Başkan: Prof. Dr. Murat AKÇAKAYA

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum.~~

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İRDEM

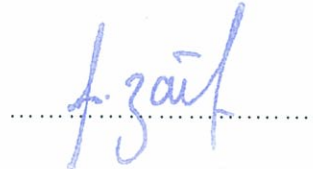
Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Polis Akademisi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum.~~

Tez Savunma Tarihi: 29/08/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZAİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada, Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; Bütün bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tamamına uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi; Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı; Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek bütün hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mustafa KORU

29/08/2019

YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM AÇISINDAN KENT KONSEYLERİ: SİVAS
ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisan Tezi)

Mustafa KORU

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ağustos, 2019

ÖZET

Yönetime katılım kavramı, bir kararın hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya bütününe o kararlardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek kişilerin güçleri oranında katkıda bulunması olarak tanımlanabilir. Yönetime katılım ile ilişkili birçok kavram vardır; demokrasi, siyasal kültür, yönetişim bu kavramlardan öne çıkanlardır. Yönetime katılımın en eski ve bilinen yöntemi seçimlerdir. Bunun yanı sıra birçok katılım yöntemi bulunmaktadır ve bunlardan birisi de, son dönemlerde yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemelere de girmiş olan kent konseyidir. Yerel yönetimlerde yönetime katılımın yerel ihtiyaçları karşılanmasında etkinliği ve verimliliği artıracığı kabul edilmektedir. Kent konseyi, bu anlamda yönetime katılımın bir aracı olarak kurulmuştur ve kendisine son derece önemli görevler yüklenmiştir. Bu çalışma ile yerel yönetimlerde yönetime katılımı sağlamanın önemli bir aracı görülerek oluşturulan kent konseyleri incelenmiştir. Kent konseylerinin kendisinden beklenen işlevi/görevleri yerine getirip getirmediği, Sivas Kent Konseyi özelinde ele alınarak uygulamadaki durum tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bilim Kodu: 111610

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yönetime Katılım, Kent Konseyi, Sivas Kent Konseyi

Sayfa Adeti: 157

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZER

CITY COUNCILS WITH REGARD TO CODETERMINATION OF POWER ON LOCAL
GOVERNMENTS: SAMPLE OF SIVAS

(M.Sc. Thesis)

Mustafa KORU

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

August, 2019

ABSTRACT

Codetermination of power can be defined as relative contribution of persons, whom will directly or indirectly be influenced by those decisions, to one of, a few of and/or all of phases with reference to the preparation, maturation, making, and implementation of a decision. There are large number of concepts concerned codetermination of power, the prominent concepts in the field are democracy, political culture and governance. The most ancient and the most known method for codetermination of power is election. Besides, there are lots of methods for codetermination and one of these methods is city council which has been put into practice by legal regulations regarding local governments. It is agreed that codetermination of power within local governments increases in efficiency and effectiveness on satisfying local needs. City council, in this sense, has been established to be a means of a codetermination of power and has been undertook extremely important missions. In the present study, the city council, established because it is deemed as an important means for providing codetermination of power on local governments, is analysed. It is endeavoured in practical terms whether the city councils fulfil the tasks and functions which are attributed for themselves, or not by especially addressing Sivas City Council.

Science Code: 111610

Keywords: Local Governments, Codetermination of Power, City Council, Sivas City Council

Page Number: 157

Thesis Supervisor: Professor Doctor Mehmet Akif ÖZER

TEŞEKKÜR

Bu tezi yazarken gerekli desteği sağlayan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZER Bey'e; tez alışmamın en başından beri desteğini ve emeğini hi esirgemeyen, kapatılan TODAİE'nin eski öğretim üyesi ve ilk danışmanım Sayın Prof. Dr. A. Argun AKDOğAN Bey'e; tez çalışması süresince yardımlarını hiç eksik etmeyen değerli dostum Salih POLAT'a; Sivas Kent Konseyi hakkındaki bilgileri derlerken büyük bir anlayışla yardımcı olan Kent Konseyi Genel Sekreteri Mahmut ATEŐALP Bey'e; tez çalışmam süresince vakitlerinden çaldığım, büyük bir anlayış, özveri ve sabırla beni destekleyen değerli eşime, kızıma ve oğluma; bu tezdeki bilgileri edindiğim ve kaynakçada gösterdiğim kıymetli yazarlara sonsuz teőkükürlerimi bu satırlarla ödenmeyecek borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLARIN LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMLAR VE TANIMLAR	5
2.1. Yerel Yönetimler ve Özellikleri.....	5
2.2. Demokrasi ve Yerel Demokrasi.....	12
2.3. Siyasal Katılım ve Yerel Katılım.....	20
2.4. Siyasal Kültür.....	28
2.4.1. Kültür ve Siyasal Kültür	28
2.4.2. Siyasal Kültür Katılım İlişkisi	32
2.5. Sürdürülebilir Kalkınma.....	33
2.6. Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Türkiye’de Yerel Gündem 21	36
2.7. Yönetişim	41
2.8. Kent Konseyi.....	48
3. YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM ŞEKİLLERİ VE KENT KONSEYİ	51
3.1. Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım Şekilleri	51
3.1.1. Seçimler Yoluyla Katılım	52
3.1.2. Halk Oylaması Yoluyla Katılım	54
3.1.3. Mahalle Düzeyinde Katılım	56
3.1.4. Yerel Yönetimlerde Gönüllü Katılım	59
3.1.5. Yerel Halkın Meclis Kararlarına Katılımı.....	61

	Sayfa
3.1.6. Hemşehri Toplantılar	62
3.1.7. İletişim Araçlarıyla Katılım	63
3.1.8. Sivil Toplum Kuruluşları Aracılığıyla Katılım	65
3.1.9. Kent Konseyi Yoluyla Katılım	66
3.1.10. Diğer Katılım Yöntemleri	67
3.2. Kent Konseyi	70
3.2.1. Kent Konseyinin Hukuki Dayanakları	71
3.2.2. Kent Konseyinin Amacı	71
3.2.3. Kent Konseyinin Görevleri	72
3.2.4. Kent Konseyinin Oluşumu	73
3.2.5. Kent Konseyinin Organları	74
3.2.6. Kent Konseyinin Çalışma İlkeleri	75
3.2.7. Kent Konseyinin Mali Yapısı	76
3.2.8. Kent Konseyinin Yaptırım Gücü	76
3.2.9. Kent Konseyi ve Katılım.....	77
4. SİVAS KENT KONSEYİ SAHA ÇALIŞMASI	81
4.1. Sivas Kent Konseyi.....	81
4.1.1. Sivas Kent Konseyi Hakkında Genel Bilgiler	82
4.1.2. Sivas Kent Konseyinin Amacı.....	83
4.1.3. Sivas Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri.....	84
4.1.4. Sivas Kent Konseyinin Organları ve Çalışmaları	86
4.2. Sivas Kent Konseyi Üyeleriyle Yapılan Mülakat	101
4.2.1. Çalışmanın Amacı	101
4.2.2. Çalışmanın Kapsamı (Evreni ve Örneklemi)	101
4.2.3. Çalışmanın Kısıtları ve Varsayımları	103
4.2.4. Çalışmanın Yöntemi (Veri Toplama Tekniği)	103

4.2.5. Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu ve Genel Kurul Üyeleriyle Yapılan Mülakat	104
4.2.5.1. Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat .	104
4.2.5.2. Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat .	114
4.2.5.3. Mülakat sonuçlarının genel değerlendirmesi	118
5. SONUÇ	121
KAYNAKLAR	131
EKLER	137
EK-1. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi	139
EK-2. Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü	145
EK-3. Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi	151
EK-4. Mülakat Soruları.....	155
ÖZGEÇMİŞ	157

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo

Sayfa

Tablo 1.1. Siyasal Kültür Türleri 31

KISALTMALAR LİSTESİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
Bkz.	Bakınız
BM	Birleşmiş Milletler
DB	Dünya Bankası
G21	Gündem 21
ICLEI	Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi
IULA – EMME	Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği - Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı.
MATRA	Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri için Sosyal Dönüşüm Programı.
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TODAİE	Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı.
UNDP – DGTTF	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı - Demokratik Yönetişim Tematik Güven Fonu.
YG 21	Yerel Gündem 21

1. GİRİŞ

Yönetime katılım demokratik yönetimlerin en temel unsurudur. Demokrasinin, ilk ortaya çıkışından günümüze kadar uygulanmasında farklılıklar olsa da, öz itibarıyla halkın, yönetim konusunda edilgenlikten kurtulması ve yönetimin halka dayanması olduğu söylenebilir. Dolayısıyla günümüzün yönetim anlayışında alternatifi olmadığı düşünülen demokrasilerin en önemli yapı taşlarından birisi halkın yönetime katılımıdır.

En eski ve en yaygın uygulaması seçimler olan yönetime katılım konusunda bugün için seçimlerin yanı sıra halk oylamaları, meclis toplantılarına katılım, hemşehri toplantıları gibi ulusal ve yerel düzeyde çok farklı yöntemler uygulanmakta veya denenmektedir ve bu yöntemlerin amacı yönetime katılımı artırmaktır. Bunun yanı sıra kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması, yerel yönetimlere hak ve ödevlerinin artırılması, yönetişim, kent konseyi gibi düzenlemelerin, söylemlerin ve yapılanmaların temel vurgusu da yönetime katılımın artırılması noktasıdır. Burada özellikle ön plana çıkan yönetişim söylemidir ve artık yönetim işinden değil de birlikte yönetmek anlamında yönetişimden bahsedilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Yönetime katılım, kısaca; halkın kararlar alınırken, uygulanırken ve denetlenirken söz sahibi olmasını, bunlara etki etmesini ifade eden bir kavramdır. Yönetişim ise birlikte yönetmek anlamında kullanılmaktadır ve kamu kesimini dışlamayan, bununla beraber sivil toplumu, toplumdaki farklı grupları ve piyasaları (bilhassa uluslararası piyasaları) yönetimin merkezine yerleştiren bir yönetim yaklaşımıdır. Buradan hareketle yönetişimin, halkın doğrudan katılımına değil de toplumdaki çok çeşitli gruplar aracılığıyla katılımına yer verdiği söylenebilir. Oysaki yönetime katılımı artırma çabasında halkı edilgenlikten, dolaylıktan kurtarıp daha aktif hale getirmek vardır.

Yönetişimin yönetimi katılımı artırmaya yönelik yereldeki uygulama ayağı, son yıllarda Türkiye'deki yerel yönetim yasalarına da girmiş olan, kent konseyidir. Kent konseyi ise; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarını ifade eder, şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu çalışmada, kendisine son derece önemli görevler verilmiş olan kent konseyi Sivas ili özelinde incelenecektir. Yönetime katılımın çok farklı yolları varken özellikle üstünde durulan ve fazlasıyla emek, zaman ve para harcanan kent konseyinin uygulamadaki durumu

tespit edilemeye çalışılacaktır. Çalışma; yeniden yapılanma, katılımı artırma gibi çalışmaların odak noktasını teşkil eden yerel yönetimleri ve bu dönüşümün en önemli unsuru olan yönetime katılımı konularını incelemesi açısından son derece hassas bir konuyu ihtiva ettiği düşünülmektedir. Ayrıca küresel çapta ilgi odağı olan bir konuya yönelmesi ve özellikle yeni bir yönetim şekli diye ifade edilen yönetişimin yereldeki ayağı olan kent konseyi üzerinde durulması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Yerel yönetimlerde yönetime katılımı artırmaya yönelik yeni bir katılım yöntemi olan kent konseyini araştıran bu çalışmanın, bu yönde duyulan ihtiyaca da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buna ilaveten saha araştırması içeren bu çalışma kent konseyinin yönetime katılımı sağlamadaki durumunu uygulama üzerinden değerlendirilmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın temel amacı, yerelde yönetime katılım şekillerinden birisi olarak değerlendirilen kent konseyinin bu haliyle nasıl bir işleve sahip olduğunu ve halkın yönetime katılımı bağlamında etkinliğini gerek literatür ve gerekse Sivas Kent Konseyi üzerinden araştırmaktır.

Yönetime katılım ilgi, önemseme, bilgi ve eylem aşamalarını içermektedir. Bu noktada kent konseyine ilgi, konsey hakkında bilgi ve bu katılım yönteminin eyleme dönüştürülüp dönüştürülemediğinin araştırılması çalışmanın bir diğer amacıdır. Özellikle kent konseyinin Sivas özelinde bilinirliği, fiiliyatta karşılığının olup olmadığı, aktif çalışıp çalışmadığı, yönetime katılım konusunda hangi boşluğu doldurduğu üzerinde durulacaktır. Kent konseyinden son derece önemli görevler beklenmektedir ancak bu kadar önemli görevlerin yerine getirecek yaptırım gücü bulunmamaktadır. Bu noktada kanuni görevlerini yerine getirip getirmediikleri de araştırılmaktadır.

Çalışma da ayrıca; “Yönetime katılımı etkileyen unsurlar nelerdir? Yerel yönetimlerde yönetime katılım şekilleri nelerdir ve bu yönetim düzeyinde, halkın yönetime katılımı bağlamında, kent konseyinin rolü nedir? Diğer katılım yöntemleri denenmekte midir? Kent konseyi demokratik ve katılımcı bir yerel yönetimin anlayışına katkı sağlayabilmiş midir, öncesiyle sonrası arasında bu noktada Sivas özelinde bir fark var mıdır? ” sorularına cevap aranacaktır.

Bu çalışmada öncelikle çalışmanın konusuyla ilgili literatür taraması yapılmış olup, bu kapsamda kavramsal çerçeve ve çalışmanın teorik bilgileri derlenmiştir. Çalışma konusuyla ilgili bilgileri derlemek için; kitap, makale, yayımlanmamış tez, konuyla alakalı mevzuat, internet ve medya kaynak olarak kullanılmıştır. Çalışmanın saha kısmında ise; Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliğindeki konuya ilişkin bütün arşiv kayıtları incelenmiş gerek yapı

ve gerekse faaliyet anlamında bütün bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca Konsey üyeleriyle yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan derinlemesine mülakat (kişisel görüşme) yapılmıştır. Böylece çalışmada hem ikincil veri toplama yöntemi hem de birincil veri toplama yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın kavramsal çerçevesi ve tanımlar üzerinde durulacaktır. Yönetime katılım ve kent konseyi ile ilgili olan kavramlar ayrıntılı olarak ele alınacak ve kent konseyini öne çıkaran tarihi süreçlere de ilgili kavramlar üzerinden değinilecektir. Yönetime katılımı etkileyen siyasal kültür gibi faktörlere; kent konseyi denilince hemen her kaynakta yer alan sürdürülebilir kalkınma gibi kavramlara; yine konuyla alakalı demokrasi ve yerel demokrasi gibi kavramlara bu bölümde yer verilecektir. Hemen her kavrama yönelik eleştirel yaklaşımakla beraber, kent konseyinin yönetişimin bir uygulama ayağı olmasından hareketle, yönetişim kavramına bu bölümde ayrıntılı yer verilecek ve kendisine yöneltilecek eleştirilere ayrıntılı olarak değinilecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise yönetime katılım şekilleri ve bir katılım şekli olan kent konseyine yer verilecektir. Burada katılım şekilleri, uygulanabilirlik açısından değerlendirilecek ve kent konseyi dışındaki katılım şekillerinin yönetime katılımı sağlamadaki etkinlikleri araştırılacaktır. Böylece seçimler gibi içselleştirilmiş katılım yöntemlerinden, bireysel talepleri iletmenin bir yöntemi olan dilekçeye kadar çok çeşitli katılım yöntemleri, kent konseyiyle verimlilik açısından karşılaştırılabilecektir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Sivas Kent Konseyi saha çalışmasına yer verilecektir. Özellikle kent konseyinin uygulamadaki durumunu Sivas özelinde ortaya koymaya çalışılan bu bölüm; çalışmanın kendine özgü kısmıdır ve akademik literatüre en fazla katkı sağlanması düşünülen, bu alana ilişkin ilk olma özelliği bulunan bölümdür. Bu bölümde öncelikle Sivas Kent Konseyi hakkında genel bilgilere yer verilecek; daha sonra ise yapılanması, organları, faaliyetlerine ayrıntılı olarak değinilecektir. Bu bölümde asıl olarak kent konseyinin aktifliği, bilinirliği, faaliyetleri, Sivas için önemli olan konularda çözüm üretip üretmediği ve kent konseyinden beklenen diğer görevleri yerine getirip getirmediği araştırılacaktır.

Buna ilaveten üçüncü bölümde saha çalışması kapsamında Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu ve Yönetim Kurulu üyeleriyle yapılan mülakata (kişisel görüşme) yer verilecektir. Bu mülakatta veri toplamak amacıyla birincil veri toplama yöntemlerinden olan, nitel araştırma yönteminin derinlemesine mülakat (kişisel görüşme) tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesindeki amaç konuya ilişkin daha derinlemesine bilgi edinilebileceğinin düşünülmüş olmasıdır. Mülakatta, çalışmanın amaç ve yöntemi göz önüne alınarak yarı yapılandırılmış sorular hazırlanmıştır. Mülakat kapsamında Yürütme Kurulu üyelerinden

9'u, Genel Kurul üyelerinden 11'i ile görüşülmüştür. Yürütme Kurulu üyelerine yarı yapılandırılmış 10; Genel Kurul üyelerine ise yine yarı yapılandırılmış 4 soru sorulmuştur. Bu iki grubun soruları farklı farklıdır. Böyle yapılmasının sebebi iki grubun bilgi ve sorumluluk düzeylerinin farklı olacağı düşünölmüş olmasıdır. Mülakatın birinci kısmı, yalnızca Sivas il merkezindeki Sivas Kent Konseyi üyelerine uygulanmış olmasıdır. Bunun sebebi, her şeyden önce konu hakkında daha fazla bilgi sahibi olduklarının düşünölmüştür. Bu alana ilişkin daha önce yapılmış bir çalışma bulunmaması ve bu açıdan ilk olma özelliği de mülakatın bir diğeri kısıtıdır.

Katılım, açıklık, şeffaf yönetim vb. kavramların Türkiye'deki kavramsal düzeyde tartışılmaya başlaması çok da eski değildir. Özellikle yerel yönetimlere yönelik reform çalışmaları kapsamında bu kavramların yerel yönetimleri düzenleyen kanunlarda yer alması 2004-2005 yıllarında olmuştur. Çalışmanın birinci varsayımı başta katılımcılık olmak üzere hâlen yönetime ilişkin bu kavramların özellikle yerel düzeyde kurumsallaşmadığıdır. Yerel yönetimler demokrasinin beşiği olarak görölmektedir. Genelde yerel yönetimler için özelde ise Sivas Belediye sınırları içerisinde seçimler dışındaki katılım imkânlarının düşük olduğu çalışmanın bir diğeri varsayımıdır. Katılımı etkileyen en önemli unsurlardan biri ve hatta en önemlisinin siyasal kültür olduğu düşünölmektedir. Katılımcı olmanın temelinde de siyasal kültürün bu yönde gelişme göstermiş olması yatmaktadır. Sivas özelinde yönetime katılım kültürünün gelişmemiş olduğu ve dolayısıyla yönetime katılmanın öneminin birçok yönetici tarafından vurgulanmasına rağmen katılım çabasının ve isteğinin (hem yöneticiler hem de yönetilenler için) oldukça sınırlı kaldığı varsayılmaktadır.

2. KAVRAMLAR VE TANIMLAR

Bu çalışma, yerel yönetimlerde yönetime katılımı, Sivas Kent Konseyi özelinde araştırmaktadır. Bu bölümde konuya temel teşkil eden ve konuyla ilgili kavramlara yer verilecektir. Bu kapsamda yer verilecek ilk kavram yerel yönetim kavramıdır ve yerel yönetimlerin ne olduğu, temel özellikleri üzerinde durulacaktır. Böylece yerel yönetim denildiğinde bu çalışmada ne kastedildiğinin anlaşılması amaçlanmıştır.

Yerel yönetimler demokrasi kavramıyla genelde birlikte anılmaktadır. Dolayısıyla açıklanması gereken bir kavramda demokrasi kavramıdır ve bunun yerel yönetimle ilişkisine değinilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca tez çalışmasının temel konusu “yönetime katılım”dır ve yönetime katılım denildiğinde de akla gelen ilk kavramlardan birisi, demokrasi kavramıdır. Çünkü demokrasinin kendi tanımı kısaca halkın yönetimidir ve bu haliyle temeli katılımdır. Demokrasi kavramının açıklanması bu açıdan da yerinde olacaktır.

Bunun yanı sıra çalışmanın temelini “yönetime katılım” oluşturmaktadır. Bu sebeple katılım, siyasal katılım, yönetime katılım kavramlarının ve bunların unsurlarının, kaynaklarının; katılımı etkileyen siyasal kültür kavramının da açıklanması, gerekmektedir. Bu kavramların açıklanması “yönetime katılım” ifadesini daha anlaşılır kılacağı düşünülmektedir.

Bunun dışında kent konseyini ortaya çıkaran süreç ve bu süreçte öne çıkan sürdürülebilir kalkınma, yönetişim gibi kavramlara da yine bu bölümde yer verilecektir. Çünkü kent konseyi, sadece kanuni bir dayanağa göre oluşturulmuş yapılar değil, bir sürecin ürünüdür. Ayrıca bu süreç; Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve bunların uygulanmasını da kapsadığından, bu kavramlara da değinilecektir. Son olarak belirtmek gerekir ki bu bölümdeki kavramlara, hem tezin ilerleyen bölümlerinde kullanılacağı için hem de bu çalışmanın kapsamını/konusunu anlaşılır kılmak için yer verilmiştir.

2.1.Yerel Yönetimlerin Tanımı ve Özellikleri

Yerel yönetim, kendi kendini yöneten topluluk olarak nitelendirilebilir. Diğer bir ifade ile belirli bir coğrafi alanda yaşayan topluluğun, yerel nitelikli ve ortak ihtiyaçlarını doğrudan veya dolaylı olarak karşılama faaliyetlerini anlatır. Genel kabul gören başka bir tanıma göre yerel yönetimler; ortak (müşterek) ve yerel ihtiyaçların, kendi organları eliyle karşılanabilmesi için bir yörede yaşayanlara özerklik tanınmasıyla oluşturulmuş idari yapılanmalardır (Keleş, 2009:23). Uluslararası Toplum Bilim Ansiklopedisi’nde yerel yönetimin; “bir devletin ya da bölgesel yönetimin alt birimi olan ve göreceli olarak küçük

bir alanda sınırlı sayıdaki kamusal politikaların belirlenmesi ve uygulanması ile görevli kamu kuruluşu” olarak tanımlandığı ifade edilmektedir (Keleş, 2014:25).

Uluslararası Yerel Yönetimler Birliğinin (IULA), 23-26 Eylül 1985 tarihinde Rio de Janeiro’da düzenlenen 27. Dünya Yerel Yönetimler Kongresi’nde kabul ettiği Yerel Yönetimler Evrensel Bildirgesi’nde, yerel yönetim kavramı; “yerel yönetim birimlerinin kamuyla ilgili yerel işleri, kendi sorumlulukları altında ve yerel halkın çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkını ve ödevini dile getirir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Şensoy, 2010:14).

Bir başka tanımlamada yerel yönetimler; “merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak gereksinmesini karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, yasaların ortaya koyduğu görev ve yetkilere sahip, öz geliri, bütçesi ve personeli olan, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modeli” olarak ifade edilmiştir (Sezer, 2008:57; Koçak, 2013:7).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının (1982) 127. maddesinde ise yerel yönetimler; “(Mahalli idareler) İl, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir” (1982 Anayasası, <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>).

Tanımlamalara bakılacak olursa yerel yönetim kavramının tanımlanmasında ortak vurgu, “sınırlı bir alandaki topluluğun, ortak ihtiyaçlarını, kendi seçtiği organları eliyle ve yasal sınırlar çerçevesinde karşılaması” noktalarına yapılmaktadır. Bunun yanı sıra acaba yerel yönetim kavramı, vurgulanan noktalar dikkate alındığında, yereldeki demokratik yapılanmaları açıklamak için yeterli midir? Bu soruya cevap verilebilmesi ve yerel yönetim kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için yerinden yönetim, âdemi merkezîyet, mahalli idare kavramlarının açıklanmasına ihtiyaç vardır. Çünkü yerel yönetim, yerinden yönetim, âdemi merkezîyet, mahalli idare gibi kavramlar kimi zaman birbirlerinin yerine kimi zamanda biri diğerini kapsayacak şekilde kullanılabilir.

Yerinden yönetim, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde karar almak ve uygulamak yetkisinin, merkezi idare teşkilatı dışında, merkezden bağımsız tüzelkişiliği olan idarelere verilmesidir (Şensoy, 2010:5), şeklinde tanımlanabilir. Bu haliyle yerel yönetim kavramından bir farkı yok gibidir. Ancak yerinden yönetim kavramı daha geniş bir kavramdır. Şöyle ki yerinden yönetimin (âdem-i merkezîyet- decentralization) iki türü

vardır. Birincisi yetki genişliğidir ki merkezdeki kuruluşların, bazı yetkileri, yereldeki birimlerine, kendi adlarına kullanmak üzere devretmesidir; ikincisi ise gerçek anlamda yerinden yönetim birimi olarak yasalar uyarınca oluşturulmuş yönetim organlarının, yine yasaların belirlediği ya da merkeze bırakılmış olanlardan başka işlevleri görebilmeleri için yasal, siyasal ve mali yetkilerle donatılması, şeklinde tanımlanmaktadır (Keleş, 2014:23). Ayrıca Birleşmiş Milletlerin (BM), dilimizdeki karşılığı yerinden yönetim veya âdem-i merkeziyet olan “decentralization” kavramını, hem yetki genişliği (deconcentration) hem de yerinden yönetim (devolution) karşılığı olarak kullandığı belirtilmektedir (Görmez, 1997:39). Ancak yetki genişliğinin merkezden yönetimin bir şekli olduğunu söyleyenlerin de bulunduğu ifade edilmektedir (Görmez, 1997:39). Türkiye’de yetki genişliği, merkez adına ve genelde merkezin taşra uzantısı tarafından kullanılması sebebiyle merkezi yönetimin bir şeklidir, diye ifade edilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Yerinden yönetim, yerel halkın kendi eliyle seçtiği organlarca yönetilmesini anlatan bir dizge, yani yönetim biçimi olarak tanımlanmakta; buna ilaveten merkezi yönetimce, belli sınırlar içerisinde kurallar koymaya, mali yükümlülükler getirmeye yetkili kılınmış, bir yerel meclisin denetimi altındaki birimler, yerel yönetim birimi olarak ifade edilmektedir (Keleş, 2014:24). Şu halde yerinden yönetim kavramı, yerelin yönetimine ilişkin bir sistemi ifade eder ki bu sistem, içerisindeki birimleri de kapsamaktadır. Dolayısıyla yerinden yönetim kavramı, yerel yönetime göre daha kapsamlı bir kavramdır. Yerinden yönetimin birkaç türü bulunmaktadır ve bu türlerinin açıklanması yerinden yönetim kavramının, yerel yönetim kavramına göre daha kapsayıcı olmasını anlaşılır kılacaktır.

Yerinden yönetim, siyasal yerinden yönetim ve idari yerinden yönetim diye ikiye; idari yerinden yönetim ise hizmet yerinden yönetim ve yer yönünden yerinden yönetim diye ikiye ayrılmaktadır (Keleş, 2014:24-25; Görmez, 1997:42-43): Siyasal yerinden yönetim, daha çok federal devletlerde, anayasalarca, yerel birimlere tanınmış olan yarı özerk veya özerk statülü yönetim biçimidir ve yasama, yürütme ve belli oranda da yargı yetkisini içerir. İdari yerinden yönetim, yasama ve yargı kuvvetlerinin merkezde toplandığı, yürütmeye ilişkin kimi yetkileri kullanan, ayrı bir tüzel kişiliği olan sistemi ifade etmektedir. Eğer, idari yerinden yönetim, özel veya teknik uzmanlık isteyen belli kamu hizmetlerinin, merkezin dışında, ayrı bir tüzel kişilik altında yürütülmesi şeklindeyse hizmet yerinden yönetim; belirli bir yörede yaşayanların ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini, özerk ve seçikle belirlenmiş organları eliyle gerçekleştiriyorsa yer yönünden yerinden yönetim, diye ifade

edilmektedir. Bu çalışmada yerel yönetimden kasıt işte bu yer yönünden yerinden yönetim birimleridir.

Özetle yerel yönetim kavramı, yerinden yönetime göre daha sınırlı bir kavramdır ve yereldeki belirli yönetim kademelerini/birimlerini ifade etmektedir. Yerinden yönetim kavramı ise yerele ilişkin bir yönetim biçimidir. Bu yönetim biçimi yereldeki yönetim kademelerini de kapsamaktadır ve dolayısıyla yerel yönetim, yerinden yönetimin bir parçasıdır. Başka bir açıdan bakılacak olursa yerel yönetim, yerinden yönetimin bir türü olan idari yerinden yönetimin yer yönünden uygulanmasıdır, denilebilir. Âdem-i merkeziyet ise yerinden yönetimin eş anlamlısıdır. Ayrıca mahalli idare kavramı da, yerel yönetim kavramının eş anlamlısıdır. Ancak literatürde, yerel yönetim ve mahalli idare kavramlarından, birini diğerine tercih edip, diğerinin kullanılmaması gerektiği yönünde farklı görüşlerde bulunmaktadır (Farklı görüşler için bkz.: Elma, 2007:84-85). Bu çalışmada yerel yönetimden kasıt uygulamadaki yerel yönetim birimleri olduğu için, bu minvaldeki kavramsal tartışmaya girilmeyecektir. Kavram olarak yerel yönetim kavramı seçilmiştir ancak mahalli idare kavramı da bundan farklı görülmemektedir. Nitekim Türkiye'deki yerel yönetim birimleri, 1982 Anayasası'nda, mahalli idare diye nitelendirilmiştir.

Buraya kadar yapılan tanımlamalardan ve açıklamalardan hareketle Türkiye'deki yerel yönetimlerin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- a. Yerel yönetimler her şeyden önce sınırlı bir coğrafi alanda faaliyet göstermektedirler. Bu alan Türkiye'deki yerel yönetim birimlerinde; il özel idareleri için il mülki sınırlarını, il belediyeleri için merkez ilçe yerleşim yeri ve mücavir alanını, ilçe belediyeleri için ilçe merkezi ve mücavir alanını köyler için ise köy sınırlarını kapsamaktadır. Yerel yönetimin tanımlanmasında bu sınırlı alan ya küçük bir topluluk ya da coğrafi olarak ülke ve bölgeden daha küçük bir alan şeklinde ifadesini bulmuştur. Dolayısıyla nispeten sınırlı bir alanda faaliyet göstermek, hemen hemen bütün ülkelerdeki yerel yönetimlerin ortak özelliği olduğu da söylenebilir.
- b. Yerel yönetimler özerktirler. Buradaki özerklik bağımsızlık/muhtariyet anlamındaki siyasal özerklik değil, kısaca yasalarla belirlenmiş görevlerini kendi sorumlulukları altında, kendi organları eliyle, kendi bütçesi ve personeliyle yerine getirme anlamındaki idari ve mali özerkliktir. Başka bir ifadeyle Devlet tüzelkişiliği dışında ayrı bir tüzelkişilikleri ve ayrı bir bütçesinin olmasını ifade etmektedir.
- c. Karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulurlar. Dolayısıyla demokratik yapılardır. Yerel yönetimlerin en önemli özelliklerinden birisi budur ve bu özelliğin

olmadığı bir yapılanmanın yerel yönetim olarak isimlendirilmesi mümkün görülmemektedir. Buradan hareketle seçimle belirlenmiş organları, merkezi idarenin görevden alamaması gerekir. Türkiye’de yerel yönetimlerin organlarını, kural olarak, merkezi yönetim görevden alamaz. Bu organların görevden alınması konusunda yetki yargı yerlerinin olmakla birlikte bu kural mutlak değildir. 1982 Anayasası’nın 127. maddesinde bu hususla alakalı olarak; “Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur.” ifadesi yer almaktadır. (<https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>). Ancak maddenin devamında, geçici olarak bu organların merkezi idare tarafından görevden uzaklaştırılabileceği yer almaktadır. Bu ise, geçicide olsa bu organların keyfi olarak görevden uzaklaştırılabilmesine yol açabilecektir (Keleş, 2014:169). Ayrıca yerel yönetim birimlerinden köy yönetiminde, seçimle iş başına gelmiş bir organ olan köy muhtarı ile ihtiyar meclisi üyelerinin görevden alınmasında da bu kuralın geçerli olmadığını belirtmek gerekir. Çünkü bu konuda yetki yargı yerlerinde değil, merkezin taşradaki görevlilerindedir (442 Sayılı Köy Kanunu’nun 41. maddesi, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin1.Asp?MevzuatKod=1.3.442&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=&Tur=1&Tertip=3&No=442>).

- d. Yerel yönetimler, yerelde yaşayanların ortak ihtiyaçlarına yönelik faaliyet gösterirler. Hangi faaliyetlerin “ortak ihtiyaç” ibaresi kapsamına gireceğini net bir şekilde ayırmak pek mümkün değildir. Ancak; temizlik, kanalizasyon, su, otopark, kent içi yolların yapımı, bakımı ve onarımı, imar işleri, açık ve yeşil alanların oluşturulması, besin maddelerinin sağlık denetimi, kent içi ulaşım, kültür, turizm ve tanıtım gibi faaliyetlerin genel olarak yerel nitelikte oldukları kabul edilmektedir (Keleş, 2014:27). Tabi bu hizmetlere başka hizmetlerin eklenmesi veya bazılarının merkezi yönetimce yerine getirilmesi mümkündür. Bu durum ülkelerin yerel yönetimlere yaklaşımlarıyla alakalı bir durum olarak görülmektedir. Örneğin kimi ülkelerde eğitim hizmetini yerine getiren yerel yönetimlerinin olduğu da bilinmektedir. Dolayısıyla, yerel bir topluluğun bir arada yaşamalarından kaynaklanan hemen her türlü ihtiyaç “ortak ihtiyaç” olarak belirlenebilir, ancak bir yerel yönetim biriminin bu konuda faaliyette bulunması o ülkenin yasalarınca bunun belirtilmiş olmasına bağlıdır.

Tabi burada belirtilmesi gereken bir noktada, hizmetin kimin yerine getireceğiyle alakalı, “verimlilik, etkinlik ve etkililik” sorunudur. Başka bir ifadeyle sunulacak hizmeti merkezi ve yerel yönetimden hangisi sunarsa verimli, etkin ve etkili hizmet sunumu gerçekleşmiş

olur? Verimlilik, en az girdi en fazla çıktı ilişkisini (Aydın, 2008: 59); etkinlik, çıktılarla çıktılarına yönelik önceden belirlenmiş hedeflere ulaşma derecesini (Demir, 2011: 4); etkililik ise gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucunda, önceden belirlenmiş amaçlara ulaşma derecesini (Yükçü ve Atağan, 2009: 2) ifade etmektedir. Etkililik aynı zamanda yapılan üretim sonucunda hedef kitlenin beklentilerine en uygun karşılık verilmesini, hedef kitlenin memnuniyetini de anlatmak için kullanılmaktadır. Buradan hareketle ortak ihtiyaçların yerine getirilmesinde merkezi yönetim ve yerel yönetim arasında verimli, etkin ve etkili hizmet sunumuna dikkat edilerek hizmet paylaşımı yapılması yerinde olacaktır.

Türkiye’de yerel yönetim birimlerinin görevleri, kuruluş kanunlarında, liste usulü, belirtilmiş olup bunlar dışında genel görevli değillerdir (Keleş, 2014:266). Yerel yönetim birimleri, yerel ve ortak nitelikte olmak şartıyla: İmar, su, kanalizasyon ve ulaşım gibi altyapı işleri, temizlik ve katı atık, çevre ve çevre sağlığı, kent bilgi sistemi, zabıta, yangın söndürme, acil yardım, kurtarma ve ambulans, şehir içi trafik, mezarlık ve ölü defin işleri, park ve bahçe yapımı ve ağaçlandırma, konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım, evlendirme işleri, meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi gibi faaliyetleri yapmak veya yaptırmakla görevlidirler.

- e. 1982 Anayasası’nın 127. maddesine göre yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak, kanunla düzenlenir (<https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>). Kanunla düzenlenme zorunluluğu yerel yönetimleri yürütme işlemlerine karşı korurken, kanunu sınırlamalara karşıda “yerinden yönetim ilkesine uygunluk” ifadesi güvence sağlamaktadır. Örneğin, İmar Kanunu’nda değişik yapan 3394 sayılı Kanun ile Başbakanın gerekli gördüğü hallerde belediyelerin imar ve planlama yetkilerini geçici olarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilmesine imkân sağlayan değişikliğin, Anayasa Mahkemesi’nce bu kurala aykırı bulunarak iptal edildiği belirtilmektedir (Keleş, 2014:167). Dolayısıyla yerinden yönetim ilkesine uygunluk, ibaresinin Anayasa’da yer alması yerel yönetimlerin özerkliklerinin korunması açısından önemli görülmektedir.
- f. Sınırları kanunla açıkça düzenlenmek şartıyla üzerlerinde, merkezi yönetimin, idari vesayet denetimi vardır. Bu denetim; mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla yapılacaktır (Türkiye

Cumhuriyeti 1982 Anayasası, 127. madde,
<https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>).

- g. Yerel yönetimlerin merkezi yönetimden ayrı bütçesi ve personeli vardır (Çukurçayır, 1999:96). Burada özellikle ayrı bir bütçenin olması, yerel yönetimlere, yerel ihtiyaçların gereği gibi karşılanabilmesinde alternatifler arasından kendi tercihlerini yapabilme imkânı vermektedir. Bu ise özerk olmalarını anlamlı kılmaktadır. Buna ilaveten 1982 Anayasası'nın 127. maddesindeki "... Bu idarelere, görevleriyle ilgili gelir kaynağı sağlanır." İfadesinin, yerel ihtiyaçların gereği gibi karşılanabilmesi için gerekli kaynağın sağlanmasına getirilmiş Anayasal bir güvence olduğu söylenebilir. Ayrıca 1982 Anayasası'nda geçen, yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelerin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak yapılacağı, ibaresine asıl anlam katanın bu kaynak tahsisi ibaresi olduğu belirtilmektedir (Keleş, 2014:170). Yerel ihtiyaçların gereği gibi karşılanması için kaynak tahsisi ve ayrı bir bütçeye sahip olmalarının, yerel yönetimlerin ortak ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş olmalarından hareketle, varlık sebeplerinden olduğu düşünülmektedir.
- h. Yerel yönetimler kendilerine ait taşınır ve taşınmaz mallara sahiptir (Özoğuz, 2012:18). Bu özellik ayrı bir tüzel kişilik olmalarının doğal bir sonucu sayılabilir.
- i. Yerel yönetim kuruluşları, Bakanlar Kurulu'nun izni ile kendi aralarında görevleriyle ilgili olarak birlik kurabilirler (Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, 127. madde, <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>).

Buraya kadar yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi yerel yönetimler, hemen hemen bütün ülkelerde, hem genel yönetim ve anayasal düzeninin bir parçası olan hem de yerel düzeyde belli bir ülke coğrafyasının yönetimini ve temsilini gerçekleştiren (Elma, 2007:83); toplumların ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel gelişmesinde önemli katkıları olan, hizmetlerde verimlilik, etkinlik, özgürlük, özerklik, yönetime katılma, halkın siyasal eğitimi ve çoğulculuk gibi değerlere dayanan (Elma, 2007:89); yerel topluluğun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere faaliyet gösteren, karar organları yerel topluluk tarafından seçilmeyle belirlenen, özerkliğe sahip, demokratik birimlerdir. Belirtmek gerekir ki yerel yönetimlerin türleri, yapılanmaları, özerklikleri, hakları, yükümlülükleri gibi özellikleri ülkeden ülkeye farklılık gösterebilir. Ancak farklılık göstermeyen en temel ve olmazsa olmaz ortak özellikleri, seçilmiş organlar eliyle yönetilmeleri yani demokratik işleyişe sahip olmalarıdır. Hatta demokrasinin, yerel yönetimler ile başladığı dahi söylenmektedir (Toprak, 2013:3). Yerel yönetimle demokrasi arasındaki bu yakın ilgiyi vurgulamak için olsa gerek, yerel demokrasi diye ayrı bir kavram bile kullanılmaktadır. Bu yüzden de demokrasi ve yerel

demokrasi kavramlarının açıklanmasında da fayda görülmektedir. Ayrıca yönetime katılım ancak demokratik bir ülkede söz konusu olabilmektedir. Bundan dolayı sonraki başlıkta demokrasi ve yerel demokrasi kavramına yer verilmiştir.

2.2. Demokrasi ve Yerel Demokrasi

Demokrasi bugün için, en azından fikir bazında, dünya çapında yaygınlık kazanmış olan (Gökçe, 2000:9), ancak ortak tek bir tanımlaması yapılamayan bir kavramdır. Etimolojik olarak eski Yunancadan gelmektedir. Eski Yunancada “demos” sözcüğü halk; “krasi” sözcüğü ise iktidar/egemenlik veya yönetmek/hükmetmek anlamına gelmektedir (Kocaoğlu, 2011:16-17; Gökçe, 2000:10). Buradan hareketle genelde “halk egemenliği/İktidarı”, “halkın kendi kendisini yönetmesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Abraham Lincoln’ün ünlü tanımında da demokrasi “halkın, halk tarafından, halk için yönetimi” olarak tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra demokrasi, ne tek bir teorisyeni ne de tek bir teorisi olan bir kavramdır (Elma, 2007:7). Farklı birçok tanımlaması yapılmakla birlikte yapılan tanımlamalarda, öz itibariyle, “halkın kendi kendisini yönetmesi” noktasının vurgulandığı söylenebilir (Farklı tanımlar için bkz: Karadut, 2015:7-9).

Demokrasi ilk olarak da Antik dönemdeki Yunanistan site devletlerinde düşünülmüş ve yaşanmıştır (Görmez, 1997:22-23). Demokrasinin, halkın kendi kendini yönetmesi, tanımlaması belki ilk uygulama alanı olduğu Antik dönemdeki Yunanistan kent yönetimlerini açıklamaya yeter; ancak bugün için küçük bir kent yönetiminin boyutu aşan ülke yönetimini tanımlamaya yetmeyeceği söylenebilir. Kaldı ki bugün kimi kentler neredeyse bir ülke boyutundadır. Dolayısıyla demokrasi “halkın yönetimi” anlamında bugün için ancak bir idealin ifadesi olabilir (Elma, 2007:8). Çünkü halkın kendi kendini yönetmesi (doğrudan demokrasi), en basitinden artan nüfus sebebiyle, mümkün görülmemektedir. Uygulamada da halkın doğrudan yönetimi şeklinde değil de temsilciler aracılığıyla yönetimi şeklinde olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, uygulamalarda göz önüne alınarak, günümüzde demokrasiden kastın temsili demokrasi olduğu söylenebilir. Temsili demokrasi ise öncelikle, yerel ve ulusal düzeyde temsili (meclisleri), sonra da, seçilmiş hükümetleri veya başkanları ifade etmektedir (Elma, 2007:8). Bu açıklamalar göz önüne alınarak daha kapsamlı bir tanım yapılacak olursa demokrasi, gücün halkta olduğu ya da doğrudan doğruya (doğrudan demokrasi) veya dolaylı (temsili demokrasi) şekilde halk tarafından kullanıldığı yönetim şeklidir, denilebilir (Görmez, 1997:67).

Demokrasi tanımlamalarında ortak vurgu “halkın yönetimi”ne yapılmaktadır. Demokrasi denilince temelde halk yönetimi kastedilmekle beraber, demokrasi sadece basit bir yönetim

belirleme sürecinden ibaret değildir. Başka bir ifadeyle yönetimin halka dayanması, halk tarafından oluşturulması demokrasinin en temel şartı olmakla beraber, yönetimin halk tarafından belirlendiği her sistemi demokratik bir sistem olarak görmek doğru değildir. Bir sisteme demokratik bir sistemdir denilebilmesi için bir takım asgari şartları karşılaması gerekir. Bu şartların neler olduğunun liste halinde sıralanması kolay değilse de en azından ortak birtakım özellikler sıralanabilir. Bu noktada da birçok farklı görüş bulunmaktadır ve burada özetle birkaç farklı görüşe değinmekte yarar görülmektedir.

Her şeyden önce demokrasinin ancak bireysel özgürlüğün, eşitliğin, katılımın ve çoğulculuğun sentezlendiği ve kurumsal düzeyde tanınıp güvence altına alındığı bir hukuk devletinde kurulabileceği, modern demokrasilerde bu kurumsal güvencelerin ilkinin (ya da halk egemenliğinin ilk anlamının) serbest ve rekabetçi seçimler olduğu ifade edilmektedir (Elma, 2007:9). Bu açıdan bakıldığında demokrasi denilince özgürlük, eşitlik, katılım ve çoğulculuk ilkelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca demokrasinin temel kurumlarından birisi seçimlerdir ancak demokratik bir sistemden bahsedilebilmesi için bu seçimlerin serbest ve rekabetçi olması gerekir.

Bazılarına göre de, demokrasi; özgürlüğün, eşitliğin ve birliğin büyük ölçüde güvencede olduğu, ortak sorunların, çıkarların özgür ve açık tartışma yoluyla ele alınabildiği bir yönetim şeklidir (Elma, 2007:9). Buradan hareketle demokrasilerin genel olarak iki temel değere, özgürlük ve eşitlik temeline, dayandığı belirtilmekte ve bu iki temel değer güvence altına alınmadığı hiçbir toplumda demokrasinin varlığından söz edilemeyeceği ifade edilmektedir (Elma, 2007:9).

Henry Mayo'ya göre de politik kararları alanların seçimi, genel oy ve siyasi eşitlik, siyasi hürriyetler, çoğunluk yönetimi ve azınlık hakları olmak üzere modern demokratik siyasi sistemin dört ayırıcı niteliği bulunmaktadır (Elma, 2007:10). Bu görüşe göre, demokratik siyasi bir sistemin bu dört ilkesi uygulanırsa bu sistem demokratik bir sistem olacaktır.

Demokratik bir sistemin ilkeleri üzerinde duran bir başka görüşte, ünlü siyaset bilimci Robert Dahl'a aittir. Dahl, halkın kendi kendini yönetmesinin ancak bir ideal olabileceğini ve bunun yerine ideale en yakın demokrasilerden söz edilebileceğini belirtmekte; ideale en yakın durumu da "poliarşi-çoğunluğun yönetimi" sözcüğüyle ifade etmektedir (Karadut, 2015:37). Dahl demokrasiyi (poliarşiyi) bir süreç olarak görmüş ve etkin katılımı, oy kullanma eşitliğini, üzerinde karara varılacak konular hakkında yeterli bilgi sahibi olunmasını, halkın gündemi kontrol edebilmesini bu sürecin vazgeçilemeyecek unsurları saymıştır (Karadut, 2015:37-38). Bu unsurların etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve bir

siyasal düzenin poliarşi olarak nitelendirilebilmesi için muhakkak olması gereken yedi kıstas belirlemiştir. Bu kıstaslara bakılarak bir ülkede demokrasinin olup olmadığının görülebileceğini belirtilmiştir. Bu kıstaslar; “seçilmiş görevliler”, “özgür ve adil seçimler”, “bütün yetişkinleri kapsayıcı seçme hakkı”, “bütün yetişkinlerin yönetimdeki mevkiler için yarışma hakkı tanınması”, “ifade özgürlüğü”, “alternatif bilgilenme yolları ve kaynaklarının bulunması ve korunması” ve “vatandaşların sayılan bu hakları kendilerinin kurduğu özerk örgütlerle kullanabilmesi”dir (Karadut, 2015:38). Bunun yanı sıra bir siyasal sistemde, yetişkinler eşit siyasal haklara sahip vatandaşlar olsa bile, bu vatandaşlık, muhalefet etme ve yönetimi seçimle işbaşından uzaklaştırma hakkını içermiyorsa buna poliarşi denemeyeceği ifade edilmektedir (Elma, 2007:11).

Bu kapsamda üzerinde durulacak son görüşte Maurice Duverger’e aittir. Duverger, demokrasiyi, en azından çıkış noktası olarak, Batı’nın sistemi olarak görmekte; Batı’daki siyasal gelişmeyi de ekonomik ve sosyal yönleriyle birlikte değerlendirmektedir (Elma, 2007:13). Batı’daki sistemin iki yüzü bulunduğunu vurgulamakta ve bu iki yüzünde Batı sisteminin özünü oluşturduğunu belirtmektedir. Bu görüşe göre Batı tipi demokratik sistemde iktidar, hem halka (demos), hem de zenginliğe (plutos) dayanmaktadır. Dolayısıyla iktidarın sahibi yalnızca vatandaşlar değil, aynı zamanda sermaye sahipleridir. Buradan hareketle Duverger, bu sistemdeki demokrasinin bir ölçüde eksik demokrasi olduğunu ve bu eksikliği ifade etmek için bunlara plutodemokrasi demenin daha uygun olacağını ifade etmektedir (Elma, 2007;13).

Bu görüşleri artırmak mümkündür ancak burada bunlarla yetinilecektir. İleri sürülen görüşlerden de anlaşılacağı üzere demokrasi denilince akla her şeyden önce “yönetim” gelmektedir. İdeale en yakın demokrasinin nasıl olması gerektiği veya uygulamadaki aksaklıkların nelerden kaynaklanabileceği üzerine görüşlerde açıklanırken en çok vurgulanan nokta temelde yönetimin belirlenmesi üzerinedir. Dolayısıyla demokrasi öz itibarıyla yönetimin halk tarafından belirlenmesi üzerine inşa edildiği söylenebilir. Ancak bu bir takım haklar ve kurumlar gerektiren bir belirleme sürecidir.

Her şeyden önce demokratik bir ülkeden bahsedebilmek için, ortada bir hukuk devletinin olması gerekmektedir. Gerek yönetimin nasıl belirleneceğinin ve gerekse yönetimi belirleyecek vatandaşların haklarının anayasal ve kanuni güvenceler altına alınmış olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra bunu temin edecek bağımsız bir yargının varlığı şarttır. Eğer bir ülkede; siyasal sistem, bu sistemin baş aktörü olan vatandaşların hakları, bunları

denetleyecek yargı ve bütün bunların en üst hukuki normlarla tespit edilmesi yoksa demokraside yoktur denebilir.

Bu ön şarttan sonra, yukardaki görüşlerden hareketle, bir ülkede demokrasinin olabilmesi için gerekli şartlar şöyle özetlenebilir: Siyasal eşitlik, özgürlük, özgürlük ve eşitlikle beraber diğer kamu haklarının güvence altına alınmış olması, vatandaş katılımı, azınlıkta kalanların haklarına saygı ve çoğunluğun değişebileceği yani siyasal çoğulculuk, yönetimdeki etkin siyasal makamlarının seçimle belirlenmesi, düzenli aralıklarla yapılan serbest seçimlerin olması ve seçim sonuçlarının herkes tarafından kabullenilmesi, farklı siyasal partilerin olması ve muhalefetin iktidar olabilme şansının olması, farklı bilgi edinme kaynaklarının varlığı.

Bir kavram olarak buraya kadar açıklamaya çalışılan demokrasinin üç ayrı uygulaması olduğundan da söz etmek gerekir. Bu uygulamalar, egemenliğin veya iktidarın kimde olduğuna göre; doğrudan demokrasi, temsili demokrasi ve yarı-doğrudan demokrasi diye üçe ayrılmaktadır. Doğrudan demokraside halk, egemenliğini bizzat kullanır; temsili demokraside, egemenliğini temsilcilerine devreder ve yarı doğrudan demokraside ise, egemenlik, halk ile temsilcileri arasında paylaşılır ve yarı doğrudan demokraside halk; referandum, halk vetosu ve halk teşebbüsü aracılığıyla egemenliği doğrudan kullanır (Gözler, 1988:97).

Demokrasinin bu üç farklı uygulamasına karşı çıkan görüşlerinde bulunduğunu söylemek gerekir. Örneğin Schumpeter, halk egemenliği olarak nitelendirilen doğrudan demokrasinin mümkün olmayacağını ifade etmektedir (Gökçe, 2000:17). Ona göre halkın yönettiği hükümet yerine halkın tasvip ettiği hükümet ifadesinin kullanılması daha doğrudur. Buradan hareketle Schumpeter, demokrasiyi sadece “halkın, kendini idare edecek yöneticilerini kabul etmesi ya da reddetmesi fırsatına sahip olmaları” şeklinde nitelendirmektedir (Gökçe, 2000:17). Bu kapsamda demokrasi, siyasal kararlar için bir yöntem, kurumsal bir düzenleme olarak görülmektedir (Gökçe, 2000:17).

Doğrudan demokrasinin uygulanması belki şimdilik çok zor olsa da demokrasiyi bugün için salt yöneticilerin belirlendiği bir sistem olarak görmenin doğru olmayacağı düşünülmektedir. Ekonomik ve sosyal imkânları iyileşen bireyler, yönetimle daha fazla ilgilenmekte, sorunlarının halledilmesi konusunda daha ısrarcı olmakta ve yönetime katılım konusunda çok farklı yollar deneyebilmektedir. Yani seçimden seçime yöneticilerin belirlenmesiyle artık yetinilmemektedir. Bunun yanı sıra önemli konularda (örneğin anayasa değişikliği gibi) hükümetlerde halka sorabilmekte, halkın onayını isteyebilmektedir. Bu ise

seçimden seçime yöneticilerin belirlenmesini aşan yarı doğrudan demokrasinin araçlarındandır. Dolayısıyla bugün için yönetimin seçimle belirlenmesi, seçimden sonra bir dahaki seçime kadar yönetim işinin temsilcilere bırakılması düşüncesine katılmak mümkün görülmemektedir. Ancak şu da bir gerçektir ki bugün için de demokratik yönetimlerde ağırlık halen temsilcilerin yönetimindedir.

Demokrasi denilince akla gelen bir noktada, demokrasi kelimesinin önüne getirilen eklerdir. Demokrasinin, siyasal demokrasi, sosyal demokrasi, yerel demokrasi gibi birçok nitelmesi bulunmaktadır. Burada konumuz açısından yerel demokrasiye değinilecek bu kavramla ne kastedildiği açıklanmaya çalışılacaktır. Çünkü yerel yönetimler denildiğinde akla gelen ilk kavramlardan birisi de yerel demokrasi kavramıdır. Ayrıca yerel demokrasi kavramı, yerel yönetimlere ilişkin tartışılan kavramların da en önemlilerinden birisidir.

Yerel demokrasi kavramı üzerinde çok farklı tartışmalar bulunmaktadır. Bu kavramın tanımlanmasında ziyade böyle bir kavrama ihtiyaç olup olmadığı üzerinde durulmaktadır. Yerel demokrasi, bir görüşe göre temel demokratik değerlerin yerelde daha iyi yaşanabileceğine istinaden kavramı, bunu vurgulaması açısından, gerekli görürken; bunun karşısındaki görüşler, demokrasiyle yerel yönetim arasında doğrudan bir ilişki kurulamayacağını belirtmekte ve bu açıdan kavramı yanlış veya eksik bulmaktadırlar. Yerel demokrasi yerine olsa olsa “demokratik yerel yönetim” kavramının kullanılabileceğini belirtmektedirler (Bozkurt, 2014: 231). Bu tartışmalara geçmeden önce yerel demokrasi kavramı kısaca tanımlanmaya çalışılacaktır.

Yerel demokrasi; “halkı doğrudan ilgilendiren, gündelik hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu küçük ölçekli bir dünya” olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt, 2014: 231). Ancak bu tanımlama bir yerel yönetim tanımı olarak da verilse çok da yadırganmayacaktır. Eğer yerel demokrasi yerel sorunların, yerinde gündem oluşturması, tartışılıp karara bağlanması ise bu zaten yerel yönetim kavramıyla örtüşen bir tanımlamadır.

Yerel demokrasi kavramı, demokratik değerlerin yerel yönetimler için geçerli kılınmasını ifade etmektedir (Görmez, 1997:70) ki yerel demokrasinin en kısa ve öz tanımı budur.

Yerel demokrasi kavramının asıl tartışma konusu olan kısmı böyle bir demokrasinin olup olmadığı çerçevesinde yürütülmektedir. Aslında tartışmanın yerel yönetimlerle demokrasi arasındaki ilişkinin sıkı veya alakasız görülmesinden ileri geldiği söylenebilir.

Demokrasiyle yerel yönetim arasında bir ilişki kurulamayacağını söyleyen görüşlerin söylemleri şöyle özetlenebilir:

Yerel yönetim demokratik seçim ilkesine ters düşer ve gücünü tamamen gelenekten alır; demokrasinin çoğunluk, eşitlik gibi ilkeleri özünde oligarşik eğilimli ve bozuk yerel yönetimlerle bağdaşmaz ve dolayısıyla bu yapılanmalar demokrasinin düşmanıdır; yerel yönetimleri demokrasinin eğitim ortamı olarak görülmesi doğru değildir, siyasal liderlerin çok azı buradan çıkar, yerel politikanın demokrasiyi güçlendirmekten çok dar çıkar çatışmalarını artırması olasıdır; yerel yönetimle demokrasi arasında kaçınılmaz ve karşılıklı bir bağımlılık bulunduğu ileri sürülemez, demokrasi yerel yönetimler var olduğu zaman var olan, olmadığı zaman yok olan bir şey değildir; yerel yönetimler küçük oligarşiler ve iş bulma örgütleridir; demokratik olmayan yerel yönetimlerin varlığı hem mantıksal olarak imkân dâhilinde hem de tarihsel olarak çok rastlanan bir durumdur (Keleş, 2014:83).

Yerel yönetimlerle demokrasi arasındaki ilişkinin zorunlu olduğunu söyleyenlerin görüşleri de şöyledir:

Yerel yönetimler birer siyasal eğitim aracıdır; gördükleri hizmet ne olursa olsun, bizzat bu birimler demokrasinin temel öğeleridir; eğer yerel düzeydeki topluluklar demokratik bir biçimde yönetilmiyorsa ülkenin demokratik olduğunun ileri sürülmesine olanak yoktur; demokratik değerler ilk olarak buralardan çıktığı için demokratik değerlerin yaşanmasında çok etkili yerlerdir; yerel hizmet sunumunda yerel yönetimler daha etkindir ve dolayısıyla yerel olan işlerin o yörenin halkı tarafında gerçekleşmesi durumunda özgürlüklerin gelişmesi sağlanacaktır; demokratik geleneğin ilkokuludurlar çünkü halkın yönetime katıldığı ilk mekanizmalardır (Keleş, 2014:84-87; Yeşildal, 2014:48-51).

Yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki ilişki iki farklı görüşte de oldukça uç noktalarda savunulması yerel demokrasi kavramının doğruluğu ve yanlışlığının anlaşılmasına yardımcı olacak niteliktedir. Yerel ile demokrasi arasında bir ilişki görmeyenler için yerel demokrasi kavramının çok bir anlamı yok iken demokrasinin yerel çıkışlı olduğunu ve en iyi yaşanabilecek yerin yine yerel olabileceğini söyleyenler için yerel demokrasi, demokrasinin en anlamlı ifadesi olabilmektedir.

Buna ilaveten bazı görüşlerinde doğrudan yerel demokrasi kavramının yanlışlığı üzerinde durmaktadır. Yerel demokrasiden bahsedilebilmesi için yerel bir iktidarın olması gerektiğini, merkezi iktidardan bağımsız bir iktidar var olamayacağına göre yerel demokrasinin hangi iktidar ilişkilerinin düzenleyicisi olduğunu açıklamanın güçleşeceğini; toplumun tümünü kapsayan sistem demokrasi ise aynı sistemin ulusal düzeyde olduğu kadar yerel düzeyde de geçerli olacağını; buradan hareketle bu kavramının kullanılmasının yanlış olduğu yönündeki görüşlerin bulunduğu ifade edilmektedir (Görmez, 1997:69-70). Gerçekte de yerel yönetimler bir bütünün parçalarıdır ve parçanın bütünü etkilemesi en iyi ihtimalle

çok zor bir durum iken bütün parçayı da muhakkak kapsayacaktır. Dolayısıyla eğer bir ülkenin bütününde demokrasi hâkim değilse yereldeki demokrasiden bahsetmek pekte anlamlı olmayacaktır. Buradan hareketle demokratik yerel yönetim, yerel demokrasi gibi kavramlar ancak ülkenin bütününde demokrasi hâkimse anlamlı olabilecek ve hatta hangisinin doğru olabileceği tartışılabilir.

Şurası da bir gerçektir ki bugün vatandaşların yönetimle hem ilk hem de en çok muhatap olduğu yerlerin yerel yönetimler olduğu söylenebilir. Vatandaş, orta ölçekteki yerel yönetimlerde yöneticilerle daha sık görüşebilmekte, sorunlarını buradaki yönetime daha rahat iletebilmektedir. Ayrıca buradaki siyaset, yerel bir topluluk için, daha somut anlamlar taşıyabilmektedir. Seçimle belirlenen yöneticiler, onların vaatleri, yaptıkları daha somut bir şekilde görülebilmektedir. Yerel düzeyde yönetimin bir parçası olabilmek de bir vatandaş için hem daha kolay hem de ulaşılabilir bir durumdur. Yani bir vatandaş için ulusal meclise girmek hem daha zor hem de umut kırıcı olabilir; ancak yerel bir meclise girmek aynı vatandaş için nispeten daha kolaydır.

Başka bir açıdan bakılacak olursa ulusal mecliste kendisine uzunca bir süre yer bulamayan toplumsal kesimlerde, yönetime yabancılaşma veya marjinalleşme (aykırı görüşlerde aşırıya kaçma) görülebilir. Aynı toplumsal kesimlerin yerel meclislere girebilmesi ve buralarda kendilerine yer bulması, ulusal meclislere göre, daha kolaydır. Dolayısıyla yerel yönetimler toplumun bazı kesimlerinin yönetime yabancılaşmasını veya marjinalleşmesini engelleyebilir.

Yerel yönetimlerin bir diğer faydası da farklı görüşlere saygının burada daha somut bir anlam kazanabilmesidir. Yerel topluluk birbirini tanıyabilecek ölçekte olduğu zaman her gün görüşme ihtimali olan insanların birbirlerinin görüşlerine de saygı duyması gelişebilecektir. Burada illa farklı görüş değil aynı görüşteki kişilerin bir yönetim organı için yarışmaları da bu duyguyu geliştirebilir. Burada gelişen, rekabete tahammül duygusu olacaktır. Bu açıdan bakılınca yerel yönetimlerin halkın siyasal olarak eğitimi ve gelişimine çok önemli katkıları bulunmaktadır (Elma, 2007:117).

Yadsınamayacak bir gerçekte yerel yönetimlerin ulusal ölçekte çok etkili olan siyasi yöneticiler çıkarttıklarıdır. Türkiye’de, Recep Tayyip Erdoğan, Murat Karayalçın, Fransa’da Jacques Chirac, ABD’de Ronald Reagan, Almanya’da Willy Brandt ve Richard von Weiszacker bunlardan bazılarıdır (Elma, 2007:117). Dolayısıyla yerel yönetimlerin halkın siyasal olarak eğitilmesine ve demokrasinin kurumsallaşmasına katkıları son derece fazla olduğu söylenebilir.

Bütün bu gerekçelerden hareketle yerel yönetimleri salt kamu hizmeti gören örgütler, gereksiz yapılar, iş bulma yerleri vb. şekilde nitelendirmek çokta yerinde görülmemektedir. Yerel yönetimler bir ülkede demokrasinin yerleşmesinde ve uygulanmasında son derece önemli katkıları olabilecek yapılardır.

Bunun yanı sıra “yerel demokrasi, demokratik değerlerin yerel yönetimler için geçerli kılınmasından öte bir şey değildir (Görmez, 1997:70)” tanımlamasından sonra, devamında “...belki, toplumun demokratik gelişmesine katkıları açısından önemlidir (Görmez, 1997:70).” ifadesi kullanılmaktadır. Yani buradan hareketle, toplumun demokratik gelişmesine katkısı hatırına yerel demokrasi kavramı kullanılabilirse de bu kavramın kullanılmaması ya da demokratik yerel yönetim kavramının kullanılmasının demokrasi açısından pekte önemli olmadığı düşünülmektedir. Önemli olan yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesidir (Görmez, 1997:69). Ancak bu şekilde yerel yönetimler yukarıda ifade edilen faydaları sağlayabilir. Bu çalışmanın ilerleyen kısımlarında yerel demokrasi kavramı kullanılmakla beraber bu demokratik yerel yönetimler ifadesinde farklı görülmemekte, her ikisine de bütün ülkedeki demokratik değerlerin yerelde hâkim olması anlamından öte bir anlam yüklenmemektedir.

Demokrasinin değerleri, yerel yönetimlerin de temelleridir ve yereldeki demokrasinin gerçekleşmesi için bir takım şartların sağlanmış olması gerekir. Bu şartlar ise; seçimlerle gelen temsilcilerin karar verme süreçlerinde etkili olmaları; bu temsilcilerin seçmenlere karşı sorumlu ve kamuoyuna karşı duyarlı olmaları; yerel yönetim faaliyetlerine ilişkin yerel halkın doğru ve zamanında bilgilendirilmesi ve toplumun genelini ve geleceğini ilgilendiren işlere yüksek oranda katılımın sağlanması şeklinde sıralamak mümkündür (Bozkurt, 2014:231). Dikkat edilecek olursa buradaki şartlar demokrasinin bir ülkede var olabilmesi için daha önce belirtilmiş şartlardandır. Dolayısıyla özetle, demokrasi olmadan yerel demokrasinin söz konusu olamayacağı ve bir ülkede demokrasiyi bütün kurum ve kurulları ile yerleştirmeden yerel demokrasi gerçekleşmeyeceği gibi, sistemin bütünü işlerlik kazanmadıkça onun alt sistemlerinin gereği gibi işlemesi beklenmeyecektir (Önder, 2013:313).

Gerek demokrasi ve gerekse yerel demokrasi denildiğinde öne çıkan en önemli kavramlardan biriside katılım (Katılımdan kasıt, siyasal katılımıdır.) kavramıdır. Hatta demokrasi kavramının tanımı, dolaylı veya dolaysız, katılım kavramı vurgulanmadan yapılamayacağı söylenebilir. Halkın kendi kendisini yönetmesi, eylemle olabilecek bir durumdur ki bu eylemin adı da katılımıdır. Günümüz ileri demokrasilerinin en belirgin

özelliği halkın yönetime katılımı ve katılıma verilen değer olarak ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda, demokraside olduğu gibi yerel demokrasi açısından da, kendi kendini yönetmenin bir sonucu olarak, temel ilkenin katılım olduğu söylenebilir (Bozkurt, 2014:231). Buradan hareketle katılım kavramının açıklanmasında yarar görülmektedir.

2.3. Siyasal Katılım ve Yerel Katılım

Kavramlar üzerinde ortak bir tanım yapılamaması sosyal bilimlerde sıkça karşılaşılan bir durumdur ve bu durum siyasal katılıma kavramında da karşımıza çıkmaktadır. Siyasal katılım kavramına ilişkin yapılan tanımlardan bir kısmı siyasal davranışları, bir kısmı üretim ilişkilerini, bir kısmı hukuka uygun faaliyetleri ve bir kısmı da kişisel istekleri doğrultusunda bireylerin yapmış oldukları bağımsız eylemleri ön plana çıkarmaktadır (Duran, 2005:132). Burada siyasal katılım kavramının tanımlamasına geçmeden önce katılım kavramının kısaca açıklanması gerekmektedir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde katılım; “bir süreç ya da bir durum içinde istençli ve eylemli olarak bir işi üstlenme ya da bir olayda etkin olma”dır (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5ad5df3414c8d3.22159272). Bu tanımıyla bir kişiyi aşan her iş veya olay için katılımdan söz edilebilir. Buradan hareketle kullanıldığı alana göre farklı anlamlar verilebileceği söylenebilir. Burada yönetime ilişkin katılım tanımlanmaya çalışılacak daha sonrada siyasal katılım üzerinde durulacaktır.

Katılım tanımındaki “bir işi üstlenme”, “bir olayda etkin olma” ibareleri, yönetime katılımında asli eylemini ifade ettiği söylenebilir. Dolayısıyla yönetime ilişkin bir işi üstlenme veya yönetimi etkilemeye yönelik bir olayda etkin olma, katılımın, yönetime ilişkin temel boyutunu oluşturmaktadır; ancak bununla sınırlı değildir.

Katılım kavramı ile siyasal katılım kavramı arasında birtakım farklılıklar ve benzerlikler bulunmakla beraber, katılım siyasal katılımdan daha geniş bir anlamı içerir ve siyasal katılım, katılımın sadece siyasal alana yönelen kısmıdır. Siyasal katılım, siyasal karar alıcıların kararlarını etkilemek amacını taşımaktadır ve bu alana ilişkin bir faaliyettir (Belli ve Aydın, 2012:138). Katılım ise daha öncede belirtildiği gibi bunun yanı sıra hayatın her alanında bireylerin sosyal hayata ve alınan kararlara katılımını ifade eder. Katılımın yönetime katılıma ve siyasal katılıma dışındaki bu yönü çalışmamızın konusu değildir ve burada katılım, yönetime katılım olarak değerlendirilmekte ve siyasal katılımda yönetime katılımın altında yer almaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki; siyasal katılıma şekilleri ve

düzeyleri ülkenin siyasal, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısına, siyasal rejimine, siyasal birikim ve bilinç düzeyine göre farklılaşma gösterebilir (Belli ve Aydın, 2012:138).

Katılım kavramı, yönetime katılım açısından bakıldığında, vatandaşların siyasal sistem karşısındaki her türlü faaliyeti, hal ve davranışlarını ifade eden ve bunları belirleyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Önder, 2013:314). Bu kapsamda katılım kavramını sadece belirli aralıklarla yapılan seçimlerde oy kullanmaktan ibaret görmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır; vatandaşların yönetime veya siyasal siteme ilişkin basit bir merakından, yoğun bir eylemler dizisine kadar uzanan geniş bir faaliyet alanını kapsar.

Katılımın, tek bir vatandaş ile siyasal otorite arasında bir bağın oluşumunu sağladığını ve siyasal otoriteyi etkileyebilen bu bağın kişiden kaynaklandığını belirten bir yaklaşımla katılımın şöyle bir tanımlaması yapılmaktadır: “Amacı siyasal karar alma mekanizmasını etkilemek olan, otonom olarak bir yöntemi benimseyip bunu uygulayan herkesin faaliyeti siyasal katılmadır” (Önder, 2013: 314).

Başka bir açıdan da katılım, politikacılar dışındaki vatandaşların siyasal kişileri ve etkinlikleri etkilemek üzere giriştikleri davranışlardır (Çukurçayır, 1999:31). Toplumun dinamiklerinin, insanların tercihlerinin ve tercihlerindeki değişmelerin kesintisiz bir biçimde siyasal karar verme sürecini etkileyebilmesi biçiminde de tanımlanmaktadır (Elma, 2007:157).

Başka bir tanımlamada ise katılım; “siyasal sistem içinde vatandaşların doğrudan ya da dolaylı biçimde yöneticilerin seçimini ve kararları etkilemeyi amaçlayan eylemler bütünüdür” şeklinde ifade edilmiştir (Gökçe, 2000:27). Ayrıca katılım eylemlerinin, kanuni veya kanuna aykırı, örgütlü veya örgütsüz, sürekli veya kısa süreli, başarılı veya başarısız bütün iradi eylemleri kapsadığı kabul edilmektedir (Çukurçayır, 1999:34).

Yukardaki tanımlamaların birçoğunda yönetime katılım ve siyasal katılımın iç içe geçtiği söylenebilir. Yönetime katılım, ulusal ve yerel anlamda siyasete veya yönetime katılma ya da daha geniş bir bakış açısıyla siyasetin veya yönetimin kararlarına, uygulamalarına ve bunların denetimine katılma olarak düşünülebilir. Buna ilaveten yönetime katılım; vatandaşların, merkezi veya yerel devlet organlarının çalışanlarını veya kararlarını etkilemek amacıyla kendilerinin veya başkalarının tasarlamış olduğu, kanuni veya kanuna aykırı, başarılı ya da başarısız her türlü eyleme girişmeleri, şeklinde de tanımlanmaktadır (Gökçe, 2000:27). Ayrıca yönetime katılım siyasal katılımdan daha geniş bir kavram olarak; kararlara katılma, uygulamaya katılma ve denetime katılma olmak üzere üçayaklı bir süreçtir

(Önder, 2013: 315). Bunlar içerisinde kararlara katılma, yönetime katılmanın temel göstergesi olduğu ve kararlara katılmanın işlevini yerine getirmediği takdirde diğer ikisinin de işlevsiz kalacağı ifade edilmektedir (Önder, 2013: 315).

Dünya Bankası (DB) da katılımı; “paydaşların etkilediği, gelişme öncelikleri ve bunları etkileyen kaynakların kontrolünü paylaştıkları bir süreç” olarak tanımlamaktadır (Genç, Özoğuz ve Yılmaz, 2011: 96). OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) ise katılımı, kamu hizmetlerine vatandaş etkisini yansıtırma aracı olarak görür (Genç, Özoğuz ve Yılmaz, 2011: 96). Her durumda katılım, vatandaşın, toplumu ilgilendiren kararların alınmasına etki etmeye çalışmasını ve otorite paylaşımını ifade etmek için kullanılan bir kavramdır.

Özetleyecek olursak katılım sözlük anlamıyla herhangi bir işte bilinçli bir şekilde işi üstlenme veya o işte etkin olma anlamını taşımaktadır. Yönetime katılım anlamında katılım ise gerek siyasal karar organlarının ve gerekse bürokrasi mekanizmalarının, yani bir bütün olarak yönetim kademelerinin, kararlarına, bu kararların uygulanma sürecine ve denetlenmesine, vatandaşlar tarafından bunları etkilemek üzere girilen bütün eylemleri ifade etmektedir. Siyasal katılım da yönetime katılımın bir parçasıdır ve kısaca hem yöneticilerin seçimini hem de bunların herhangi bir sebeple etkileme sürecini anlatmak için kullanılmaktadır. Siyasal katılım aşağıda daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Dar anlamda siyasal katılma, siyasal sistem içinde vatandaşların, doğrudan veya dolaylı olarak, yöneticilerin seçimine ve kararlarına nüfuz etmeyi amaç edinen faaliyetler bütünüdür. Siyasal katılma, toplumdaki bir vatandaş ile o toplumdaki siyasal otorite arasındaki bağıdır. Geniş anlamda siyasal katılma ise, bürokrasi ve siyasal karar alma süreçlerinin bütün aşamalarına katılmayı ifade etmektedir (Duran, 2005:132). Başka bir deyişle gerek yerel ve gerekse genel siyasal etkinliklerle vatandaşların farklı şekillerde, yerel yönetimler, hükümet ve siyasal iktidarlar üzerinde baskı oluşturması ve doğrudan siyasal sürecin içine girerek yönetim üzerinde etki oluşturmaya çalışmalarıdır (Güldiken ve Kaya, 2004:105-106). Vatandaşın karar ve tercihleri ile bu karar ve tercihlerin siyasal otorite üzerinde bırakmış olduğu etkiden oluşan bir ilişkidir (Duran, 2005:132-133).

Bu son tanımlamaya bakılarak siyasal katılım ile yönetime katılımın neredeyse örtüştüğü izlenimi edinilebilir. Ancak yönetime katılım sadece yerel veya ulusal iktidarların herhangi bir şekilde etkilenmeye çalışılması değil; bütün yönetim kademelerine yönelen, tek bir bireyin şahsi talebi şeklinde olabileceği gibi toplumsal bir konuyu da içerebilecek, bilinçli veya bilinçsiz, yasal veya yasal olmayan bütün eylemleri içerdiği söylenebilir. Dolayısıyla yönetime katılımın kapsamı, daha öncede ifade edildiği gibi, siyasal katılıma göre çok daha

geniştir. Örneğin bir vatandaşın kendisi ile alakalı bir konuda kamu kurumuna dilekçeyle başvurup talebini iletmesi, siyasal katılım içerisinde sayılmayabilir ancak bu eylem yönetime katılım içerisine girebilecek bir eylemdir. Aynı vatandaşın seçimlerde oy kullanması, bir siyasi partiye üye olması siyasal katılım olarak değerlendirilebilecek eylemlerdir. Bu eylemler aynı zamanda yönetime katılımında içerisindedir.

Siyasal katılım; her seviyede siyasal gelişmelerin yakından takip edilmesi, yerel topluluğu veya bütün ülkeyi ilgilendiren çeşitli konularda siyasal tavırların takınılması, sivil toplum kuruluşlarına ve siyasal partilere üye olma ve seçim çalışmalarında görev alma gibi siyasal faaliyetlerin birinin, birkaçının veya tamamının içinde yer almayı gerektirmektedir (Güldiken ve Kaya, 2004:106). Bu açıdan bakıldığında vatandaşın siyasal alana yönelik aktif olması ve bir eylemde bulunması temelinde anlam kazanmaktadır.

Siyasal katılma vatandaş temelinde anlam kazanan bir olgu olması sebebiyle, siyasal katılımı gerçekleştiren vatandaşın özellikleri, katılımı belirleyen en önemli kıstaslardandır. Vatandaşların siyasal katılımları özelliklerine göre farklı yoğunluktadır. Bazı vatandaşlar siyasetle hiç ilgilenmezken, bazıları da siyasal faaliyetlere büyük zaman, emek ve para ayırmaktadır (Duran, 2005:133). Peki, bunun sebebi nedir, yani bazı vatandaşların daha fazla katılıma yönelmesinin temelinde ne vardır? Vatandaşın siyasal katılımının farklı düzeylerde olmasını etkileyen birtakım faktörler bulunmaktadır ve bunlara genel olarak “siyasal kaynaklar” denmektedir.

Siyasal kaynak, bir vatandaşın diğer vatandaşların, siyasal tutum ve davranışlarını kendi siyasal talepleri yönünde etkileyebilmek amacıyla kullanabilecekleri her türlü aracı ifade etmektedir. Siyasal kaynakların siyasal katılıma etkilerini, siyasal kaynakları sınıflandırarak yapmak mümkündür. Genel olarak siyasal kaynaklar; aile, cinsiyet, yaş, kentleşme, eğitim, meslek, kitle iletişim araçlarını takip etme, gelir, örgüt üyeliği, siyasal etkenlik duygusu ve vatandaşlık görevi duygusu olarak sıralanabilir (Çukurçayır, 1999:80; Duran, 2005:133; Gökçe, 2000:41-42). Eklemek gerekir ki bu konuda tam bir görüş birliği de bulunmamaktadır. Bununla beraber siyasal kaynağın kapsamında sosyal ekonomik değişkenler yer aldığı söylenebilir. Bu kaynakların siyasal katılımı etkileme düzeylerini tespit etmek tam anlamıyla mümkün olmamakla beraber genel kanı; eğitim seviyesi, gelir düzeyi ve mesleki statüsü yüksek bir sosyal grubun ya da grup üyesinin siyasal katılma eğiliminin daha yüksek olduğu yönündedir (Gökçe, 2000:42). Bunlara ilaveten, vatandaşların hayatlarını etkileyen kararlarda söz sahibi olabilmeleri için siyasal anlamda toplumsallaşmaları gereklidir (Duran, 2005:133).

Bunun yanı sıra vatandaşın veya bireyin siyasal katılıma yönelmesi; kişisel bağlılıktan, dayanışma duygusundan, çıkar sağlama düşüncesinden ve vatandaşlık duygusundan ileri gelebileceği de söylenebilir (Çukurçayır, 1999:70). Birey, bir topluluğun liderinin veya bir aile büyüğü etkisiyle siyasal katılımında bulunabilir; ait olduğu sosyal grupla dayanışma içinde olmak veya kopmamak için siyasal katılımında bulunabilir; herhangi bir menfaat temin etmek için siyasal katılımında bulunabilir ve son olarak vatandaş olmanın verdiği sorumluluk duygusuyla hareket ederek siyasal katılımında bulunabilir.

Birde vatandaşın siyasal katılımdan uzaklaştıran psikolojik faktörlerde bulunmaktadır. Bunlar ise yabancılaşma, sosyal edilgenlik (anomi) ve bireysel soyutlanmadır (cynicism) (Çukurçayır, 1999:76): Yabancılaşma; siyasal sistemin birey için bir anlam ifade etmediği, gerçek ihtiyaçlarına cevap veremediği ve kendisini gerçekleştirmesini engellediği durumlarda ortaya çıkabilen ve bireyin siyasal sistemden kopması durumudur. Sosyal edilgenlik; olayların üzerinde etkili olma ümidinin tamamen kaybedildiği, güçsüzlük ve normsuzluk durumlarının bir arada bulunması ile genel bir değer ve inanç eksikliği ya da karışıklığıdır. Bireysel soyutlanma; güvensizlik, şüphecilik ve düşmanlık duyguları ile siyasal hayata karşı psikolojik sayılabilecek derecede kökten takınılan olumsuz bir tavidir. Bu kimsenin hiçbir siyasal sisteme olumlu bir yönelimi yoktur.

Siyasal katılma vatandaşın özelliklerine göre farklılık gösterirken, vatandaşların hangi düzeyde katılım gösterdikleri de yine kendi özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Siyasal kaynaklar herkesi aynı şekilde etkilemesi beklenemez. Dolayısıyla aynı kaynaktan beslenmiş olsa bile bireylerin tutum ve davranışları, siyasal katılım düzeyleri farklı olabilecektir. Buradan hareketle farklı katılım düzeylerinin neler olduğunun da belirtilmesinde fayda görülmektedir. Bu konuda da çeşitli sınıflandırmalar vardır ve aşağıda bu sınıflandırmalara kısaca yer verilecektir.

Milbrath, siyasal faaliyetlere katılmanın zorluk derecesi kıstasına göre bir siyasal katılım düzeyi sınıflandırması ortaya koymuştur. Milbrath, üç tür siyasal katılım düzeyi belirlemiştir; zor olandan kolayına doğru, yapılması en zor faaliyetler -ki gladyatör eylemleri olarak da nitelendirilir- geçiş faaliyetleri ve yapılması en kolay olan izleyici faaliyetleridir (Çukurçayır, 1999:61-62). Bir partiye üye olmak, bir siyasal organ için aday olmak gladyatör eylemlere; siyasi bir toplantıya katılmak, para yardımı yapmak geçiş eylemlerine; oy kullanmak gibi nispeten daha az riskli görülen eylemler ise izleyici eylemlerine örnek olarak verilebilir.

Siyasal katılım düzeyine ilişkin bir başka sınıflandırma da Verba ve Nie yapmıştır. Verba ve Nie altı farklı siyasal katılım düzeyi belirlemiştir; “siyasal sürece hiç katılmayanlar, yalnızca oy kullananlar, sınırlı katılımcılar, grup olarak katılanlar, siyasal partilerde görev alan ve her türlü siyasal faaliyette bulunanlardır” (Çukurçayır, 1999:63).

Bir diğer siyasal katılım düzeyi sınıflaması da Dahl’a aittir. Bu çalışmada da esas alınacak katılım düzeyi tasnifi budur ve Dahl dört tür siyasal katılım düzeyi belirlemiştir. Bunlar; “ilgi (siyasal olayları izleme derecesini içermektedir), önemseme (siyasal olaylara verilen önem derecesidir), bilgi (siyasal olaylarla ilgili olarak sahip olunan verilerdir), eylem (siyasal karları etkilemek için gösterilen çabalarıdır)” (Akay, 2006:104). Bu açıdan siyasal katılma ilgi, önemseme, bilgi ve eylem dördlüsünün başından sonuna takip edilmesiyle sonuç veren bir süreç olarak değerlendirilebilir. Çünkü siyasal katılma aynı zamanda belli yoğunlukta merak, ilgi, bilgi ve eylem gerektirmektedir ve dolayısıyla bu süreç bir bütünlük göstermelidir (Çukurçayır, 1999:61). Dahl’in, siyasal katılım açısından toplumu da; “siyasal olmayan tabaka, siyasal tabaka, iktidar peşinde kusanlar, iktidar sahipleri” olmak üzere dört gruba ayırdığını da belirtmek gerekir (Akay, 2006:104).

Vatandaşların siyasal katılımlarının farklı bir sınıflandırmasını ise Bornes ve Kease yapmıştır. İkili ayrımla yapılan bu sınıflandırmanın ilk ayrımında olağan siyasal katılma yer alır ve bu da seçim süreciyle siyasal rejim tarafından konulmuş kurallara uygun eylemleri içerir ki bu katılma yasal sınırlar içerisinde gerçekleşir (Çukurçayır, 1999:63; Akay, 2006:104). Bir diğeri ise olağandışı siyasal katılmadır. Vatandaşların siyasal amaçlara, özellikle de siyasal rejimin kurallarına karşı çıkmak suretiyle giriştiği faaliyetlerdir ve kurulu düzenin yasal kurallarının dışında ve karşısında gelişir (Çukurçayır, 1999:63). Burada katılımcı siyasal amaçlarına ulaşmak için fiziksel güç kullanabilmektedir.

Özetle vatandaşların siyasal katılma düzeyi, ilgi ile başlayıp eylem ile neticelenen bir süreçtir. Siyasal katılma eylemleri de vatandaşın özelliklerine göre oy kullanma gibi çok pasif eylemlerden, bir siyasi partiye üye olma, partide görev alma gibi çok aktif eylemlere kadar değişebilmektedir. Her halükarda siyasal katılımdan söz edebilmek için vatandaşın siyasal alana yönelik en azından bir merakının olması gerekir.

Siyasal katılım konusunda belirtilmesi gereken bir nokta da siyasal karar organlarının katılmaya bakış açılarıdır. Eğer siyasal karar organları katılıma inanmıyor ve katılımdan bir yarar beklemiyorlarsa bu doğrultuda bireyde katılımla hiçbir etkide bulunamayacağına ve üstelik katılım sonucu çeşitli sorunlarla karşılaşacağına inanıyorsa, vatandaş, katılıma en azından merak düzeyinde bile bir yönelim göstermeyecektir (Gökçe, 2000:41). Dolayısıyla

sadece vatandaşın katılıma istekli olması veya etkili katılım kaynaklarından beslenmiş olması siyasal katılım için yeterli olmamakta, siyasal ortamında buna müsait olması gerekmektedir ki siyasal katılım sağlanabilsin.

Konumuz açısından katılım konusunda önemli görülen bir diğer hususta katılımın mekânsal boyutudur. Yani yerleşim birimlerinin küçük veya büyük olmasının katılımı etkileyip etkilemeyeceği konusudur. Küçük yerleşim birimlerinin kargaşadan uzak, daha sakin ve durağan yerler olduğu söylenebilir. Dolayısıyla buralarda siyasal yapı da kargaşadan uzaktır (Gökçe, 2000:49). Buradan hareketle bu tür yerleşim birimlerinde vatandaşlar birbirlerini tanıyabilmekte, en azından bir kararı kişisel veya topluluk olarak istekleri doğrultusunda çıkartılabilmeleri için kimlere başvuracakları, daha kısa sürede nasıl sonuçlandırabilecekleri daha iyi bilinebilmektedir. Büyük yerleşim yerlerinde ise karmaşık bir siyasal yapı bulunmaktadır ve buda siyasal katılmayı olumsuz etkileyebilir. Hal böyle olunca da küçük yerleşim yerlerinde siyasal katılımın daha etkin olabileceği söylenmektedir (Gökçe, 2000:49). Bunun karşısındaki görüş ise, büyük yerleşim yerlerinin modern merkezler olmaları sebebiyle katılımcı bir kültüre de beşiklik ettikleri; bu merkezlerde, gerek eğitim imkânları ve gerekse yoğun bir ikincil grup faaliyeti için ortam oluşturmaları sayesinde, siyasal katılımın daha fazla olacağı yönündedir (Gökçe, 2000:50).

Bu konuda görüşler genel olarak bu iki çerçevede değerlendirilebilir. Kanaatimizce, küçük yerleşim yerlerinde yönetimin etkilenmesi büyük yerleşim yerlerine nazaran daha kolay olabilir. Buralarda daha çok kişisel ilişkilere dayalı bir katılmadan bahsedilebilir. Büyük yerleşim yerlerinin ise eğitim gibi katılımı etkileyen imkânların ve özellikle ikincil grupların bu yöndeki faaliyetlerinin daha fazla olması sayesinde, bireyin siyasal eğitimine katkıları küçük yerleşim yerlerine göre daha fazla olduğu ve örgütsel katılımda daha etkin oldukları söylenebilir.

Katılım konusunda üzerinde durulması gereken bir diğer kavram da yerel katılım kavramıdır. Yerel katılım kavramı da aslında siyasal katılım kavramından çok farklı anlamlar içeren bir kavram değildir ve siyasal katılımın yerel yönetimlere yönelik tarifinden başka bir anlam taşımadığı düşünülmektedir. Bunun dışında tanımlamalar siyasal katılımın yanı sıra genel de katılım mekanizmalarının etkinleştirilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır.

Bu açıdan yapılan bir tanımlamaya göre, yerel yönetimlerde yönetime katılımı ifade eden yerel katılım kavramı, daha çok şehir yönetiminde ve yerel yönetimlerle ilgili işlerde şehirdeki paydaşların sürece dâhil edilmesi ve bunun için gerekli yapıların oluşturularak, katılımın kurumsallaştırılması anlamında kullanılmaktadır (Yıldırım vd.,2011:510).

Yereldeki halkı ve toplulukları oradaki yerel yönetimin bir parçası ve paydaşı olarak görmeyi; insanların, derneklerin, vakıfların ve özel sektörün yönetime katılmasını ifade eder (Sünbül, 2012:25). Başka bir ifadeyle yerel katılım, yerleşim yerlerindeki bütün kesimleri (Kişileri, STK'leri, özel sektörü vb.) yereli ilgilendiren kararların alınmasında aktör/paydaş olarak gören çok ortaklı, çok aktörlü ve çok taraflı yönetim anlayışını ifade için kullanılmaktadır (Şat, 2011:134).

Bu tanımlamaların siyasal katılım tanımından farkı, yerel yönetim kademelerine, yerel halkın etkin katılımını sağlayacak mekanizmaların kurulmasını ve katılımı bu açıdan kurumsallaştırmasını vurgulaması noktasındadır. Bu açıdan bakılacak olursa tanımlamalar, yönetişim tanımıyla ya da bunun yereldeki bir uygulaması olan kent konseyi tanımıyla yakın bir benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu konu ilgili kavramların tanımlamasında daha rahat görülebilecektir. Bunun dışında yerel katılım kavramı siyasal katılım kavramının yerelde uygulanabilmesine imkân verecek mekanizmaları vurgulamaktan başka ayırıcı bir özelliğinin olmadığı söylenebilir.

Yerelleşmenin ivme kazanması ile yerel halkın, yerel karar verme süreçlerine daha fazla dâhil olma ve yerel yönetimleri denetleyebilme imkânı genişlemektedir. Yerel demokrasi; yereldeki “halkın karar süreçlerine doğrudan ya da temsilcileri vasıtasıyla etkin katılımı olarak” tanımlandığına (Görmez, 1997:196) göre, geleneksel yönetim anlayışının yerelde yaşadığı değişim, karar süreçlerine katılımın artırılması yönünde olmaktadır.

Avrupa Kentsel Şartı, yerel yönetimlerde etkin bir katılımın varlığını dört unsura dayandırmaktadır (Batal, 2011:87): Birincisi unsur; halkın yerel, politik ve idari yapılanmalarda belirleyici olması gerektiğidir. İkinci unsur, toplumun geleceğini önemli derecede etkileyecek her tür projede halka danışmak gerektiğidir. Üçüncü unsur, kararların uzmanlardan oluşacak ekiplerce hazırlanmış kentsel ve bölgesel planlara dayandırılması gerektiğidir. Son olarak da gençlerin toplum yaşamına katılım imkânlarının yerelde sağlanması gerektiğidir. Bu şartlardan birincisi seçimlerle uygulanabilecektir. İkinci ve üçüncü şart, yasallarla temin edilmesine ve mevcut yönetimin bu konuda istekli olmasına bağlıdır. Sonuncusuna yönelik ise bugün için kent konseyi benzeri yapılara önem verildiği söylenebilir.

Hiçbir sonuç vermese bile, katılma yollarının açık tutulması; toplumdaki gerilimi azaltacağı, vatandaşlık duygularını güçlendireceği belirtilmektedir (Ergin, 2008:54). Ancak şurası da bir gerçektir ki her konuda katılımın artırılmasının sonucu her halde olumlu olacak diye çıkarımda bulunmanın da doğru olmayacaktır.

Katılım ve katılımı etkileyen unsurlar buraya kadar anlatılmaya çalışmıştır. Bunlar dışında bir bütün olarak yönetime katılımı, özelde de vatandaş katılımını etkileyen en temel unsurlardan birisi de siyasal kültürdür. Siyasal kültür hem yönetim kademelerindeki hem de vatandaşların siyasal alana yönelik tutum ve davranışlarının temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple kavramın önemine istinaden ayrı bir başlık açılması uygun görülmüştür.

2.4. Siyasal Kültür

Yönetime katılımı gerek toplum ve gerekse vatandaşlar açısından etkileyen en temel unsurlardan birisi siyasal kültürdür. Siyasal kültür kavramı, kültürün bir parçasıdır ve siyasal alana yönelik kısmını içerir. Bu sebeple siyasal kültür kavramını açıklamaya geçmeden önce kültür kavramının ne anlama geldiğini açıklamakta fayda görülmektedir. Kültür kavramının anlaşılması, siyasal kültür ile ne anlatılmak istendiğinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu başlıkta kültür ve siyasal kültür kavramı açıklandıktan sonra da katılım ile ilişkisi ele alınacaktır.

2.4.1. Kültür ve Siyasal Kültür

Kültür kavramı, günlük hayatta sosyal ve toplumsal faaliyetleri açıklamak için kullanılmakla beraber, birçok bilim dalı kültür kavramını kendi bilimsel faaliyetleri için de kullanmaktadır. Kültür kavramı Latince kökenli bir kavramdır ve Latince “cultura” kelimesi, toprağa bir şeyler ekmek ve üretmek anlamına gelmektedir (Sabancılar, 2011:5). Doğu’da kültür kavramının karşılığı (toprağın işlenmesi anlamına gelen), “hars” sözcüğüdür (Sabancılar, 2011:5). Kelime, günümüzdeki anlamına yakın olarak ilk defa Voltaire tarafından; insan zekâsının oluşumu, gelişimi ve geliştirilmesi anlamında kullanılmıştır (Kirman, 2006:4). Bugün ise bu tanımlamaya yakın bir anlamda kullanılır ve günlük hayatta kültür kavramı, tarımsal üretimden ziyade, toplumların ortak değer, alışkanlık ve birikimlerini açıklamak için kullanılmaktadır (Sabancılar, 2011:5).

Kültürün çeşitli yönleriyle ilgilenen çeşitli bilim dallarındaki yazarlar kültürü; toplumsal miras, hayat şekli, değerler ve idealler sistemi, değişim süreci gibi niteliklerini dikkate alarak tanımlamaya çalışmışlardır. Bu tanımlarla, kültürün bütün yönlerini içeren açıklamalar yapmak amacı güdülmüştür. Günümüzde sıkça kullanılan tanımlamasına göre kültür; “bilim, inanç, sanat, ahlak, yasa ve geleneklerin yanı sıra, insanın toplumsal bir varlık olarak edindiği diğer bütün yetenek ve alışkanlıkları da kapsayan karmaşık bir bütündür” (Kirman, 2006:4-5). Kültürün; “Toplum oluşturana fertlerin, içgüdüsel ve fizyolojik olmayan, öğrenme ve şartlanma yoluyla bir kuşaktan diğerine geçirilen faaliyetlerinin bütünüdür.” ve

“Maddi öğelerin, düşünce ve duyguların simgelerden oluşan sembollere dayalı bir örgütlenmesidir” şeklinde farklı tanımlamaları da yapılmıştır (Kirman, 2006:5). Kültürü toplumların bilinçli/bilinçsiz hafızası olarak gören yaklaşıma göre, kültür bir sistemdir ve bu yaklaşıma göre şu şekilde tanımlanmaktadır: “Kültür, bir insan topluluğundan beklenen davranışları tayin eden rolleri oluşturan, bir davranışlar, duyuşlar ve düşünüşler bütünüdür.” (Sabancılar, 2011:6).

Türk Dil Kurumu da kültürü; “Tarihi ve toplumsal gelişme süreci içinde oluşturulan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü” olarak tanımlamaktadır (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.57719b7480f777.13601959).

Bu tanımlar farklı açılardan kültürü ele almakla beraber ortak birkaç noktada birleştiği söylenebilir. Her şeyden önce kültür, bir toplumun geçmişten beri biriktirdiği bilim, ahlak, sanat gibi maddi ve manevi değerlerinin bütünü olduğu söylenebilir. Bundan başka kültür, geçmiş birikimlerin sonunca, belirli bir zamanda gerek toplumların ve gerekse bireylerin davranışlarını etkileyen araçları da kapsamaktadır. Kelimenin kendi asıl anlamından hareketle, bir toplumun maddi ve manevi olarak geçmişte ettiklerini bugün biçmesi, aynı zamanda bugünde geleceğe yönelik ekim yapması ve son olarak da biçmede ve ekmede kullandığı araçların bütününe ifade ettiği söylenebilir.

Kültürün toplumsal hayattaki işlevi beş ana başlık altında toplanabilir: Toplumda bir çeşitlilik oluşturarak, toplumsal davranışın çeşitli parçalarının birbirleriyle bağlantısını kurmakta ve onları ait oldukları genel bir anlam bütününe kavuşturmaktadır; toplumdaki değerleri bir araya getirir, içerir ve yorumlar; toplumdaki insanlar neyin uygulanabileceğini öğrenmektedir; böylece toplumsallığın nesilden nesile aktarımını gerçekleştirir; toplumdaki insanları sadece kendi kültürel geleneklerine bağlı hâle getirmekle kalmamakta, aynı zamanda onları, bu geleneklerin uygulayıcılarına ve bu bütünlüğe karşı sadık olmaya yöneltmektedir ve son olarak kültür, toplumları birbirinden ayırmaya yarayan bir “alâmetifarika”dır ve toplumsal kişiliği oluşturmaktadır (Yılmaz, 2003:30).

Özetle kültürün temelde iki boyutu vardır; maddi ve manevi boyut. Maddi boyutu, toplumun bilimsel durumunu, üretimini, hüner ve becerilerini kapsar; manevi boyutu ise toplumsal yaşamı düzenleyen değer, gelenek, inanç ve ahlak kurallarından oluşur (Kurt, 2002:7).

Kültürün, bu ve buna benzer ve bunlardan farklı daha birçok tanımlaması yapılmakta ve ona çok farklı işlevler de yüklenmektedir. Bu açıklamalardan hareketle kültürün belli başlı özellikleri; bir ulusa veya topluluğa ait olması, bu topluluğa ait maddi ve/veya manevi değerlerin tamamını içermesi, nesilden nesile aktarılması sebebiyle sürekliliğinin bulunması, bu sürekliliğin bir sonucu olarak geçmişe, bugüne ve geleceğe dönük yönlerinin bulunması, şeklinde sıralanabilir. Son tahlilde kültür, bir topluluğun üretmiş olduğu maddi ve manevi değerlerin tamamıdır denilebilir. Bu kapsamda kültürü farklı alanlara yönelik alt dallara ayırmak mümkündür: Sosyal kültür, siyasal kültür; maddi kültür, manevi kültür; alt kültür, üst kültür vb. Buradaki siyasal kültür dışındaki kültür dalları konumuzun dışındadır.

Siyasal kültür kavramı, kültürün bir parçasıdır ve siyasal alana yönelik kısmını içerir. Bir toplumda siyasete veya siyasal alana yönelik geliştirilmiş olan kanaatler, inançlar, davranışlar ve faaliyetler, o toplumun siyasal kültürünü meydana getirir. Başka bir ifadeyle bir toplumun siyasal kültürü; siyasal eylemin içinde bulunduğu durumu açıklayan inançlar, değerler ve açığa vurucu semboller sistemidir (Çukurçayır, 1999:78). Siyasal kültürün siyasal süreçlere ilişkin iki temel işlevi yerine getirdiği öne sürülmektedir: İlk olarak, bazı inanç ve davranış kurallarının toplumda yerleşmesini sağlayarak, siyasal sürecin işleyişini kolaylaştırmaktadır ve ikinci olarak da mevcut siyasal sistemin kabullenilmesini, meşruiyetinin tanınmasını ve buna bağlı olarak devamlılığını sağlamaktadır (Say, 2011: 437).

Siyasal kültür birtakım unsurları bulunmaktadır. Bu unsurların toplamı neticesinde siyasal kültüre ulaşılabileceği söylenebilir. Siyasal kültürün unsurları üç başlık altında toplanabilir; bilişsel öğeler, duygusal öğeler ve değerlendirici öğeler (Yılmaz, 2003:35-36):

- a) Bilişsel öğeler: Bireyin içinde yaşadığı toplumun siyasal alanına ilişkin, çeşitli yollardan elde ettiği belli bir bilgisi, algılaması ve inancı vardır. Bunlar bireyin sistemle olan bağına kurmaktadır.
- b) Duygusal öğeler: Yukarıdaki alana göre daha öznel olan duygusal öğeler, siyasal alanı duygusal dürtülerle yorumlamayı kapsamaktadır. Belli bir siyasal parti başkanına beslenen sevgi ya da nefret, buna örnektir.
- c) Değerlendirici öğeler: Birey, siyasal alana ilişkin çeşitli değer yargılarına sahiptir. Bu değer yargıları bireyin daha önce edindiği temel kabulleri referans almaktadır. Laikliğe önem veren bir değer yapısına sahip kişinin, dinsel tınılar taşıyan siyasal söylemlere tepki duyması bu duruma örnek oluşturmaktadır.

Siyasal kültür, yukarıdaki öğelerin bir bileşkesidir ve her öğenin etki ve içerik düzeyine göre üç türe ayrılabilir. Bu ayrım özellikleriyle birlikte aşağıdaki tabloda görülmektedir (Yılmaz, 2003:36):

	Öğelerin Düzeyi	Siyasal Yapı
Yöresel/Yerel Kültür	Sıfıra yakındır.	Merkezî değildir, Köy veya kabilesiyle sınırlıdır.
Bağımlılık/Uyruk Kültürü	Sisteme etkisinin farkındadır, Siyasal yaşama karşı edilgendir.	Merkeziyetçilik ve yönlendirme egemendir.
Katılımcı Kültür	Siyasal alan içinde etkindir.	Demokratik bir yapı vardır.

Tablo 1.1. Siyasal Kültür Türleri

Bu tablo siyasal kültürü birey açısından değerlendirmektedir, toplumsallık ikinci plandadır. Tablodaki bilgilerin yorumlanması ise şöyle yapılabilir: Siyasal kültür ile siyasal yapı bir bütünlük göstermelidir ve uyum içinde olmalıdır; aksi takdirde siyasal sistemin işleyişinde güçlükler ortaya çıkacaktır. Böyle bir uyumsuzluğa, gelişmemiş ülkelerde rastlandığı, bu ülkelerdeki sorunların temelinde, siyasal kültürün siyasal yapının türevi olamaması yattığı belirtilmektedir (Yılmaz, 2003:36). Yine bu ülkeler, Batı'dan aldıkları siyasal yapılara uygun siyasal kültürü oluşturmakta yetersiz kaldıkları ve kendi siyasal kültürlerine uygun siyasal yapı da oluşturamadıkları, bu arada çıkmaza düştükleri ifade edilmektedir (Yılmaz, 2003:36).

Toplumu oluşturan bireyler içinde buldukları toplumun kültürünün etkisindedirler ve siyasal politikalara ilişkin tepkileri de içinde buldukları kültürün özelliklerini yansıtır. Toplumların; değerleri, inanç sistemi, sosyal hayatlarındaki olumlu veya olumsuz olarak kabul edilen, kutsallaştırılan veya yüceltilen kavramları, mitleri, o toplumun siyasal kültürünü oluşturmaktadır (Sabancılar, 2011:12). “Siyasal kültür, bir toplumun, (...) devlet, parlamento, hükümet, siyasi parti, kamu yönetimi, sendika, dernek, demokrasi vb. gibi kavramlar konusundaki bilgisi, görgüsü, alışkanlıkları, yaklaşımları, tutum ve davranışlarının bütünüdür” (Ünal Erzen ve Eroğlu Yalın, 2011:51). Kültürü etkileyen unsurlardan biri siyaset olduğu gibi, siyaseti de etkileyen içindeki kültürün kendisidir ve bunun, kültür yanı ağır basan, karşılıklı bir etkileşim olduğu söylenebilir.

Siyasal kültür kavramı; nesnel kavramlaştırma, öznel kavramlaştırma, bulgusal kavramlaştırma ve içlemsel kavramlaştırma olmak üzere dört ana grup etrafında incelenmektedir (Ünal Erzen ve Eroğlu Yalın, 2011:51-52):

Nesnel boyutuyla siyasal kültür, toplumdaki bireylerden bağımsız, onların üzerinde ve onları bir arada tutan davranış kalıpları, kurallar ve inançlardan oluşur; öznel boyutuyla siyasal kültür, toplumdaki bireylerin, siyasal yaşama ilişkin tutum ve

eğilimlerine göre tanımlanır; bulgusal boyutuyla bakılacak olursa siyasal kültür, toplumun gelenekleri, kamu kurumlarındaki ruh, vatandaşlık bağı, liderleri gibi daha özel ve kendine has verilerle araştırılmasıdır ve son olarak içlemsel kavramlaştırma boyutuyla siyasal kültür ise bireyin davranışları ile zihin yapısı arasındaki ilişkiyi, hem somut davranışlar hem de bu davranışları yönlendiren psikolojik etkenler açısından incelenmektedir.

Özetle siyasal kültür, kültürün siyasal alana yönelik kısmına denir ve bir toplumda siyasete veya siyasal alana yönelik geliştirilmiş olan kanaatler, inançlar, davranışlar ve faaliyetler, o toplumun siyasal kültürünü meydana getirir. Siyasal kültür diğer kültür unsurlarından ayrı düşünülemez ve ayrı olarak ele alınamaz. Siyasal sistemin tepe noktasındakiler de o kültürün içerisinde yoğrulmuş bireylerdir ve kararlarını verirken bu kültürden aldıkları değerlerle hareket etmektedirler.

2.4.2. Siyasal Kültür Katılım İlişkisi

Siyasal sistemin ister en alt noktasında isterse en tepe noktasında olsun, toplumdaki bireylerin; siyasal sistemi anlamlandırması, bunun neticesinde bir davranışta bulunması ve aktif olarak siyasal sisteme karşı veya yanında eylemlerde bulunması yani siyasal sisteme katılım, siyasal kültürün bir sonucudur.

Kültürün tanıma, duygu ve yargı olmak üzere üç boyutu vardır ve insanlar önce içinde buldukları siyasal sistemle ilgili bilgi edinir, sistemdeki aktörlere bağlılık duyarlar ve sistemle ilgili bir yargıya varırlar (Eroğlu Yalın, 2007:62). Buradan hareketle siyasal kültür, bir önceki başlıkta da belirtildiği gibi, şu şekilde sınıflandırılmaktadır: Cemaatçi-yerel/yöresel kültür, tabiyet/uyruk kültürü ve katılımcı kültür (Eroğlu Yalın, 2007:62). Ulusal kültürün henüz tam anlamıyla bulunmadığı alanlarda cemaatçi-yerel/yöresel siyasi kültür oluşur; birey, çevresindeki değerlerle bütünleşmiştir ve merkezin ve kurumlarının bilgisine sahip olmadığı için veya kayıtsızlığından ötürü içinde bulunduğu yereli ya da cemaatini varlık sebebi olarak görür. Haliyle de bu topluluğun kuralları ve kararları dışına çıkılması olağan zamanlarda mümkün değildir. Tabiyet/uyruk kültüründe ise birey kendini “teba” olarak görür; etkileyemeyeceği siyasal sistemin bilgisine sahiptir ve fakat bu sistemin dışındadır. Aynı zamanda da burada bireyden istenilenler veya beklentilerde çok sınırlıdır. Kendisine söylenileni yapması sistem için yeterlidir. Burada siyaset, ileri gelenlerin ve eğitimlilerin işidir (Eroğlu Yalın, 2007:62). Demokratik yapıya sahip katılımcı kültürde birey, diğer kültürlerdeki bireylerden farklıdır; hem siyasal sistem hakkında bilgi sahibidir, hem de sistem üzerinde etkili olabileceğini düşünmektedir ve seçimler, gösteriler gibi siyasi olaylara katılmakta, baskı gurubu oluşturmaktadır (Eroğlu Yalın, 2007:62). Dolayısıyla

katılımın yoğun bir biçimde yaşandığı bu kültürde bireyin sistemin en önemli yapı taşı olduğu söylenebilir.

Ayrıca bu kültür türleri her toplumda aynı anda bulunabilir. Örneğin demokratik yapının olduğu bir toplum içerisinde ekonomik ve sosyal olarak gelişmiş bölgelerde katılımcı kültür hâkimken, daha az gelişmiş bölgelerde cemaat kültürü görülebilir. Aynı şekilde toplumun yönetim yapısı, babadan oğula geçen monarşiden, yönetimin seçimle belirlendiği bir sisteme durumunda da aynı toplum içerisinde bu değişime direnç gösterenlerde tabiyet kültürü devam ederken, buna istekli olan ve uyum sağlayanlarda katılımcı kültür görülebilir.

Siyasal alana ilişkin katılım türleri toplumdan topluma farklılıklar göstermektedir. Kamu görevlilerine mektup yazma faaliyeti ABD toplumunda çok sık görülen bir katılım şekliken, Türkiye’de pek alışılmamış bir faaliyettir. Buradan da anlaşılacağı üzere, yönetime katılımın yoğunluğu gibi katılma şekillerinin de toplumdan topluma farklılıklar göstermesi siyasal kültürün bir ürünüdür (Ünal Erzen ve Eroğlu Yalın, 2011:57).

Coğrafi ve iktisadi açılardan üretim biçimleri ile toplumsal yapı, tarihi açıdan önemli siyasal kırılmalar bir ülke içerisindeki belirli bir bölgenin siyasal kültürünü ve dolayısıyla siyasal katılım davranışlarını belirlemektedir (Ünal Erzen ve Eroğlu Yalın, 2011:59). Ülkeler arasındaki siyasal davranış ve siyasal katılımdaki farklılıklar ise siyasal kültür çerçevesinde yorumlanmaktadır; daha öncede ifade edildiği gibi tarihsel olayların bıraktığı kalıntı, bu kültürü oluşturmakta ve genel siyasal davranışlara yön vermektedir.

Sonuç olarak siyasal kültüre, bir toplumun siyasete veya yönetime yönelik geliştirmiş olduğu kültürel davranışları denilebilir ve katılımı doğrudan etkileyen bir faktördür. Eğer bir toplumun siyasal kültüründe demokratik yönetim anlayışı gelişmişse, bunun neticesinde de yönetime katılımın yüksek olması beklenir. Aynı şekilde bir toplumdaki siyasal kültür, her şeyi yönetimden bekleyen, bireylerin edilgen olduğu bir kültürse burada yönetime katılım söz konusu olamayacaktır. Dolayısıyla toplumun siyasal kültürü, yönetime katılımın en temel etkileyeni olduğu söylenebilir.

2.5. Sürdürülebilir Kalkınma

Buraya kadar yönetime katılım kavramı ve bunu etkileyen unsurlar literatürdeki tartışmalar üzerinden anlatılmaya çalışılmıştır. Katılım kavramı dünya çapındaki resmi bir belgede ise ilk defa 5 Haziran 1972 tarihli “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi” konferansında yer almıştır. Aslında bu konferansın konusu ve çıktıları temelde çevreyle ilgilidir ve buradaki konferansın en önemli çıktısı, daha sonra birçok resmi belgede kullanılan, “sürdürülebilir

kalkınma” kavramı olmuştur. Bu kavramın bu çalışma açısından önemi, kent konseyine giden sürecin bir parçası olarak görülmesindedir. Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma kavramı, yönetime katılımı resmi olarak dünya gündemine taşıyan sürecin temel vurgusu olarak öne çıkmıştır. Bu sebeple açıklanmasında bu çalışma açısından yarar görülmektedir.

Yerel yönetimlerin dünya genelindeki çevre kuruluşu olarak nitelendirilen Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi (ICLEI) sürdürülebilir kalkınma kavramını, “büyüme yi canlandırmak, büyümenin kalitesini değiştirmek, sürdürülebilir nüfus düzeyini garanti altına almak, teknolojiyi yeniden yönlendirmek ve çevre ile ekonomiyi birleştirmek amacıyla; gelecek kuşakların hayat seviyelerini tehlikeye düşürmeden, bugünün sorunlarını çözerken geleceği yaşanmaz bir hale getirmeden, toplumların esneklik ve refah artışı nı ifade eder” şeklinde tanımlamaktadır (Savut, 2011:346).

Sürdürülebilir kalkınma kavramı genel olarak çevreyi dışlamayan kalkınmayı ifade etmekte olup (Emrealp, 2005:13), milletlerarası alanda ilk kez İsveç’in Stockholm kentinde, 5 Haziran 1972 tarihinde düzenlenen “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi” konferansında kullanılmıştır (Kurt, 2012:7). Dünya genelinde tertip edilen ilk çevre toplantısı olan ve 113 ülkenin katılımıyla gerçekleştirilen BM İnsan Çevresi Konferansının sonuç bildirgesinde bu tarihin, bütün dünyada “Dünya Çevre Günü” olarak kutlanması kabul edilmiştir. Stockholm Bildirgesi’nde özetle; çevrenin kapasitesine dikkat çeken, kaynak kullanımında gelecek nesilleri gözetken, ekonomik ve sosyal gelişmeyi çevre ile ilişkilendiren ve kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler, sürdürülebilir kalkınma kavramının temel dayanakları olmuştur (Kurt, 2012:7). Ayrıca katılım kavramının önemine ve işlevine de, çok az yer verilmiş olmakla birlikte, yine bu konferansta değinilmiştir ve ilk defa milletlerarası bir belgede katılım kavramı yerini almıştır (Emrealp, 2005:13).

Stockholm’de yapılan konferanstan sonra bu kapsamdaki ikinci adım, ‘‘Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’’ adıyla Birleşmiş Milletler (BM) bünyesinde, 1983 yılında, çevre üzerindeki insan kaynaklı sorunların giderilmesi amacıyla bir komisyon kurulması olmuştur (Nohutçu, 2012:867). Komisyon çevre konusundaki yaptığı çalışmalar neticesinde ‘‘Ortak Geleceğimiz’’ adlı bir rapor yayımlamıştır (Nohutçu, 2012:867). Bahsi geçen raporda sürdürülebilir kalkınma; ‘‘Gelecek nesillerin, ihtiyaçlarını karşılama yetenek ve imkânlarını kısıtlamaksızın bugünkü ihtiyaçların karşılanması’’ şeklinde tanımlanmıştır (Nohutçu, 2012:867). Giderek ağırlaşan çevresel sorunlar karşısında, insanlığın çıkış yolu olarak, çevresel gelişme ile ekonomik kalkınma arasındaki hayati köprü nün kurulması ve

gelişmenin “sürdürülebilir” olması bu raporda oldukça detaylı bir şekilde ele alınmıştır (Kurt, 2012:7).

Bahsi geçen rapora göre sürdürülebilir kalkınmayı sağlayabilmek için bazı şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartların en önemlileri şunlardır (Eyduvan, 2014:25-26):

- a) Nüfus, eldeki çevre kaynaklarıyla sürdürülemez oranda artmaktadır. Bu artışın hemen durdurulması gerekmektedir.
- b) Dünyadaki tahıl üretimi nüfus artış hızını aşmış olmasına rağmen çok sayıda insan yeterli yiyecek bulamamaktadır. Bu sebeple gıda maddelerinin sağlanması ve dağıtımını sürekli duruma getirilerek güvence altına alınmalıdır.
- c) Gezegenimizde yaşayan hayat türleri baskı altındadır. Ekosistemin ve tür çeşitliliğinin kaybı hızlı bir sürece girmiştir, bu süreç durdurulmalıdır.
- d) Güvenli ve sürdürülebilir bir enerji üretimi sürdürülebilir kalkınma için esastır, enerji üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarının yoğun kullanımından kaçınılmalı, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmelidir.
- e) Doğal kaynaklara ve çevreye zarar vermeyen teknolojiler geliştirilmelidir.
- f) Yeni yüzyılın başına gelindiğinde dünya nüfusunun hemen hemen yarısı kentlerde yaşıyor olacak ve 21. yüzyılın dünyası daha çok kent görünümünde bir dünya olacaktır. Bu nedenle kentlerin denetimsiz büyümeleri önlenmelidir.

Ortak Geleceğimiz adlı rapordan sonra süreç 1992 Rio Konferansı’yla devam etmiştir. Sürdürülebilir kalkınmanın kurumsallaşmasında 1992 Rio Konferansı dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. 1992 yılında Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı, “Dünya Zirvesi” olarak adlandırılmaktadır. Bu konferansla, çevre ve gelişme konularında dünya ülkeleri ilk kez bir araya gelmişlerdir; konferansa katılan 172 devletin 108’i devlet veya hükümet başkanları tarafından temsil edilirken, yaklaşık 2.400 sivil toplum örgütü temsilcisi de konferansta yer almıştır (Atvur, 2008: 38).

Zirve sonunda, Stockholm Konferansı kararlarına dayanan “Rio Çevre ve Kalkınma Bildirisi” ile “Orman İlkeleri Beyannamesi” kabul edilmiştir ve “BM İklim Değişikliği Çerçeve Anlaşması” ile “BM Biyolojik Çeşitlilik Anlaşması” imzalanmıştır. Ayrıca “Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu” kurulmuştur. Bunlara ilaveten, 21. yüzyılın küresel çevre ve sürdürülebilir kalkınma stratejilerini belirleyen, yeni açılımlar getiren “Gündem 21” kabul edilmiştir ve bu adımın Rio Zirvesi’nin en önemli yönü olduğu ifade edilmektedir (Atvur, 2008:39).

Rio Konferansı’ndan sonra 2002 yılında Johannesburg’da, “Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi” düzenlenmiştir. Arada geçen on yıllık süreçte milletlerarası düzeyde, Rio ilkeleriyle bağlantılı pek çok girişim gerçekleştirilmiştir. İnsan hakları, sosyal haklar, nüfus, kadın vb. konularına ilişkin birçok zirve düzenlenmiştir. Bu aradaki zirvelerin en dikkat çekenini, 1996 yılında İstanbul’da yapılan “Habitat II-Kent Zirvesi”dir.

Johannesburg Zirvesi'nde; daha önceki BM Konferanslarına atıfta bulunularak, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaya yönelik, ekonomik ve sosyal kalkınma ile çevreyi koruma üzerine inşa edilecek barış, adalet ve demokrasi kazanımlarını, Habitat II gündemi ile bütünleştirmek temel amaç olarak belirlenmiştir (Atvur, 2008:40). Yine bu zirvede, Dünya ölçeğinde çevrenin sürdürülebilirliği ve insan yerleşimlerinin hayat kalitesinin artırılması için sürdürülebilir üretim, tüketim, ulaşım ve yerleşim modelleri geliştirilmesi, kirliliğin önlenmesi, ekosistemin taşıma kapasitesinin dikkate alınması ve bu çerçevede küresel işbirliği içerisinde hareket edilmesinin önem taşıdığı vurgulanmıştır (Atvur, 2008:39).

Bunlara ilaveten, Johannesburg Zirvesi, Rio'nun ardından, Gündem 21 uygulamalarının değerlendirildiği zirve olmuştur, bu sebeple "Rio+10" olarak da adlandırılan zirve, sürdürülebilir kalkınma konusunda Rio Zirvesi'nde alınan kararların uygulamasını etkinleştirmek ve kolaylaştırmak amacını da benimsemiştir (Atvur, 2008:40).

Zirvenin sonuç bildirisinde; sürdürülebilir kalkınma amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için daha etkin, demokratik, hesap verebilir milletlerarası ve çok taraflı kuruluşlara ihtiyaç duyulduğu dile getirilmiştir (Atvur, 2008:40).

Bütün bunların yanı sıra sürdürülebilir kalkınma kavramına; gelişmekte olan ülkelerin kalkınma çabalarını çevreyi tahrip etmeme gerekçesiyle sınırlandırdığı, gelişmiş ülkeler açısından ise üretim ve tüketim seviyelerinin mevcut durumlarında devam etmesi gibi bir durumu gerektirdiği belirtilmekte ve özellikle gelişmekte olan ülkeler tarafından yoğun eleştiriler getirilmektedir (Koç, 2009:126).

Katılıma, ilk defa, 1972 Stockholm Bildirgesi'nde yer verilirken, 1992 Rio Zirvesi'nde katılım, aradan geçen yirmi yıl zarfında, bam başka bir boyuta taşınmıştır. Bu Zirve'de bir yandan "sürdürülebilir kalkınma" bütün insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak belirlenmiş, diğer yandan da bütün vatandaşları sorumluluk almaya, yönetime daha fazla katılmaya, yönetimleri de buna uygun tedbirler almaya yönlendirmiştir. Bütün bu talepler ise Rio Zirvesi'nin temel çıktılarında birisi olan "Gündem 21" diye isimlendirilen belgede belirtilmiştir. Bu sebeple Gündem 21 ve bunun devamındaki sürecin de açıklanması yerinde olacaktır.

2.6. Gündem 21, Yerel Gündem 21 ve Türkiye'de Yerel Gündem 21

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından, 1992 yılında Brezilya'nın Rio De Janerio kentinde düzenlenen, "Rio Yeryüzü Zirvesi" olarak da bilinen çevre ve kalkınma konferansında

“sürdürülebilir kalkınma”, 21. yüzyılda bütün insanlık için ortak amaç olarak belirlenmiştir (Emrealp, 2005:16). “Gündem 21 (G21)” başlıklı eylem planı, konferansın (zirvenin) temel çıktılarında biri olarak BM üyesi ülkeler tarafından kabul edilmiştir. G21 eylem planıyla 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla birlikte başa çıkmak ve sürdürülebilir kalkınma amacına ulaşmak için bir takım ilkeler ve faaliyetler belirlenmiştir (Kurt, 2012:9).

G21, sürdürülebilir kalkınma kavramı doğrultusunda, dört temel başlıktan oluşmaktadır: Sosyal ve Ekonomik Boyutlar, Kalkınma İçin Kaynakların Korunması ve Yönetimi, Temel Grupların Rolünün Geliştirilmesi ve Uygulama Araçları. Bu çerçevede G21, 1990’lı yıllardan günümüze kadar çevre ve ekonomiyi etkileyen bütün alanlarda; hükümetlerin, kalkınma örgütlerinin, BM kuruluşlarının ve bağımsız kesimlerin yapması gereken etkinlikleri tanımlayan bir eylem planı haline gelmiştir (Koç, 2009:127). G21 eylem planı, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için halkın karar alma süreçlerine katılımını öngörmekte ve sivil toplum kuruluşlarını bu sürecin ortakları olarak kabul etmektedir. G21’in; bütün uygulama alanlarına yönelik finansal programların belirlenmesi, yeni kaynakların oluşturulması, uygulanabilir teknik ve ekonomik araçların belirlenmesi, merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin yerindenlik ilkesine uygun olarak güçlendirilmesi, hükümet ve hükümet dışı kuruluşlar arasındaki ilişkilerin ve işbirliğinin geliştirilmesi, halkın etkin katılımının sağlanması, gibi öncelikleri bulunmaktadır ve G21’in uygulanabilmesi için çok aktörlülük ile toplumdaki farklı kesimler arasındaki uzlaşmanın sağlanması gerektiği vurgulanmaktadır (Koç, 2009:127). G21’in, küresel, milli ve yerel olmak üzere üç temel ayağı bulunmaktadır ve küreselden yerele bütün süreçlerin katılımcı bir şekilde yapılandırılmasını öngörmektedir.

G21’in temelinde sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilmesi vardır ve G21, dünyada her geçen gün daha da artan sorunların çözümlenmesi noktasında küresel ortaklık kavramını gündeme getirmiştir (Kerman vd., 2011:18). G21’in başarılı olması için asıl sorumluluk hükümetlere yüklenmiş olmakla birlikte, hükümet dışı kuruluşlar başta olmak üzere toplumsal gruplar ile vatandaşlarında etkin bir şekilde süreçte yer almaları gerekmektedir. Çünkü; ekosistemin bozulması, çevre kirliliğinin artması, insan hakları ihlalleri, eşitsizlikler, yolsuzluklar, eğitimde yaşanan sorunlar ve bunlar gibi dünya genelindeki birçok soruna temel sebep olarak “katılım eksikliği” gösterilmektedir (Kerman vd., 2011:19). Buradan hareketle G21, katılım anlayışı esas alınarak şekillendirilmiştir ve G21 ile bu sorunların dünya genelinde etkili bir şekilde çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır.

G21'in "Gündem 21'in Desteklenmesinde Yerel Yönetimlerin Girişimleri" isimli 28. Bölümü doğrudan yerel yönetimleri ilgilendirmektedir (Kurt, 2012:10). G21'de ele alınan sorunların ve çözüm yollarının büyük bir bölümünün yerel düzeydeki faaliyetlere dayalı olduğu belirtilerek, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımının ve işbirliğinin belirleyici bir etken olacağı ifade edilmiştir (Kurt, 2012:14-15). Bu bölümde ayrıca "Yerel yönetim öncülüğünde, sivil toplum ve diğer ilgililerle birlikte, kendi önceliklerini saptayarak, yaşadıkları kent için 21. yüzyılın yerel gündemini oluşturmaları gerektiğinin altı çizilmekte; dünyadaki bütün yerel yönetimler, başta karar alma süreci olmak üzere, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin bir şekilde katılımını sağlayacak programlar geliştirmeye ve uygulamaya davet edilmektedir (Kerman vd., 2011:19)." G21, bir yandan doğrudan 24. Bölümü ile kadınlara, 25. Bölümü ile de gençliğe yönelirken, öte yandan da kadınlar ve gençler konusunda yerel yönetimler için özel bir görev alanı çizmektedir (Emrealp, 2005:20). Yerel Gündem 21 (YG21) sürecinde yerel yönetimler, halka en yakın yönetim kademesi olmaları sebebiyle, G21'in yerel ayağını oluşturmaktadır (Koç, 2009:128). Bu kapsamda, yerel düzeyde, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla, katılımcı eylem planlaması süreci niteliğindeki YG21, 21. yüzyılın demokratik "yerel yönetim" anlayışını yansıttığı belirtilmektedir. (Koç, 2009:129).

Bu bölümde ayrıca yerel yönetimlerden, öncülük ettikleri YG21 sürecine uyum sağlamaları istenilmekte ve "Gündem 21'in hedefleri doğrultusunda yerel yönetimlerin, kendi programlarını, politikalarını ve yönetmeliklerini, benimsenen yerel programları esas alarak gözden geçirmeleri ve değiştirmeleri" gerektiği vurgulanmaktadır (Emrealp, 2005:20).

Yerel Gündem 21 (YG 21) Türkiye'de, 1996 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen BM HABITAT II "İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi) " sonrasında oluşturulmaya başlanmıştır. Habitat II konferansında, "sürdürülebilir kalkınmanın temelinde; demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimler olduğu" belirtilmiştir (Kerman vd., 2011:19). Habitat II konferansının özetle "G21'in etkin bir şekilde uygulanabilmesinin önkoşulu olarak yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve yereldeki diğer aktörlerin etkin katılımının gerektiği"ne vurgu yaptığı söylenebilir. Konferans sırasında UNDP – Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, tarafından milletlerarası bir program olarak benimsenen YG-21 uygulamaları, Türkiye'nin de içinde bulunduğu 80'i aşkın ülkede, yaygın biçimde desteklenmeye başlanmıştır (Emrealp, 2005:23).

Habitat II kapsamında yerel yönetimlerin; YG21 eylem planını hayata geçirmeleri, daha açık bir ifadeyle kendi YG21'lerini hazırlamaları için teşvik edilmeleri amacıyla, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı (IULA-EMME) tarafından, “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi” uygulamaya koyulmuştur. Proje, 1997 yılı sonlarında, Bakanlar Kurulu kararıyla uygulamaya konulmuştur ve bu proje, iki yıllık uygulamanın ardından, 1999 yılında tamamlanmıştır (Emrealp, 2005:30). Projenin uygulamaya yönelik temel amacı, “Gerek ülkesel ve gerekse bölgesel ölçekte YG21’in ve bunun yerel yönetim üzerindeki etkilerinin tanıtılması; pilot uygulama yapılan kentlerde yerel düzeyde farklı sektörlerin katılımına imkân veren yapıların oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması” olarak belirlenmiştir (Kerman vd., 2011:20).

Bu projenin başarılı sonuçlar vermesi üzerine UNDP, ikinci aşamaya da destek vermeyi kabul etmiştir. Bakanlar Kurulunun bunu da benimsemesinin ardından, “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Uygulanması Projesi” başlığını taşıyan ikinci aşama Ocak 2000’de başlamıştır (Emrealp, 2005:30). Bu süreçle alakalı olarak 2000’li yılların başlarında Türkiye’de, belediyeler bünyesinde olmak üzere, kent konseyi kurulması öngörülmüştür (Koç, 2009:129).

İkinci aşamanın uygulanması sırasında çeşitli alt projelerde başlatılmıştır ve yeni katılımlarla proje ortağı yerel yönetimlerin sayısının 50’yi aşması sonrasında, YG21 uygulamaları “proje” çerçevesinden çıkarılarak, uzun amaçlı bir “Program”a dönüştürülmüştür (Emrealp, 2005:30).

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı’nın üçüncü aşaması, birbirini destekleyen bir dizi projeyi içermektedir. İlk olarak, UNDP-DGTF Programı’nın desteğiyle başlatılan “Türkiye’de Yerel Demokratik Yönetimi Teşvik Amacıyla Sürdürülebilir İlişkiler Ağı Kurulması” başlıklı proje kapsamında, mevcut web sitesi etkileşimli bir yapıya kavuşacak şekilde yenilenmiş ve ülke ölçeğinde “Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı”nın oluşması sağlanmıştır (Emrealp, 2005:30). Hollanda Hükümeti’nin MATRA Programı’nca desteklenen “Şeffaflık için Yerel Ortaklıklar ve İşbirliği Ağı Oluşturmada Kadınların ve Gençlerin Rolünün Güçlendirilmesi” başlıklı ikinci proje kapsamında ise, kadınların ve gençliğin yerel karar alma süreçlerine katılımının artırılması yönünde çalışmalar yürütülmüştür (Emrealp, 2005:30). Üçüncü aşamanın ana projesi, “Türkiye Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planı’nın Yerelleştirilmesi” başlığını taşımaktadır. Bu proje kapsamında, merkezi yönetimin

ilgi ve desteğinin artırılması ve tanıtım eksikliğinin giderilmesi öngörülmekte ve ilgili küresel hedeflerin yerelleştirilmesinde, dünya ölçeğinde örnek oluşturacak uygulamalar sergilenmesi hedeflenmektedir (Emrealp, 2005:30). Proje kapsamında ayrıca, YG21 süreçlerinin kurumsallaştırılması amacıyla, “Yerel Projelere Destek Programı” başlatılmıştır (Emrealp, 2005:30).

YG21 Programı, köy yönetimleri dışında, bütün yerel yönetimlerin katılımına açık tutulmuştur. Program’a katılım için yapılan başvurular, YG21 Programı Ulusal Yönlendirme Kurulu tarafından görüşülerek karara bağlanmıştır. Kurul, düzenli aralıklarla mevcut ortakların çalışmalarını değerlendirmiştir. Kurula, gerek gördüğünde, YG21 sürecini çeşitli sebeplerle aksatan veya durduran ortaklar yerine, yeni ortaklar alınmasına karar verme yetkisi de verilmiştir (Emrealp, 2005:31).

Türkiye’de YG21 kapsamındaki uygulamalara bakıldığında, bütün kentler için geçerli olabilecek tek tip bir modelden çok; her kentin özelliklerine ve tercihlerine bağlı olarak gelişen, temel konularda benzerlikler göstermekle birlikte, yapılarında ve işleyişlerinde belirgin farklılıklar gösteren farklı “modeller” de uygulamalar görülmüştür (Emrealp, 2005:50).

Sonuç olarak YG21 kapsamında, sürdürülebilir kalkınmanın temelinde; demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimlerin olduğu ve bununda sağlanmasının yolunun yerindenlikten veya yerel yönetimlerden geçtiği bu sürecin temel varsayımıdır. Uygulanan projeler kapsamında belirlenen hedeflere ulaşabilmek için yerel yönetimlerin yönetişimi sağlayarak katılımcılığı teşvik etmeleri ile beraber; kadınlar, yaşlılar, gençler ve engelliler gibi grupların, bunların yanında dernekler, vakıflar, meslek odaları, sendikalar, özel sektör kuruluşları, akademik kuruluşlar, basın-yayın kuruluşları, vatandaş girişimleri gibi sivil toplum kuruluşlarının katılımını sağlayacak programların geliştirilmesi ve böylece bahsi geçen gruplarla yerel yönetim arasında karşılıklı etkileşime dayanan bir ilişki kurulması amaçlanmıştır (Çetinkaya ve Korlu, 2012:97). Bunun yanı sıra ayrıca hizmetlerin mümkün olduğunca alt düzeyde yani yerelde üretilmesi istenmektedir (Çetinkaya ve Korlu, 2012:97).

Gerek G21 ve YG21 süreçlerinin temel vurgularının başında katılım gelmektedir. Ancak bu süreçte yönetişim, kent konseyi gibi kavramlarda ön plana çıkan bir diğer kavramlar olmuştur. Özellikle katılımın nasıl olacağı veya hangi grupları kapsayacağı anlatılırken aslında sonuç bu kavramların tanımlarına varmaktadır. Her halde bu süreçte en çok üzerinde

durulan, en çok tartışılan, gündeme gelen kavramların başında bu iki kavram yer almaktadır. Bu sebeple yönetim ve kent konseyi kavramlarının açıklanması yerinde olacaktır.

2.7. Yönetişim

Yönetişim günümüzdeki anlamıyla ilk kez, Dünya Bankası'nın (DB) 1989 yılında Afrika ülkelerinin kalkınmalarına yönelik hazırlamış olduğu raporda kullanılmıştır (Nohutçu, 2012:377). Bu raporda yönetişimin temel unsurları; "hesap verme, şeffaflık, etkin işleyen bir hükümetin varlığı, hukuk kurallarına riayet, bağımsız bir yargı sisteminin bulunması ve kararlara sivil toplumun etkin bir şekilde katılımını sağlama" olarak sıralanmıştır (Nohutçu, 2012:377).

Yönetişim kavramı, dışarıdan herhangi bir baskı olmadan yönetenlerin ve yönetilenlerin karşılıklı olarak birbirini etkilediği bir yapıyı ya da düzeni ifade etmek için kullanılmaktadır ve yönetime katılma kavramına bir seçenek olarak ortaya konmuştur (Karabulut, 2009:37). Yönetişim; kamu kesimini dışlamayan, bununla beraber sivil toplumu, toplumdaki farklı grupları ve piyasaları (bilhassa uluslararası piyasaları) yönetimin merkezine yerleştiren bir yönetim yaklaşımıdır ve birlikte yönetmek anlamında kullanılmaktadır (Özoğuz, 2012:46). Daha açık bir ifadeyle, yönetim işinin; sadece seçimler aracılığı ile seçilmiş bir kesim tarafından değil de STK'lar, odalar, meslek grupları, özel sektör kuruluşları, üniversiteler gibi çeşitli grupları da süreçlere dâhil ederek yerine getirilmesidir. Ayrıca yine yönetişim kavramıyla yönetimlerin; aldıkları kararları halka açık bir şekilde almaları, toplumdaki bütün ilgili paydaşları karar alma sürecine katmaları ve bilgiye dayalı, uzlaşmacı yönetim anlayışı sergilemelerini ifade etmektedir.

Yönetişim; gerek merkezi ve gerekse yerel yönetim birimlerinin yanı sıra sivil toplum, özel sektör ve kâr amacı gütmeyen yapılanmaları da içine alan geniş bir aktörler yelpazesini ve bu aktörlerin yönetim sisteminin bir parçası haline getirilmesini kapsamaktadır (Kestellioğlu, 2011:57).

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) Türkiye Yönetişim Programı'nda yönetişim; "Bir ülkenin idaresinde bütün düzeylerde, politik, ekonomik ve idari otoritenin kullanımınıdır. Yönetişim, vatandaşların çıkarlarını birleştirdiği farklılıkları arasında orta yol bulduğu, hak ve sorumluluklarını hayata geçirdiği, mekanizmaları, süreçleri ve kurumları kapsar" şeklinde tanımlanmıştır (Erkal, 2006:85). Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün (TODAİE) Kamu Yönetimi Sözlüğü ise yönetişim kavramını etkileşim temeline dayalı ve katılımı öne çıkaran bir kavram olarak değerlendirmekte ve şu şekilde

tanımlamaktadır: Yönetişim, “Bir toplumsal politik sistemdeki ilgili bütün aktörlerin ortak çabalarıyla elde edilen sonuçların oluşturduğu yapı ya da düzen”dir (Erkal, 2006:85).

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 4. maddesinde ise yönetişim; “Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışıdır” şeklinde ifade edilmiştir. (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0>).

Tanımlamalardan da görüleceği üzere yönetişim kavramında temel vurgu katılım olmakla birlikte, buradaki katılımdan kasıt bireylerin katılımı değil toplumdaki grupların katılımıdır. Başka bir ifadeyle yönetişimde vatandaş katılımı değil, merkezi veya yerel yönetimin dışındaki baskı gruplarının katılımı esastır (Şat, 2011:129). Buradan hareketle yönetişim; kamusal örgütlerin (devletin) geleneksel bir şekilde doğrudan yönetmesi yerine, toplumdaki sivil toplum veya herhangi bir toplumsal grupla karşılıklı olarak birbirini yönetme ve etkileyebilme gücünü içeren, yeni bir yönetim anlayışı şeklinde ifade edilmektedir (Şat, 2011:134). Daha öncede belirtildiği gibi bu karşılıklı birbirini yönetme veya etkileme vatandaşın doğrudan katılımıyla değil de aracılar aracılığıyla katılımıyla olacaktır.

Avrupa Birliği’de (AB) kendi yönetişim anlayışını, 2001 yılında hazırladığı “Avrupa Yönetişimi: Beyaz Kitap” isimli çalışmayla ortaya koymuştur. Bu çalışmaya göre yönetişimin beş ilkesi bulunmaktadır ve yönetişim anlayışı bu beş ilke etrafında şekillenmektedir. Kurumların daha açık bir işleyişe sahip olması anlamına gelen “açıklık”; politika oluşturmada ve bu politikaların uygulamasına ilişkin her aşamada ilgili kesimlerin aktif katılım ve desteği anlamına gelen “katılım”; yasama ve yürütmedeki işleyişe yönelik her aşamadaki rollerin netleştirilmesi, başka bir ifadeyle görev ve sorumlulukların kimlerde olduğunun net olarak belirlenmiş olması anlamına gelen “hesap verebilirlik”; politikaların amaçlara en etkin şekilde ve en kısa sürede sunulması anlamına gelen “etkinlik” ve son olarak da hazırlanan politikalar ile uygulamaya dönük faaliyetlerin uyumlu ve kolay anlaşılabilir olması anlamına gelen “uyum”, yönetişimin ilkeleri olarak belirtilmiştir (Kocaoğlu, 2011:41). Ayrıca, “orantılılık” ve “yerellik” de söz konusu bu ilkelerin hayata geçirilmesinde dikkate alınması gereken kavramlardır.

Yönetişimin yukarıdaki tanımlamaları farklı dönemlerdeki bu kavrama bakışı da içermektedir. Yönetişim kavramının ortaya çıkışından, gelişimine kadar üç önemli evreden

bahsedilebilir ve bu evrelerin yönetim kavramının yerleşmesinde kilometre taşları (Bayramoğlu, 2002:88) olduğu söylenebilir.

Birinci evre; Afrika ülkelerindeki krizin yönetim krizi olduğunu ortaya koyan, DB'nin Afrika ülkelerine yönelik hazırlamış olduğu 1989'daki rapordur. Bu raporda, "iyi yönetim" ve "minimal devlet" vurgusu öne çıkmaktadır. Bu raporda yönetim: "bir ülkenin işlerinin yönetiminde siyasal iktidarın kullanılması" olarak tanımlanmıştır (Bayramoğlu, 2002:89).

Yönetişime ilişkin ikinci evre, DB'nin 1994 tarihli 'Yönetişim Raporu'dur. Yönetişimin yerleşebilmesi ve gelişebilmesi için sivil toplumun gelişmesi gerektiği vurgulanmıştır. Burada yönetim, "bir ülkenin iktisadi ve toplumsal kaynaklarının kalkınma amacına yönelik olarak yönetilmesinde iktidarın uygulanma tarzı" olarak tanımlanmıştır (Bayramoğlu, 2002:90). 1994 tarihli "Yönetişim Raporu"nda DB, devlete; piyasa için "dışsal ekonomi" sağlama rolü biçmiştir ve böylece devlet, piyasanın güçlenmesine yardımcı olacaktır. Yönetişimin sağlam temeller üzerine oturabilmesi için devletin piyasa dostu etkili bir devlet olması istenmektedir ve bunun gerekliliği raporda vurgulanmaktadır (Bayramoğlu, 2002:91).

Bunun yanı sıra, Rapora göre, yönetişimin hayata geçirilebilmesi için, sivil toplumun geliştirilmesi de önemli şartlardan biridir. Çünkü DB, kamu işlerine katılan güçlü bir sivil toplumun geliştirilmesini, "toplumsal kapasite tesisi" veya "kültürel ve toplumsal güçlendirme" olarak kavramsallaştırmıştır (Bayramoğlu, 2002:91). DB'ye göre; yasalar çerçevesinde faaliyet gösteren, saydamlık, bilgilenme ve medya özgürlüğü sağlayan bir hükümetin verimlilik ve etkililiği, girişimcilerin karar alma sürecine dâhil edilmelerini sağlayacaktır (Bayramoğlu, 2002:91).

Sivil toplumun geliştirilmesi gerekliliğine ilişkin bir diğer önemli husus, kamu hizmetlerini tüketenlerin etkili bir "söz" hakkına sahip olmalarıdır; bu durum da kamu sektörünün verimliliğini güvence altına alınabileceği, DB tarafından savunulmaktadır. Tüketicilerin etkili söz hakkına sahip olması hedefi, yerel düzeyde "katılım" mekanizmalarının geliştirilmesinin yanı sıra kalkınmaya ilişkin karar alma sürecinin âdemi merkezileştirilmesini de gerektirdiği belirtilmektedir. DB, âdemi merkezileşme ve yerel yönetim alanındaki yaklaşımını, "ağırlıklı olarak verimliliği güvence altına almayı amaçlayan mali aygıtların geliştirilmesine yönelik bir yaklaşım" olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda âdemi merkezileşmenin en çok vurgulanan yönü kamu hizmetlerinin maliyetinin tüketicilerden alınacak "katkı payı" yoluyla veya bu hizmetlerin tüketiciler tarafından bizzat

yerine getirilerek –bilhassa altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesinde- tahsil edilmesidir (Bayramoğlu, 2002:91).

Sivil toplumun geliştirilmesinin diğer bir yönü de yoksullarla ilişkilidir. Yoksulların, yerel cemaatler geliştirilerek ve yerel kitle örgütleri desteklenerek güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bankaya göre yoksul grupların bu şekilde güçlendirilmesi, yeniden bölüşüme ilişkin “toplumsal adalete” de yol açacaktır (Bayramoğlu, 2002:92). Başka bir ifadeyle herkes kendi yoksuluna kendisi bakacaktır ve DB böylece yoksulların maliyetine de kendince çözüm bulmuştur.

Yönetişimin geçirdiği üçüncü evre ise Dünya Bankası’nın 1997’deki ‘Değişen Dünyada Devlet’ isimli raporudur ki devletin yeniden güçlendirilmesi vurgusu ile yönetim bir kez daha bu raporda revize edilmiştir (Bayramoğlu, 2002:88). Buradaki “devletin yeniden güçlendirilmesi” ibaresinden kasıt; “daha etkin ve güçlendirilmiş bir devlet, devletin kapsamının genişletilmesi, işlevlerinin artırılması, kamu hizmetlerinin yaygınlaştırılması” değildir. Burada bahsedilen devlet; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen, etkin, düzenleyici bir devlettir; yani ‘piyasa için devlet’ tir ve bunu temin için gerekli donanımına sahip olması istenmektedir.

DB, daha önceki çalışmalarında devletin yetki ve görevlerini sivil topluma ve özel sektöre aktarmak gerektiğine vurgu yapmasına rağmen; devletin tamamen etkisizleştirildiği bir ortamda, piyasa ekonomisinin işleyişinin de tehlikeye gireceği şeklindeki endişeden hareketle devletin güçlendirilmesine vurgu yapmıştır (Bayramoğlu, 2002:93). Söz konusu olan devlet, hem Dünya Bankası’nın kendi gerçekleri ve geleceği için hem de küresel piyasanın ihtiyaçları için işlevsel ve etkin olabilecek bir devlettir.

1997 raporunda DB’nin yönetim programı genel olarak bakıldığında iki hat üzerinde geliştiği görülmektedir. Bunlardan birincisinin, “sermayenin uzun dönemli çıkarlarını korumaya yönelik yasal ve siyasal düzenlemelerin yerine getirilmesi ve bu düzenlemeler sayesinde piyasa ekonomisine uygun piyasa demokrasisi modeli oluşturma girişimi”; ikincisinin ise “yoksulun ve çevrenin korunması konuları etrafında sivil toplum unsurlarını devreye sokarak yapısal uyum programları”dır (Özoğuz, 2012:49).

Özetle yönetim, yönetim dışı örgütlü yapıların yönetim sürecine dâhil edilerek bu örgütlerle beraber birlikte yönetmeyi ifade için kullanılmaktadır. Yönetişimde önemli olan yönetime katılım olmakla birlikte bu katılım, vatandaşların aracısız katılımı değil örgütlü yapılar aracılığıyla katılımıdır. Bugün gelinen noktada yönetişimin temelde iki dayanağı

vardır. Bunlardan birincisi yetki ve görevlerin (dezavantajlı gruplara yapılacak yardımlar dâhil - örneğin yoksulların ihtiyaçlarının giderilmesi gibi-) yerleştirilmesi ve yerleştikten sonra bunların özel sektör ve/veya sivil toplum aracılığıyla yerine getirilmesidir. İkincisi ise devlete - veya merkezi hükümete- biçilen bir görevdir ve devletten bu mekanizmanın işleyişindeki aksaklıkları gidermesi beklenmektedir. Dolayısıyla bu haliyle sadece yönetime halkın katılımını sağlamak ve yönetimin etkinsizliğini gidermek gibi demokratik bir söylem olmaktan öte başka amaçlar için ortaya atıldığı izlenimi vermektedir. Buradan hareketle de yönetim, devletin merkezi gücünün (yetki ve görevleriyle beraber) yerele doğru paylaştırılmasına - ki güç parçalanınca etkilemek daha kolay olacaktır-, burada da bırakılmayıp hizmetlerin piyasaya açılmasına yani özelleştirilmesine bulunan bir kılıf olarak görülmekte ve haklı olarak eleştirilmektedir.

Bütün iyimser tanımlamaların ve hafif eleştirel ibarelerin yanı sıra, yönetime yöneltilen çok ciddi eleştirilerde bulunmaktadır. Bir sistem olarak, başlangıcı 1970'lere dayandırılan, neoliberalizm başta, "negatif devlet" veya "minimal devlet" projesini hedeflemiş ve piyasalara devlet müdahalesinin engellenmesi biçiminde sınırlı bir amacı ortaya koymuştur. Bu amacı gerçekleştirmek için; devletin piyasaya ilişkin kısıtlamalarının kaldırılması ve özelleştirme gibi araçlar kullanılmıştır. Fakat 1990'ların sonuna doğru devletin küçültülmesine ilişkin bu taleplerin; devletin sermayenin çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırılmasına, düzenleyici olarak piyasayı örgütlemesi taleplerine dönüştüğü ve bu yeni yapıya ise "yönetişim" adı verildiği belirtilmektedir (Akdoğan, L., 2009:32-33).

Yönetişimin aktörleri; devlet (bürokrasi), sermaye sahipleri (Özel Sektör) ve sivil toplum kuruluşlarıdır (STK'lar). Neoliberal ideoloji doğrultusunda siyasal-toplumsal içeriğinden uzaklaşan teknik uzmanlaşma birimleri haline gelen bürokrasi ve doğrudan bir taraf olarak kendi çıkarlarını savunan özel sektör karşısında vatandaşlar STK'lar aracılığıyla söz hakkına sahip olmaya zorlanmaktadır. Fakat STK'lar içinde de sermayenin meslek örgütleri ve sendikaları olduğu da yadsınamaz. Böylelikle halkın kendini doğrudan ilgilendiren yönetim alanında etkin bir şekilde söz sahibi olması yani bireysel katılım engellendiği ifade edilmektedir (Akdoğan, L., 2009:69).

Yönetişim modelinin klasik kamu (idare) hukukundaki dikey, hiyerarşik, kamu gücünü temsil ettiği iddiasıyla idarenin üstün konumda gerçekleştirdiği yönetim faaliyetinden; âdemi merkeziyetçi, yatay, zora değil gönüllülüğe dayalı ve hepsinden önemlisi 'sözde' eşitler arası bir yönetim anlayışına geçişi formüle ettiği, yönetişimi savunanlar tarafından belirtilmektedir. Bu noktadan hareketle kamu yönetiminin, klasik kamu hukuku ilkeleriyle

değil, ortak katılım yoluyla açıldığı sivil toplum (piyasa) mantığı ve sözleşme ilişkileriyle şekillenen bir iktisadi gerçeklik ile işleyeceği şirket (firma) yönetimine benzetilmek istendiği, bir başka eleştiri noktasıdır (Akdoğan, L., 2009:69).

Yönetişime yöneltilen eleştirilerin odak noktası, vatandaşların bu yapıdaki en büyük eksiklik olduğudur. Yönetişimde, vatandaşların doğrudan katılımı değil de sivil toplum yapıları aracılığıyla katılımın istenmesi ve sivil toplumun ise kendi özel çıkarlarını gerçekleştirmek için çalışması vatandaşı yönetimin parçası yapmaktan ziyade yönetimden uzaklaşmasına sebep olabilecektir. Demokrasinin meşruiyet kaynağı olan vatandaş/halk egemenliği doktrininden ayrılıp, müşteri memnuniyetini esas alan yönetim modeline geçiş olgusu, egemenliğin devri manasında geniş anlamda bir yetki devri olduğu da bu noktadan hareketle ifade edilmektedir (Akdoğan, L., 2009:70).

Yerelleşirken aynı zamanda küreselleşen yerel yönetim modeli bütünüyle devletler üstü büyük sermayeye bağımlı hale geleceği bir diğer eleştiri noktasıdır. Bu kapsamda, tek bir merkezin “idari/yönetimsel vesayet denetimi” söz konusu iken, artık bunun yerine “piyasa”nın getirilmek istendiği; yeni denetçi öznenin birden çok merkezden kontrol edilen piyasa mekanizması veya küresel sermaye olacağı, dolayısıyla aslında meselenin yerel özerklik adı altında yerel halkın yararına olacak şekilde ve yerel demokrasinin gelişmesi yönünde bir çaba olmadığı; meselenin denetçi öznenin değiştirilmek istenmesi ve sermayenin etkinliğinin artırılması meselesi olduğu; mali performans denetimi denilen şeyin, idari/yönetimsel vesayet denetimine yeğlenmesi ve bu sayede idare hukuku alanından ticaret hukuku alanına geçiş öngörüldüğü ve kontrol de bütünüyle “yeni merkezlere” bırakılacağı, belirtilmektedir (Koç, 2009:36-37).

Küresel yerelciliğin yerel özerklik talebi kapsamında yerel yönetimleri güçlendirme politikasının amacı; yerel hizmetlerin özelleştirilmesi, merkezi ve yerel kurum ve kuruluşlarıyla idari bütünlük gösteren kamu rejiminin, parçalanarak küresel sermayenin etkinliğinin artırılması ve bu sayede bütünüyle taşeronlaştırılmış, küresel sermayenin eline teslim edilmiş, neoliberal politikalarla istenildiği gibi at koşturulan kapitalizmin insafına terkedilmiş bir yerel oluşturması amaçlandığı haklı olarak getirilen eleştirilerin bir başka boyutudur (Koç, 2009:37-38).

Yönetişimde sivil toplum örgütleri, devlet ve özel sektör arasında bir işbirliği öngörülmektedir. Burada sivil toplum örgütlerine, halkın yönetime ortak edilmesi ve katılımcılığın geliştirilmesi gerekliliğinden dolayı yer verilmektedir. Böylelikle emek-sermaye karşıtlığının emek cephesinde yer alan sendikalar ve demokratik kitle örgütleri, sivil

toplum örgütü üst başlığı altında “uyumlu ve uzlaşmacı” örgütlenmeler haline getirilmeye çalışıldığı izlenimi vermektedir (Koç, 2009:38). Söz konusu çabanın, halkın mücadele alanlarını daraltmaya yönelik bir öze sahip olduğu ve zaten var olan sermaye egemenliğini, sermaye lehine yeniden düzenlemeye çalışmaktan başka bir anlam ifade etmediği (Koç, 2009:38), hatırdan tutulması gereken bir diğer noktadır. Gerçekten de bu açıdan bakılırsa, sermaye kesiminin sivil toplum örgütleri içerisindeki hatırı sayılır varlıkları gerçeği göz önüne alındığında durumun vahameti daha iyi değerlendirilebilir. Yönetişimin gereklerine uygun olarak örgütlenen bir devlet, genel toplumsal düzen kurmak ve kollamakla yükümlüdür; ancak bu toplumsal düzen, küresel sermayenin çıkarlarına uygun bir biçimde olacaktır (Koç, 2009:38).

Demokratik bir değer olarak, yönetilenlerin yönetimin karar ve uygulamalarına katılımını ve katılımcılığı geliştirdiği iddiasıyla gündeme gelen yönetim yaklaşımı, yeni bir katılım mekanizması önerse de iddia edildiğinin aksine yerel demokrasiyi geliştiren bir yapısının olmadığı düşünülmektedir. Piyasa güçlerinin ve sivil toplumda buna bağlı olarak gücünü artırmış olan kesimlerin yerel yönetimlerin karar ve uygulamalarında daha etkin katılımını sağlayan; yerelliğe bir sosyal yaşam çevresi olarak bakan orta sınıfı ve ücretli çalışan kesimleri ise etkisizleştiren bir model olması nedeniyle temsili demokrasinin bile gerisine düşen bir katılım modeli (Koç, 2009:39) olabileceğinin, bu kavrama ve onun getirdiklerine yaklaşırken, mutlaka hatırdan tutulması gerektiği düşünülmektedir.

Yönetişimin, Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinde sitemli bir şekilde uygulanmasının Yerel Gündem 21 (YG 21) çalışmalarıyla başladığı söylenebilir. Türkiye’de YG 21 çalışmaları sonucunda yerel yönetim birimlerinde (özellikle belediyelerde) farklı adlar altında (meclis, senato, kurultay gibi) çeşitli yönetime katılım yapıları oluşturulmuştur. 2005 yılında da bu yapılar, 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu’nda “kent konseyi” adıyla zorunlu hale getirilmiştir. Bir yönetim mekanizması olarak görülen kent konseyi, bugün gelinen noktada, belediyelerde kurulması zorunlu ve yönetime katılımı sağlamanın etkili bir aracı olması beklenen yapılardır. Bu sebeple bu bölümde kısaca açıklanması, sonraki bölümlere geçmeden bir fikir edinilmesi açısından, faydalı olacaktır.

2.8. Kent Konseyi

Kent konseyi, Gündem 21 ve Yerel Gündem 21 çalışmalarının bir ürünüdür. Türkiye’de, 1580 sayılı eski Belediye Kanunu’ndaki hemşehri hukuku ile ilgili hükümleri dayanak olarak; kentlerde bütün paydaşları bir araya getirerek, bütün kenti kucaklayan ortak akıl oluşturulmasını sağlamak amacıyla 1990’lı yıllardan sonra, kent senatosu, kent parlamentosu, kent kurultayı ve kent meclisi gibi farklı adlar altında halkın yönetime katılımını amaçlayan birçok yapı oluşturulmuştur. Yerel Gündem 21 kapsamı altında oluşturulan bu yapıların haricinde, halkın yönetime katılım araçlarından bir diğeri ise gücünü yine yerel düzeyde Yerel Gündem 21 örgütlenmesinden alan ve yerel demokrasi açısından çok önemli bir yere sahip olduğu belirtilen, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamındaki çalışmaların ürünü olan kent konseyidir (Bozkurt, 2014:235).

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı faaliyetleri neticesinde, 2005 yılında yürürlüğe konulan 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu’yla belediyelerde kent konseyi kurulması zorunlu olmuştur. Kanunun 76. maddesinin verdiği yetkiyle İçişleri Bakanlığı, 2006 yılında, ‘‘Kent Konseyi Yönetmeliği’’ hazırlamıştır. Kent konseyinin oluşumu, yapısı, çalışma usul ve esasları bu Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

Kent konseyi 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir;

Kent konseyi kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar
(<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=1.5.5393&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>).

Kent konseyi, Kent Konseyi Yönetmeliği’nin dördüncü maddesinde ise şu şekilde tanımlanmıştır;

Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarıdır

(<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0>).

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde kent konseyine ayrıntılı olarak değinilecektir.

3. YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM ŞEKİLLERİ VE KENT KONSEYLERİ

Bu bölümde yönetime katılım şekilleri ve bir katılım şekli olan kent konseyine yer verilecektir. Yönetime katılımın birbirinden farklı birçok yöntemi bulunmaktadır. Seçimler gibi içselleştirilmiş katılım yöntemlerinden, çalıştaylara ve yuvarlak masa toplantılarına, buradan bireysel talepleri iletmenin bir yöntemi olan dilekçeye kadar çok çeşitli katılım yöntemleri bulunmaktadır. Bu bölümde çok çeşitli olan bu yöntemlerden, hali hazırda Türkiye’de uygulanan yöntemlerle uygulanabileceği düşünülen yöntemlere yer verilmiştir. Böylece kent konseyi dışındaki katılım şekillerinin yönetime katılımı sağlamadaki etkinlikleri araştırılacaktır ve bu yöntemler kent konseyiyle karşılaştırılabilecektir. Bu kapsamda kent konseyinin etkin, ekonomik ve verimli bir katılım yöntemi olup olmadığının daha rahat görülebileceği düşünülmektedir.

3.1.Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım Şekilleri

Çeşitli katılma yöntemleri, temsili demokrasinin bir uygulama aracı olarak, uzun yıllardır kullanılmaktadır. Ancak artık geleneksel hale geldiği kabul edilen bu katılma yöntemlerinin günümüz dünyasında yetersiz görülmesi, karşılıklı etkileşime dayanan daha aktif bir katılım için yeni arayışların, bu arayışlarda yeni yöntemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu yöntemlerin hem etkin, etkili ve verimli hizmet sunumuna hem de demokratik katılımının yerleşmesi anlamında demokrasiye önemli katkı sağlayacağı savunulmaktadır (Kocaoğlu, 2011:65). Nitekim yerelleşme süreci ve yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması çalışmaları ile karar alma aşamasından hizmetlerin yürütülmesi kadar uzanan çerçevede çeşitli katılım yöntemlerinin oluşturulması ve yürütülmesi birlikte gelişim göstermektedir. Buradan hareketle günümüzde katılma yöntemleriyle alakalı daha köklü adımlar atıldığı söylenebilir.

Katılım yöntemlerine bakıldığında, çok eski çağlardan beri uygulanan oy verme davranışından, teknolojik gelişmeyle birlikte uygulanmaya başlayan katılım yöntemlerine (herhangi bir konuda yapılan e-oylama veya e-belediye uygulaması gibi); buradan bireysel ya da toplumsal bir konu hakkında yönetime dilekçe vermeye kadar zamanla çok geniş bir sahada ve çeşitlilikte uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Bu yöntemlerin bazıları idari uygulama bazıları da siyasal katılım özelliği gösteren, yerel düzeyde uygulanabilirliği bulunan ve hatta bir kısmı sadece yerel yönetimlerde uygulanabilen (köy yönetimlerinde doğrudan demokrasinin uygulama alanı bulmasında da görülebileceği gibi), yerel yönetimlere has yöntemlerdir (Kocaoğlu, 2011:65).

Yereldeki demokrasinin düzeyi belirlenmek istendiğinde en önemli kıstaslardan birisi, yerel halkın yerel nitelikteki kararların oluşumuna yaptığı katkının derecesi olacaktır. Bu katkı ne kadar fazla ise, yereldeki demokrasinin o oranda gelişmiş olduğu söylenebilir (Erkal, 2006:42). Vatandaşların yönetime katılma isteği iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin de etkisiyle artmakta ve nitelik olarak da değişmektedir. Eskiden vatandaşlar yönetimden yol, su, kanalizasyon gibi isteklerde bulunurken; artık daha kaliteli yol, daha temiz su, daha yaşanılabilir bir kent istemektedir (Görmez ve Altınışık, 2011:38).

Yerel yönetime halkın katılımına imkân tanıyan farklı birçok yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlere; seçimler, halk oylamaları, mahalle düzeyinde katılım, gönüllülük, hemşehri toplantıları, iletişim araçlarıyla katılım, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla katılım, meclis toplantılarına katılım, kent konseyi, halk toplantıları, danışma kurulları, planlama çemberleri, vatandaş girişimleri, forumlar, gelecek atölyeleri, yuvarlak masa toplantıları, kamuoyu yoklamaları/anketler, sanal yollarla etkileşim, dilekçe vb. daha birçok örnek verilebilir. Bu çalışmada Türkiye’de uygulanan, mevzuatımızda yer alan veya bilinirliği bulunan belli başlı yöntemlere yer verilmiştir.

3.1.1. Seçimler Yoluyla Katılım

Halkın yönetime katılımının en önemli ve en yaygın aracı olarak yerel ve genel seçimler gösterilebilir. Halkın bu kadar rağbet gösterdiği bir başka köklü ve yaygın katılım şekli yoktur denilebilir. Seçimlerle halk kendisini belirli bir süre yönetecekleri belirlemektedir ve böylece seçimler günümüz siyasal sisteminin en belirleyici aktörü olmaktadır (Sünbül, 2012:28). Başka bir ifadeyle halk seçimler yoluyla yönetimin bir parçası olmakta, yönetime katılmaktadır. Bu katılım şekli ise günümüz yönetim anlayışının en belirleyicisi unsurudur. Ayrıca seçimler yöneticiler için bir izin, icazettir; aynı zamanda yönetimin meşruiyetinin en temel kaynağıdır.

Seçimler, temsili demokrasinin olmazsa olmaz unsurudur. Halkın egemenliğini doğrudan kullanması bugün için olanaklı olmadığından, bu egemenliğin kullanılmasında demokrasinin yapıtaşı kabul edilen seçimler devreye girer ve halk kendisini yönetmek için temsilciler seçer (Sünbül, 2012:29). Seçim yoluyla katılım, bütün dünyada uygulama alanı bulan en geniş çaplı katılım şeklidir denilebilir. Oy kullanmanın, daha az gayret gerektirmesi ve gerçekleştirilmesi kolay bir katılım faaliyeti olması sebebiyle, yaygın ve yoğun şekilde başvurulan bir yöntemdir. Ayrıca çok eski zamanlardan beri kullanılıyor olması da bu yöntemin siyasal bir kültür haline gelmesini sağlamıştır ve bu da bu kadar geniş çaplı kullanılmasının bir diğer sebebi olarak gösterilebilir.

Uluslararası karşılaştırmalara bakıldığında, seçimlerde oy kullanma katılım yöntemlerinden yalnızca birisi olmasına karşın, siyasetçiler/yöneticiler üzerinde büyük bir baskı aracı olması sebebiyle en etkilisidir (Ergin, 2008:55). Ancak belli zamanlarla sınırlı olması, katılım yöntemi olarak seçimlerin yetersizliği olarak kabul edilebilir.

Gerek ulusal ve gerekse yerel seçimlerin belli başlı işlevleri vardır. Bu işlevler; siyasal otoritenin el değiştirmesi sorununa sürekli bir çözüm önerme, ulusal ve yerel yönetimlerin siyasal kararlarını denetleme ve etkileme, siyasal rejimin meşruluğunu temin etme ve koruma, siyasal toplumsallaşmayı sağlama, vatandaşların dilek ve isteklerini yönetimlere aktarma, kişisel tatmin sağlama, vatandaşlık bağıını kuvvetlendirme, halkın siyasal eğitimi şeklinde sıralanabilir (Doğan, 1998:47-48).

Seçimler, Türkiye'deki yerel yönetimlerde de yönetime katılım için son derece önemli, yaygın ve köklü bir katılım şeklidir. Hatta yerel seçim tecrübesi, merkezi hükümet ve meclis seçimlerinden daha eski bir geçmişe sahip olup uygulanmasına Tanzimat Dönemi'nde başlanmıştır (Ünal, 2011:244). Türkiye'de yerel seçim denilince bugün için; büyükşehir belediye başkanlığı seçimleri, il genel meclisi seçimleri, belediye başkanlığı ve meclisi seçimleri ve muhtarlık ve ihtiyar heyeti seçimleri kastedilmektedir. Vatandaşın yönetimi belirleme iradesi olan yerel seçimler, 1982 Anayasası'na göre, beş yılda bir yapılmaktadır.

Yerel seçimlerde vatandaşın iradesini sandığa yansıtırken daha nesnel hareket edebileceği söylenebilir. Buna dayanak olarak halkın seçeceği adayı veya adayları daha yakından tanınması ve yapılan çalışmaların somut bir şekilde görülüp değerlendirilebilmesi gösterilebilir. Bunun yanı sıra uygulamada Türkiye'de çok büyük sorunların olduğunu söylemekte mümkündür. Özellikle küçük yerleşim birimlerinde sülalecilik/aşiretçilik anlayışının hala önemini koruması, evli kadınların eşlerinin tercihlerine göre oy kullanabilmesi, bazı bölgelerde partilerin veya adayların etnik kimlikleri öne çıkartarak baskı yapabilmesi, gelirlerin azalması endişesiyle iktidar partisinin adayının desteklenebilmesi gibi sorunlar, Türkiye'deki yerel seçimlerin nesnelliği açısından örnek olarak verilebilir (Sünbül, 2012:28). Bunlara ilaveten siyasal partilerin programlarını ve adaylarını belirleme süreçlerinde vatandaşların etkili olamaması seçimleri, bir nevi, siyasal partilerin tercihlerini tercih etmenin aracı konumuna düşürdüğü de söylenebilir. Hal böyle olunca seçmenlerin rolü, partilerce hazırlanıp kendilerine sunulan aday listeleri arasında tercih yapmaktan öte bir anlam ifade edememektedir (Doğan, 1998:45). Belirtmek gerekirse seçimle gelen yerel makamların kişi veya gruplar açısından bir itibar meselesi olarak görülmesi yerel rekabeti, bunun ise siyasal katılımı artırdığı söylenebilir.

Bugün gelinen noktada seçimler aracılığıyla yönetime katılım yeterli bulunmamaktadır. Katılımcı demokrasi; hem yerel hem de ülke düzeyinde vatandaşların sadece seçimler aracılığıyla yönetime katılım gösterip bir sonraki seçime kadar yönetimden uzak durmayı değil, kamusal işlerle ilgili hemen her konuda irade beyan edilmesini ve karar verme sürecine katılımın yaygınlaştırılmasını önemle vurgulamaktadır (Usta, 2011:205). Bunu sağlayabilmek için de toplumun, en altından en üstüne kadar yönetimin bütün kademelerini denetlemesi ve siyasi hayata aktif bir şekilde katılım göstermesi gerektiği savunulmaktadır (Usta, 2011:205). Buradan hareketle vatandaşların yerelde yönetime daha kolay katılım gösterebileceği ve yerel yönetimlerin kararlarını daha fazla etkileyebileceği düşünülmektedir. Çünkü vatandaş; yereldeki siyasetin ve siyasetçinin doğrudan muhatabı ve yerel yönetimin çözmediği sorunların doğrudan mağduru olarak yerel yönetimi, seçimler dışında etkileyecek farklı yöntemler ya da yollar bulabilmektedir (Sünbül, 2012: 29).

Oldukça eski ve yaygın bir katılım yöntemi olan seçimler bugün de son derece önemli olmasına rağmen günümüz demokrasilerindeki temsil ve katılım sorunlarını çözmekte yetersiz kalmaktadır (Kocaoğlu, 2011:66). Seçimler aracılığıyla katılım, yönetime katılımın artık sınırlı bir şekli olduğu kabul edilmektedir (Kocaoğlu, 2011:66). Bundan dolayı son zamanlarda yönetime katılım yöntemlerine yönelik yapılan çalışmalar, seçimlerin bu açığının kapatılması üzerine yoğunlaştığı söylenebilir.

3.1.2. Halkoylaması Yoluyla Katılım

Halkoylaması, kısaca, önemli görülen bir konunun halkın onayına sunulmasıdır. Halkoylaması, gündeme getirilen konunun akıbetini halkın tek tek oy kullanmak suretiyle belirlediği bir müessesedir ve doğrudan katılımın uygulama yöntemlerinden biri sayılmaktadır (Kocaoğlu, 2011:66). Başka bir ifadeyle halkoylaması, herhangi bir yasama işlemi veya yönetimin herhangi bir işlemi hakkında vatandaşların oyuna başvurulmasıdır (Gözler, 1988:98). Yarı doğrudan demokrasilerde, halkın egemenliği doğrudan kullandığı bir katılım şeklidir. Bunun yanı sıra yerel düzeyde yerel yönetimin aldığı kararların, o yörede yaşayanlarca nasıl karşılandığını, kabul görüp görmediğini öğrenmek amacıyla da başvurulmuş bir yöntemdir (Kocaoğlu, 2011:66-67). Bunlara ilaveten halkoylaması, oylamaya sunulan konunun kabul veya reddedilmesiyle kamu politikası haline gelmesini etkileyen bir araçtır. Bundan dolayı kamusal karar alma süreçlerini ve politikalarını doğrudan etkileyebilen bir yöntemdir.

Ayrıca belirtmek gerekirse halkoylaması ile plebisit farklı kavramlardır. Genellikle, kabul edildiği üzere, halkoylamasında bir değişiklik veya kararın oylanması var iken; plebisitte,

bir adamın oylanması söz konusudur (Gözler, 1988:98-99). Başka bir ifadeyle halkoylamasında bir metin oylanır; plebisitte ise, bir isim oylanır. Halkoylaması, halkın özne olması, karar alma sürecine katılması, sebebiyle demokratik bir usul olarak kabul edilirken; plebisitin, halkın edilgen yani nesne olması, karar alma sürecinin sadece sonuna katılması sebebiyle antidemokratik bir usul olarak kabul edilmektedir (Gözler, 1988:99). Halkoylaması yapılmasını isteyen halkın kendisi (halk teşebbüsünde olduğu gibi) ya da halkın seçtiği temsilcilerdir ve oylanacak şey ise halkın temsilcilerinin hazırladığı bir metin iken; plebisite başvuranlar, şahsi iktidar sahipleri ya da fiili yönetimlerdir ve oylanacak şey ise halk katılımından uzak hazırlanan metinler, fiili yönetimlerin oldubittileri, karar ve eylemleridir (Gözler, 1988:99). Kısaca, plebisit; diktatörlerin, anti-demokratik yöneticilerin, darbecilerin, kendilerine meşruiyet kazandırmak için başvurdukları bir halkoylamasıdır denilebilir (Gözler, 1988:99).

Günümüzde halkoylamasının (zaman, maliyet, etkinlik vb. gerekçelere dayanılarak) pek mümkün olmadığı dile getirilmektedir. Oysaki halkoylamasının, özellikle yerel yönetimlerde, karar alma sürecine katılım konusunda daha etkili bir seçenek olmasından ve halkın beklenti ve tercihlerini doğrudan yansıtabilmesinden dolayı demokratik toplumların gündeminde her geçen gün daha fazla yer aldığı söylenebilir. Ayrıca yerel yönetimlerin halkoylaması uygulamaları, sınırlı bir coğrafyada hizmet verdikleri için daha kolay gerçekleştirilebilir. Yerel yönetimlerin halkoylaması uygulamalarına daha sık yer vermeleri, temsilden kaynaklanan sorunlara etkili bir çözüm olabilecektir (Kocaoğlu, 2011:68). Türkiye’de son on yıl içerisinde üç defa genel referandum yapılmıştır ki buda halkı ilgilendiren konularda, en azından önemli konularda, yerel halka sormaktan çekinilmemesi gerektiğine iyi bir örnektir.

Türkiye’de bütün ülkeyi ilgilendiren konularda olduğu gibi yerel konularda da halkoylamasına gidilebilmesi yasal olarak mümkündür. Örneğin 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda; belediyelerce, beldedeki vatandaşların belediye hizmetleriyle alakalı görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyuna başvurulabileceği yer almaktadır (5393 sayılı Belediye Kanunu, m.15). Bu düzenleme 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda da bu yönetimin hizmetleri ile alakalı olacak şekilde aynen yer almıştır (5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, m.7). Yine 442 sayılı Köy Kanunu’nun 89. ve 90. maddelerinde de köy kurulmasına ilişkin kararda köy halkının oylarına başvurulması da bu kapsamda değerlendirilebilir. Bu konudaki örnekleri çoğaltmak mümkündür. Yasal olarak herhangi bir engel olamamasına

rağmen yerel düzeyde halkoylamasının, ciddi bir şekilde, pek uygulama alanı bulamadığı söylenebilir.

Uygulamaya bakıldığında, yerel yönetimlerin internet siteleri aracılığıyla mini halkoylamaları yaptıkları görülmektedir (Sünbül, 2012:30). Ancak bu tür halkoylamaları, yerleşim biriminin geleceği için önemli olan konularda değil de daha basit konularda yapılmaktadır. Halk otobüslerinin veya taksinin rengini belirlemek gibi uygulamalar buna örnek olarak verilebilir. Yaşanılan yere sahip çıkılmasını sağlamak ve kentlilik bilinci oluşturmak için bu türden uygulamaların yaygınlaştırılarak daha ciddi konularda yapılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Yöntemin uygulanması olanaksız mıdır? Dünyadaki uygulamalara bakıldığında, birkaç aşamadan oluşacak şekilde uygulandığı görülmektedir (Karabulut, 2009:44). Önce yerleşim yerinin belirli bir sorunuyla ilgili, halk oylamasının yapılıp yapılmamasına ilişkin imza toplandığı ve eğer toplanan imza sayısı belirli bir oranı aşarsa, o konuda halk oylamasına gidildiği ve sonucun karar organları için bağlayıcı olduğu uygulamalar bulunmaktadır (Karabulut, 2009:44). Bu tür uygulamalarda halka götürülen konular, uzun dönemli ve önemli yatırım ve uygulamaları ilgilendiren kararları kapsamaktadır. Böylece yönetimin günübirlik, güncel faaliyetlerini sınırlandıran ya da engelleyen olumsuz bir etkisi de olmayacaktır. Uzun dönemde kent hayatını, her yönüyle kuşatan ve etkileyen kararların, halkoyuna sunulması söz konusu olmaktadır (Karabulut, 2009:44).

Yerel bilincin ve kimliğin oluşmasına etki edecek ekonomik, sosyal ve kültürel konuların tartışılması ve bu konularda yerel ve ülke ölçeğinde halkın belirleyici olması gerçek anlamda demokrasiye ulaşmada önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Yöneticilerin ve politikacıların bu uygulamaları sakıncalı bulmaları doğru bir yaklaşım olmasa gerektir. Demokratik yöntemlerin uygulanmasının uzun dönemde karşılıklı anlaşılma ve bütün etkinliklerin daha kolay yürütülmesi gibi beklentileri karşılayacağı unutulmamalıdır (Karabulut, 2009:44-45).

3.1.3. Mahalle Düzeyinde Katılım

Mahalle, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre; belediye sınırları içerisinde, ihtiyaçları ve öncelikleri benzerlik gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisinin bulunduğu idarî birim, şeklinde tanımlanmaktadır (5393 sayılı Belediye Kanunu, m.3). Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir ve muhtarın görevleri şunlardır (5393 sayılı Belediye Kanunu, m.9): “Mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek,

mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.’’. Gerek mahalle tanımına ve gerekse mahalle muhtarlarının görevlerine bakılacak olursa, katılım için çok uygun bir zemin olduğu söylenebilir. Bir defa mahalleler ihtiyaçları benzerlik gösteren veya bir birine yakın kısımların birleşmesinden oluşmaktadır. Böyle olunca gerek sorunlar ve gerekse çözüm seçenekleri konusunda birlikte hareket etmeleri daha kolay olabilir. Bu birlikte hareket etme ile mahalli sorunlardan bütün kentin sorunlarına yönelmeyi, bir mahalleden bütün kente yönlendirilmesi daha kolaydır.

Yerel yönetimlerin nüfus ve yapı itibariyle katılım imkânlarını zorlaştıracak kadar büyüdüğünün dillendirildiği düşünülürse mahalleler, kendi yöneticilerini tanıyabilen, seçmenler ile temsilcilerinin birbirine yakın olduğu yönetim birimi olarak yerelde yönetime katılım açısından avantajlı bir yapı olabilirler (Sünbül, 2012:31). Katılımın, küçük yönetim birimlerinde daha yoğun olabileceği, büyük yönetim birimlerine gidildikçe zorlaşabileceği söylenebilir. Mahalle düzeyinde katılıma yönelik geliştirilecek uygun yöntemlerle yerel hizmetlerin görülmesinde ekonomiklik, etkililik ve verimlilik kadar demokratik değerler de geliştirilebilecektir (Şat, 2011:131).

Mahalle toplumsal-idari örgütlenmenin ilk basamağını teşkil eder ve halkın yönetime katılabilecekleri ilk basamak olması sebebiyle de toplumsal bir öneme sahiptirler. Demokratik ve etkin yerel yönetim anlayışının gerçekleşme aracı kabul edilen katılım açısından mahalleler, en yakın ve en küçük yerel birim olarak halkın doğrudan müdahalesini sağlayabilir (Doğan, 1998:56). Yani mahalle yönetimleri; kent yönetimine etkin katılım, çoğulculuk, temsil ve halk denetimi şeklinde sıralanabilecek demokratik ilkelerin uygulamasının yapılabilceği en uygun toplumsal ve idari birimlerdir (Ergin, 2008:60).

Mahalle düzeyinde katılım yöntemi, yerel halk ile belediye yönetimi arasında iletişimin ve etkileşiminin sağlanabileceği bir katılım yoludur. Büyük yerel yönetimlerde katılım imkânlarının zorlaştığı düşünülüğünde mahalle, seçilen yöneticiye ulaşmanın, sorunları ve talepleri iletmenin, seçmenlerin temsilciyi ve temsilcinin de seçmenleri daha iyi tanıyabildiği bir birimdir. Buradan hareketle seçmenler ile temsilcilerinin birbirine en yakın olduğu yönetim birimi olarak mahalle, yerelde yönetime katılımın artırılmasında etkili bir araç olabilir (Ergin, 2008:60).

Mahalleler; halkın yönetime katılması, onu denetleyebilmesi, kendisi ve çevresi ile ilgili yönetimin işlemlerine ve uygulamalarına karşı duyarlılığının gelişmesi ve bunlara ilişkin

bireysel ve toplumsal tavır alması, kent yaşamındaki haklarının, demokratik değerlerin ve uygulamaların kök salması açısından büyük önem haizdir (Ergin, 2008:60).

Uygulamada mahalle düzeyinde katılım; genel olarak mahalle düzeyinde halk günleri düzenlemek ve muhtarların tamamının katıldığı toplantılar yapmak suretiyle yerel halkın ihtiyaçları, talep ve beklentilerinin belediyeğe yansıtılması şeklinde gerçekleşmektedir. Mahalle sorunlarının, belediye yönetimine iletilmesi açısından sorunları yakından bilen muhtarlardan bu tür toplantılarla yararlanmak ve halk günleriyle halkın arasına karışarak sorunları yerinde dinlemek diğer katılım yöntemlerinin etkili bir şekilde kullanılmadığı veya hiç kullanılmadığı sistemde önemli bir boşluğu doldurduğu söylenebilir. Ancak buradaki en önemli sıkıntıyı, muhtarların bir kısım taleplerinin karşılanması için, yönetimin olumsuz yanlarını görmezden gelebilmeleri ve mahalli halkın yönetimi eleştiren tavırlarını yansıtmaktan kaçınmaları oluşturmaktadır. Buda katılımın önemli bir işlevi olan denetim olgusunu eksik bırakılmasının yanı sıra karar alma sürecine katkısını da gölgeleyebilmektedir. Halk toplantılarında ise yerel muhalefetin rağbet göstermemesi ve katılımcıların da topluluk içerisinde gerek fırsat bulamaması ve gerekse topluluktan çekinmeler sebebiyle, yine katılımın karar alma ve denetim gibi önemli unsurlarının eksik kaldığı söylenebilir.

Katılımın gerçekleşebilmesi için yerel yönetim ile yerel halk arasında yakın bir iletişimin olması gereklidir. Bu iletişimin ve dolayısıyla etkileşimin gerçekleşebilmesi için yerel yönetimler ile yerel halkın bir araya geleceği, karşılıklı olarak dilek ve şikâyetlerini birbirlerine daha rahat aktarabilecekleri fırsatlar ya da mekânların oluşturulması gerekmektedir (Doğan, 1998:56). Bu kapsamda mahalleler bu türden uygulamalar için büyük bir fırsat olabilir.

Türkiye’de belediyelerin idari yapılanmaları yerel halka yakın yapılanmalar değildir ve yapılanmalarında merkeziyetçilik ilkesi egemendir. Kararların bir merkezden verildiği bu yapılanma biçimi, belediye yönetimi ile halk arasında bir fiziki uzaklık oluşturmaktadır. Mahalleler gerek idari ve gerekse toplumsal yapımızın temel öğelerindedir ve bu tarihsel kurum yeniden düzenlemeye konu yapılırsa, yerel yönetimlerde halk katılımının özendirilmesine büyük katkısı olabilir (Doğan, 1998:57). Yerel halk bu yoldan, yönetimle daha kolay ilişki kurmak şansını kazanır.

Katılımı kolaylaştırmak, özendirmek ve katılım kültürünü yerleştirmek için her şeyden önce bu fiziki uzaklık sorununu çözmek gerekir. Bunun içinde, belediyeyi bu yereldeki merkezi yapılanmasının dışına çıkaracak, halka daha yakınlaştıracak bir yapılanma biçiminin

benimsenmesi; belediyenin yerel hizmetlerin tüketicisi olan yerel halkla yüz yüze, anlamlı ilişkiler kurabilmesini sağlayacak bir yaklaşım içinde olunması, kısacası bir yerel yönetim birimi olan belediye yönetiminin kent sınırları içinde daha da yerelleştirilmesi gerekmektedir (Doğan, 1998:57). Bu yaklaşım bizi, belediye yönetimi ile yerel halk arasında bir köprü işlevi görecektir, vatandaş ile belediye yönetimi arasında çok boyutlu bir iletişim kurulmasını sağlayacak belediye şubeleri kurulmasına veya mahalle muhtarlıklarının bu işlevi görmesine götürecektir. Tarihi kökeni ve toplumda kabul gören bir yapı olması sebebiyle mahalle muhtarlıklarının katılımı sağlayacak konuma getirilmesiyle, fazladan bir uğraş ve masraf harcamadan katılımı etkin hale getirecek yapıların kurulmasının sağlanabileceği düşünülmektedir.

3.1.4. Yerel Yönetimlerde Gönüllü Katılım

Katılım açısından gönüllülük; kişinin topluma karşı daha fazla yabancılaşmasını ve bencilleşmesini önlemek ve toplumsal dayanışma, işbirliği gibi kavramları güçlendirmek fikrinden hareketle 1990'lı yıllarda dile getirilmeye başlanmış bir kavramdır (Kocaoğlu, 2011:78). Gönüllülük; katılımın güçlendirilmesi, yerinden yönetimlerin desteklenmesi ve vatandaşa yönetimleri kontrol olanağı veren bir yapının oluşturulmasını gerektiren öneriler demetidir (Karabulut, 2009:57). Toplumun, ekonomik ve sosyal yönden dayanışmasını kuvvetlendirecek yolların, ayırım yapılmaksızın uygulanması temeline dayanır (Kocaoğlu, 2011:78). Merkezi yönetimin tek başına hem milli hem de yerel bütün toplumsal ihtiyaçları gereği gibi karşılaması mümkün olmayabilir. Buradan hareketle, yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde, yerel yönetimlerin sorumluluklarının giderek artması ve bu hizmetlerin sunumunda etkinliğinin nasıl ve kim tarafından daha iyi yerine getirileceği sorunu, gönüllülük tartışmalarının yoğunlaşmasına sebep olduğu ifade edilmektedir (Kocaoğlu, 2011:78).

Gönüllü katılım yoluyla vatandaşlar, yardım gruplarında çalışma, çeşitli projelerin yürütülmesinde görev alma gibi birçok alanda gönüllü olarak çalışmakta, sosyal sorumluluk yüklenmekte ve bu tür faaliyetlerle toplumdaki kimi sorunların halledilmesinde görev almış olmaktadır. Bu tür bir katılımı; hem yerel yönetimlerin bazı sorunlarına –ki genelde maddi sıkıntı çektikleri konulara ilişkin sorunlarına- çözüm bulunmuş olunacağı ve hem de vatandaşların yönetimi kontrol etme imkânı bulacakları düşünülmektedir (Kocaoğlu, 2011:78).

Gönüllülük esasına dayalı uygulamalar ile genel anlamda kentlilik veya hemşerilik bilincinin gelişmesi ve kent kültürünün oluşturulup yerleştirilmesi için önemli bir adım atılmış

olmaktadır. Gönüllülük veya gönüllü katılım, yereldeki sorunların çözüme kavuşturulmasında gerek vatandaşların ve gerekse gruplarının hür iradeleri üzerinde şekillenmektedir (Kocaoğlu, 2011:78). Bu yaklaşımla herhangi bir dış kuvvete bağıllık yerine, vatandaşların kendi gayretlerine, kendilerine olan inançlarına ve çevresine karşı fedakârlıklarına ağırlık verilmekte; böylece hemşerileri, şehrin sorunları karşısında çözüm üreten ve uygulayan bir gönüllü organ haline getirmektedir (Kocaoğlu, 2011:78-79). Bunun neticesinde de katılım kültürünün geliştiği ve vatandaşların yönetime katılımının arttığı söylenebilir.

Bununla beraber, gönüllülerin belirli bir hizmetin yerine getirilmesi konusundaki çabalarına ve becerilerine önem verilmelidir. Gerek bu becerilerin geliştirilmesi ve gerekse gönüllü faaliyetlerin bütün vatandaşları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması veya en azından farkındalık oluşturulması için eğitim programları, konferans, tanıtım toplantıları gibi çeşitli girişimlerde bulunulabilir. Bu konuda şunu da belirtmekte fayda görülmektedir: Yerel yönetimlerin organları ve çalışanları, gönüllülük esasına göre çalışan kişi ya da grupları kendilerine bir tehdit veya rakip olarak görmemelidirler; bu konuda uyumlu ve ortak bir çalışma ortamı oluşturmaları büyük önem taşımaktadır (Kocaoğlu, 2011:79).

Gönüllülük kavramı, yerel mevzuatımızda da yerini almıştır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda (65. Madde), 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda (77. Madde) ve bu kanunlara dayanılarak çıkarılan 'İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği'nde gönüllü katılım ile ilgili düzenlemeler bulunmaktadır. Yerel gönüllülük açısından bakıldığında, Belediye Kanunu (77. madde) ve İl Özel İdaresi Kanunu (65. madde); "sosyal hizmetler, yaşlıların bakımını üstlenmesi, sağlık, spor, çevre, eğitim, kütüphane, park, trafik" gibi sosyal hizmetlerin, gönüllü katılım yoluyla yerine getirilebileceğine yer vermiştir. (Sünbül, 2012:33). Dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programların uygulanacağı yine bu kanunların ilgili maddelerinde belirtilmektedir.

Katılımcı yöntemler yukardaki gibi yasal düzenlemelere konu edilse de bu konuda asıl etkinin veya faydanın vatandaşın 'gönüllü katılımı' ile ortaya çıkacağı kabul edilmektedir (Şahin, 2011:175). Bunu sağlamak için de vatandaşın bilgilendirilmesi ve ne tür çalışmalar yapılabileceğiyle alakalı eğitimler düzenlenmesi başka bir ifadeyle vatandaşın cesaretlendirilmesi gereklidir. Ayrıca birçok ülkede, gönüllülük yöntemi kullanılarak, bir yandan halkın yönetime daha çok katılması sağlanırken diğer yandan önemli finansal tasarruflar sağlandığı belirtilmektedir (Karabulut, 2009:57).

Son olarak belirtecek olursak katılımın hangi yöntemi ele alınacak olursa olsun asıl olan vatandaşın katılım konusundaki istekliliğidir, gönüllüğüdür; hiç değilse bu konuda ilgisiz kalmamasıdır. Vatandaş mahallesinin, belediyesinin veya ülkesinin sorununa ilgisizse en iyi düzenleme veya yöntem bile bir işe yaramayacaktır. Gönülsüz, ilgisiz bir vatandaştan dört beş yılda bir yapılan seçimlere dahi katılım beklenemez; yasalarda cezası olsa bile. Bundan dolayı katılımı artırmaya yönelik yapılacak çalışmaların ana hedeflerinden birinin “gönüllülüğü arttırmak” olması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü gerek yerelde ve gerekse ülke genelinde katılım konusunda en büyük sorunlardan birinin ‘gönülsüzlük’ olduğu söylenebilir.

3.1.5. Yerel Halkın Meclis Kararlarına Katılımı

Yerel yönetimlerin meclis toplantıları, yönetim yapısında yerel yönetim birimlerine yer veren hemen bütün ülkelerde, isteyen vatandaşların katılım gösterebileceği şekilde düzenlenmiştir (Sünbül, 2012:33). Bu düzenleme Türkiye’de yasalarla güvenceye bağlanmış olup katılım gösterip göstermemek vatandaşın isteğine kalmıştır.

Meclis toplantılarına katılım, vatandaşların sorun ve taleplerini yönetime ve meclise doğrudan iletilmesine imkân sağlayan bir yöntemdir. Bunun yanı sıra yöntem, vatandaşların yerel yönetim biriminin çalışmalarına yönelik bilgi eksikliğini giderilmesi, sorunlu konuların meclise taşınması, tartışılması ve çözüme ulaştırılmasını da sağlayabilmektedir (Kocaoğlu, 2011:72).

Türkiye’deki yerel yönetim yasalarına bakılacak olursa hem 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda hem de 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda meclis toplantılarına vatandaşların katılımı düzenlenmiştir. Ancak buradaki temel sorun, vatandaşların bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaması ve katılım sağlayanlarında izleyici olmaktan öteye geçememesidir. Toplantılara vatandaşların katılımı meclisin karar verme yetkisini etkilememektedir ve buna bir de vatandaşın pasif izleyici konumu eklenince çok da etkili bir katılma yöntemi olamamaktadır (Kocaoğlu, 2011:72).

Meclis toplantılarına vatandaş katılımının, her ne kadar pasif bir role sahip olsa da, faydalı olacağı düşünülmektedir. Bir defa vatandaş, seçtikleri yöneticilerin nasıl yönettiğine şahit olabilecektir. Özellikle vatandaşın doğrudan etkileeneceği kararların alındığı meclis toplantısını izleyebilmesi yöneticiler üzerinde baskı oluşturarak onları daha dikkatli karar almaya zorlayabilecektir. Buna ilaveten vatandaşta kararların nasıl alındığından, iç yüzünden ve gerekçelerinden haberdar olabilecektir. Buda uygulamayı

kolaylaştırabilecektir. Belki de en önemli faydası, seçmen huzurunda alınan kararların en geç seçimlerde seçmen tarafından denetlenebilecek olmasından dolayı karar alıcıların daha dikkatli davranmak zorunda kalmaları ve şeffaf bir yönetimin sağlanmasıdır.

Yönetim açısından faydası bakılacak olursa; alınan kararlar hakkında toplantılardan bilgi sahibi olan vatandaş uygulamayı, kararların gerekçelerini ve gerekliliğini öğrendiğinden, desteklenebilecektir ya da muhalefet etmeyecektir.

Meclis kararlarına katılım, uygulamada çokta yerleşmiş bir katılım şekli olma özelliği göstermemektedir. Vatandaşın meclis toplantılarına katılımının artırılması, birçok olumsuzluklara rağmen, daha öncede belirtildiği gibi; karar alıcıları daha dikkatli davranmaya zorlayabileceği, vatandaşın gerek seçilen yöneticiler hakkında ve gerekse alınan kararlar hakkında bilgi sahibi olmasına fırsat oluşturacağı, sorunların ve taleplerin yerel yöneticilere anlatabilme imkânının olabileceği gibi faydaları göz önünde bulundurularak, teşvik edilmesi ve geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

3.1.6. Hemşehri Toplantıları

Yerel yönetimlerin, vatandaşları bilgilendirmek ve talep ve önerilerini almak için kullandıkları araçlardan birisi de hemşehri toplantılarıdır. Yönetime katılım aracı olarak kullanılacak bu toplantılar hemen her yerde uygulama alanı bulabilmektedir. Kent halk meclisi, kent danışma-dayanışma meclisi, halk günleri, muhtarlar toplantısı vb. ad altında yılın belirli dönemlerinde ya da yıl içerisinde birkaç kez düzenlenmektedir (Sünbül, 2012:34). Bu toplantılarda yerel yönetimlerce yapılan veya yapılması planlanan uygulama ve düzenlemelere yönelik vatandaş bilgilendirilmektedir. Bu tür toplantıların diğer bir önemli tarafı da yönetenler ile yönetilenler arasında sağlıklı bilgi akışının sağlanabilmesidir. Yönetilenler de görüş ve önerilerini doğrudan yönetenlere iletebilme imkânı bulabilmektedirler.

Türkiye'deki uygulamalarda bu kapsamda sayılabilecek etkinliklerin, katılım mekanizması olmaktan çok, şenlik havasında geçtiği de görülmektedir ve bu haliyle yönetime katılımdan uzak olabilmektedir. Bunu yanı sıra, yerel yöneticilerin ve yerel yönetimlerin önemli organlarının, halk günleri/toplantılarına katılarak, burada dile getirilen sorunlara çözüm aradığı ve vatandaşları dinlediği toplantılarda yapılabilmektedir. Bu kapsamdaki toplantılara, belediyelerin yapmış olduğu, muhtarlar toplantısı örnek verilebilir. Belediye başkanlarının bu toplantılara oldukça önem verdikleri, araştırmacılarca vurgulanmaktadır (Karabulut, 2009:51).

Genel olarak hemşehri toplantılarının bağlayıcılığı bulunmamaktadır ve bu toplantılarda, en iyi ihtimalle, danışma niteliğinde kararlar alınmaktadır. Ancak hem vatandaşın bilgilendirildiği ve hem de yönetimin faaliyetlerinin vatandaş tarafından yönetimin önünde tartışılabilirdiği etkinlikler olabilmesi sebebiyle de önemli görülmektedir (Kocaoğlu, 2011:70). Bu toplantılar sayesinde; hem yöneten-yönetilen arasında sağlıklı bilgi akışına hem de vatandaş tepkisinin yüz yüze hissedilerek kararların gözden geçirilmesiyle de yerel demokrasiye ve hizmette etkinliğe katkı sağlanmış olabilecektir (Kocaoğlu, 2011:70).

Hemşehri bilinci oluşturarak katılımcı yönetimin geliştirilmesine Türkiye’deki yerel yönetim yasalarında da yer verildiği söylenebilir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 13. maddesine göre: “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. (...) Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar.”. Buradan hareketle Kanunun bir hemşehri hukuku oluşturmak, kentlilerin kentin bir parçası olduğunu sürekli hissettirerek kentlilik bilincini geliştirmek gayesi güttüğü düşünülmektedir. Hemşehri hukuku ve/veya kentlilik bilinci de kentin ve kenttekilerin sorunlarına duyarlı olmayı bu da yönetime katılımı olumlu etkileyebilecektir.

Hemşehri toplantılarının karar alma, uygulama ve denetleme süreçlerinin birini veya birkaçını etkileyecek şekilde etkin hale getirilmesi ve geliştirilmesi yönetime katılımın artırılması açısından faydalı olacaktır. Katılım kültürünün yerleştirilmesi noktasında bu tür faaliyetler önemli görülmektedir. Bu sebeple bu toplantıların daha etkin hale getirilmesi için çeşitli yolların aranması gerektiği düşünülmektedir; uygulanacak yerel birimin özellikleri dikkate alınarak yazılı öneriler vermek, sözlü veya yazılı önerilerde bulunmak gibi girişimler buna örnek olarak verilebilir (Kocaoğlu, 2011:71).

3.1.7. İletişim Araçlarıyla Katılım

Bilişim teknolojisindeki gelişmeler insan hayatını her yönüyle etkilemektedir ve bu gelişmeler katılım olanaklarını da değişime ve dönüşüme uğratmaktadır. Günümüz toplumlarında bireyi öne çıkaran iletişim araçları, katılımın olmazsa olmaz öğeleri haline gelmişlerdir (Kocaoğlu, 2011:84).

İletişim araçları yoluyla katılım hem daha az maliyetli hem de diğer katılım şekillerine göre çok daha hızlı bir katılım şeklidir. İletişim araçlarıyla katılım deyince akla ilk gelen örnekler internet ve telefon olmaktadır. Telefon; vatandaşların şikâyetlerini, belli başlı taleplerini

yönetime iletmek ve yönetimin de vatandaşa bilgi vermek, vatandaşın görüşlerini almak için kullandığı bir katılım ve denetleme şeklidir denilebilir. Türkiye’de başta belediyeler olmak üzere yerel yönetimlerin tamamında katılım şekli olarak kullanıldığı söylenebilir (Kocaoğlu, 2011:84).

Bir diğer iletişim araçlarıyla katılım şekli ise günümüzün hemen her alanda neredeyse vazgeçilmesi denilebilecek internettir. İnternet, elektronik dünyasındaki diğer gelişmelerle beraber bütün dünyayı etkilemekte ve yönetim faaliyetlerinde de sıkça kullanılmaktadır. İnternetin artık bütün yönetim birimlerinin olmazsa olmazları arasına girdiği söylenebilir. Bugün için internet sitesi olmayan kamu veya özel ciddi bir kurum ya da kuruluş kalmamıştır denilebilir. “İnternet” teknolojisindeki bu hızlı gelişmeler daha önce benzeri görülmemiş çok taraflı iletişim olanakları ve aynı ‘benzersizlikte’ de vatandaşı yönetime ortak edecek bir yenilik olma fırsatı sunmaktadır.

İnternetle beraber vatandaşlarla yönetim birimleri ve/veya yöneticiler arasında hızlı ve etkili bir iletişim kanalı açılmıştır; ortak bir tartışma ortamı oluşturularak bilginin dağıtılması kolaylaşmıştır. Günümüz dünyasındaki sanal topluluklar sayesinde insanlar, dünyanın dört bir tarafından hızlı bir şekilde bilgi alışverişinde bulunabilmektedirler. Dolayısıyla internetin yönetime katılımı değişime uğratmaması mümkün görülmemektedir (Kocaoğlu, 2011:85). Öyle ki yakın zamanda internetten daha fazla yönetime katılımı etkileyecek bir araç olamayacağı düşünülmektedir.

Türkiye’deki yerel yönetimler ve özellikle de belediyeler, artık birçok hizmeti internet aracılığıyla sunmakta ve bu birimler yönetime katılım açısından da internet üzerinden önemli girişimlerde bulunmaktadırlar (Kocaoğlu, 2001:84). Uygulamada genel olarak, yerel konularda halkın oyuna başvurulduğu e-oylamalar, toplantıların çevrimiçi takibi ve katılımı, çevrimiçi tartışma ortamları (Kocaoğlu, 2011:85-86), kent hakkında bilgiler (tarihsel, istatistiksel bilgiler, haritalar, fotoğraflar vb.), kentteki sosyal, kültürel, idari ve siyasal etkinliklerin duyurulması, yöneticiler ve ilgili birimler hakkında bilgiler (telefon numaraları, yetkili kişilerin isimleri, çalışma saatleri vb.), önemli günlerin ve faaliyetlerin takvimi ve duyurusu, ulaşım araçlarının çalışma planı, resmi kuruluşlara adresleri ve ulaşım imkânlarının duyurulması (Karabulut, 2009:53) ve son olarak da twitter gibi sosyal sitelerden yapılan bilgilendirmeler ve tartışmalar en başta akla gelen uygulamalar olarak sıralanabilir. Bu tür uygulamaların en asgari faydası vatandaşın bu yolla bilgi edinmesidir ve bilgi de katılım sürecinin bir parçasıdır.

İnternetle ve telefonla vatandaşın sorunlarının, talep ve önerilerinin alınması, kullanılacak iletişim kanallarının iyi düzenlenmiş olması durumunda, yönetime katılımın artırılması için önemli bir uygulama olabilir. Buna ilaveten yerel yönetimlerin duyurularını, hizmetlerini ve projelerini vatandaşa internet üzerinden ulaştırabilmesi, kendileri içinde bir avantajdır. Böylece hem ekonomik ve hızlı bir iletişim kanalı kullanılarak iş yükü hafifleyecek hem de yapılan ve yapılacak işlerle ilgili vatandaş tepkisi ölçülerek hizmette etkinliğe katkı sağlanmış olacaktır. Ayrıca vatandaşla birlikte yönetme ya da yönetime katılım konusunda da büyük bir adım atılmış olacaktır. Demokratik katılımın elektronik sistemler aracılığı ile sağlanması, günümüzde doğrudan demokrasinin önündeki zaman, mekân ve benzeri engelleri ortadan kaldıracak ve aynı zamanda da demokratik katılımının maliyetini düşürebilecektir (Ergin, 2008:63).

Son olarak belirtmek gerekirse iletişim araçlarıyla katılım yönteminin kullanılmasında teknik altyapı gibi ön hazırlığın tam anlamıyla tamamlanmış olması büyük önem arz etmektedir. Bu konudaki diğer bir önemli hususta vatandaşların bu araçları kullanmaya teşvik edilmesi, alıştırılmasıdır (Kocaoğlu, 2011:86). Bu ve buna benzer sorunlar aşılabilecek olursa, bilhassa internetin daha aktif kullanımı sayesinde, doğrudan demokrasini uygulanmasındaki ölçek sorununun büyük oranda aşılabileceği ve böylece de katılım en geniş anlamıyla uygulama alanı bulabileceği düşünülmektedir.

3.1.8. Sivil Toplum Kuruluşları Aracılığıyla Katılım

Tarihin her döneminde siyasal iktidarı etkilemek amacıyla topluca çeşitli eylemlerde bulunduğu söylenebilir. Özellikle şehir hayatının ortaya çıkışından sonra, şehir hayatı şehirlilere birtakım yükümlülüklerin yanı sıra bazı kolaylıklarda sunmuştur (Karabulut, 2009:58). Bu kolaylıklardan biride yönetimden bazı taleplerde bulunabilme fırsattır. Bu fırsat zamanla, şehir halkının veya şehir halkından belirli grupların, yönetim karşısında sivil toplum olarak ortaya çıkmasının yolunu açmıştır (Karabulut, 2009:58). Bununla beraber, sosyo-ekonomik yapıdaki hızlı gelişmeler ve değişimler sonunda, kitlelerin siyasal sistemi etkileme eğilimleri güçlenmiştir. Özellikle topluca verilen tepkiler, önceleri yönetim açısından dirençle karşılanmışken daha sonraları kabullenilmiştir (Doğan, 1998:52). Sivil toplum, topluca hayat sürülen her yerde varlık gösterebilmekteyken, asıl kaynağını şehir kültüründen almaktadır ve şehirlilere özgü bir toplumdur (Karabulut, 2009:58). Sivil toplum yapılanmaları; faaliyet alanlarında fikir üreten, üyelerine yardım etmeyi ve mesleki dayanışmayı amaçlayan, Türk kültüründe de kökleri çok eski tarihlere dayanan kişi gruplarıdır (Ergin, 2008:58).

Bugün için sivil toplum, katılımın gerçekleşmesi için önemli bir araçtır. Siyasal süreci kendi çıkarları ve istekleri doğrultusunda etkilemek isteyen bireylerin, tek tek birtakım faaliyetlerde bulunması veya tepki ortaya koyması, özel durumlar hariç, pek etkili olamayabilir. Ayrıca, sadece tek bir bireyin sahip olduğu kaynaklar sınırlıdır ve kullanımı, yönetimin faaliyetlerini yönlendirmede yeterli olamayabilir (Doğan, 1998:52). Oysaki sivil toplum aracılığıyla yürütülecek faaliyetlerin, yönetimin işleyişini etkileme gücü daha fazladır. Bu kapsamda sivil toplum etkili ve köklü bir katılım şekli olarak görülmektedir.

Ayrıca, toplumsal örgütler ve baskı grupları siyasal katılım için dolaysız imkân sağlayabilmelerinin yanı sıra dolaylı olarak da katılımı etkileyebilir. Vatandaşların siyasal süreçle ilgisi olmayan yapılanmalarda görev alarak veya üye olarak kazandığı girişkenlik, onun daha katılımcı bir kişi olmasına katkıda bulunabilir (Doğan, 1998:53). Sivil toplum; üyelerinin çıkarlarını, isteklerini, tercihlerini, ilgili yönetime ve kamuoyuna aktarmak, duyurmak, tanıtmak ve benimsetmek uğraşı içerisindedirler ve buna ilaveten, toplum, toplumun çeşitli kesimleri ve yönetim arasında iletişim faaliyeti de yürütürler (Doğan, 1998:52). Bu sebepten dolayı, bu tür yapılanmalara üye olmak vatandaşın, siyasal ilgi, bilgi ve etkinliklerin artmasını sağlayabilir ve sivil toplum yapılanmaları, genel olarak yönetime katılımı teşvik edici olmasının yanı sıra yönetime katılımın çeşitli biçimlerde oluşabilmesinde de etkili olan siyasal bir kaynak olabilir (Doğan, 1998:54).

Sivil toplum kuruluşları, halkın yönetime katılımını sağlamada etkili olabilecek demokratik yapılanmalardır. Yönetime katılım açısından hâlihazırda vatandaşın daha ileri bir noktada olduğu söylenebilir. STK'lerin örgütlü hareket imkânları, sendika gibi bazı örneklerinin üye sayıları yüz binlerle ifade ediliyor olması hem yerelde hem de ülke genelinde, yönetimi etkileme noktasında, kendilerine pazarlık gücü vermekte ve yönetim üzerinde baskı oluşturabilmektedirler. Ayrıca üyelerini yönetim tarafından yapılan ve/veya yapılacak düzenlemelerden, uygulamalardan doğru ve hızlı bir şekilde haberdar edebilmeleri, çok farklı konularda uzman ekiplerince üyelerine sürekli bilgi vermelerinden dolayı da daha bilinçli bir yönetime katılım aracı olma özelliği gösterdikleri söylenebilir. Bireysel olarak yönetime katılım noktasında isteksiz olan birçok vatandaşın bu tür örgütlenmeler aracılığıyla dolaylıda olsa yönetime katılım göstermesi sağlanabilir.

3.1.9. Kent Konseyleri Yoluyla Katılım

Türkiye'de ilk defa Yerel Gündem 21 (YG21) süreciyle gündeme gelen kent konseyi ve benzeri yapılanmalar, bazı belediyelerce farklı isimler altında gönüllü olarak 90'lı yıllarda kurulmaya başlanmıştır. Örneğin Bursa'da, 1 Kasım 1994 tarihinde Şehir Danışma ve

Dayanışma Konseyi (SADEM) kurulmuştur (Bursa Kent Konseyi, <http://www.bursakentkonseyi.org.tr/kurumsal/icerik/bursa-yerel-gundem-21-sureci>). Kent konseyi, 3 Temmuz 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'na ve 2006 tarihli ve 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre, artık belediyelerde kurulması zorunlu hale getirilmiş yönetim yapılarıdır. YG21'deki Kent Konseyi benzeri yapıların kurulması ve görevlerinin yerine getirilmesi için yürütülen projelerden sonra oluşturulan bu mekanizmaların nasıl devam edeceği sorusu, Kent Konseyinin hukuki dayanak ihtiyacını doğurmuştur. YG21 süreci ile başlayan Kent konseyi, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile birlikte kanuni bir statüye kavuşmuştur ve Türkiye genelinde uygulanmaya başlanmıştır.

Kent konseyinin genel ve belki de en önemli görevi, kentteki bütün “paydaşları” bir araya getirerek, bütün kenti kucaklayan bir “ortak akıl” oluşturulmasını sağlamaya çalışmasıdır. Kent Konseyi, yerel düzeyde; demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşerilik bilincinin geliştirilmesini, çok-aktörlü ve çok-ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlamak amacını taşımaktadır (Emrealp, 2005:65). Kent konseyinden; kentteki farklı kamu ve özel kuruluşlar ile vatandaşları, kentin geleceğine yönelik ortak amaçlar etrafında bir araya getirmesi ve yereldeki en kapsamlı ve katılımcı yapılanmalar olması beklenmektedir (Karabulut, 2009:59).

Kent konseyinin, belli başlı organları aynı olmakla birlikte, bütün kenti kucaklayan ortak bir akıl oluşturacak şekilde her kentin kendi özelliğine ve önceliklerine göre yapılanması planlanmıştır (Karabulut, 2009:59-60). Kurulmak istenen yapı, gönüllülük esasına göre çalışacak vatandaşlardan oluşacaktır. Vatandaşlardan, kendi bilgi, beceri ve ilgi alanlarına göre, konseyde kurulacak çalışma gruplarında çalışması beklenmektedir. Dolayısıyla buradaki temel unsur gönüllülük olmaktadır. Ayrıca bu çalışma gruplarında hiyerarşik ilişki (astlık-üstlük ilişkisi) olmayacaktır. Burada esas olan grupların uyumlu bir biçimde çalışması ve verimli olmasıdır (Karabulut, 2009:59). İlerleyen sayfalarda konu daha derinlemesine ele alınacaktır.

3.1.10. Diğer Katılım Yöntemleri

Sıradan bir protesto gösterisinden veya yönetime yapılan herhangi bir vatandaş başvurusundan, seçimlerde oy kullanmaya kadar geniş bir yelpazeye sahip olan yönetime katılım yöntemlerine, yönetimi etkilemeyi amaçlayan her faaliyeti ekleyebiliriz. Katılımın ana hatlarıyla yukarıda sıralanan belli başlı yöntemleri dışında, farklı birçok katılım yöntemi de bulunmaktadır. Planlama çemberleri, gelecek atölyeleri, yuvarlak masa toplantıları, bireysel başvurular (dilekçe vb.), yerel ombudsman (kamu denetçisi), kamuoyu yoklamaları,

danışma grupları, bu yöntemlere örnek olarak verilebilir ve bu listeyi uzatmakta mümkündür. Bu başlık altında kısaca bu yöntemlere değinilecektir.

Planlama çemberleri

Planlama Çemberleri, rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilen bir grup vatandaşın günlük çalışmalarından arta kalan sınırlı bir zamanda, planlama sorunlarının çözümü için uzmanlar eşliğinde oluşmuş çalışma gruplarına katılmalarını öngören bir yöntemdir (Karabulut, 2009:45). Gruplar, genellikle üç haftalık bir süre için oluşturulurlar; değerlendirme, kontrol ve planlama sorunları üzerinde çalışma yaparlar. Yöntemin amacı, kararların başarı oranını arttırmak ve daha fazla katılım imkânı oluşturmaktır (Karabulut, 2009:45).

Gelecek atölyeleri

Geleceğe ilişkin yeni sosyal ve çevresel düşüncelerin projelendirilmesine ve gerçekleştirilmesine yönelik uzun vadeli ve oldukça etkili bir yöntem olarak görülmektedir. Gelecek atölyeleri çalışmalarında, planlama, sosyal sorunlar ve gençlerle ilgili çalışmalar en temel konulardandır. Gelecek atölyeleri; eleştiri, fantezi ve uygulama gibi üç temele dayanarak, yurttaşlardan yerel ölçekte yararlanmayı amaçlarlar (Erkal, 2006:47). Bir yönetici eşliğinde çalışan atölyelerde, etkileşime dayanan bir beyin fırtınası, dilekler ve umutlar demeti ortaya konur ve sonuçlar değerlendirilir (Erkal, 2006:47).

Yuvarlak masa toplantıları

Bu katılım şeklinde katılımcılar genelde alanında uzman kimselerdir veya ağırlık bu kişilerdedir. Yapılan toplantılarda farklı konularda farklı kesimden katılımcıların görüşlerini ortaya koyması ve her konu başlığı üzerinde bu farklı görüşler mümkün mertebe uzlaştırılarak karar organlarına iletilmesi amaçlanır (Kocaoğlu, 2011:76). Bu katılım şeklini diğerlerinden ayıran en önemli fark, katılımcı sayısının az olması ve katılımcılarının uzmanlardan veya nitelikli görülen kimselerden oluşmasıdır.

Bireysel başvurular

Bireysel başvurular, vatandaş girişimlerinin bir türü olarak kabul edilebilir (Kocaoğlu, 2011:76). Bireysel başvuru, şikâyet etme, bilgi talep etme, bireysel bir soruna çözüm arama şeklinde kullanılabileceği gibi; topluluk için sorun olarak görülen bir konunun ve çözüm önerisinin yönetime iletilmesi, herhangi bir konuda öneri geliştirmesi şeklinde de kullanılabilir. Bu katılım şeklinin öne çıkan özelliği, tarafların aynı mekân paylaşmasıdır; böylece vatandaşlar yönetimi, yönetim de vatandaş daha iyi

anlayabilmektedir (Kocaoğlu, 2011:76). Vatandaş başvurularına karşı yönetimin olumlu bir yaklaşıma sahip olması oldukça önemlidir. Yönetim, başvurulara yönelik olumlu bir tavır içerisinde olursa bu başvurular kendileri açısından değerli ve düzenli birer bilgi kaynağı haline gelecektir; böylece karar ve uygulamalara ilişkin eksikliklerden, toplumsal tepkilerden hızlı bir şekilde haberdar olunabilecek ve düzeltilmesi sağlanabilecektir (Kocaoğlu, 2011:77).

Yerel ombudsman

Ombudsman (Kamu Denetçisi veya arabulucu) ilk defa, 1809 Anayasasıyla İsveç'te ortaya çıkan bir kurum olmakla birlikte; bundan çok daha eski tarihlerde, Osmanlı Devleti'nde ahalinin yönetime dair şikâyetlerinin incelendiği Kadı'ul Kudat'lık (kadıların kadısı veya kadıların başı) kurumundan esinlenerek oluşturulduğu bilinmektedir (Kocaoğlu, 2011:82).

Ombudsman, yönetim-vatandaş ilişkilerinde ortaya çıkabilecek olası uyuşmazlıkları çözmektedir ve vatandaşın hakkının korunmasında arabuluculuk faaliyeti yürütmektedir. Ombudsmanlık, yönetim faaliyetleriyle ilgili vatandaşların şikâyetlerini araştırmakla görevli kurumdur; “kamu denetçisi” veya “yurttaş hakemi” olarak da isimlendirilen kurumun bağımsız ve tarafsız olması esastır. Ombudsmanlık ile vatandaşların yönetim faaliyetlerini şikâyet edebileceği, yönetimle yaşadıkları sorunlarına adilane çözümler geliştirilmeye çalışılacağı ve yönetime karşı vatandaşların haklarının korunduğu bir yapı öngörülmektedir (Kocaoğlu, 2011:82). Bu kapsamda yönetimi etkileme ve denetleme gücüne sahip olabildiği için farklı bir katılım şekli olduğu düşünülmektedir.

Kamuoyu yoklamaları

Kamuoyu yoklamaları, basit bir ifadeyle vatandaşların bir konudaki düşüncelerini ölçmeye yönelik yapılan araştırmalardır. Kamuoyu yoklamaları; yerel ölçekte de uygulama imkânı olan, uygulandığı zaman yönetimin ihtiyaç duyduğu bilgilerin daha sağlıklı edinebilmesini sağlayacak bir yöntemdir. Kamuoyu yoklamaları, vatandaşların veya toplulukların; belirlenen konulardaki görüşlerinin öğrenilmesinde, değişen şartlara göre hizmet taleplerinin belirlenmesinde, yönetime karşı ilgi ve etkilerinin artırılmasında çok önemli katkı sağlayabilecek bir yöntemdir (Kocaoğlu, 2011:81).

Kamuoyu yoklamaları içerisinde en çok tercih edilen yöntem, kamusal anket çalışmalarıdır. Bu yöntem, gerçekleştirilmesi planlanan bir çalışma hakkında, önceden hazırlanmış sorularla ilgililerin veya bütün vatandaşların görüşlerine başvurulmasını kapsamaktadır.

Kamusal anket çalışmaları sayesinde, yönetim vatandaşla iletişim kurmakta ve kamu proje ve politikalarının yerindeliği denenmiş olmaktadır (Kocaoğlu, 2011:81).

Danışma kurulları

Danışma kurulları; seçilmiş veya atanmış yerel yöneticilerle birlikte çalışan, kararları tavsiye niteliğinde olsa da yereli ilgilendiren kararların alınmasına katkı sunan, üyeleri genelde yerel topluluk tarafından seçilerek oluşturulan ve belli aralıklarla faaliyet gösteren yapılanmalardır (Kocaoğlu, 2011:74). Danışma kurulları, yerel topluluğu ilgilendiren sorunlar karşısında yerel yönetimlere destek olmak amacıyla ve genelde yerel yönetim birimlerinin desteğiyle kurulmaktadır. Üyeleri, yapılanmaları, kararlarının niteliği gibi özellikleriyle kent konseyine benzetilebilir ve hatta kent konseyinin de bir danışma kurulu olduğu söylenebilir. Bu kurullar aracılığıyla vatandaşlar yönetime etkili katılım imkânı bulabilmekte ve yönetimi etkili bir şekilde denetleyebilmektedir. Dolayısıyla danışma kurulları aracılığıyla yerel yönetim birimlerinin daha açık ve şeffaf bir yönetim anlayışına sahip olmaları sağlanabilir.

Katılım yöntemleri denilince belli başlıları bu yöntemler olmakla beraber, daha öncede belirtildiği gibi, bu yöntemleri artırmak mümkündür ancak bu çalışmada belirtilen bu yöntemlerle yetinilecektir. Bu çalışmanın temel çıkış noktasının “kent konseyleri yoluyla yönetime katılım” olması sebebiyle kent konseyi ve bu yolla katılım daha ayrıntılı olarak bir sonraki başlıkta ele alınmıştır.

3.2. Kent Konseyi

Kent konseyi; mahalli vizyon ve hedeflerin belirlenmesinde ortak akılı oluşturarak yön verici durumda olması istenilen, sorunların çözümüne dönük faaliyetlerde hemşehricilik hukuku çerçevesinde herkesi buluşturması amaçlanan ve bütün bu fonksiyonları yerine getirirken de sürdürülebilir kalkınma esasıyla hareket eden demokratik yapılar olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt, 2014:235). Kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve örgütlenmemiş vatandaşların katılımıyla oluşması düşünülmüştür. Bu süreçte belediyelere biçilen rol ise konsey faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlamaktır (Bozkurt, 2014:235).

Yerel Gündem 21 süreci bağlamında, “kentine sahip çıkma”, “aktif katılım” ve “çözümde ortaklık” ilkelerinin bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir “ortaklık modeli” olarak görülen Kent Konseyi, yerel düzeyde demokratik katılımın

yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik bilincinin geliştirilmesini, çok aktörlü ve çok ortaklı yönetim tarzının benimsenmesini sağlayacağı beklenilmektedir (Bozkurt, 2014:235).

3.2.1. Kent Konseyinin Hukuki Dayanakları

Kent konseyinin Türkiye’deki hukuki dayanaklarından ilki, 03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesidir. Burada kent konseyi şu şekilde yer almıştır:

Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” şeklinde ifade edilmektedir.

Kent Konseyinin ikinci hukuki dayanağı, Belediye Kanunu 76. maddesine istinaden çıkarılan, 08.10.2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğü giren “Kent Konseyi Yönetmeliği”dir. Danıştay adı geçen Yönetmelik’in bazı maddelerini iptal etmiş ve bu karardan sonra 2009 yılında Yönetmelik’te önemli değişikliklere gidilmiştir. Bu değişiklikler, 06.06.2009 tarihli ve 27250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu değişikliğin, Yönetmelik’e kamuoyunda yöneltilen eleştirileri dikkate aldığı ve önceki metindeki belirsizlikleri giderdiği söylenebilir. İlerleyen sayfalarda Yönetmelik’in ilgili maddelerine yer verilecektir.

3.2.2. Kent Konseyinin Amacı

Türkiye’de yönetim sistemi geleneksel olarak merkeziyetçi yapıya sahiptir. Kent konseyinin kurulmasının temel amacı, sivil toplumun karar mekanizmalarına katılmasını ve yerel yatırımlarda söz sahibi olmasını sağlayarak, yerel yönetişimi güçlendirmek olduğu belirtilmektedir (Kaypak, 2013:186). Başka bir ifadeyle, 5393 sayılı Belediye Kanunu, yönetişim yaklaşımı doğrultusunda; sivil toplum örgütlerinin, meslek kuruluşlarının ve diğer aktörlerin karar, uygulama ve denetim aşamalarında yer alabilmesi amacıyla kent konseyi uygulamasını getirmiştir. Kent konseyinin en önemli amaçlarından birisi, hemşehrilik bilincini geliştirmek, bir diğeri ise katılımı sağlamak olduğu ifade edilmektedir (Kaypak,

2013:186). Başka bir ifadeyle kent konseyinin amacı; yerel kalkınmayı sağlamak için merkezi yönetim, yerel yönetim, yöredeki STK'ler ve vatandaşlar arasında kurulacak işbirliği çerçevesinde yerel yönetişime dayalı bir kalkınma politikası oluşturmak, olarak özetlenmektedir (Bostancı, 2011:257). Yani, paydaş olarak ifade edilen, kentteki merkezi, yerel ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini bir araya getirerek, ortak bir akıl oluşturmak en temel amaçtır.

Belediye Kanunu'nun (5393 sayılı) 76. maddesinde ise kent konseyinin amacı şöyledir: "Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir."

Son olarak Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 6. Maddesine göre kent konseyin amaçları şunlardır: "Kentteki çocuk, genç, kadın ve engelli gibi farklı toplumsal grupların toplum hayatındaki etkinliklerini arttırmak ve yereldeki karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamaktır."

3.2.3. Kent Konseyinin Görevleri

Kent konseyinin görevleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ve buna uygun olarak daha kapsamlı bir şekilde Kent Konseyi Yönetmeliği'nde belirtmiştir. Yönetmelik'in 6. maddesinde kent konseyinin görevleri şöyle sıralanmaktadır (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>):

Yerel düzeyde hemşerilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini, demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını sağlamaktır. Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamaktır. Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde bütün kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmaktır. Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmektir. Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmektir. Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmaktır. Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmaktır. Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamaktır. Kent yönetiminde; saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmaktır. Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Bu düzenleme ile aslında kent konseyine dört önemli görev yüklenmiştir: İlk olarak, kentin yaşanabilir hale gelmesi ve kentteki hayat kalitesinin artırılması için kentteki halk tarafından kentin hak ve hukukunun korunması; ikinci olarak, kent konseyinin kentteki hemşehriler arasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirici bir görev üstlenmesi; üçüncü olarak, sürdürülebilir kalkınma ve gelişmenin sağlanması amacıyla hemşehrilerde bilinç oluşturulması ve son olarak da yerel düzeyde hesap verme, hesap sorma, katılım ve yönetişimin gerçekleştirilmesidir.

3.2.4. Kent Konseyinin Oluşumu

Kent konseyi; merkezi yönetim, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarını bütüncül bir çerçevede içinde bir arada bulunduğu bir yapılanma olması arzu edilmektedir (Kaypak, 2013:186) ve dolayısıyla yapılanmasında da bu kesimlerden temsilciler olmasına dikkat edildiği söylenebilir. Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 5. maddesine göre kent konseyinin oluşumu şöyledir (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>):

Kent Konseyi belediye teşkilatı bulunan yerlerde, yerel seçim sonuçlarının kesinleşmesini izleyen 3 ay içinde, 8. maddedeki üyelerden oluşur. Konsey genel kurulu, belediye başkanının çağrısı ile ilk toplantısını yapmak üzere toplanır. Bu ilk genel kurula belediye başkanı başkanlık eder ve toplanan genel kurul, toplantıyı yönetmek üzere en az üç kişiden oluşan divan kurulunu, kendi üyeleri arasından seçer. Divan kurulu oluşturulduktan sonra, kent konseyi başkanı ve yürütme kurulu üyelerinin seçimi yapılır.

Yönetmelik'in 8. maddesindeki üyeler ise şunlardır (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>):

Mahallenin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi; Belediye başkanı veya temsilcisi; Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri; Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri; Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri; Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci; Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri; Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden oluşur.

3.2.5. Kent Konseyinin Organları

Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre kent konseyinin organları; genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları ve kent konseyi başkanıdır.

Genel kurul

Yönetmelik'in 10. maddesine göre genel kurulun yapısı ve çalışma usulü şöyledir (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>): Genel Kurul kent konseyinin en yetkili organı olup 8. maddede belirtilen üyelere oluşur. Kurul, kent konseyi başkanının başkanlığında, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantı sayısı yılda iki defadan az olamaz. İki toplantı yapılacaksa bu toplantılar ocak ve eylül ayları içerisinde yapılır. Başkanın bulunmadığı veya katılmadığı toplantıya yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Genel kurul; Kent Konseyi Yönetmeliği hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını içeren Çalışma Yönergesini kabul eder.

Yürütme kurulu

Yürütme Kurulunun oluşumu, Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 11. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre Yürütme Kurulu en az yedi üyeden oluşur ve bir dönemde (ki bir dönem, iki mahalli idare seçimleri arasındadır.) iki seçim yapılır. Birinci seçimde seçilen Yürütme Kurulu iki, ikinci seçimde seçilen üç yıl görev yapar. Kadın ve gençlik meclis başkanları Yürütme Kurulunun doğal üyesidir. Yürütme kuruluna, kent konseyi başkanı, yokluğunda ise yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini belirler; genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>).

Kent konseyi başkanı

Kent Konseyi Başkanı, Yönetmeliğin 11. maddesine göre genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi Yürütme Kurulunun görev süresiyle aynıdır; ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent konseyi başkanının seçimi için üç türlü oylamayla yapılır. İlk oylamada kent konseyi üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İlk iki oylamada çoğunluk sağlanamazsa, ikinci oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur. Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk

genel kurul toplantısının birinci birleşiminde tamamlanır. Kent konseyi başkanının görevde bulunmadığı hallerde (izin, hastalık vb.) kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekâlet eder. (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>).

Meclisler ve çalışma grupları

Meclisler (Kadın Meclisi, gençlik meclisi vb.) ve çalışma gruplarının oluşumu Yönetmeliğin 12. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre kent konseyi, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir. Genel kurul, meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esaslarını belirler. Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur. (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>).

3.2.6. Kent Konseyinin Çalışma İlkeleri

Kent konseyinin çalışma ilkeleri, Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 7. maddesinde belirtilmiştir. Yönetmelik'e göre kent konseyinin çalışma ilkeleri şunlardır:

YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek; Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak; Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak; Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak; Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir (<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>).

İlkeler, genel olarak; katılımcı, uzlaşmacı ve şeffaf yönetim, kentlilik bilinci, kentine sahip çıkma, çevreye duyarlılık, sürdürülebilir kalkınma, ortak akıl vb. gibi kavramlara vurgu yapmaktadır. Bu kavramlar kent konseyine gelen süreçte de çok fazla anılan kavramlar olup bu kapsamda Yönetmelik'in bu süreçle paralel bir yaklaşım izlediği söylenebilir.

3.2.7. Kent Konseyinin Mali Yapısı

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 16/A. maddesinde mali yapıya ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Yönetmelik'te kent konseyinin mali yapısına ilişkin; “Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.” ifadesi yer almaktadır. Yönetmelik'teki bu kısacık ifadeden başka mali yapıya ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Buradan çıkan sonuç kent konseyinin mali açıdan tamamen belediyelerin insafına bırakıldığıdır, amiyane tabirle, belediyelere mahkûm edildiğidir. Dolayısıyla kent konseyinin ayrı bütçesinin olmaması, mali yapısının tamamen belediyelere dayandırılmış olması onu belediyelere bağımlı hale getirebilmektedir (Sünbül, 2012:46). Bu bağımlılık onu belediyenin sanki bir birimi gibi görünmesine yol açmaktadır. Belediye bütçesinden pay alacaksa bile bunun en azından bir takım kurallara bağlanması gerektiği düşünülmektedir. Böylece bu haline nispeten daha bağımsız işleyen bir yapı olabilir.

3.2.8. Kent Konseyinin Yaptırım Gücü

Kuruluş amaçlarından biriside yerel yönetimlerde yönetime katılımı artırmak olan kent konseyinin kararları danışma, tavsiye niteliğindedir; kararlarının bir bağlayıcılığı ve/veya yaptırımı bulunmamaktadır. Dolayısıyla kent konseyinin bu haliyle, danışma meclisi özelliği gösterdiği söylenebilir. Yönetmelik'in 14. maddesinde; “Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.” ifadesine yer verilmiştir

(<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kent%20konseyi>).

Buradan, belediye bu kararları isterse uygular, istemezse uygulamaz gibi bir sonuç çıkmaktadır. Bu durumun, kent konseyi yoluyla yönetime katılmak isteyen vatandaşın emeğinin ve zamanının boşa çıkacağı algısı sebebiyle, katılımı olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Başka bir ifadeyle alınan kararın hiçbir etkisinin olmayabileceği algısı daha işin başında kent konseyi aracılığıyla katılıma engel olacaktır. Kent konseyi kararlarının bağlayıcı olması durumu da ayrıca bir sorundur. Bu seferde belediye organlarıyla yetki, sorumluluk çatışması yaşanabilecektir. Buradan hareketle, her iki olumsuz durum da göz önünde bulundurularak, en azında uygulanmayan kararların gerekçelendirilmesi gerektiği gibi düzenlemeler mevzuata eklenirse, bu açıdan ortaya çıkabilecek olumsuzluklara engel olunabilir.

3.2.9. Kent Konseyi ve Katılım

Halk gerçekten konseye katılmak istiyor mu? Böyle bir soru kent konseyi çerçevesinde anlamsız olmaktadır. Zira kent konseyi vatandaş temelinde sıradan halkın katılacağı yapılanmalar değil, herhangi bir sivil toplum temsilciliği veya belirli bir alanda uzmanlık gibi belli başlı niteliklere sahip vatandaşların (veya paydaşların) katılımını sağlamaya yönelik bir yönetim mekanizmasıdır (Demirci, 2010:37). Aslında bu durum Yönetmelik'teki ifadelerde de görülebilmektedir. Yönetmelik'te, "halk katılımı" veya "vatandaş katılımı" gibi bir terim hiç yer almamaktadır.

Kent konseyi mevcut yapısıyla, beklenen veya istenilen katılımı sağlayamamaktadır. Kent konseyi toplantılarına davet edilen kişilerin çoğunun ilgili toplantılara katılmaktan imtina ettikleri görülmektedir. 09.10.2007 tarihinde Ankara Kent Konseyi toplantısına 162 üyeden sadece 82 tanesi katılmıştır ve toplantı yeter sayısı sadece bir üyeye sağlanabilmiştir; İstanbul'da durum daha vahimdir, 1106 kişiden oluşan kent konseyinin toplantısına sadece 154 kişinin katılması sebebiyle toplantısı ertelenmiştir (Akdoğan, A. A., 2008: 11). Tabi bu yıllar kent konseyinin yeni kurulduğu yıllar olduğu için toplantıların aksadığı düşünülebilirse de bugün de pek farklı olmadığı düşünülmektedir. Sivas Kent Konseyine bakıldığında durum daha iyi anlaşılabilir; Kent Konseyinde 2014 yılından bugüne kadar sadece bir genel kurul toplantısı yapılmıştır. Halkın gönüllü (maddi kazanç beklemezsizin) katılımını beklemek veya kimi üyelerin zorunlu katılımını sağlamak (kurum ve kuruluş temsilcileri), yönetime katılımını sağlamak noktasında yeterli görülmemektedir. Kent konseyine katılmak için istekli olan kişiler için de bu yolla katılımın, somut eyleme dönük olmaması sebebiyle, etkisiz kaldığı söylenebilir (Demirci, 2010:37).

Kent Konseyi Yönetmeliği'nde kent konseyine verilen görevler (madde 6), kent konseyinden çok yüksek beklentilerin olduğunu göstermektedir (Demirci, 2010:34). Yönetmeliğe bakılacak olursa kent konseyinden birçok fayda beklenmektedir ve bu faydalar şu şekilde sıralanabilir (Demirci, 2010:34):

- a) Demokratik katılımı yaygınlaştırmak,
- b) Hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincini geliştirmek,
- c) Çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışını benimsetmek,
- ç) Sürdürülebilir kalkınma için planlama yapmak,
- d) Kentsel stratejiler için ortak aklın oluşturulmasında katkıda bulunmak,
- e) Uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- f) Kentin değerlerine sahip çıkmak,
- g) Kentin kaynaklarının adil, etkili ve verimli kullanımına katkı yapmak,
- ğ) Çevre sorunları ve yoksullukla mücadele etmek,
- h) Sivil toplumun gelişmesine katkı sağlamak,

- 1) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin katılımını sağlamak,
- i) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik gibi ilkelerin gelişmesine katkı sağlamak.

Yukarıdaki maddelerden de görüleceği üzere, kent konseyinden hem katılım için gerekli koşulları sağlaması (uzlaşma kültürü ve sivil toplum gibi) hem de katılım yoluyla bazı işler yapması (planlama yapma ve strateji geliştirme gibi) beklenmektedir (Demirci, 2010:34). Ne var ki, kent konseyinin Yönetmelik'te belirtilen beklentileri karşılayabilmesi için önündeki birçok sorun ve açmazı aşması gerekmektedir (Demirci, 2010:34). Katılımdan çok sık söz edilmesine rağmen bundan ne kastedildiğinin açıkça bir tanımının yapılmamış olması; kent konseyinin mevcut haliyle istişari karar almaktan öte bir yetkisinin olmaması; konseyin yapısına bakıldığında daha çok temsili özelliğinin daha ağır basması ve bu yönüyle bütün kenti kucaklamaktan uzak bir özellik göstermesi gibi daha birçok sorundan bahsedilebilir.

Kent konseyinde, yönetimin bir şekilde içinde olan veya yönetime erişimde sıkıntı yaşamayacak kişi veya toplulukların bir araya getirildiği düşünülmektedir. Hal böyle olunca, toplumda zaten yönetim kanallarına erişim imkânı olan kişi ve grupların bir araya gelip konuşacağı bir ortam oluşturmanın ötesinde bir katılımdan söz edilemeyeceği söylenebilir.

Kent konseyi oluşturulduktan sonra işleyişini sağlamak daha büyük bir sorun olmaktadır. Örnek olarak, Sivas Kent Konseyinin toplantılarındaki aksaklık, verilebilir. Bu tür aksaklıkların yanı sıra, yerel yöneticilerin sahip olduğu karar alma yetkisini uygulamada halka devretme veya onları ortak etme gibi bir isteğinin olduğu da şüphelidir (Demirci, 2010:35). Birçok yerde belediye başkanlarının veya başkan yardımcılarının kent konseyi başkanı olması ve kendine yakın bulduğu kimselerden konsey oluşturma çabaları, katılım konusunda yerel yöneticilerin olumsuz tutumunun açık göstergeleri olduğu düşünülmektedir (Demirci, 2010: 35-36). Sivas Kent Konseyine başkanlık yapmış beş üyeden ikisinin belediye başkan yardımcısı olması, burada da durumun pek farklı olmadığını göstermektedir.

Mevcut hali ile kent konseyi, toplumdan dışlanan kişi ve gruplar için seslerini duyurma yeri olmamasının yanı sıra, bütün kenti kucaklayarak ortak aklı sağlamaktan da çok uzak olduğu düşünülmektedir. Çocuk, genç, kadın ve engelli olmak dışında kalan toplumsal farklılıklar göz ardı edilmiştir (Demirci, 2010:36). Herkesin her konuya dâhil edilmesi elbette mümkün değildir ama farklı kişi ve grupların temsilinde adaletin sağlanması gerekir. Bu noktada kent

konseyi, kentteki mevcut farklı çıkarları veya grupları temsil eder nitelikte görülmemektedir (Akdoğan, A. A., 2008:9).

Toplumdaki bütün kesimlerin tam adaletli bir şekilde temsil edilmesi gerçekleştirilmesi çok zor bir iş olabilir lakin mümkün mertebe adaletli davranılmalıdır. Kent konseyine katılım, kamu veya özel, 'kurumsal katılım' şeklinde olmaktadır; çalışma guruplarına katılım ise özel ilginin ve uzmanlığın ağırlıkta olduğu 'bireysel katılım' şeklinde olmaktadır (Emrealp, 2005: 68-80) ve aslında benimde fikrim var diyen gönüllü vatandaşların görev alabilecekleri esas yerde burasıdır. Yani bu haliyle vatandaş katılımından söz etmek pek mümkün değildir.

Kent konseyi bağlamında katılım için; eğitim ve gelir düzeyi yüksek, kendi işi dışında harcayacak zamanı olan, belirli konularda bilgi sahibi ve gönüllü olacak hayırsever vatandaşların mevcudiyetini gerektirdiği, kent konseyinden beklenen ve ona verilen görevlerden çıkarılan sonuçtur. Ayrıca yerel topluluktaki sivil toplum yapılarının ve bunlar arasında ilişki ağlarının gelişmiş olması da gereklidir. Yerel yöneticilerin de katılımın gerekli ve faydalı olduğuna inanması gerekir. Bu kapsamda yerel düzeyde katılım için gerekli kapasitenin Türkiye'de mevcut olduğu söylenemeyeceği gibi, katılım için gerekli kaynaklar (siyasal kültür, eğitim, zaman, maddi kaynak, gelişmiş bir sivil toplum vb.) bakımından önkoşulların sağlanması da şimdilik uzak görünmektedir (Demirci, 2010:37).

Kent konseyi yoluyla katılımında bir başka sorunda, katılım neticesinde ortaya çıkan sonuçların yerine getirilmesindedir. Hali hazırdaki yasal düzenlemelere bakılacak olursa, konseyde ortaya çıkan görüşlerin belediye meclisinde görüşüleceği ifade edilmektedir. Yani alınan kararın bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Hal böyle olunca, katılımcı, 'yapacağız da ne olacak?' diyebilir ki bu da katılımı sağlamada önemli bir engeldir. Buna ilaveten, kararların bağlayıcılığının olmaması kent konseyini, yasal zorunluluk gereği kurulan ve yasadaki asgari şartları yerine getirmeye çalışan yapılar haline getirecektir. Konseye yürütülebilir karar alma yetkisi verilmesi de ayrıca bir sorun olabilir. Bu seferde belediyeye, yetki çatışması sebebiyle, sorunlar baş gösterebilecektir. Yani iki cambaz bir ipte oynamayacağı için kent konseyi belediye meclisine destek olmak durumunda kalacaktır (Demirci, 2010:38). Ayrıca kent konseyinde alınan kararların maliyeti de ayrı bir sorundur. Kent konseyi yoluyla katılımın fazla zaman, para ve çaba gerektirmesiyle birlikte bu yolla katılımın sonucunda ulaşılan çıktılarının uygulamasının bir garantisinin olmaması da göz önünde bulundurulursa, kent konseyi yoluyla katılımın üzerine düşüldüğü kadar verimli bir katılım yöntemi olmadığı söylenebilir.

Kent konseyiyle katılım açısından bir diğerk sorun ise hesap verme sorumluluğudur. Belediye meclisinin, beş yılda bir de olsa, yapılan seçimlerde halka karşı hesap verme sorumluluğu bulunmaktadır. Devlet, piyasa ve sivil toplum yapılanmalarını bir araya getiren kent konseyi, faaliyetlerinden dolayı kime karşı sorumlu olacaktır veya kim kent konseyinden hesap soracaktır (Demirci, 2010:38)? Kent konseyinin bağlayıcı karar alma yetkileri olmadığı için hesap verme sorumluluğundan kolayca sıyrılabilirler ve kent konseyinin görüşleri belediye meclisince kabul edilirse sorumluluk belediye meclisinin olacaktır.

Bütün sonuçları dikkate alındığında kent konseyi yoluyla katılım Türkiye’de, şimdilik etkili bir katılım yolu olmaktan uzak görünmektedir. Yerel halkın kent konseylerine kimin katıldığını ve neyin konuşulduğunu dahi bilmediği (Akdoğan, A. A., 2008: 13) göz önünde bulundurulursa, etkili olmaması daha iyi anlaşılabilir.

4. SİVAS KENT KONSEYİ SAHA ÇALIŞMASI

Çalışmanın bu bölümünde Sivas Kent Konseyi saha çalışmasına yer verilmiştir. Özellikle kent konseyinin uygulamadaki durumunun Sivas özelinde ortaya koyulmaya çalışıldığı bu bölüm; çalışmanın kendine özgü kısmıdır ve akademik literatüre en fazla katkı sağlanması düşünülen, bu alana ilişkin ilk olma özelliği bulunan bölümdür. Bu bölümde öncelikle Sivas Kent Konseyi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir; daha sonra ise yapılanması, organları, faaliyetlerine ayrıntılı olarak değinilmiştir. Bu bölümde asıl olarak kent konseyinin aktifliği, bilinirliği, faaliyetleri, Sivas için önemli olan konularda çözüm üretip üretmediği ve kent konseyinden beklenen diğer görevleri yerine getirip getirmediği araştırılmıştır. Böylece yönetimi katılımı sağlama noktasında hâlihazırdaki durumunun daha net bir şekilde görüleceği düşünülmektedir.

4.1. Sivas Kent Konseyi

Sivas Kent Konseyine ilişkin bu bölümde yer alan, Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği dışındaki bilgiler, Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliğinden edinilmiştir. Bilgiler derlenirken; Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliğindeki, Sivas Kent Konseyine dair bütün yazışmaları ve diğer bilgileri içeren arşiv dosyalarından yararlanılmıştır. Ayrıca yerel basında kent konseyiyle ilgili çıkan haberlere de ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında Yürütme Kurulu üyeleri ve Genel Kurul üyeleri ile görüşmeler yapılmıştır.

Bu bölüme ilişkin bilgiler, 2016 yılının Kasım ayına kadar olan süreçte derlenmiş ve bu tarihten sonra kent konseyi, iki yıl aradan sonra, bir genel kurul daha yapmıştır. Bu aşamada tezin yazımına geçildiği ve bir sonraki paragrafta da belirtildiği üzere, yeni yürütme kurulu üyelerinde çok fazla bir değişiklik olmadığı için yeni yürütme kurulu üyeleriyle görüşme yapılmamıştır. Ancak son genel kurul toplantısından sonraki Konseye dair bilgiler Genel Sekreterlikten edinilerek çalışmaya eklenmiştir. Ayrıca kuruluştan bu tarafa gerek toplantılarıyla ve gerekse faaliyetleriyle alakalı yerel basında yer alan ve ulaşılabilen haberler çalışmaya eklenmiştir.

Kent konseyi genel kurulu, Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre, mahalli idare seçimlerinden sonra üç ay içinde, ilgili belediye başkanının çağrısı üzerine toplanır ve Yönetmelik'te belirtilen üyelerden oluşur. Dolayısıyla kent konseyi genel kurulu iki mahalli idare seçimleri arasındaki dönemde görev yapmaktadır. Bu kapsamda Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu 2014 yılında oluşturulmuştur ve halen görev yapmaktadır. Yürütme kurulları ise bir dönemde iki defa seçilmektedir. İlk seçilen yürütme kurulu ilk iki yıl, ikinci seçilen yürütme

kurulu ise üç yıl görev yapmaktadır. Bu doğrultuda 2016 yılında yapılan Sivas Kent Konseyi Genel Kurul toplantısında üç yıl görev yapmak üzere yeni yürütme kurulu seçilmiştir. Yeni yönetim kurulu 17 üyeli olup, başkanı dâhil, altı üyesi bir önceki dönemde de yürütme kurulu üyeliği yapmıştır. Kalan on bir üyeden sekizi de bir önceki dönemde yürütme kurulunda yer almış baro, birlik, oda, dernek vb. aynı STK'lerin temsilcileridir. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'ne göre (10. madde) kent konseyindeki bir üyenin kurumsal temsilciliği biterse yürütme kurulu üyeliği de bitecek ve kurumun yeni temsilcisi yürütme kurulunun da yeni üyesi olacaktır. Dolayısıyla yeni yürütme kurulunun bir öncekinden tek farkı fazladan kurula alınan üç üyedir (bir önceki Yürütme Kurulu 14 üyelidir.). Diğer 14 üyenin altısı aynı kişiler, sekizi ise aynı birimlerin temsilcileridir. Bu sebeple yeni Yürütme Kurulu üyeleriyle tekrar bir görüşme yapılmamıştır.

4.1.1. Sivas Kent Konseyi Hakkında Genel Bilgiler

Sivas'ta kent konseyi kuruluş çalışmaları, Belediye Kanunu'nun 76. maddesine istinaden 2005 yılında başlamıştır. Kent Konseyi adının geçtiği ilk çalışma, 26.12.2005 tarihinde Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) tarafından düzenlenen 'Yerel Yönetim Reformu ve Kent Konseyi' adıyla yapılan konferanstır. Bu tarihten iki gün sonra, 28.12.2005 tarihinde, kent konseyi kuruluş çalışmalarını yürütmek üzere Belediye bünyesinde komisyon oluşturma çalışmaları başlamıştır. Bu kapsamda, 2006 yılının başlarında TESEV işbirliğiyle komisyon, Yalova, İstanbul ve Bursa'daki kent konseylerini incelenmiştir. Belediye Encümeninin talebi doğrultusunda yine TESEV işbirliğiyle, 22.09.2006 tarihinde de Belediyenin meclis salonunda kuruluş toplantısı adıyla bir toplantı düzenlenmiştir. Ancak toplantıda bir karar alınıp alınmadığına ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Sivas Kent Konseyinin ilk genel kurul toplantısı 2007 yılında yapılmıştır. Bu toplantı, 24.02.2007 tarihinde Belediye Başkanının Çağrısı üzerine yapılmıştır. 30.05.2007 tarihindeki genel kurul toplantısında Çalışma Yönergesi kabul edilmiştir.

Kent Konseyinde, bugüne kadar; 24.02.2007, 30.05.2007, 02.05.2008, 03.07.2009, 13.04.2012, 25.06.2014 ve 22.11.2016 tarihlerinde olmak üzere yedi defa genel kurul toplantısı yapılmıştır. 2014 yılından 2016 yılına kadar ve 2016 yılından sonra genel kurul toplantısı yapılmamıştır.

Kent Konseyi ilk genel kurul toplantısında on iki adet çalışma grubu kurulmasını kararlaştırmıştır. Bu çalışma grupları; Sağlık ve Çevre, Ulaşım ve Trafik, Eğitim-Kültür-Sanat, Şehircilik ve Planlama, Engelliler ve Sosyal Dayanışma, Gençlik ve Spor, Şehircilik

Bilincini Geliştirme, Sanayi ve Ticaret, AB Komisyonları ve Finans Yatırım, Sivas Stratejik Planlama Araştırma Yönetişim Merkezi, Çocuk Kadın ve Aile, Tarım ve Hayvancılık adlarıyla kurulmuştur. Buradaki Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu 30.05.2007 tarihindeki Genel Kurul kararıyla kaldırılmıştır.

Sivas Kent Konseyinde Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi, Şehir Danışma Meclisi ve Engelli Meclisi olmak üzere dört adet meclis bulunmaktadır. Kadın ve Gençlik Meclisleri 2008 yılında kurulmuştur. Her iki meclisin çalışma tüzükleri 2007 yılında hazırlanarak genel kurulda kabul edilmiştir. Diğer iki meclis ise 2018 yılı başında kurulmuştur.

Sivas Kent Konseyi ilk Yürütme Kurulu, 24.02.2007 tarihindeki genel kurul toplantısında belirlenerek göreve başlamıştır. İlk yürütme kurulu on dört kişiden oluşmuştur. Yürütme kurulları, Kent Konseyinin kuruluşundan 2016 yılına kadar, toplam yirmi toplantı gerçekleştirmiştir. Belirtilen tarih aralığı içerisinde de 2013 yılından 2016 yılı sonuna kadar, yürütme kurulunun herhangi bir toplantısına ve toplantı tarihine ilişkin bilgiye ulaşamamıştır. Son genel kurul toplantısından sonra seçilen yeni yürütme kurulu ise seçildikten sonra hemen her ay toplanmış ve bugüne kadar toplam on bir toplantı yapmıştır.

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 13. maddesinde, kent konseyi organlarının kendi belirleyeceği yer ve zamanlarda toplanacağı belirtilmektedir. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'nin 10. maddesinde ise yürütme kurulunun ayda en az bir defa toplanacağı ifade edilmiştir. Buna göre ayda en az bir defa toplanması gereken yürütme kurulu, 2016 yılı Kasım ayına kadar, belirtilen sayıda toplantı yapmadığı gibi bazı dönemlerde hiç toplantı yapmamıştır. 22 Kasım 2016 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında seçilen yeni yönetim kurulu ise bugüne kadar Yönerge'de belirlenen asgari sayıda, bir ay hariç, toplantı gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla Sivas Kent Konseyinin kuruluşundan bu tarafa oluşturulan yürütme kurullarının toplantıları, son dönemde mevzuata uygun zamanlarda yapılmaya başlanmıştır.

Ayrıca, Sivas Kent Konseyi, Yürütme Kurulunun başvurusuyla, 17.08.2017 tarihinde Türkiye Kent Konseyleri Birliğine üye olmuştur.

4.1.2. Sivas Kent Konseyinin Amacı

Kent Konseyinin amacı, daha öncede ifade edildiği gibi, 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. ve Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 1. maddesine göre şöyledir: 'Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık,

hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'nde Konseyin amacına ayrıca bir madde ayrılmamıştır. Yönerge'nin amacını belirten birinci maddesinde yukardaki ibareye yer verilmiş olup bu aynı zamanda Sivas Kent Konseyinin amacını ifade etmektedir (Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi, Ek-1).

4.1.3. Sivas Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Sivas Kent Konseyinin oluşumu, görevleri ve çalışma ilkeleri; Kanun, Yönetmelik ve Çalışma Yönergesi'ne göre aşağıda belirtilmiştir.

Sivas Kent Konseyinin Oluşumu

Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre kent konseyi, belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8'inci maddede belirtilen üyelere oluşacağı belirtilmiştir. Yine Yönetmeliğe göre, Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'nde ise Kent Konseyi üyeliği dışında, kent konseyinin, oluşumuna ilişkin başka bir ifadeye yer vermemiştir.

Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'nin 7. maddesinde, Kent Konseyinin hangi kişi, kurum veya kuruluş temsilcilerinden oluşacağı belirtilmiştir. Bunlar: Sivas Valisi, Sivas Belediye Başkanı, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü veya bunların temsilcileri, siyasi partilerden Sivas'ta il ve merkez ilçe teşkilatlarını kurmuş olanların il başkanları veya bunların temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşlarını temsilen Sivas Valisi tarafından belirlenecek on üye, Sivas Belediye sınırları içerisindeki mahalle muhtarlarını temsilen kendi aralarından seçecekleri on beş üye (bu ifade Yönetmelik'in ilgili maddesiyle çelişmektedir ve uygulamada da Yönetmelik'te belirtilen sayıda üye belirlenmiştir.), kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarını temsilen birer üye, Kent Konseyince kurulan meclislerin her birini temsilen birer üye, Kamu yararına çalışan dernekler ile Kent Konseyinin amacına uygun faaliyet gösteren dernek ve vakıf adına birer üye ve sendikaları temsilen bir üyeden oluşur.

Kent Konseyine, kamu kurum ve kuruluşlarından belirlenecek üyeler için Sivas Valiliğine; muhtarlar için Muhtarlar Derneğine, Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliği tarafından yazı

yazılmış ve belirtilen sayıda üye belirlemeleri talep edilmiştir. Bu doğrultuda Sivas Valisi tarafından on üye (Sivas İl Özel İdaresi temsilcisi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü, İl Sağlık Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, Defterdar, İl Kültür ve Turizm Müdürü, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü, İl Müftüsü, İl Afet ve Acil Durum Müdürü) belirlenmiştir. Ancak bu üyelerin hangi ölçütlerle belirlendiği bilgisine ulaşılamamıştır. Muhtarlar Derneği de kendi üyeleri arasından (Sivas merkezde 65 mahalle muhtarı vardır) yirmi isim belirleyerek Kent Konseyi Genel Sekreterliğine göndermiştir ve bu üyelerin de hangi ölçütlere göre belirlendiği bilgisine ulaşılamamıştır. Çalışma Yönergesi'ne göre mahalle muhtarları arasından seçimle belirlenmesi gerekmektedir ancak böyle bir seçim yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Dernek Yönetiminin tercihi doğrultusundan belirlenen yirmi muhtarın isminin bildirilmiş olacağı düşünülmektedir.

Sivas Kent Konseyine siyasi partilerden beş partinin başkanları veya temsilcileri davet edilmiştir; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Büyük Birlik Partisi ve Saadet Partisi. Bunlar dışındaki partilerin davet edilmemesi hem Yönetmelik'e hem de Çalışma Yönergesi'ne aykırıdır. Sendikalardan yedi temsilci çağrılmıştır ki buda Yönetmelik'e ve Yönerge'ye aykırıdır. Çağrılan sendika temsilcileri şunlardır: Türk Eğitim-Sen Şubesi, Türk Ulaşım-Sen Şubesi, Kamu-Sen il temsilcisi, Memur-Sen il temsilcisi, Sağlık-Sen Şubesi, Ulaştırma Memur-Sen Şubesi, Hizmet-İş Sivas Şubesi. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kamu yararına çalışan derneklerin tamamından Konseye üye davet edilmiştir. Bunlar dışındaki dernek ve vakıflardan davet edilen üyeler, tamamen Kent Konseyi Başkanlığının ve Genel Sekreterliğinin tercihleri doğrultusunda davet edilmiştir. Gerek Yönetmelik'te ve gerekse Çalışma Yönergesi'nde bunların belirlenmesine ilişkin "ilgili dernek ve vakıflar" ibaresi geçmektedir. Burada bir ölçü bulunmamaktadır ve ölçü bu dernek ve vakıfları belirleyen ilgili görmesidir.

Sivas Kent Konseyine, 2014 yılında, burada belirtilen temsilcilerden oluşan 206 üye belirlenmiştir. 2016 yılında yapılan son genel kurula bu 206 üyeden 165'i davet edilmiştir. Kimi üyeler, adresine ulaşamadığı için; kimi üyeler ise kapandığı için davet edilememiştir.

Sivas Kent Konseyinin Görevleri

Sivas Kent Konseyinin görevlerinin büyük çoğunluğu Yönetmelik'te belirtilen görevlerdir. Tekrardan kaçınmak adına Yönetmelik'te geçen ifadelere değinilmeyecektir. Bunlara ilaveten Yönerge'de geçen görevleri şöyledir: Kentli hakları bildirgesini hazırlamak; Kent Konseyinde oluşan görüşleri halkın bilgisine sunmak; ulusal ve bölgesel sorunların çözümü

noktasında diğerk kent konseyleriyle işbirliği yapmak; Kenti tanıtmak, sorunlarını ilgili birimlere iletmek ve çözüm çalışmalarını izlemek, çözümün hazırlanmasına katkı sunmak; Kentin sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantılar düzenlemek ve bu konuda yapılacak çalışmaları desteklemektir.

Sivas Kent Konseyinin Çalışma İlkeleri

Sivas Kent Konseyi çalışma ilkeleri Yönerge'nin 6. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir: YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğerk uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek; Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak; Uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak; Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak; Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir. Çalışma ilkeleri açısından Yönetmelik'ten farklı bir düzenleme yapılmamıştır.

4.1.4. Sivas Kent Konseyinin Organları ve Çalışmaları

Sivas Kent Konseyinin organları; Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Meclisler, Çalışma Grupları ve Kent Konseyi Başkanındır.

Genel kurul

Genel kurul, Yönerge'nin 7. maddesinde belirtilen, yukarıda "kent konseyinin oluşumu" başlığı altında yer verilen üyelerden oluşur ve Sivas Kent Konseyinin en yetkili organıdır. Kent konseyi başkanı genel kurula başkanlık eder. Başkan olmadığı zaman yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder. Temsilciler yetki belgelerini toplantıya getirmek zorundadırlar. Yürütme Kurulunun veya Başkanın gerekli gördüğü durumlarda kimlik kontrolü yapılabilir. Genel Kurul çalışmaları, halkın izlemesine açıktır (Yönerge, m.9).

Genel Kurul, Yürütme Kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, Yönetmelik hükümlerine aykırı olamamak kaydıyla, çalışma yönergesiyle belirler (Yönerge, m.9).

Genel Kurul yılda iki defa (ocak ve eylül aylarında) olağan olarak toplanır. Toplantı çağrısı, toplantı tarihinden en az yedi gün önce, kent konseyi başkanı tarafından yazılı olarak yapılır. İlk toplantıda yeterli çoğunluğun sağlanamaması halinde ilk toplantı tarihinden sonraki yedi gün içinde yapılacak ikinci toplantının ne zaman ve nerede yapılacağı da bu çağrıda belirtilir. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz (Yönerge, m.9). Yönerge'de toplantı sayısı, Yönetmelik'te belirtilen asgari sayıyla sınırlı tutulmuştur.

Genel Kurul Yönerge'nin 9. maddesinin 4. fıkrasına göre olağanüstü toplantı yapabilir. Olağanüstü toplantı, gündemli olarak, kent konseyi başkanın çağrısı veya genel kurul üye tam sayısının en az üçte ikisinin yazılı isteği ile yapılabilir. Ancak buradaki üçte iki oranı Yönetmelik'in 13. maddesinin 2. fıkrasıyla çelişmektedir. Bahsi geçen maddede bu oran üçte bir olarak belirlenmiştir (Yönerge'nin 14. maddesinin ikinci fıkrasında; yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan, yürütme kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun yazılı isteği ile ya da 7. maddede belirtilen üyelerin *üçte birinin* teklifiyle olağanüstü toplantıya çağrılabilir, ifadesi yer almaktadır. Bu ifadedeki oranla, 9. maddedeki oranın çelişmektedir.). Olağanüstü toplantı çağrısı toplantı tarihinden en az on beş gün önce yazılı olarak yapılır. Olağanüstü toplantının gündemi değiştirilemez ve gündeme madde eklenemez (Yönerge, m.9).

Genel kurul toplantılarını kent konseyi başkanı açar. Açılış konuşmasının ardından, toplantıyı yönetmek üzere toplantı divanının seçimine gidilir ve divana bir başkan, bir yardımcı ve iki kâtip üye seçilir. Divan seçimi yapıldıktan sonra gündeme geçilir. Olağan toplantılarda gündeme madde eklenmesi veya çıkarılması mümkündür. Bunun için en az on beş üyenin yazılı istekte bulunması ve önerinin Genel kurulda açık oyla oylanarak kabul edilmesi gereklidir. Genel kurulda oylamalar açık oyla yapılır ancak en az on beş üyenin yazılı talebi ve bu talebin genel kurul tarafından kabul edilmesi halinde ilgili konuda gizli oylama, açık tasnif yapılır. Genel kurul toplantısı kararları, divan tarafından gereği yapılmak üzere yürütme kuruluna bildirilir (Yönerge, m.9).

Genel kurul üye tam sayısının salt çoğunluğuyla olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamada eşitlik çıkarsa başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır (Yönerge, m.9).

Genel kurulunda oluşturulan ve belediyeye gönderilen görüşler, belediye meclisinin yapacağı ilk toplantısında değerlendirildikten sonra, netice, belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur (Yönerge, m.9).

Genel Kurulun bugüne kadar yedi toplantı yapmıştır. Bunlardan ikisi 2007 yılında, biri 2008 yılında, biri 2009 yılında, biri 2012 yılında, biri 2014 yılında ve sonuncusu da 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Gerek Kent Konseyi Yönetmeliği'ne ve gerekse Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'ne göre yılda en az iki kez (ocak ve eylül aylarında) genel kurul toplantısı yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla genel kurul, kurulduğu yıl ve 2018 yılının ilk toplantısı dâhil, seçim dönemleri hariç, bugüne kadar toplamda en az yirmi üç kez toplanması gerekirken sadece yedi kez toplanmıştır. Son genel kurulundan sonra seçilen yürütme kurulunun önceki dönemlere kıyasla aktif olarak çalıştığı söylenebilecekken, kent konseyinin en yetkili organı olan genel kurulun toplantılarının bile zamanında yapılmamış olması bir bütün olarak Sivas Kent Konseyi için büyük bir sorun olarak görülmektedir. Kent konseyinde oluşan görüşler genel kurul kararıyla belediyelere gönderilmektedir ve aslında yönetime katılım açısından kent konseyinin en etkili yanının bu olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle katılım konusunda Sivas Kent Konseyinin elindeki tek seçeneği de kullanamadığı düşünülmektedir.

Bu güne kadar yapılan genel kurul toplantılarında, kendi iç düzen çalışmaları dışında, Belediye Meclisine gönderilmek üzere birkaç konuda karar alınmıştır. Umuma Açık Sokak, Cadde ve Parklarda Kabuklu Yiyecek Yeme Uygulama Projesi ve Temizlik Kampanyası, bunlardan biridir. Proje kabuklu yiyeceklerle parklarda, cadde ve sokaklarda oluşan çevre kirliliğinin önüne geçilmesi amacıyla hazırlanmış ve kuru yemişçilerin sattıkları kuruyemişlerin yanında kese kâğıdı da dağıtmalarının, bu şekilde oluşan kirliliğin engellenmesi için alınabilecek bir önlem olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca aynı proje kapsamında 'Çöpünü Yere Atma! Geleceğimi Karartma!' sloganıyla çevre temizliğine yönelik farkındalık oluşturma çalışmaları yürütülmesi istenmiştir. Proje, Kentlilik Bilincini Geliştirilmesi Çalışma Grubu tarafından hazırlanmış ve Kent Konseyinin 3. Olağan Genel Kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra Belediye Meclisine gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Bu proje kabul edilerek uygulanmıştır. Bundan başka genel kurul, Sivas Kent Kapıları Projesi isminde bir projeyi görüşülmek üzere Belediye Meclisine, 2012 yılında, göndermiştir. Proje Sivas'a çevre yollarından giriş noktalarına büyük bir kapı şeklinde, tarihi mimariyi yansıtabilecek giriş noktaları yapılmasını içermektedir. Belediye Meclisi 2013 yılında uygun olmayacağı yönünde görüş belirterek projeyi reddetmiştir.

Genel kurulda kabul edilen başka bir konuda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının oluru ile tamamlanmış olan, Yozgat – Sivas – Kayseri Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına 2012 yılında itiraz edilmesi konusudur. Kent Konseyi tarafından planın

hangi noktalarına itiraz edildiği bilgisine ulaşamamıştır. Planın ilk haline itiraz edildikten sonra plan değişmiştir ve değişiklik sonrası haline de itiraz edilmiştir. Bu konudaki itirazlarında hangi noktalara yapıldığı ve planda değişikliğe gidilmesinin, Kent Konseyinin itirazına istinaden mi olduğu konusundaki bilgilere de ulaşamamıştır. İtirazlara rağmen bu plan, 2013 yılında Bakanlıkça onaylanarak, kabul edilmiş ve Kent Konseyi de bu durumu yargıya taşımıştır. Daha sonra Kent Konseyi yönetimi değişince bu davadan vazgeçilmiştir.

Genel kurulunun kabul ettiği ve bizim ulaşabildiğimiz son bir faaliyette, Sivas Radyosu ismiyle yayın yapacak bir radyo talebinin TRT'ye gönderilmesidir. TRT'nin 12.03.2013 yılında, bu talebe cevaben yazdığı yazıda; böyle bir faaliyetlerinin olmadığı, Çukurova-Erzurum-İzmir-Trabzon Radyosu gibi yayın yapan radyoların bölgeler esas alınarak çok eski tarihlerde kurulduğu, bunlar dışında artık böyle bir şeyin mümkün olmadığı, belirtilerek talep reddedilmiştir.

Genel kurulun çalışmaları yönetime katılım açısından etkili çalışmalar olmadığı söylenebilir. Burada bir tek çevre düzeni planına itiraz bu açıdan önemli görülebilir. Bunun dışındaki faaliyetlerinin yönetime katılmayla bir ilişkisinin olmadığı düşünülmektedir. Ancak Sivas Kent Konseyinin amaçları ve görevleri göz önünde bulundurulduğunda bu faaliyetlerin "kentin hak ve hukukunun korunması, çevreye duyarlılık" amaçlarının ve görevlerinin gerçekleştirilmesiyle örtüştüğü söylenebilir.

Yürütme kurulu

Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'ne göre yürütme kurulu, kent konseyi başkanı da dâhil olmak üzere, kadın ve gençlik meclisi başkanlarının da yer aldığı en az on beş üyeden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, başkanın yokluğunda ise kurulun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme kurulu ayda en az bir defa toplanır. Yürütme kurulu ilk toplantısında bir sayman ve bir yazman üye seçer (Yönerge m.10).

Yürütme kurulunun görevleri ise şunlardır: Genel kurul tarafından kendisine verilen görevleri yapar, amaçlara uygun olarak eylem planlarını hazırlar ve genel kurula sunar; meclislerin ve çalışma gruplarının çalışmalarını izler, bu çalışmaların sonuçlarını ve bunlar hakkındaki görüşlerini genel kurula iletir; kent konseyi çalışanlarının görev ve sorumluluklarını tespit eder ve konseyin bütçesini hazırlar; genel kurulun gündemini belirler, genel kurulda oluşturulan görüşleri Sivas Belediyesine sunar ve bunların uygulamasını izler (Yönerge m.10).

Yürütme kurulu üyesi olarak seçilen herhangi bir kurum temsilcisinin, kent konseyindeki kurumsal temsilciliği sona ererse yürütme kurulu üyeliği de kendiliğinden sona erer ve kurumun yeni temsilcisi yürütme kurulunun da yeni üyesi olur. Yürütme kurulu üyeliğinde herhangi bir sebeple boşluk oluşursa, yapılacak ilk olağan genel kurul toplantısında eksilen üyelerin seçimi yapılır. Herhangi bir mazereti olmaksızın üç toplantıya katılmayan kurul üyesinin üyeliği kendiliğinden düşer (Yönerge m.10).

Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu, 24.02.2007 tarihindeki Kent Konseyinin ilk Genel Kurulunda seçilerek göreve başlamıştır. Bugüne kadar oluşturulan yürütme kurulları 2016 yılı sonuna kadar yaklaşık yirmi toplantı yapmıştır. Yürütme kurullarının, 2013 yılından 2016 yılı aralık ayına kadar, herhangi bir toplantısına veya faaliyet bilgisine ulaşamamıştır. 22.11.2016 tarihinde yapılan genel kurul sonucunda seçilen yeni yürütme kurulu bu tarihten sonra hemen hemen her ay toplantısını yapmıştır.

Yürütme Kurulunun çalışmaları da sınırlı sayıdadır ve daha çok gündemdeki konulara ilişkin açıklama yapmak şeklindedir. Yürütme Kurulu, 2010 yılında, Belediye Meclisine bir önerge vererek, Barbaros Bulvarı'nın isminin Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı olarak değiştirilmesini gündeme getirmiştir. Belediye Meclisi bu öneriyi kabul ederek, bulvarın ismini değiştirmiştir. 2013 yılında Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler ve katliamlara ilişkin kınama açıklaması yapılmıştır. 2013 yılında Sivas'ın gündeminde olan, eski Tekel binasının yerine ilişkin tartışmalar hakkında açıklama yapılmıştır. Binanın yerine herhangi bir şey yapılmaması, özellikle yeni İl Halk Kütüphanesi yapılmasının gündemde olduğu, bunun çok yanlış bir karar olacağı, eski binanın yıkıldıktan sonra Sivas Kalesi'ne oradan bir koridor açılmasının en doğru iş olacağı konusunda açıklama yapılmıştır. Ancak İl Halk Kütüphanesi bahsi geçen yere yapılmıştır.

Yürütme Kurulunun takip ettiği ve üzerine açıklama yaptığı bir diğer konu da yapımına 2013 yılında başlanan yeni stadyumun isim değişikliği konusu olmuştur. Stadyuma eski stadyumun adının verilmesi gerektiği, isim değişikliğinin kesinlikle doğru olmayacağı, eski stadyumun adı olan 4 Eylül'ün Sivas için çok özel bir anlamı olduğunun hatırdan çıkarılmaması gerektiğini içeren açıklama yapılmıştır. Yürütme Kurulunun basına demeç verdiği bir diğer konuda, 2013 yılında, Türkiye Spor Toto Süper Ligi'nde yarışan, Sivas Spor Kulübüne yönelik Sivas gündeminden düşmeyen hakem hataları konusudur. Hakem hatalarının son maçlarda art arda gelmesinde hatadan ziyade artık kasıt olduğunu düşündüğünü içeren açıklamalar yapılmıştır.

Görüldüğü üzere -özellikle 2010/2013 yılları arasında- Kent Konseyi Yürütme Kurulu, daha çok Sivas'ın gündeminde olan konuda fikir beyan etmiştir. Ancak çalışmaları açıklamalarla sınırlı kalmış ve diğer organların çalışmalarını kontrol etmesi, eksiklikler konusunda uyarılarda bulunulması gerekirken bu konulara ilişkin herhangi bir şey yapılmamıştır. Ayrıca yapılan açıklamalar yönetime katılım açısından çokta önemli sayılabilecek açıklamalar değildir. Buna ilaveten “kentlin hak ve hukukunun korunması, kente ait değerlere sahip çıkılması, sorunların belirlenmesi ve çözümüne katkıda bulunulması” gibi kent konseyinin temel amaç ve görevleriyle örtüşen açıklamalar olduğu söylenebilir.

2016 yılından sonra ise yeni Yürütme Kurulunun daha aktif çalıştığı söylenebilir. Bunun ise Kent Konseyi Başkanının ve Genel Sekreterlikte görevli kişilerin (Özellikle Genel Sekreterin) kişisel gayreti sayesinde olduğu düşünülmektedir. Çünkü Konseyin en yetkili organı Genel Kuruldur ve aslında Yürütme Kurulunun asıl görevi Genel Kurulca verilen görevleri yerine getirmektir. Son iki yıldır da Genel Kurul toplantısı yapılmamaktadır ve dolayısıyla Yürütme Kurulu Genel Kurul kararı olmadan yapabileceği sınırlı sayıdaki görevlerini, birkaç kişinin gayretiyle yerine getirmektedir. Bu kişilerin gayreti olmasa geriye, Genel Kuruldan görev verilmediği için çalışmayan bir Yürütme Kurulu, kalacaktır.

Yürütme Kurulu seçildikten sonra, 06.12.2016 tarihinde yapılan ilk toplantısında; meclislerin ve çalışma gruplarının aktifleştirilmesini, kâğıt üzerinde kalmamasını kararlaştırılmıştır. 07.02.2017 tarihli toplantısında öğrenci servislerinin öğrenci indirip bindirmesi sırasında okul bahçesine park etmelerinin ilgili kurumlara teklif edilmesi kararlaştırılmış, bu talepler iletilmiş ancak sonuç alınamamıştır. 07.03.2017 tarihli toplantısında Sıçak Çermik İmar Planındaki eksiklik görülen kısımlar hakkında Sivas İl Özel İdaresine görüş bildirilmesi kararlaştırılmış ve bu kapsamda İl Özel İdaresi Genel Sekreteriyle görüşmeler yapılmıştır. 04.04.2017 tarihli toplantısında, eski stadyumun yerine bölge parkı yapılması için Başbakan'a mektup yazılması ve girişimlerde bulunması kararlaştırılmış ve buna yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Bu kapsamda milletvekillerine ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Başbakan, yıl içerisinde, Sivas'ı ziyareti sırasında buraya bölge parkı yapılacağını söylemiştir. Dolayısıyla bu kararın alınması yönünde önemli çabalar sarf edildiği söylenebilir. 02.05.2017 tarihli toplantıda web sayfası kurulması kararlaştırılmış ve uygulanmıştır. Yine bu toplantıda alınan karar doğrultusunda yılda iki defa olmak üzere, faaliyet bülteni çıkarılmaya başlanmıştır. 27.09.2017 tarihli toplantısında uyuşturucunun zararları konusunda Kültür ve Sanat Çalışma Grubunun seminer yapması kararlaştırılmıştır. Bu toplantıda ayrıca, Cumhurbaşkanının Sivas'ı ziyareti sırasında

kendisine Sivas'a yönelik taleplerini içeren birtakım konuların iletilmesi kararlaştırılmıştır. Bunlar; öğretmen akademisi kurulması, Kızılırmak rekreasyon alanı yapımına finansal destek istenmesi, hipodrom yapılması, hayvancılık organize bölgesi kurulması, ikinci üniversite kurulması konularını içermektedir. Bu konular Cumhurbaşkanı geldiğinde kendilerine iletilmiştir. 02.01.2018 tarihli toplantısında Şehir Danışma Meclisi ve Engelli Meclisi kurulması kararı alınmıştır ve daha sonra kurulmuştur. Ancak meclis kurmak Genel Kurulun yetkisindedir. Bu açıdan Yönetmelik'e ve Yönerge'ye aykırı karar alındığı söylenebilir. Bunun ise Konsey hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması sebebiyle yapıldığı düşünülmektedir.

Ayrıca 2017 yılı içerisinde Yürütme Kurulu, Pelin Çift'in konuşmacı olarak katıldığı, "Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye" isimli konferansı düzenlemiştir.

Görüldüğü gibi 2016 yılından sonra, Sivas için önemli görülen konularda kararlar alınmış ve bunların halledilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Buda Kent Konseyi adına önemli bir gelişmedir. Burada özellikle sivil toplum kuruluşu gibi gerçekleştirilen etkinlikler değil de Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a çeşitli taleplerin iletilmesi, milletvekillerine Sivas'ın sorunlarının iletilmesi, Sivas'taki kamu kurum ve kuruluşlarıyla Sivas'ı ilgilendiren konuların görüşülmesi, yönetime katılım olarak değerlendirilebilecek girişimlerdir. Bunlar dışındakiler "kent'in hak ve hukukunun korunması, çevreye duyarlılık, kent'in sorunlarını ilgili birimlere aktarmak ve çözüme katkı sunmak, kent konseyinde oluşturulan görüşleri halkın bilgisine sunmak" gibi Kent Konseyinin diğer amaç ve görevleriyle alakalı faaliyetlerdir.

Kent konseyi başkanı

Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'ne göre, Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir ve görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle aynıdır. Başkanın seçimi iki turlu oylamayla yapılır ve ilk oylamada genel kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İlk oylamada yeterli çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en fazla oy alan iki aday arasında ikinci oylama yapılır ve en fazla oyu alan aday, kent konseyi başkanı seçilmiş olur (Yönerge m.11). Yönerge'deki bu madde Yönetmelik'in on birinci maddesine aykırıdır. Yönetmelik'in bahsi geçen maddesinde; ilk oylamada üçte iki çoğunluk, ikinci oylamada salt çoğunluk ve eğer ikinci oylamada seçilemezse ikinci oylamada en çok oy alan iki aday arasından üçüncü oylamanın yapılacağı ve bu son oylamada en çok oy alanın seçileceği belirtilmektedir.

Kent konseyi başkanının görevi başında olmadığı zamanlarda kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekâlet eder. Başkan, genel kurul tarafından yürütme kuruluna verilen görevlerin yapılmasını sağlar (Yönerge m.11).

Bugüne kadar Sivas Kent Konseyine beş isim başkanlık etmiştir; Erdoğan TUNÇ, Saffet BEŞTEPE, Mustafa HASTE, Naci SÜHA ve Serdar İNCE. Hali hazırdaki başkanı Serdar İNCE'dir.

Meclisler

Yönerge'ye (m.12) göre, Kent konseyi, görev alanına giren konularda meclisler oluşturabilir. Genel kurul meclislerin çalışma usul ve esasları belirler. Meclislerde oluşturulan görüşler, genel kurulda kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere Belediye Meclisine sunulur. Meclislerin görev ve değerlendirmeleriyle ilgili olarak seminer, konferans ve inceleme yapabilmesi, yürütme kurulunun onayına tabidir. Ayrıca meclislerin, basın açıklamaları ve resmi ziyaretleri konusunda da önceden yürütme kuruluna bilgi vermeleri gerekmektedir.

Sivas Kent Konseyi, ikisi 2016 yılından sonra olmak üzere, dört meclis kurmuştur. Bu meclisler; Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi, Şehir Danışma Meclisi ve Engelli Meclisidir. Kadın Meclisi ve Gençlik Meclisinin çalışma tüzükleri 2007 yılında hazırlanarak kabul edilmiştir. Meclislerin ne zaman kurulduğu bilgisine tam ulaşılamamakla birlikte; Gençlik Meclisinin 2008 yılında ve Kadın Meclisinin de 2010 yılında kurulduğu, yapılan faaliyetlerden ve Genel Sekreterlikçe hazırlanan faaliyet raporlarından anlaşılmaktadır. Bu iki meclisten başka 2018 yılında Şehir Danışma Meclisi ve Engelli Meclisi kurulmuştur.

Kadın meclisi

Kadın Meclisinin; oluşumu, organları, görevleri ve çalışma yöntemleri 2007 yılında hazırlanmış olan Kadın Meclisi Tüzüğü'nde belirtilmiştir (Ek- 2).

Kadın Meclisi Tüzüğü'nün 4. maddesine göre Kadın Meclisi, aktif üyeler ve gönüllülerden oluşur. Aktif üyeler; her kurumu temsilen bir kişi (Üniversiteden 3 kişi olacaktır.) olarak belirlenmiştir. Aktif üyeler şu kimselerden oluşur: Kent Konseyi Kadın Meclisi Üyeleri, Resmi protokole dâhil olan eşler, İl Genel Meclisinin kadın üyeleri, Sivas Belediye Meclisindeki kadın üyeler, Sivil toplum örgütlerindeki kadın temsilciler, Kent Konseyi Çalışma Gruplarından birer kadın üye, Sivas Belediyesi sınırları içerisindeki kadın mahalle muhtarlarıdır. Katılımcılar veya gönüllüler ise hemşehrilerden oluşur. Bunların toplantılarda

söz hakları vardır ancak oy hakları bulunmamaktadır. Bu üyelerin Kadın Meclisi Genel Kurulunda oy kullanma hakları vardır.

Kadın Meclisinin organları, Tüzüğün 5. maddesine göre; Kadın Meclisi Genel Kurulu, Kadın Meclisi Yürütme Kurulu ve Kadın Meclisi Çalışma Gruplarıdır. Kadın Meclisi genel kurulu en yetkili organdır. Aktif üyelerden oluşur. Yürüt Kurulunun hazırladığı gündemi görüşür, Tüzüğü değiştirebilir ve Kadın Meclisiyle ilgili diğer kararları alır. Genel Kurul her yıl nisan ayında seçimli gündemle toplanır. Gerektiğinde Yürütme Kurulunun çağrısı üzerine olağanüstü de toplanabilir. Kararlarını toplantıya katılanların oy çokluğuyla alır. Bu toplantılar, Kadın Meclisi Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Genel Sekreter tarafından yönetilir.

Kadın Meclisi Yürütme Kurulu, Tüzüğün 5. maddesine göre; Kadın Meclisi Başkanı, Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter ve üyelerden oluşur. Seçimli genel kurulda yapılacak gizli oylamayla en çok oyu alan başkan seçilir. Başkan üst üste iki dönem başkanlık yapabilir. Kurulun görev süresi bir yıldır. Toplantılarını en az 15 günde bir Kent Konseyi merkezinde gerçekleştirir. Yürütme Kurulu üyesi ardı ardına mazeretsiz üç toplantıya katılmazsa, kendisine yazılı ihtar gönderilir. Dördüncü toplantıya da katılmazsa Kurul üyelerinin 2/3'ünün kararıyla Yürütme Kurulu üyeliğinden çıkarılır. Kurulda bir eksilme olursa, eksilen üye genel kurul tarafından seçilerek gelmiş üye ise ilk genel kurulda yerine yeni bir üye seçilir, eğer üye çalışma grubu temsilcisi ise yerine çalışma grubundan başka bir üye seçilir. Tüzüğün 6. maddesine göre, Yürütme Kurulu 9 üyeden oluşur. Kadın Meclisi Başkanı Yürütme Kurulunun da başkanıdır. Geriye kalan 8 üyenin dördü seçimli genel kurulda seçilir. Oylamada en çok oy alan seçilmiş sayılır ve kalan 4 üye Çalışma Grupları temsilcilerinden oluşur. Yürütme Kurulu ilk toplantısında kendi üyeleri arasından bir başkan yardımcısı ve genel sekreter seçer. Yürütme Kurulunun seçimindeki oylamanın gizli açık olmasıyla ilgili olarak 5. ve 6. maddelerde çelişkili ifadeler yer almaktadır. 5. maddede gizli oylama yapılacağı belirtilirken, 6. maddede açık oylama yapılacağı ifadesi yer almaktadır.

Kadın Meclisi Çalışma Grupları, Tüzüğün 5. maddesine göre; Eğitim Kültür Sanat Çalışma Grubu, İstihdam ve Kadın El Emeği Değerlendirme Çalışma Grubu, Sağlık Çalışma Grubu, Kadın Hakları Çalışma Grubudur. Bu gruplar toplantılarını periyodik olarak Sivas Kent Konseyinin merkezinde gerçekleştirir. Her çalışma grubu kendi içerisinde seçimle bir temsilci belirler. Bu temsilciler her yıl mart ayında gerçekleştirilecek seçimlerle değişir. Temsilciler, çalışma grupları faaliyetleriyle ilgili olarak Yürütme Kuruluna ve diğer üyelere bilgi ve haber verirler.

Tüzüğün 12. maddesine göre aksi belirtilmedikçe alınan kararlar oy çokluğuyla alınır.

Kadın Meclisi kuruluş çalışmaları, Kent Konseyi Genel Sekreterliğince hazırlanan faaliyet raporuna göre, 2009 yılında başlamıştır ve 2010 yılında kurulmuştur. Kurucu Genel Kurul toplantısına 70 üye davet edilmiştir. Toplantıdan sonra, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) il kadın kolları başkanları, Kent Konseyi Başkanlığına bir dilekçeyle başvurarak toplantıya niçin davet edilmediklerini sormuşlardır. Verilen cevabı veya cevap verilip verilmediği bilgisine ulaşılamamakla birlikte, konunun bu dönemde Sivas'ta takip edildiğini göstermesi açısından bu bilgi önemli görülmüştür.

Kadın Meclisi, 2010 ve 2011 yılında genel kurulunu yapmış ve çeşitli faaliyetler düzenlemiştir. Ancak 2011 yılından 2016 yılına kadar ne bir toplantı tutanağına ne de herhangi bir faaliyet bilgisine ulaşılamamıştır. Bundan sonra yeni seçilen Yürütme Kurulu meclislerin aktifleştirilmesi konusundaki tutumuyla beraber daha çalışır hale gelmiştir.

Kadın Meclisi çalışmaları da birkaç faaliyetle sınırlı kalmıştır. 2010 yılında 'Güçlü Kadın, Güçlü Toplum' konulu bir panel düzenlemiştir. Aynı yıl Kadın Meclisi, Sivas'ta kadınlara yönelik yapılacak çalışmalara ışık tutması için bir anket çalışması yürütmüştür. Çalışma, 'Çalışma Çağındaki Kadın Nüfusunun Sosyo-Ekonomik Özellikleri'ni ortaya koymayı amaçlamıştır. Anket çalışması yapılmıştır ancak sonucuna ilişkin bir rapora veya buna benzer bir bilgiye ulaşılamamıştır. 2010 yılında yapılan son bir faaliyette, kadına karşı şiddet konusunda bir toplantı yapılması olmuştur. 2011 yılında Kadın Meclisinin bir tek faaliyetine ulaşılabilmektedir; il merkezinde kendine zaman ayıramayan kadınlardan bazılarını sinemada buluşturmak. Bu faaliyet 8 Mart 2011 Dünya Kadınlar Günü'nde il genelinde düzenlenen etkinlikler kapsamında, yapılmıştır. Amacı, kendine zaman ayıramayan kadınlara yönelik farkındalık oluşturmaktır. 2018 yılında yine 8 Mart Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle, Çalışma ve Sosyal Güvelik Bakanı Jülide Sarıeroğlu'nun konuşmacı olarak katıldığı, Çalışma Hayatında Kadının Yeri, isimli konferans düzenlenmiştir. Ayrıca her ay "İrfan Sohbetleri" adıyla Kent Konseyinde, bir konu üzerine uzman birisinin davet edilerek, bilgi alındığı etkinlik düzenlemesine çalışılmaktadır.

Kadın Meclisinin bunlar dışında herhangi bir faaliyeti veya çalışmasına ulaşılamamıştır. Bu çalışmalarda yönetime katılım açısından önemli görülebilecek çalışmalar değildir.

Gençlik meclisi

Sivas Kent Konseyi gençlik Meclisi 2008 yılında kurulmuştur. Meclisin, oluşumu ve çalışmaları, 2007 yılında hazırlanan, Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi'ne göre yürütülmektedir (Ek- 3).

Gençlik Meclisi Yönergesi'ne göre çalışma ilkeleri; şeffaflık, temsil, kadın erkek eşitliği, gönüllülük, bireysel kapasite gelişimi, sosyal sorumluluk, kentin yaşam kalitesinin artırılması, sürdürülebilirlik, yönetişim, çözümde ortaklık, aktif katılım, olarak belirlenmiştir (Yönerge m.4).

Gençlik Meclisi 15-26 yaş aralığındaki şu kimselerden oluşur: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci Konseyi temsilcileri; Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci kulüpleri/toplulukları temsilcileri; liselerdeki öğrenci temsilcileri; gençlikle ilgili çalışma yapan sivil toplum kuruluşları temsilcileri; odaların gençlik temsilcileri; Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Gruplarının temsilcileri; kamu kurumlarının gençlik temsilcileri (Gençlik Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri ve Halk Eğitim Merkezleri gibi.); mahallelerdeki gençlik temsilcileri; Sivas Belediyesi Belediye Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin gençlik kolları temsilcileri (Yönerge m.5).

Gençlik Meclisinin organları; Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Danışma Kurulu ve Çalışma Grupları olarak belirlenmiştir. Genel Kurul, Meclisin en üst karar alma organıdır. Gençlik Meclisinin politikasını belirler, Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan gündemi görüşerek değerlendirir ve gerekirse gündeme madde ekler. Genel Kurul, Gençlik Meclisinin oluşturan (Yönerge m.5'de belirtilen) her bir birimden gelecek bir kadın ve bir erkek temsilciden oluşur ve yılda en az iki kez olağan toplantı yapar. Genel Kurul toplantılarının en az biri seçimli toplantı olması gerekmektedir. Yürütme Kurulunun çağrısı veya Genel Kurul üyelerinin en az 1/3'ünün imzalı talebiyle olağanüstü toplantı yapabilir. Genel Kurul kararlarını, toplantıya katılanların oy birliğiyle alır. Yürütme Kurulu seçimlerinde oy birliği sağlanamadığı takdirde oy çokluğuyla karar alır. Yürütme Kurulu üyelerinin seçimleri aleni oylamayla yapılır. Seçimlerde en fazla oy alan ilk on beş üye Yürütme Kurulu üyesi seçilmiş olur. Yürütme Kurulu 1 yıl süreyle görev yapar, üye kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar, Gençlik Meclisini kent yönetiminde ve diğer ilgili alanlarda temsil eder. Yürütme Kurulu, en az 3 aylık raporlarla, çalışmaları değerlendirip, üyelerine ve Ulusal Gençlik Parlamentosuna bilgi verir. Yürütme Kurulu ayda bir kez toplanır ve üyeler en fazla iki defa yürütme kurulu üyeliği yapabilir (Yönerge m.6). Yönerge'de, Danışma Kurulu ve Çalışma Gruplarına ilişkin bir bilgi yer almamaktadır.

Gençlik Meclisi, toplantılarını Yönerge’de belirtilen sıklıkla yapmamıştır. İlk Genel Kurul Toplantısını, 23.10.2008 tarihinde yapmıştır ve bundan sonra 2010 ve 2011 yıllarında birer toplantı gerçekleştirmiştir. Gençlik Meclisinin 2011 yılından 2016 yılına kadar ne bir toplantısına ne de bir faaliyetine rastlanmamıştır. 2016 yılından sonra yeni yönetimle birlikte daha aktif hale getirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda bu tarihten sonra çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur ancak toplantılarına ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır.

Gençlik Meclisinin faaliyetleri de çok az sayıdadır. Kuruluş yılı olan 2008 yılında, Sivas’ın yerel televizyonlarından biri olan Sipas Tv’de, Gençlik Meclisi temsilcisi Kent Konseyi ve Gençlik Meclisi hakkında tanıtım mahiyetinde bir söyleşiye katılmıştır. 19 Mayıs 2010 tarihinde Ankara’da yapılan Ulusal Gençlik Parlamentosu toplantısına temsilci göndermiştir. Gençlik Meclisi, 2011 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen, ‘Yerel Gençlik Politikası’ isimli çalışmaya temsilci gönderilmiştir. Yine 2011 yılında Gençlik Meclisi, Kemal TEKDEN’in konuşmacı olarak katıldığı, ‘Gençlik ve Girişimcilik Ruhu’ isimli konferans düzenlemiştir. 2016 yılına kadar da başka bir faaliyetine rastlanmamıştır. 2017 yılı içerisinde Avrupa Birliği Proje Eğitimi düzenlenmiştir. Bunun sonunda 25 katılımcıya sertifika verilmiştir. Yine 2017 yılı içerisinde Finansal Okuryazarlık Eğitmen Eğitimi semineri düzenlenmiştir. Bunlardan başka 2017 yılı içerisinde “Konak Sohbetleri” ismiyle bir etkinlik başlatılmış ve her ay bir kitabın sohbet eşliğinde tanıtımının yapılması kararlaştırılmıştır. Bu etkinliğin her ay devam ettiği, Genel Sekreterlik yetkililerince, belirtilmektedir. Son olarak Gençlik Meclisinin, Yeni 4 Eylül Stadyumunda, kitap okuma rekor denemesi etkinliği yapmayı planladığı bilgisine ulaşılmıştır.

Gençlik Meclisi de kurulmasını takip eden birkaç yıl çok az sayıda faaliyet düzenlemiş, yine bu birkaç yılda toplantılarını kısmen yapmış ve daha sonra, yukarıda da belirtildiği gibi, 2016 yılına kadar hiçbir faaliyet ve toplantı yapmamıştır. Bu tarihten sonra da sınırlı sayıda faaliyette bulunmuştur. Yapılan faaliyetlere bakıldığında, Kent Konseyinin diğer organları gibi, yönetime katılımı veya gençliği yönetimin bir parçası haline getirmeyi sağlayıcı faaliyette bulunmaktan ziyade herhangi bir sivil toplum kuruluşu gibi çalıştığı söylenebilir.

Şehir danışma meclisi ve engelli meclisi

Bu iki meclis 02.01.2018 tarihli Yürütme Kurulu toplantısında kurulması kararlaştırılmış ve üyeleri belirlenerek oluşturulmuştur. Şehir Danışma Meclisi; Eski Numune Hastanesinin yıkılmasına karşı çıkan bir rapor hazırlayarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına göndermiştir. Bundan başka şehir estetiği konusunda Sivas Belediyesi yetkililerinden bilgi almak amaçlı seminer düzenlemiştir.

Engelli Meclisi ise kurulduktan sonra Cumhuriyet Üniversitesi Hastanesi ile Numune Hastanesi Başhekim yardımcılara bir ziyaret gerçekleştirerek, engellilerin yaşadıkları sorunlar hakkında kendileriyle görüşme yapmıştır.

Her iki mecliste yeni kurulmuş olmalarına rağmen, yönetimi etkilemeye yönelik iki önemli iş yaptığı söylenebilir. Gerek hastanenin yıkılmaması üzerine hazırlanan rapor ve gerekse engellilere yönelik yetkililerle yapılan görüşme, bu kısa sürede yönetime katılım açısından önemli görülebilecek çalışmalardır.

Çalışma grupları

Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi'ne göre Kent Konseyi, görev alanına giren konularda çalışma grupları oluşturabilir. Çalışma grupları kurum ve kuruluş temsilcilerinin yanı sıra, kent içinde yaşayan her kesimden kişinin bireysel katılımını da öngören bir yapıdır (Yönerge m.13).

Çalışma gruplarının oluşturulabilmesi için en az on beş genel kurul üyesinin yazılı önerisi ve genel kurulun bu öneriyi kabulü gereklidir. Önerinin görüşülmesi sırasında kurulacak çalışma grubuna katılmak isteyenler de belirlenir. Çalışma grupları en az beş kişiden oluşur ve grup üyelerinin kendi aralarından seçecekleri bir başkan bir başkan vekili tarafından yönetilir. Başkanın kent konseyi üyesi olması gereklidir (Yönerge m.13).

Çalışma grupları; yılda en az altı toplantı yapar, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Bir yıl içinde mazeretsiz olarak üç toplantıya gelmeyen üye, çalışma grubu üyeliğinden çekilmiş sayılır. Çalışma grubu üyeliğinden çekilen veya çekilmiş sayılan kişi eğer bir kurum veya kuruluş temsilcisi ise bu kurum veya kuruluştan yeni bir temsilci göndermesi talep edilebilir (Yönerge m.13).

Çalışma gruplarının Sivas'ın öncelikli gündemi üzerine yoğunlaşmaları ve çalışma programlarını belirlemeleri istenir. Çalışma gruplarının belirlenen görev alanları içinde, özgürce gündem belirleme ve çalışmaları esastır (Yönerge m.13).

Çalışma grupları, çalışma programı, proje ve önerilerini Yürütme Kuruluna sunarlar. Yürütme Kurulunda görüşülen ve karara bağlanan konular kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra belediye meclisine sunulur (Yönerge m.13).

Çalışma gruplarının görev ve değerlendirmeleriyle ilgili olarak seminer, konferans ve inceleme yapabilmeleri, yürütme kurulunun onayına tabidir. Ayrıca yapacakları basın

açıklamaları ve resmi ziyaretler konusunda da önceden yürütme kuruluna bilgi verilmesi gerekmektedir (Yönerge m.13).

Kent Konseyi Genel Kurulu, bu Yönerge'ye ve Yönetmelik'e aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergesi çıkarabilir (Yönerge m.18).

Sivas Kent Konseyi, 24.02.2007 tarihli ilk genel kurul toplantısında 12 çalışma grubu kurmuştur. Bunlar: Sağlık ve Çevre; Ulaşım ve Trafik; Eğitim, Kültür ve Sanat; Şehircilik ve Planlama; Engelliler ve Sosyal Dayanışma; Gençlik ve Spor; Şehircilik Bilincini Geliştirme; Sanayi ve Ticaret; Avrupa Birliği (AB) Komisyonları ve Finans Yatırım; Sivas Stratejik Planlama, Araştırma Yönetişimi Merkezi; Çocuk, Kadın ve Aile; Tarım ve Hayvancılık, çalışma gruplarıdır. Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu, Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubunun, çalışma grupları arasından çıkarılmasını, 01.05.2007 tarihli toplantısında kararlaştırmıştır ve ilk genel kurul toplantısında teklif etmiştir. 30.05.2007 tarihli genel kurul toplantısında da Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu, çalışma grupları arasından çıkarılmıştır ve böylece çalışma grubu sayısı 11'e düşmüştür. 2009 yılında çalışma grupları yeniden düzenlenmiş ve sayı 6'ya düşürülmüştür. 2009 yılındaki düzenlemeye göre çalışma grupları: Sağlık, Çevre ve Küresel Isınma; Eğitim, Kültür, Sanat ve Turizm; Engelliler ve Sosyal Dayanışma; Kentlilik Bilincini Geliştirme; Sanayi, Ticaret, Finans ve AB Mali Yardımları; Şehircilik, İmar, Planlama ve Ulaşım, Trafik; çalışma gruplarıdır.

Çalışma gruplarının Yönerge'de belirtilen sıklıkla toplantılarını yapıp yapmadığı konusunda bir bilgiye ulaşılamamıştır. Faaliyetleri ise, Kent Konseyinin diğer organları gibi, sınırlı sayıdadır. Ancak yapmış oldukları faaliyetlerin, yerel topluluğu ilgilendirme ve bir soruna çözüm arama noktasında, etkili faaliyetler olmakla beraber yönetime katılıma örnek olabilecek faaliyetler olmadığı düşünülmektedir.

Çalışma gruplarından, AB Komisyonları ve Finans Yatırım Çalışma Grubu tarafından, 2007 yılında, proje hazırlama eğitimi düzenlenmiştir. Kurs sonunda katılım sertifikası verilmiştir. Kursun süresi, katılımcılar vb. konularda daha fazla bilgiye ulaşılamamıştır.

Çalışma gruplarından, Çocuk, Kadın ve Aile Çalışma Grubu tarafından, 2007 yılında, 8 hafta süreli, 'Aile Okulu Semineri' düzenlenmiştir. Bu seminerler; hafta da bir gün, 2,5 saat süreyle, 8 hafta boyunca devam etmiştir. Seminerler, Sivas Belediyesi Kültür ve Spor İşleri Müdürlüğü Konferans salonunda halka açık olarak gerçekleştirilmiştir. Seminerlerde; Evlilik, Aile Kurumunun önemi ve işlevi, Aile içi iletişim, Çocuk ruh sağlığı, Beslenme

kültürü, Birbirimizi anlamak ve anlaşmak, Aile içi şiddet, Kazalarda ilk yardım, Kadın ve çocuğa yönelik şiddet, konuları işlenmiştir.

Çalışma gruplarından, Kentlilik Bilincini Geliştirme Çalışma Grubu tarafından, ‘Çevre Bilinci Geliştirme Kampanyası’ kapsamında, ‘Cadde, Sokak, park, yeşil alan ve umuma açık yerlerde kabuklu yiyecek satışı ve tüketilmesine dair uygulama projesi’ hazırlanmıştır. Proje, Sivas Kent Konseyi Genel Kurulunun, 02.05.2008 tarihli 3. Genel Kurul toplantısında kabul edilerek Belediye Meclisine gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Belediye Meclisinin, 14.05.2008 tarihli ve 207 numaralı kararıyla projenin desteklenmesine karar vermiştir. Bu kapsamda, kuruyemişçilere kabuklu kuruyemiş satarken atıkları içinde boş kese kâğıdı verme zorunluluğu getirilmiştir. Bu projenin uygulamasına yönelik bu karardan başka bir sonuca ulaşamamakla birlikte Kent Konseyinin, Belediye Meclisine kabul ettirdiği tek faaliyet olmuştur.

Bundan başka 2017 yılı içerisinde Kültür ve Sanat Çalışma Grubu (2017 yılında bu adı almıştır), Uyuşturucunun Zararları, konulu bir konferans düzenlemiştir.

Çalışma gruplarının faaliyetleri bunlardan ibaret olup, bu faaliyetlerinde bir sivil toplum kuruluşu faaliyetini aşmayan faaliyetler olduğu düşünülmektedir.

Genel sekreterlik ve mali yapı

Sivas Kent Konseyi Yönergesi’ne göre, Kent konseyi genel sekreteri, Sivas Belediye Başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir. Kent konseyi genel sekreteri, beşinci maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar. Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur (Yönerge m.16).

Kent konseyinin sekreteryaya hizmetleri, Sivas Belediyesi tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir. Sekreteryaya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur (Yönerge m.17).

Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar. Bütçeden, Kent Konseyi Başkanı, sayman ve yürütme kurulu tarafından seçilmiş bir üye arasından ikisinin imzasıyla harcama yapılır (Yönerge m.19).

Sivas Kent Konseyi Genel Sekreteri, 2019 yılı itibariyle, belediye personelidir. Ayrıca Kent Konseyinde Belediyece görevlendirilmiş bir personel bulunmaktadır. Genel Sekreterlik, Sivas Belediyesine ait tarihi Abdi Ağa Konağı'nda faaliyet göstermektedir. Mali yapıya ilişkin ise herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

4.2. Sivas Kent Konseyi Üyeleriyle Yapılan Mülakat

Sivas Kent Konseyi hakkında buraya kadar uygulamadaki durum aktarılmaya çalışılmıştır. Burada ise Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu ve Yürütme Kurulu üyeleri ile yapılan görüşmelere yer verilecektir. Böylece üyelerden hem Konsey hakkında bilgi alınması hem de genel olarak Konsey hakkındaki bilgi düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Konseyin bilinirliği, görevlerini ne ölçüde yerine getirdiği, yönetime katılım açısından gerçekten kendisinden beklentileri yerine getirip getiremeyeceği üyeler üzerinden değerlendirilmeye çalışılacaktır.

4.2.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı yönetime katılımın yerel uygulamalarından biri olan kent konseyinin, uygulamadaki durumunu Sivas Kent Konseyi özelinde incelemektir. Kanunen kurulması zorunlu hale getirilmiş olan ve fazlasıyla zaman, emek ve maddi kaynak ayrılmayı gerektiren bu katılım şeklinin; kendisinden beklenen katılımı sağlayıp sağlayamadığı, beklenen ilgiyi görüp görmediği yani uygulamada karşılık bulup bulmadığı araştırılacaktır.

Çalışmanın bir diğer amacı ise üyelerin kent konseyi hakkındaki algılarını öğrenmek ve üyelerden konsey hakkında bilgi almaktır. Özellikle kent konseyinin il genelinde bilinirliğinin az olduğu düşünülmektedir ve bu haliyle de ildeki ortak akılı oluşturma, katılımı artırma gibi kendisinden beklenen görevleri yerine getirmede yetersiz kalacaktır. Üyelerle yapılan görüşmede; kent konseyinin bilinirliği, görevlerini yerine getirip getirmediği, yönetime katılımı sağlamada şu ana kadar hangi aşamada olduğu, belediyeyle ilişkileri tespit edilmeye çalışılacaktır.

4.2.2. Çalışmanın Kapsamı (Evreni ve Örneklemi)

Yerel yönetimlerde yönetime katılımı Sivas Kent Konseyi özelinde inceleyen bu çalışmanın alanı, Sivas Belediyesidir. Çalışmanın evreni ise Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu ve Yürütme Kurulu Üyelerini kapsamaktadır. Çalışmada, soruların önceden ana hatlarıyla belirlendiği bir mülakat (kişisel görüşme) türü olan, yarı yapılandırılmış mülakat uygulanmıştır.

Çalışmada Yürütme Kurulu üyelerine ayrı Genel Kurul üyelerine ayrı sorular sorulmuştur. Dolayısıyla Yürütme Kurulu üyeleri için ayrı bir örneklem ve Genel Kurul üyeleri için ayrı bir örneklem stratejisi seçilmiştir. Örneklem seçiminde, Yürütme Kurulunun tamamı örnekleme dâhil edilmiş ve tam örneklem stratejisi izlenmiştir. Bu stratejinin seçilmesinin sebebi diğerlerine oranla bu gruptakilerin sayısının daha düşük olmasıdır. Ayrıca Konseyin işleyişindeki merkezi konumları ve konsey hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilecekleri düşünüldüğünden hemen hepsiyle görüşülmek istenmiştir. Bu grupta 14 üye bulunmaktadır ve tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır ancak 9 üyeye ulaşılabilmektedir. Dolayısıyla örneklem sayısı 9'dur. Buradaki üyelerle görüşme yapılamamasının sebebi farklı farklıdır. Bazı üyelere ulaşılamamıştır (adreslerinde bulunamamışlardır veya adres değişikliği sebebiyle yeni adresleri bulunamamıştır), bazı üyelere randevu alınamamıştır, bazı üyeler ise üye olmadığını belirterek görüşmek istememiştir.

Genel Kurul ve Çalışma Grubu üyelerinin belirlenmesinde ise önce basit tesadüfi örneklemeden yararlanılmak istenmiştir. Bunun için, Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu üye listesi alınmıştır. Kent Konseyinin son toplantısına, belirlenen 206 üyeden, 102 üye katılmıştır. Aynı zamanda Yürütme Kurulu üyesi de olan 9 üye listeden çıkartılmış ve geriye kalan 93 üyeden iadesiz çekim yöntemi ile 20 üyeden oluşan örneklem belirlenmiştir. Ancak basit tesadüfi örneklem ile belirlenen üyelerin birçoğuna ulaşılamamıştır (Belirtilen adres ve iletişim bilgilerinin değişmesi veya belirtilen adreslerde bulunulmaması sebebiyle ulaşılamamıştır.) ve kimi üyelere böyle bir üyelikten ve Konseyden haberdar olmadığını belirterek görüşmeyi kabul etmemiştir. Bu üyelere ulaşılamaması sebebiyle son genel kurul toplantısına katılan üyeler arasından, daha ulaşılabilir bireyler arasından örneklemin çekildiği uygun örneklem (Aziz, 2015:54) yöntemiyle seçilen 11 üyeye mülakat yapılmıştır. Dolayısıyla bu grubun örneklem sayısı 11'dir.

Üyelerle yapılan görüşmeler Nisan 2016-Haziran 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Görüşmeler, görüşülmek istenilen üyenin iş yeri adreslerinde veya üyenin kendi belirlediği kafe gibi umuma açık yerlerde gerçekleştirilmiştir. Üyelerle yapılan görüşmeler, görüşmenin içeriği hakkında yapılan açıklamalar ve bilgilendirmeler hariç, 5 dakika ile 25 dakika aralığında sürmüştür. Görüşme süresinin belirgin ölçütü üyelerin işleri olmuştur. İşleri çok yoğun olan üyelerle ancak beş dakika civarında görüşülebilmektedir. Birde bazı üyelerin, konu hakkında yeterli bilgisinin olmadığı söyleyerek görüşme sorularını cevaplaması da görüşmenin kısa geçmesine sebep olmuştur.

4.2.3. Çalışmanın Kısıtları ve Varsayımları

Saha araştırmasının öncelikli kısıtı, yalnızca Sivas il merkezindeki Sivas Kent Konseyi üyelerine uygulanmasıdır. Bunun sebebi, her şeyden önce konu hakkında daha fazla bilgi sahibi olduklarının düşünülmesidir. Bu alana ilişkin daha önce yapılmış bir çalışma bulunmaması ve bu açıdan ilk olma özelliği de çalışmanın bir diğer kısıtıdır.

Katılım, açıklık, şeffaf yönetim vb. kavramların Türkiye'deki kavramsal düzeyde tartışılmaya başlaması çok da eski değildir. Özellikle yerel yönetimlere yönelik reform çalışmaları kapsamında bu kavramların yerel yönetimleri düzenleyen kanunlarda yer alması 2004-2005 yıllarında olmuştur. Çalışmanın birinci varsayımı başta katılımçılık olmak üzere hâlen yönetime ilişkin bu kavramların özellikle yerel düzeyde kurumsallaşmadığıdır. Yerel yönetimler demokrasinin beşiği olarak görülmektedir. Genelde yerel yönetimler için özelde ise Sivas Belediye sınırları içerisinde seçimler dışındaki katılım imkânlarının düşük olduğu çalışmanın bir diğer varsayımıdır.

Katılımı etkileyen en önemli unsurlardan biri ve hatta en önemlisinin siyasal kültür olduğu düşünülmektedir. Katılımcı olmanın temelinde de siyasal kültürün bu yönde gelişme göstermiş olması yatmaktadır. Sivas özelinde yönetime katılım kültürünün gelişmemiş olduğu ve dolayısıyla yönetime katılmanın öneminin birçok yönetici tarafından vurgulanmasına rağmen katılım çabasının ve isteğinin (hem yöneticiler hem de yönetilenler için) oldukça sınırlı kaldığı varsayılmaktadır.

Çalışmanın bir diğer varsayımı yerel halkın (bireysel sorunlar ve talepler dışında), yönetime katılıma ve yerel sorunlara karşı ilgi düzeyinin yetersiz olduğudur. Katılım kültürünün gelişmemiş olması yerelde, yönetime ve yerel sorunlara ilgisizliği doğurmaktadır. Bütün katılım yöntemlerinin bu durumdan etkilendiği varsayılmaktadır. Dolayısıyla yerel halkın Sivas Kent Konseyi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerinin, konsey üyelerine nazaran, çok daha düşük olduğu varsayılmıştır.

4.2.4. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada veri toplamak amacıyla birincil veri toplama yöntemlerinden olan, nitel araştırma yönteminin derinlemesine mülakat (kişisel görüşme) tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesindeki amaç konuya ilişkin daha derinlemesine bilgi edinilebileceğinin düşünülmesi olmuştur. Mülakatta, çalışmanın amaç ve yöntemi göz önüne alınarak yarı yapılandırılmış sorular hazırlanmıştır. Mülakat ile siyasal katılımı etkileyen en önemli unsurlardan olan yönetim katılmaya ilişkin ilgi ve bilgi düzeyleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Çünkü yönetime

katılma her şeyden önce siyasal alana ilgi duyma ve bu alana ilişkin bilgi sahibi olmaya çalışma ile başlayacağı düşünülmüştür.

Katılımcılara öncelikle araştırma hakkında bilgi verilmiş, ardından görüşmeye geçilmiştir. Mülakat kapsamında Yürütme Kurulu üyelerinden 9'u, Genel Kurul üyelerinden 11'i ile görüşülmüştür. Yürütme Kurulu üyelerine yarı yapılandırılmış 10; Genel Kurul üyelerine ise yine yarı yapılandırılmış 4 soru sorulmuştur. Bu iki grubun soruları farklı farklıdır. Böyle yapılmasının sebebi iki grubun bilgi ve sorumluluk düzeylerinin farklı olacağını ve dolayısıyla Yürütme Kurulu üyelerinden daha ayrıntılı cevap beklenen konularda Genel Kurul üyelerinin yeterince bilgi sahibi olamaya bileceğinin düşünülmüş olmasıdır.

Mülakat sırasında her bir katılımcının cevapları not alınmış, görüşme sonunda kendilerine okunmuş ve son şekli verilerek teyit edilmiştir. Mülakatın değerlendirme aşamasında önce her bir soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar alt alta yazılmış ve bu cevaplardan sonra o soruya ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Burada her bir katılımcıya numara verilmiştir; Katılımcı 1, Katılımcı 2 diye her iki grup için katılımcılar ayrı ayrı numaralandırılmıştır.

4.2.5. Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu ve Genel Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat

Bu başlık altındaki bulgular, görüşme gruplarına yöneltilen ortak sorular, ortak değerlendirilmiştir. Her bir soruya bütün katılımcıların vermiş olduğu cevaplar yazılmış, daha sonra verilen cevaplara ilişkin her bir soru için kısa değerlendirme yapılmıştır. En sonunda da her iki grubun cevapları ortak olarak değerlendirilmiştir. Aşağıda ilk olarak Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan mülakata ve daha sonrada Genel Kurul ve Çalışma Gruplarındaki üyelerle yapılan mülakata yer verilecektir.

4.2.5.1. Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat

Soru 1: Sivas Kent Konseyine nasıl üye oldunuz? Üye olmadan önce konseyden ve çalışmalarından haberdar mıydınız?

Katılımcı 1: Daha önce haberdardım, teklif üzerine üye oldum.

Katılımcı 2: Benden önceki yönetim döneminde Derneğin kent konseyi üyeliği varmış. Ben geldikten sonra, bugüne kadar, herhangi bir toplantıya davet edilmedim ve dolayısıyla herhangi bir toplantıya katılmadım.

Katılımcı 3: Kurucu üyesiydim ama şu an da üye değilim.

Katılımcı 4: Üye olmadan önce de kent konseyinden haberdardım.

Katılımcı 5: Davet üzerine üye oldum, üye olduktan sonra haberdar oldum.

Katılımcı 6: Davet üzerine üye oldum, bundan önce bilgim yoktu.

Katılımcı 7: Kurucu üyesiydim.

Katılımcı 8: Daha önce de yürütme kurulu üyesiydim ve ilk kuruluş çalışmalarında da yer aldım.

Katılımcı 9: Davet üzerine üye oldum.

Görüldüğü üzere katılımcılardan sadece üçü daha önce kuruluş çalışmalarında bulunduğunu belirtmiştir. Bunlardan da Katılımcı 3, kuruluş çalışmalarında bulunmakla beraber şu an için bir görevinin olmadığını belirtmiştir. Oysaki kendisi Kent Konseyi Genel Sekreterliğinden aldığımız listeye göre Yürütme Kurulu üyesidir. Yürütme Kurulu üyesinin üyelikten haberdar olmaması aslında Sivas Kent Konseyindeki aksaklığın bir ifadesi olduğu düşünülmektedir. Bir önceki başlıkta Kent Konseyindeki herhangi bir toplantının zamanında yapılmadığı görülmektedir. Bu haliyle aktif çalışmayan bir yönetimden bahsedilebilir. Son dönemde yönetim toplantıları zamanında yapılmaya çalışılıyor olsa da Genel Kurulun ve diğer organlarının toplanmasının sağlanamaması sebebiyle, halen asıl görevlerini yerine getirmediği söylenebilir.

Katılımcıların tamamı için geçerli olan bir durum vardır; kendilerinin üye olması veya davet edilmeleri tamamen herhangi bir sivil toplum kuruluşu (STK) başkanlıklarının bulunmasıdır. Örneğin Yürütme Kurulunda; Sivas Ticaret ve Sanayi Odası, Sivas Barosu, Sivas Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği, Sivas Anadolu Kadınlar Derneği, Etkin Anadolu Kadınlar Derneği, Şehir Kültürünü Yayma ve Yaşatma Derneği, Mimarlar Odası Sivas Temsilciliği, Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD) gibi oda ve dernek başkan veya temsilcileri yer almıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere Yürütme Kurulunda, sıradan bir vatandaş katılımından söz etmek mümkün değildir.

Soru 2: Sivas Kent Konseyi'nin mevcut yapısı, katılımcıları ve işleyişi hakkında bilgi verir misiniz? (Mevcut yapısı, katılımcıları ve işleyişi hakkında bilginiz var mı?)

Katılımcı 1: Sivas'ın önde gelen isimlerinden oluşmuş bir yapı olarak biliriz.

Katılımcı 2: STK'lardan (Sivil Toplum Kuruluşları) oluşur. Vakıflar sağlık örgütleri birleşerek proje oluşturur.

Katılımcı 3: Kentin sorunlarını tartışan bir STK yapılanmasıdır.

Katılımcı 4: Belediye ve STK'lardan oluşmaktadır. Sivas Kent Konseyini ilgilendiren birimlerden oluşur.

Katılımcı 5: Valinin başkanlığında Sivas İl Özel İdaresi toplantı salonunda toplanır. Önem sırasına göre Belediye (Sivas Belediyesi), Üniversite (Cumhuriyet Üniversitesi), Sivas İl Özel İdaresi gibi kurumların mali harcama ve yatırım planları sunulur ve önemli konularda görüş bildirir.

Katılımcı 6: Konsey şu an aktif değil. Öncesi hakkında da bilgim yoktur.

Katılımcı 7: Son dönemde çok aktif değil. STK temsilcilerinden, ticari ve idari kanaat önderlerinin üye olduğu bir yapıdır. Belediyeye görüş bildirir ki tavsiye niteliğindedir.

Katılımcı 8: Kanun ve yönetmeliklerle belirlenmiş bir yapısı vardır. Halk ve belediye arasında köprü niteliğindedir. Tamamen STK niteliğindedir. Proje, görüş ve önerileri, belediye meclisine sunma şeklinde görevleri vardır.

Katılımcı 9: Şehrin önde gelen kanaat önderlerinden oluşur. Ancak aktif çalışmamaktadır. Şehrin yönetiminin denetleyicisi olması ve aynı zamanda şehrin problemlerini ortak platformda görüşüp denetlemesi gerekirken aktif çalışmıyor.

Birinci soruda kurucu üye olduğunu beyan eden Katılımcı 3, 7 ve 8 dışındaki üyelerin konsey hakkında kapsamlı bilgiye sahibi olmadığı düşünülmektedir. Kurucu üyeler ise konuya tam anlamıyla vakıf değildirler. Genel kanaatleri STK olduğu şeklindedir. Bazıları ise "...önde gelen isimlerden oluşan..." ifadesini kullanmışlardır. Birçok üye konu hakkında bilgi sahibi değildir. Kent Konseyi, halkla Belediye yönetimi arasında yönetime katılım köprüsü oluşturmakla görevlidir denebilirse de tam olarak bir STK olduğu söylenemez.

Soru 3: Mevcut yapısı dikkate alındığında Sivas Kent Konseyi katılımcı bir özelliğe sahip mi? Öneride bulunacak olsanız başka hangi grupların veya kurumların konseyde yer almasını önerirdiniz? (Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 8. maddesine göre kent konseyleri aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur: a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi. b) Belediye başkanı veya temsilcisi. c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri. ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri. d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri. e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir

temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci. f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri. g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.).

Katılımcı 1: Yapı itibariyle katılımcıdır ancak işlevsel olarak pasiftir.

Katılımcı 2: Mevcut bir faaliyeti yok, olmadığı içinde katılımcı veya değil diyemeyeceğim.

Katılımcı 3: Tabii ki de katılımcı.

Katılımcı 4: Mevcut yeterli. Ancak kadın katılımcılar ve kadına yönelik çalışma yapan STK'ların daha çok katılımı sağlanmalıdır.

Katılımcı 5: Evet, katılımcıdır. Gençlik grupları ve üniversite öğrencilerinin katılımı sağlanmalıdır.

Katılımcı 6: Şu an aktif değil. Ancak bütün STK'lar olduğu için katılımcıdır.

Katılımcı 7: Evet sahiptir.

Katılımcı 8: Hayır. Şu an itibariyle hiçbir faaliyeti yoktur.

Katılımcı 9: Tamamen katılımcı değil.

Genelde katılımcı olduğu ifade edilmiştir. Ancak üzerinde durulan nokta aktif olmamasıdır. Yapılanmasına bakıldığında en önemli iki organında, Yürütme Kurulu ve Genel Kurulunda, doğrudan vatandaş katılımından söz etmek mümkün değildir. Daha öncede ifade edildiği gibi bu iki organda görev alabilmek için herhangi bir STK temsilcisi, bir kamu kurumunun temsilcisi, muhtar vb. olmak gerekir. Hal böyle olunca da hâlihazırda yönetimin bir parçası olan kimselerden oluştuğu düşünülmektedir.

Kent konseyinin katılımcı yapısıyla ilgili Tuzla Kent Konseyi araştırmasında (Gümüş, 2009:69), görüşme yapılan katılımcı yapı itibariyle yeterli olduğunu ancak bunu daha ileri taşıyarak mahallelerde de konseyler oluşturduklarını, buradaki temsilcileri de kent konseyine üye yaptıklarını böylece kentteki bütün bireylerin temsil edildiği belirtmiştir. Bir diğer araştırmada ise başka kimlerin katılmasının önerileceği sorulmuş (Apaydın, 2010:66), katılımcı, kanunda yelpazenin oldukça geniş tutulduğunu ve bunlar dışında kendi alanında isim yapmış kimseleri kesinlikle davet edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Aynı araştırmada başka bir katılımcı bütün siyasi parti temsilcileri ile mahalle temsilcilerinin daha geniş tutulması gerektiğini belirtmiştir.

Belirli bir çıkar veya sosyal bir fayda için bir araya gelmiş yapılanmalar olan STK temsilcilerinin çok olması katılımçılık için yeterli olmayacağı düşünülmektedir. Bu yapılanmalar bir şekilde istek ve taleplerini yönetimle paylaşma veya onlara kabul ettirme noktasında önemli bir avantaja sahiptirler. Bu durumda bu yapılanmalar yönetime katılım noktasında zaten bir adım öndedir. Katılımçılığı artırmak için yerel halkın doğrudan üye olabilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Soru 4: Konseyin mevcut yapılanmasından ve işleyişinden memnun musunuz? Kent konseyinin yapılanmasında ve işleyişinde gördüğünüz en önemli eksiklik nedir?

Katılımcı 1: Şu ana kadar herhangi bir toplantı yapılmadı. Kâğıt üzerinde kurulmuş bir konsey diyebiliriz.

Katılımcı 2: İşleyişi ve faaliyeti yok.

Katılımcı 3: Pek aktif değil.

Katılımcı 4: Şu ana kadar iyi ilerleyişi var ancak potansiyeli daha da artırılabilir.

Katılımcı 5: Nispeten memnunum. Bürokratik yapısı bir sorun.

Katılımcı 6: Aktif değil.

Katılımcı 7: Memnunum ama daha aktif olmalı.

Katılımcı 8: Kâğıt üzerinde bir kurul olup fiili yapılanma değildir. Acilen faal hale gelip meclis ve kurullarının oluşturulması lazımdır. Hiçbir örgütlenmesi yok. Örgütsel yapısı kurulmalıdır.

Katılımcı 9: Şehir hakkında alınması gereken kararlarla ilgilenmemesi, problemlere el atmamasından dolayı memnun değilim. Şu an yapısı tamamen pasif durumdadır.

Genelde cevapların aktif olmaması üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Memnunum diyen Katılımcı 7'nin bile üzerinde durduğu nokta aktif olmamasıdır. Katılımcı 1 ve 8'inde ifade ettiği gibi, konsey kâğıt üzerindeki yapılanmasından fiili yapılanmaya geçiş kurumsal bir kimlik oluşturamamıştır.

Sivas Kent Konseyine dair bir önceki genel bilgiler ana başlığında toplantı tarihleri verilmiştir. Gerek Yürütme Kurulu ve gerekse Genel Kurul toplanamamaktadır. Dolayısıyla faal bir yapılanmadan söz etmek mümkün görülmemektedir. Bu haliyle de katılım konusunda Sivas özelinde bu zamana kadar herhangi bir çözüm olmadığı düşünülmektedir.

Soru 5: Kent konseyinde alınan kararlar uygulanıyor mu? Sivas için önemli gördüğünüz ve kent konseyinde alınan kararlardan uygulanan ve uygulanmayan örnekler verebilir misiniz?

Katılımcı 1: Şu ana kadar benim bildiğim herhangi bir karar alınmış değildir.

Katılımcı 2: Bildiğim kadarıyla yoktur, duymadım.

Katılımcı 3: Öyle bir uygulama olmadı.

Katılımcı 4: Gerekli olan yerde mutlaka uygulanıyordur.

Katılımcı 5: Evet uygulanıyor. Vakıflar Bölge Müdürlüğüne ait bir binanın halkın kullanımına açılmasıyla ilgili karar alındı ve uygulandı.

Katılımcı 6: Herhangi bir karar alınmıyor.

Katılımcı 7: Belediye başkanımız bu konuda duyarlı ve kararlı önemsiyor. Hızlı tren garı yeri ile ilgili görüş belirtildi ancak henüz değerlendirme aşamasında.

Katılımcı 8: Herhangi bir karar yok. Karar alınmadığı için belediyeye bir görüş sunulmadı.

Katılımcı 9: Herhangi bir karar alınmıyor.

Katılımcı 4'ün muğlak ifadesini saymazsak katılımcıların altısının öyle bir karar alınmadığını ifade ettiği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Sivas Kent Konseyi, Sivas için önem arz eden konularda, karar alıp takipçisi olamamaktadır. Bu sorunun benzerinin sorulduğu Tuzla Kent Konseyi araştırmasında (Gümüş, 2009:66-67) genelde uygulandığı sonucu çıkarılmıştır.

Kent konseyinden hemen her konuda karar alıp belediye meclislerine göndermesi beklenmese de en azından kurulduğu yer için sorun olan konularda görüş bildirmesi beklenir. Sivas Kent Konseyi, Sivas merkezin en önemli sorunlarından en önemsizine kadar, birkaç konu dışında, aradan geçen on yıla rağmen bir görüş oluşturmamıştır. Kent Konseyi Genel Kurulunun almış olduğu ve Sivas Belediye Meclisine gönderdiği kararlara daha önce yer vermiştik. Buradan da görüleceği üzere, Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliğinde yapılan incelemelerde, Katılımcı 5'in ve 7'nin belirttikleri gibi bir karara rastlanamamıştır.

Soru6: Sivas halkının ve Sivas'taki sivil toplum kuruluşlarının şehir yönetimine (şehir yönetiminden kasıt Sivas merkez ilçedir) katılımını artırmak için, Sivas Kent Konseyi sizce neler yapmalıdır?

Katılımcı 1: Öncelikle kendi içinde daha aktif olmalıdır. Kâğıt üzerinde bir yapı olmaktan çıkıp konsey olmalıdır. Şehir ile ilgili alınacak önemli kararlarda halka danışılmalı, referandumlar, anketler yapılmalı, halkın sesine kulak verilmelidir.

Katılımcı 2: Fikrim yok. Mevcut faaliyeti olmadığı için görüş bildiremiyorum.

Katılımcı 3: Tüzükteki görevini yerine getirirse bile yeterli.

Katılımcı 4: STK'ların birlikteliğini sağlamak, Kent Konseyinin de halka ulaşmasını kolaylaştıracak ve artıracaktır.

Katılımcı 5: Bütün STK'larla ayrı ayrı toplantılar düzenlenip, hitap ettiği kitleye ait sorunları öğrenmeli ve görüş almalıdır.

Katılımcı 6: Her mahalleden Kent Konseyine bir temsilci gönderilmeli.

Katılımcı 7: Fikir beyan etmemiştir.

Katılımcı 8: Konsey yeniden toplanmalı, yeniden ciddi manada Yürütme Kurulu oluşturup acilen şehrin çevresi ve ticaret ile ilgili projeler oluşturulmalıdır. Yürütme Kurulu STK'lardan oluşmalıdır. Konsey yapısı tamamen şehir sorunlarını ilgilendiren STK'lardan oluşmalıdır.

Katılımcı 9: Belediye başkanları ve iş adamları görüş önerileri alınmak üzere kent konseyine davet edilebilir.

Yerel halkın yönetime katılımı ile STK'ların katılımı arasında genelde bir bağlantı kurulmaktadır ki bunun aynı anlama gelmediğini belirtmiştik. Bunun dışında eğer mevcut yapılanmayla devam edilirse Katılımcı 1'in ifadesi katılımı artırma noktasında fayda sağlayabilecektir.

Kent konseyi kurulan yerlerde, mahalle sayısı yirmiye kadarsa bütün mahalle muhtarları, sayı bundan fazlaysa aralarından seçilecek yirmi muhtar kent konseyi üyesidir. Katılımcı 6'nın ifade ettiği, her mahalleden bir temsilci teklifinin bir noktaya kadar var olduğu söylenebilir. Sivas merkezde 65 mahalle bulunmaktadır. Kent konseyine bu 65 mahalle muhtarı arasından 20 muhtar seçilmektedir. Diğer mahallelerden de bir temsilci gönderilmesi katılımı artırabilecek bir adım olabilir.

Soru 7: Sivas Kent Konseyi ile Sivas Belediyesi'nin ilişkisi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Katılımcı 1: Sivas Belediyesinin alt kolu diyebiliriz.

Katılımcı 2: Bilgim yok.

Katılımcı 3: Doğrudan doğruya Belediyeye ilişkilidir. Kararlar direkt belediyeye sunulur.

Katılımcı 4: Kent Konseyi Belediye bünyesinde oluşturulan bir birimdir.

Katılımcı 5: Konseyin projelerinin muhatabı Belediyedir. Birçok konu hakkında görüş bildirir.

Katılımcı 6: Herhangi bir bilgim yok.

Katılımcı 7: Başkan ve yönetimle konsey gayet uyumlu çalışmaktadır.

Katılımcı 8: Kâğıt üzerinde bir ilişkiden ibaret.

Katılımcı 9: Belediyenin tamamen alt yönetimi şeklinde çalışmaktadır. Sivil toplum örgütü olması gereken konsey, Belediyenin birimi haline gelmiştir.

Buradaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi, şehre farklı bir bakış açısı getirmek üzere oluşturulan konsey, belediyenin alt birimi olarak görülmektedir. Üyelerin konsey hakkında kapsamlı bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştik ki burada bu daha açık görülebilir. Aslında bu algıya yol açan sebep kent konseyi Yönetmeliği ile belirlenmiş olan görev, sorumluluk, mali yapı, kararların uygulanması gibi konulardır. Görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli mali destek belediyelerden, kararların uygulanıp uygulanmaması belediyelerin takdirinde, sorumluluklar tam anlamıyla belirlenmemiş, yapılanmaları belediyelerin güdümünde olunca çıkan sonucun, belediyenin alt bir birimidir, olması da normal karşılanmalıdır.

Soru 8: Kent konseyi, belediye yönetimi ilişkisinin sorunlu alanları sizce nelerdir?

Katılımcı 1: Konsey, Belediyenin alt yapısı, alt bir komisyonu olmaktan çıkarılıp bağımsız bir yapıya kavuşmalıdır.

Katılımcı 2: Bilgim yok.

Katılımcı 3: Fikrim yok.

Katılımcı 4: Şu ana kadar herhangi bir sorun yaşanmadı.

Katılımcı 5: Belediye planlarını kendi politikası doğrultusunda yapıyor. Bu politika Kent Konseyinin önceliği olan şehrin gelişmesi konusuyla çatışıyor.

Katılımcı 6: Herhangi bir sorun yaşanmadı.

Katılımcı 7: İmar, şehir planı ve çevre.

Katılımcı 8: Belediyeden tamamen bağımsız olmalı. Bağımsız konsey daha verimli olur. Bağımsız görüş bildirmelidir. Kent konseyinin görüşlerinin uygulanması durumunda halktan tepki alacağını düşünerek çalışmak istemiyor.

Katılımcı 9: Konseyin siyasi bir yapı gibi kullanılmak istenmesi.

Sorun olarak Konseyin, Belediyeden bağımsız hareket edememesi üzerinde durulmaktadır. Bir önceki değerlendirmede de belirtildiği gibi bu sorunun temel sebebi Yönetmelik olduğu kanaati taşınmaktadır. Yani kent konseyi en baştan tasarlanırken belediyelerden bağımsız hareket edemeyecek şekilde tasarlandığı düşünülmektedir. Sivas Kent Konseyi özelinde bu bariz görülmektedir.

Kent konseyiyle ilgili bir araştırmada (Bulut, 2013:198-199) Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteriyle yapılan görüşmede benzer bir soruya cevaben; gerek belediyelerin ve gerekse kent konseylerinin kendi konumlarını içselleştiremediği üzerinde durulmuştur. Buradan hareketle dört temel sorunla karşılaşıldığı belirtilmiştir. Bunlar; bazı yerlerde kent konseyinin belediyenin bir birimi gibi çalıştığı, bazı yerlerde belediyeden boşta kalan kültürel faaliyetler gibi alanlara el attığı, bazı yerlerde belediyeden tamamen kopuk olduğu ve son olarak da sayıca çokta az olsa şehrin sorunlarını ve gündemini belediye meclislerine taşıyan kent konseyleri bulunduğu ifade edilmiştir. Sivas Kent Konseyini ele alacak olursak Belediyenin bir alt birimi gibi görüldüğü veya bu görüntünün verildiği söylenebilir.

Soru 9: Sivas Kent Konseyi'nin Sivas Belediye sınırları içerisinde eğilmesi gereken en önemli üç sorun sizce nedir?

Katılımcı 1: Trafik, şehir planlama ve rantlaşmayı önleyici kararlar alamama.

Katılımcı 2: Görüş bildirmemiştir.

Katılımcı 3: Şehir trafiği, Sivas'ın kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarını tanıtılacağı ve yaşatılacağı bir çarşısının olmaması, altyapı sorunlarının çözülmesi ve kurumlar arası koordinasyon.

Katılımcı 4: Kadın istihdamının azlığı, işsizlik ve STK'ların bilinçlendirilmemesi.

Katılımcı 5: Sosyal alanların artırılması -azlığı-, yolların genişletilip şehir trafiğine çözüm bulunması (Şehir içi trafik) ve şehir planlamasının daha uzun vadeli yapılmaması.

Katılımcı 6: Şehir trafiği ve otopark, kültürel ve sosyal çalışmaların yetersizliği ve şehir planlaması.

Katılımcı 7: Trafik sorunu.

Katılımcı 8: Kızılırmak sahil projesine yoğunlaşılmalı, Şemsi Sivasî Meydanı Projesinin bir an önce hayata geçirilmeli, Kent Meydanı'ndaki durum (lojmanlar ve orduevinin taşınarak Meydan'ın genişletilmesi.).

Katılımcı 9: İmar ve şehir planı yapılmadan önce kamuoyu bilgilendirilmeli (Rantları engellemek adına), trafik ve otopark yönetimi, Belediye önderliğinde diğer kuruluşlarla istişare edilerek (ÇEDAŞ, SIDAŞ vb.) altyapı çalışmalarının birlikte yürütülerek çevreyi ve ekonomik menfaatler gözetilmelidir.

Belediyenin faaliyet alanları dikkate alındığında öne çıkan sorunlar şehir trafiği ve otopark ve şehrin imar planlamasıdır. Üçüncü bir konuda sosyal ve kültürel alanlar ve faaliyetlerdir. Şehir içi trafik yoğunluğunun fazla olması ve otopark sorunu Sivas için çok önemli bir sorundur. Kamuoyunda fazlaca dillendirilen bir konudur. Belediye de bu sorunun farkındadır ve bu konuda çalışmalar yapmaktadır. Özellikle şehrin merkezi konumundaki Tarihi Kent Meydanı ve çevresindeki trafiğin azaltılması için, merkez çevresinde genişletilmiş yol çalışmaları yapılmaktadır. Otopark ve sosyal ve kültürel alanlarının artırılmasına yönelik çalışmalarda yapılmaktadır. Yeni yapılan kamu binaları genelde şehrin dışına doğru kaydırılmakta ve yerlerine otopark, sosyal ve kültürel alanlar yapılmaya dikkat edilmektedir. Ayrıca Sivas Kent Konseyinin, öne çıkan bu üç konuda, bugüne kadar herhangi bir çalışması veya Belediyeye bir önerisi bulunmamaktadır.

Soru 10: Son olarak Sivas Kent Konseyi ile ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Katılımcı 1: Başarıyla uygulanan örneklerin Sivas'ta da uygulanması için yasal düzenlemeler yapılmalı. Önemli projelerde kararların tavsiye niteliğinden çıkarılıp yasal zorunluluk haline getirilebilir.

Katılımcı 2: Görüş beyan etmemiştir.

Katılımcı 3: Görüş beyan etmemiştir.

Katılımcı 4: Oluşturulmuş bir kuruluş, faaliyetlerini artırmalıdır.

Katılımcı 5: STK'lar daha çok konsey içinde yer almalı. Konu bazlı oturum yapılmalı. Sorunlar rapor halinde sunulmalı ve çözümler uygulanmalı. Gençliğe bu konseyde söz hakkı verilmeli.

Katılımcı 6: Kent Konseyi daha aktif çalışmalıdır.

Katılımcı 7: Konsey gerekli olan görüşleri bildiriyor, ekstra bir çalışmaya gerek görmüyorum.

Katılımcı 8: Konsey tamamen aktif hale getirilmeli. Kent düzenlemesiyle ilgili şehir planlaması tartışmalı taslak projeleri değerlendirilmeli. Acil eylem planları kararları alınmalı. Belediyelerin şehir planlamasında hazırladığı projelerde kent konseyinde tartışılmalı (Belediye yapacağı projeleri öncelikle birkaç taslakla kent konseyine sunmalı ve kent konseyince iyi değerlendirilen projeler hayata geçirilmelidir.).

Katılımcı 9: Sivas başkanlar kurulunun kent konseyi görevini yürüttüğünü düşünmüyorum. Bu sebeple kent konseyinin varlığını sürdürmesine gerek görmüyorum.

Hiç toplantıya çağrılmamış ve hatta yönetim kurulu üyesi olduğundan bile haberi olmayan üyelerin bulunduğu -ki davet gelmemesi genel bir sebeptir- Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu, aktif çalışmamaktadır. Kent konseyinin ne olduğu veya nasıl çalıştığı konusunda bilgi sahibi olmadıkları düşünülmektedir. Kent konseyi lehine ifade verdiğini düşündüğümüz birkaç üye ise (Bunlar arasında ‘geçen dönem üye idim, bu dönem üyeliğim yoktur’ diye beyandan bulunan üyelerde vardır.) mevcut yönetimle aynı siyasi tarafta bulunması sebebiyle (Aynı siyasi parti çatısı altında siyaset yapmalarından dolayı bu ifade kullanılmıştır.) yanlı cevaplar verdiği düşünülmektedir. Bu mülakatın sonucu, 9 numaralı katılımcının ifadesiyle, kent konseyi ve organları görevini yürütmemektedir. Konseyin varlığını sürdürmesine de bu açıdan bakıldığında bir gerekçe görülmemektedir. Hâlihazırda sadece kanuni zorunluluğu yerine getirmek üzere kurulduğu görüntüsü vermektense öteye yararlı bir çalışması bulunmadığı; varlığıyla yokluğu arasında bir fark oluşturmayan bir yapıya emek, zaman ve para da harcamanın doğru olmayacağı düşünülmektedir.

4.2.5.2. Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat

Soru1: Sivas Kent Konseyine nasıl üye oldunuz? Üye olmadan önce konseyden ve çalışmalarından haberdar mıydınız?

Katılımcı 1: Davet üzerine üye oldum.

Katılımcı 2: Valilikten resmi görevlendirmeye üye oldum.

Katılımcı 3: Üyelikten haberdar değilim.

Katılımcı 4: Üye olup olmadığımı bilmiyorum.

Katılımcı 5: Sivas Belediyesinden kent konseyiyle ilgili bir toplantı olacağını bildirdiler. Bende Sağlık-Sen başkanı olduğumdan sağlıkla ilgili birimde görev aldım. Sivas'ta kuruluş aşamasında vardım. Çalışmalarını araştırmıştım, biliyordum.

Katılımcı 6: Konseye muhtarlar derneği aracılığıyla üye oldum. Konseye üye olmadan çalışmalarından haberdar değildim.

Katılımcı 7: Muhtarlar derneği konseyde bulunmam için öneride bulunmuştur. Evet, daha öncede çalışmalardan haberdardım.

Katılımcı 8: Bilgim yok. Daha öncede çalışmalardan haberdar değildim.

Katılımcı 9: Belediye başkanının tavsiyesi üzerine üye oldum. Önceden haberim yoktu.

Katılımcı 10: Bu konuda hiçbir bilgim yoktur.

Katılımcı 11: Bilgim yoktur, haberdar değilim.

11 katılımcıdan 5'i, üyeliklerinden veya daha öncesinden konsey hakkında bilgi sahibi değildir. Sadece bir üye daha önce kuruluş aşamasında bulunduğunu belirtmiştir. 1 üye resmi görevlendirmeye, 1 üye davet üzerine katılımcı olmuştur. 2 üye muhtarlar derneği aracılığıyla, 1 üye ise belediye başkanının tavsiyesi üzerine üye olduğunu belirtmiştir.

Genel olarak bakıldığında sadece 2 üye daha önce çalışmalardan haberdardır. Buradan hareketle görüşme yapılan genel kurul üyelerinin büyük çoğunluğunun üyelikten önce konsey çalışmalarından haberdar olmadığı sonucuna varılabilir. Kent konseyinin üyeleri arasında bile, hatırı sayılır oranda, bilinirliği bulunmamaktadır. En çarpıcı olanı ise üyelikten haberdar olmayan üyelerin bulunmasıdır. Konseyin aktif çalışmaması bunun genel bir sebebi olabilir. Kanaatimizce kâğıt üzerinde bir yapılanma olmaktan öteye geçememiştir.

Soru 2: Katılım kavramı, bir kararın; hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya bütününe o kararlardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek kişilerin güçleri oranında katkıda bulunması olarak tanımlanmaktadır (MK Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2011, S. 8,). Daha kısa bir ifade ile vatandaşın yönetimde söz sahibi olması, en azından alınan kararları etkilemeye çalışmasıdır (Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, C. 1, S. 1). Bu anlamda kent konseyinin katılımcı bir yapıda olduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?

Katılımcı 1: Tabii ki katılımcı bir yapıya sahip.

Katılımcı 2: Katılımcı bir yapısı yoktur.

Katılımcı 3: Katılımcı bir yapıda değil. Üyelerden görüş alınmadan üç beş kişinin aldığı karar konsey kararıymış gibi yansıtılıyor.

Katılımcı 4: Katılımcı bir yapıda olduğunu düşünmüyorum. Doğa Sporları Derneği başkanı olarak, madde bağımlısı çocuklara yönelik çalışmalara ilgi gösterilmediğini söyleyebilirim. Bu örnek üzerinden konuşursak, bu tür faaliyetlere ilgi gösterilmediği gibi proje de sunulmamaktadır. Konsey kâğıt üzerinde bir yapılanmadan ibarettir.

Katılımcı 5: Katılımcı bir yapıda olduğunu düşünüyorum. Çevre ve sağlık sorunlarının çözümü noktasında kararlar alındı, bizimde önerilerimiz oldu.

Katılımcı 6: Düşünmüyorum. Şu ana kadar ne gibi bir faaliyette bulduklarını da bilmemem buna örnek olarak verilebilir.

Katılımcı 7: Normalde katılımcı bir yapıda olması gerekir. İstenilen düzeyde katılımcı bir yapısı olduğunu düşünmüyorum. Katılımcı bir yapıya sahip olabilmesi için kendilerinin buna gayret etmesi ve gerekli özeni göstermesi gerekir.

Katılımcı 8: Hayır, üyelikten bile haberim yoktur, bu durumda nasıl katılımcı olsun.

Katılımcı 9: Katılımcı bir yapıda değil, aksaklıklar fazla ve yavaş hareket ediyor.

Katılımcı 10: Düşünmüyorum.

Katılımcı 11: Evet, düşünüyorum, diyemeyeceğim, çünkü bilgim yoktur.

Görüşme yapılan üyelere sadece ikisi katılımcı bir yapıda olduğunu belirtmiştir ve bunlardan birisi sadece katılımcı yapısı olduğunu belirtmiş ancak örnek verememiştir. Diğer katılımcılar ise katılımcı bir yapısının olmadığını belirtmiştir ve gerekçeleri farklıdır. Bunlar arasında en dikkat çekici gerekçe, 3 üyenin, konsey hakkında bilgi sahibi olmadıklarıdır. Üye oldukları halde çalışmalardan haberdar olmamalarını gerekçe göstermektedirler. Bu kapsamda varılan sonuç, kendi iç işleyişinde, konseyin katılımcı bir yapıya sahip olmadığıdır. Konseyin faaliyetlerinden, Konseyce alınan kararlardan, etraflica olmasa da, konsey hakkında bilgilendirilmemiş olmaları, katılımcı olmadığına gerekçe olarak gösterilebilir.

Soru 3: Sivas Kent Konseyinin Sivas Belediye sınırları içerisinde eğilmesi gereken en önemli üç sorun sizce nedir?

Katılımcı 1: Ulaşım (Şehir trafiği), otopark ve imardır.

Katılımcı 2: Trafik, göç ve işsizliktir.

Katılımcı 3: Trafik, göç ve işsizliktir.

Katılımcı 4: Şehir trafiği, göç ve gençlik eğitimi ve bağımlılıktır.

Katılımcı 5: Trafik, imar ve şehir düzenlemesi ve fakir mülteci sorundur.

Katılımcı 6: Yeni iş alanlarının olmamasıdır.

Katılımcı 7: Otopark, ikinci bir üniversite çalışmalarının sonuçlandırılmaması ve gençlerin kötü alışkanlıklarından ve vurdumduymazlıklarından kurtarılmasıdır.

Katılımcı 8: Altyapı, imar ve sosyal donatı alanlarının yeterince olmamasıdır.

Katılımcı 9: Otopark, şehir içi trafik ve temizliktir.

Katılımcı 10: Hızlı tren, ikinci bir üniversite ve kuzey çevre yolu projesinin tamamlanmamış olmasıdır (Çevre yolunun, şehir içi trafiği rahatlatmak için, şehir merkezine girmeden Sivas'ın kuzeyinden açılacak yeni bir güzergâhtan geçirilmesi projesidir).

Katılımcı 11: Eski sanayi bölgesinin düzenlenmesi, eski buğday pazarının düzenlenmesi ve Meydan Cami'sinin çevre düzenlemesi projesinin hayata geçirilmesi.

Genelde şehir içi trafik ve otopark sorunu üzerinde durulmuştur. Bu sorunun Sivas için ciddi bir sorun olduğunu ve çözüm arandığını Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan mülakatın ilgili sorusunun değerlendirmesinde belirtmiştik. Katılımcılardan bazıları hali hazırda üzerinde çalışılan veya geçmişte uğraşılmış projeler bazında fikir beyan etmiştir; ikinci bir üniversite, yüksek hızlı tren projesi gibi.

Yönetim Kurulu üyelerinin büyük çoğunluğunun üzerinde durmadığı ve aslında sadece Sivas merkez için değil bütün Sivas için büyük bir sorun da göçtür. Merkezden ziyade ilçe ve köyler için çok daha büyük bir sorundur. Sivas Belediyesinin bu konunun farkında olduğu düşünülmektedir. Belediyenin, Sivas'ı cazibe merkezi haline getirecek projelerle bu sorunu halletmeye çalıştığı söylenebilir. Ayrıca ilave etmek gerekirse her bir katılımcının belirttiği sorunlara ilişkin de Sivas Kent Konseyinin bir çalışması olmamıştır.

Soru 4: Son olarak Sivas Kent Konseyi ile ilgili önerileriniz nelerdir?

Katılımcı 1: Konseyin aktif hale gelip, ilgili kurumlarla istişare halinde olmalıdır.

Katılımcı 2: Üyelerine ulaşmalı ve projelerini değerlendirmelidir. Şehrin sorunlarını tespit etmelidir. Konsey kâğıt üzerinde oluşmuş bir kurul olmaktan çıkartılıp, aktif bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Katılımcı 3: Üyeler mahalle temsilcilikleri şeklinde oluşturulmalı; ayda bir genişletilmiş divan toplantısı şeklinde toplanmalı ve alınan kararlar halka duyurulmalıdır.

Katılımcı 4: Kent konseyinde mahalli gençlik temsilcilikleri açılmalıdır.

Katılımcı 5: Kent konseyi daha geniş çevreye yayılmalıdır. Alınan kararlar mutlaka sonuçlandırılmalıdır. Kent konseyi çalışmaları desteklenmelidir.

Katılımcı 6: Konsey her şeyden önce memleketin vizyonunu belirlemelidir (memleketten kasıt Sivas merkezdir.). Yapacağı çalışmalarda, en az elli yıl ilerisini gözeterek projeler hazırlaması ve doğayı bozmadan güzel bir şehrin doğmasına ve topluma önderlik etmesi lazımdır.

Katılımcı 7: Hiçbir faaliyet gerçekleştirilmemektedir. Daha aktif çalışması gereklidir.

Katılımcı 8: Kendiler seçip kendileri karar alıyorlar. Üyelerin hiçbir şeyden haberi olmuyor, bu yüzden de aktif ve katılımcı bir yönü olmadığı söylenebilir. Buna dikkat edilmelidir.

Katılımcı 9: Çalışmalardan haberdar olmadığım için aktif bir çalışma yürüttüğüne inanmıyorum. Bunu halletmeliler.

Katılımcı 10: Sivas'ımızı temsil etme konusunda yetersizdir. Temsili artırmaya yönelik çalışmalar yapmalıdır.

Katılımcı 11: Konseyin halka ulaşması gereklidir.

Üyelerin genelinin üzerinde durduğu konu aktif çalışmaması ve çalışılır hale getirilmesidir. Aslında konsey çalışmamakta ve üyeler konseyin ne tür faaliyetler yürütebildiğini bilmemektedirler. Her şeyden önce bu konunun halledilmesi gerektiğini haklı olarak belirtmektedirler.

4.2.5.3. Mülakat sonuçlarının genel değerlendirilmesi

Gerek, görüşme yapılan, yönetim kurulu üyelerinden ve gerekse genel kurul üyelerinden konsey hakkında bilgi sahibi olmayanlar bulunmaktadır. Çoğunluğu da konseye üye olmadan önce konsey hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Hâlihazırda üyeliğinden haberdar olmayan üyeler dahi vardır. Bu durumda konseyin, bazı üyelerinde belirttiği gibi, kâğıt üzerinde bir yapılanma olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yönetime katılımının sağlanabilmesi için her şeyden önce katılımı beklenen kesimlerin bu alana ilişkin ilgisinin olması gerekir. Sadece ilgi yeterli olmayıp hem katılım yöntemi hem de katılım mekanizmaları hakkında da bilgi sahibi olmaları veya bilgilendirilmeleri lazımdır. Üyelerle yapılan mülakat ile Sivas Kent Konseyi özelinde üyelerinin Konseye ve işleyişe karşı ilgisinin yeterli olmadığı, bilgilerinin ise son derece yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu ilgisizliği gidermek ve gerek kendi üyeleri ve gerekse yerel halkı bu konuda bilgilendirmek için de herhangi bir faaliyet yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak da Konsey, kendi iç işleyişinde dahi katılım sağlayamamaktadır.

Bunun yanı sıra katılımın siyasi kültür haline gelebilmesi için kent konseyi benzeri yapıların, kurumsal anlamda katkıda bulunması, vatandaşın bu konuda bilgilendirmesi, bilinçlendirmesi için çalışması gerekir. Bu aynı zamanda demokrasi anlayışının da gelişmesine, kurumsallaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu noktadan hareketle Sivas Kent Konseyinin mevcut işleyişiyle bunu sağlamaktan uzak olduğu söylenebilir.

Kuruluşundan bu tarafa geçen on yıllık süre zarfında birkaç konu dışında Sivas Belediye Meclisine gönderdikleri bir konu bulunmamaktadır. 2014 yılından 2016 yılına kadar Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantıları yapılmamıştır. Bu haliyle de Belediye Kanunu'nun 76. maddesindeki zorunluluğu yerine getirmek için kurulmuş ve kurulduğundan bu tarafa geçen yaklaşık on yıllık süreye rağmen kâğıt üzerinde bir yapı olmaktan öteye anlamlı bir faaliyeti olmamış bir konseydir. Dolayısıyla yerel halkın yönetime katılımını sağlamadan çok uzak olduğu düşünülmektedir.

5. SONUÇ

Katılım kavramı, hayatın her alanında bireylerin sosyal hayata ve alınan kararlara katılımını ifade etmek için kullanılan bir kavramdır ve bu haliyle de yönetime katılımdan daha geniş bir anlam ifade etmektedir. Başka bir anlatımla katılım bir bireyin; aile içerisindeki kararlar alınırken, arkadaş grubu arasında kararlar alınırken veya üye olduğu bir derneğin ya da sivil toplum kuruluşu içerisinde kararlar alınırken söz hakkına sahip olmasından, ülke yönetimine seçimler yoluyla katılmasına kadar geniş bir yelpazeyi içermektedir. Yönetime katılım ise yönetim alanına ilişkin herhangi bir kararın alınmasında, uygulanmasında ve denetlenmesinde o karardan etkilenecek olan halkın bulunmasını ifade etmektedir ve burada kararların alınmasına katılım diğer aşamalardan daha öncelikli ve önemlidir.

Ayrıca yönetime katılımı da siyasal katılımdan ayırmak gerekir çünkü yönetime katılım siyasal katılımdan daha geniş bir kavramdır. Siyasal katılım, dar anlamıyla, siyasal sistem içerisinde vatandaşların, doğrudan veya dolaylı olarak, yöneticilerin seçimine ve kararlarına nüfuz etmeyi amaç edinen faaliyetler bütünüdür; geniş anlamda siyasal katılma ise, bürokrasi ve siyasal karar alma süreçlerinin bütün aşamalarına katılmayı ifade etmektedir (Duran, 2005:132). Yönetime katılım ile siyasal katılım arasındaki fark, sadece kararlar alınırken değil bu kararların uygulanması ve denetlenmesi aşmalarını da kapsamasından kaynaklanır. Siyasal katılım, yönetime katılımın bir parçasıdır ve yönetime katılımın en önemli sürecini ifade ettiği söylenebilir.

Yönetime katılımı etkileyen faktörlerin başında siyasal kültür gelmektedir. Siyasal kültür bulunduğu kültürün bir parçasıdır ve siyasal alana yönelik kısmıdır. Bir toplumda siyasete veya siyasal alana yönelik geliştirilmiş olan kanaatler, inançlar, davranışlar ve faaliyetler, o toplumun siyasal kültürünü meydana getirir. Siyasal kültürün siyasal süreçlere ilişkin iki temel işlevi yerine getirdiği öne sürülmektedir: Birincisi, bazı inanç ve davranış kurallarının toplumda yerleşmesini sağlayarak, siyasal sürecin işleyişini kolaylaştırdığı ve ikinci temel işlevi de mevcut siyasal sistemin kabullenilmesini, meşruiyetinin tanınmasını ve buna bağlı olarak devamlılığını sağladığıdır (Say, 2011:437). Siyasal kültürün tanıma, duygu ve yargı olmak üzere üç boyutu vardır ve insanlar önce içinde buldukları siyasal sistemle ilgili bilgi edinir, sistemdeki aktörlere bağlılık duyarlar ve sistemle ilgili bir yargıya varırlar (Eroğlu Yalın, 2007: 62). Buradan hareketle siyasal kültür, şu şekilde sınıflandırılmaktadır: Cemaatçi-yerel/yöresel kültür, tabiiyet/uyruk kültürü ve katılımcı kültür (Eroğlu Yalın, 2007:62).

Ulusal kültürün henüz tam anlamıyla bulunmadığı alanlarda cemaatçi-yerel/yöresel siyasi kültür oluşur; birey, çevresindeki değerlerle bütünleşmiştir ve merkezin ve kurumlarının bilgisine sahip olmadığı için veya kayıtsızlığından ötürü içinde bulunduğu yereli ya da cemaatini varlık nedeni olarak görür (Eroğlu Yalın, 2007:62). Tabiyet/uyruk kültüründe ise birey kendini “teba” olarak görür; etkileyemeyeceği siyasal sistemin bilgisine sahiptir ve fakat bu sistemin dışındadır. Burada siyaset, ileri gelenlerin ve eğitimlilerin işidir (Eroğlu Yalın, 2007:62). Demokratik yapıya sahip katılımcı kültürde birey, diğer kültürlerdeki bireylerden farklıdır; hem siyasal sistem hakkında bilgi sahibidir, hem de sistem üzerinde etkili olabileceğini düşünmektedir ve seçimler, gösteriler gibi siyasi olaylara katılmakta, baskı gurubu oluşturmaktadır (Eroğlu Yalın, 2007:62). Her kültürün içinde farklı yoğunluklarda bu üç kültürün de unsurlarının bulunabileceği, kendi aralarında kesin çizgilerle bir ayırım oluşturmadıkları ifade edilmektedir (Eroğlu Yalın, 2007:62). Siyasal kültürün düşünce yapısı, siyasal katılım faaliyetlerini gerek kökleri ile ve gerekse değerleri ile biçimlendirir ve bilgi, bu biçimlendirmenin en önemli unsuru olarak, siyasal katılımın en önemli belirleyicidir (Ünal Erzen ve Eroğlu Yalın, 2011: 59).

Yönetime katılımın en eski ve içselleştirilmiş yöntemi seçimler yoluyla yönetime katılımdır. Temsili demokrasinin olmazsa olmazı yöneticilerin halkın arasından ve halk tarafından seçimle belirlenmesidir. Tarihi süreç içerisinde yönetim anlayışında sürekli bir değişim görmek mümkündür ve temsili demokrasi artık yönetim alanına ilişkin yeterli kabul edilmemekte, daha katılımcı bir yönetim arzu edilmektedir. Bundan dolayı seçimler dışında farklı katılım yöntemleri ortaya atılmakta ve halkın yönetimde daha yoğun bulunması istenmektedir.

Özellikle 1990’lı yıllardan sonra yönetim anlayışındaki değişimi de ifade etmek için ortaya “yönetişim” kavramı atılmıştır. Birlikte yönetmek anlamında kullanılan yönetişim; kamu kesimini dışlamayan, bununla beraber sivil toplumu, toplumdaki farklı grupları ve piyasaları yönetimin merkezine yerleştiren bir yönetim yaklaşımı olarak ifade edilmekte ve yönetime katılımı sağlamanın yeni yolu olarak sunulmaktadır. Aynı zamanda yönetişimle, yönetim anlayışındaki değişime de vurgu yapılmaktadır. Yönetimlerin; aldıkları kararları halka açık bir şekilde almaları, toplumdaki bütün ilgili paydaşları karar alma sürecine katmaları ve bilgiye dayalı, uzlaşmacı yönetim anlayışı sergilemeleri, gibi ifadeler aslında hep bu yapısal dönüşümünde bir ifadesi olmaktadır.

Ancak konu derinlemesine irdelendiğinde yönetişimin eksik bir yönü ortaya çıkmaktadır. Halkın doğrudan yönetime katılması, yönetişimin eksik olan parçası olduğu

düşünülmektedir. Çünkü kararlar halka açık alınırken, karar alıcılar paydaşlar olacaktır ve bu paydaş bazen bir sivil toplum kuruluşu, bazen toplumdaki farklı bir grup ve bazen de piyasa olacak ancak halk olmayacaktır. Dolayısıyla da halkın temsilci olarak gönderdiği yöneticiler de bu çıkar gruplarıyla, uzlaşmacı yönetim adı altında, kısıtlanmış olacağı ve halkın doğrudan temsilcisi de böylece atıl durumda kalacağı düşünülmektedir. Yönetişimin yereldeki uygulanma ayağını ise kent konseyi oluşturmaktadır.

Yerel düzeyde öne çıkan yönetime katılım yöntemleri; seçimler yoluyla katılım, halk oylaması yoluyla katılım, mahalle düzeyinde katılım, yerel halkın meclis kararlarına katılımı, yerel yönetimlerde gönüllü katılımı, hemşehri toplantıları, iletişim araçlarıyla katılım, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla katılım, kent konseyi yoluyla katılımıdır ve bunları daha da artırmak mümkündür. Ancak bunlar arasında kent konseyi son on yılda daha fazla önemsenen ve öne çıkarılan bir yöntem olmuştur. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda kurulması zorunlu hale getirilmesi, bunun bir ifadesidir.

Kent konseyini ortaya çıkan süreç, 'gelecek nesillerin, ihtiyaçlarını karşılama yetenek ve imkânlarını kısıtlamaksızın, bugünkü ihtiyaçların karşılanması' diye tanımlanan sürdürülebilir kalkınma kavramıyla başlamıştır. Birleşmiş Milletler (BM) tarafından, 1992 yılında Brezilya'nın Rio De Janeiro kentinde düzenlenen "Rio Yeryüzü Zirvesi"nde, sürdürülebilir kalkınma bütün insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; 21. yüzyılda çevrenin ve kalkınmanın sorunlarıyla başa çıkmak ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşmak amacıyla bir takım ilkeler ve faaliyetler belirleyen, "Gündem 21 (G21)" başlıklı eylem planı, Rio Yeryüzü Zirvesinin temel çıktılarında biri olarak, BM üyesi ülkeler tarafından kabul edilmiştir.

G21'in 28. Bölümü, "Gündem 21'in Desteklenmesinde Yerel Yönetimlerin Girişimleri" başlığını taşımaktadır. Bu bölümün temel dayanağı, "Gündem 21'de ele alınan sorunların ve çözümlerin büyük bir bölümünün yerel düzeydeki faaliyetlere dayalı olması sebebiyle, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımı ve işbirliği, belirleyici bir etken olacaktır" görüşüyle ifadelendirilmektedir (Kurt, 2012: 10).

G21'in başarılı bir şekilde uygulanması için asıl sorumluluk hükümetlerde olmakla birlikte, vatandaşlar, hükümet dışı kuruluşlar ve diğer gruplarında etkin olarak süreçte yer almaları gerektiği ifade edilmiştir. Çünkü dünyada, eğitim sorunları, ekosistemin bozulması, eşitsizlikler, yolsuzluklar, insan hakları ihlalleri, çevre kirliliği ve benzeri çok sayıda sorunun temel sebebi olarak her türlü katılım eksikliği görülmektedir.

Türkiye'nin Yerel Gündem 21'i (YG21) ise; 1996 yılında İstanbul'da yapılan BM HABITAT II "İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi)" toplantılarından sonra oluşturulmaya başlanmıştır. Habitat II toplantılarında, "sürdürülebilir kalkınmanın temelinde; demokratik, insan haklarına saygılı, şeffaf, katılımcı ve halka hesap veren yönetimler olduğu" belirtilmiştir. Habitat II toplantılarında, G21'in etkin bir şekilde uygulanabilmesinin önkoşulu olarak, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve yerel düzeydeki diğer aktörlerin etkin katılımına vurgu yapıldığı söylenebilir.

Habitat II kapsamında yerel yönetimlerin; YG21 eylem planını hayata geçirmeleri, daha açık bir ifadeyle, kendi faaliyet alanlarına yönelik YG21'lerini hazırlamaları ve uygulamalarının teşvik edilmesi amacıyla, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı (IULA-EMME) tarafından, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi" uygulamaya konulmuştur (Kerman vd., 2011:20). Projenin uygulamaya yönelik temel amacı; "ülkesel/bölgesel ölçekte YG21 kavramının ve bunun yerel yönetim üzerindeki etki ve sonuçlarının tanıtılması, pilot kentlerde yerel düzeyde farklı sektörlerin katılımını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması" olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, 1997 yılı sonlarında, Bakanlar Kurulu kararıyla, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Geliştirilmesi Projesi" uygulamaya konulmuştur. Bu proje, iki yıllık uygulamanın ardından, 1999 yılında tamamlanmıştır (Emrealp, 2005:30).

Bu projenin kendi içerisinde başarılı sonuçlar vermesi üzerine Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), ikinci aşamaya da destek vermeyi kabul etmiş, Bakanlar Kurulunun da bunu benimsemesinin ardından, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması" başlığını taşıyan ikinci aşama projesi, Ocak 2000'de başlamıştır. Bu süreçle alakalı olarak 2000'li yılların başlarında Türkiye'de, belediyeler bünyesinde olmak üzere, kent konseyi kurulması öngörülmüştür.

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı faaliyetleri neticesinde, 2005 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu'yla kent konseyinin belediyelerde kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Bu Kanununun 76. maddesine dayanılarak İçişleri Bakanlığı tarafından, 2006 yılında, "Kent Konseyi Yönetmeliği" hazırlanmıştır. 2009 yılında önemli değişiklikler yapılan bu Yönetmelik'te, kent konseyinin oluşumu, yapısı, çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir. Özetle kent konseyi, Gündem 21 ve Yerel Gündem 21 çalışmalarının bir ürünü olmuştur.

Kent konseyi, Kent Konseyi Yönetmeliği'nde; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları olarak tanımlanmıştır. Tanımlamadan da anlaşılacağı üzere kent konseyinden beklenti çok yüksektir. Bunun yanı sıra almış olduğu hemen her kararın uygulaması kent konseyinin kurulduğu belediye meclisinin kabul etmesine bağlanmıştır. Dolayısıyla karar alan kent konseyi ancak uygulayan –ki uygulayıp uygulamama da belediyenin takdirindedir- ilgili belediyedir, yani sorumluluk belediyeye aittir.

Ayrıca gerek kent konseyi genel sekreterinin atanması ve gerekse genel sekreterlik faaliyetlerinin yürütülmesi de belediyeye bağlanmıştır denilebilir. Bilhassa mali yapısı tamamen belediyeden yapılan aynı ve nakdi yardıma bağlanmıştır. Dolayısıyla birçok görev verilmiş olan kent konseyinin hem sorumluluğu hem maliyesi belediyeye verilmiştir. Bu durumda da ortaya belediyenin yeni bir birimi görüntüsü çıkmaktadır. Diğer katılım yöntemleriyle de kıyaslandığında maliyetinin oldukça yüksek olacağı da ortadadır.

Kent konseyinin amacı, kentteki bütün paydaşları yönetime ortak ederek yerel potansiyeli harekete geçirmek, böylece kentteki sorunları doğru tespit ederek daha etkin çözüm önerileri oluşturmak, şeklinde özetlenebilir. Oluşumuna bakılacak olursa genel olarak; belediye idaresinin bulunduğu yerdeki kamu kuruluşları temsilcileri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, varsa üniversite temsilcisi, muhtarlar, siyasi parti temsilcilerinden oluştuğu görülmektedir. Yönetişimde olduğu gibi kent konseyinde de doğrudan bir halk katılımı bulunmamaktadır. Burada da halkın dolaylı yollardan katılımı söz konusudur ve asıl yönetime katılan paydaşlardır.

Kent konseyinin kuruluş amaçlarından birisi de vatandaşın yönetime katılımını artırmak olsa da Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre oluşturulan yapının, vatandaştan ziyade bir şekilde yönetimin parçası olan kimselerden oluştuğu görülmektedir. Muhtarından sivil toplum kuruluşlarına, siyasi parti temsilcilerinden üniversitedeki temsilciye kadar katılımcılar, bir şekilde yönetimin parçasıdır. Özellikle de kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin gerek genel kurullarda gerekse yönetim kurullarında söz sahibi olacak kadar çok sayıda olması halk katılımından ziyade yöneticilerin katılımı izlenimi vermektedir. Bu açıdan bakılacak olursa vatandaşa aktif bir rol biçilmediği ve ikinci planda kaldığı söylenebilir.

Bütün bu sıkıntıların yanı sıra Sivas Kent Konseyi özelinde uygulamada daha büyük aksaklıkların olduğu söylenebilir. Yapılan saha çalışmasından, Sivas Kent Konseyine ilişkin, ortaya çıkan en temel sıkıntı, son yıllarda gayret gösteriliyor olsa da, Konseyin aktif çalışmamasıdır. Kurulduğu 2007 yılından bu tarafa, aradan geçen on yıla rağmen, gerek genel kurul toplantıları ve gerekse yürütme kurulu toplantıları (son bir yıl hariç) zamanında yapılmamıştır. Bunun yanı sıra, meclislerin ve çalışma gruplarının toplantıları ve faaliyetleri içinde aynı şey söylenebilir. Sivas Kent Konseyinde, bugüne kadar; 24.02.2007, 30.05.2007, 02.05.2008, 03.07.2009, 13.04.2012, 25.06.2014 ve 22.11.2016 tarihlerinde olmak üzere yedi defa genel kurul toplantısı yapılmıştır. 2014 yılından 2016 yılına ve 2016'dan bugüne kadar genel kurul toplantısı yapılmamıştır. Meclis ve çalışma guruplarının toplantıları ise bundan daha az sayıdadır. Özellikle Genel Kurul toplantılarının yapılmıyor oluşu Kent Konseyinin en büyük eksikliğidir. Çünkü kent konseyinde en yetkili organ genel kurul olup, kent konseyinde oluşan görüşler genel kurulda kabul edildikten sonra belediyeye gönderilmektedir. Dolayısıyla gerek yönetime katılım açısından ve gerekse diğer görevlerini yerine getirme açısından kent konseyinin en önemli özelliği, ilgili konularda genel kurulun karar alması ve bu kararı belediyeye göndermesidir. Oysaki Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu toplanmamakta, görevlerini yerine getirmedeki tek özelliğini kullanmamakta ve en temel görevlerini yerine getirmemektedir. Bu açıdan bakılacak olursa aktif çalışmadığı daha iyi anlaşılabilir.

Sivas Kent Konseyiyle ilgili başka sıkıntı da bilinirliğinin bulunmamasıdır. Özellikle görüşme yapılan genel kurul üyelerinde ve yürütme kurulu üyelerinden konsey hakkında üyelikten önce bilgi sahibi olanların çok az sayıda olması bir tarafa, hâlihazırda yürütme kurulu üyesi görünmesine rağmen üyelikten haberdar olmayanlar dahi vardır. Bu haliyle yasal zorunluluğu yerine getirmek için kurulduğu ve kâğıt üzerinde kaldığı görüntüsü vermektedir. Kaldı ki yönetime katılımın ilgi, bilgi, önemseme ve eylem sürecini kapsadığı göz önüne alınırsa, Sivas Kent Konseyi özelinde, sürecin başlangıcı olan ilgi ve bilgi kısmının, üyeler veya üyelik yapmışlar arasında bile, eksik olduğu söylenebilir. Ayrıca Konseyin aktif olmaması, vatandaş bu yapı aracılığıyla yönetime katılmak istese bile, buna imkân vermemektedir. Dolayısıyla yönetime katılım sürecinin eylem aşamasında, kent konseyi bir araç olarak kullanılamamaktadır.

Sivas Kent Konseyinin faaliyetlerine bakılacak olursa çok sınırlı kaldığı görülmektedir. Bahsi geçen süre zarfında Genel Kurulun, Sivas Belediye Meclisine gönderdiği sadece birkaç konu olmuştur. Bunlar; Umuma Açık Sokak, Cadde ve Parklarda Kabuklu Yiyecek

Yeme Uygulama Projesi ve Temizlik Kampanyası (Çalışma gruplarından, Kentlilik Bilincini Geliştirme Çalışma Grubu tarafından, 'Çevre Bilinci Geliştirme Kampanyası' kapsamında hazırlanmıştır.), Sivas Kent Kapıları Projesidir. Bunun dışında Genel kurulda kabul edilen başka bir konuda, Çevre Düzeni Planına 2012 yılında itiraz edilmesi konusudur. Genel kurulunun kabul ettiği ve bizim ulaşabildiğimiz son bir faaliyette, Sivas Radyosu ismiyle yayın yapacak bir radyo talebinin TRT'ye gönderilmesidir.

Bu faaliyetler, kent konseyinin görev alanıyla ilgili faaliyetler olabilir ancak yönetime katılım açısından önemli görülebilecek faaliyetler değildir. Yönetime katılma en yalın haliyle yönetimi, bir kişinin veya topluluğun kendisini ilgilendiren bir konuda etkilemeye çalışması, tanımından hareketle bu faaliyetlerde böyle bir etkileme görülmemektedir. Kaldı ki buradaki faaliyetler için de ayrıca bir kent konseyine ihtiyaç olmadığı, herhangi bir sivil toplum kuruluşu tarafından da yerine getirilebilecek faaliyetler oluşu düşünülmektedir.

Yürütme Kurulunun çalışmaları da sınırlı sayıdadır ve daha çok gündemdeki konulara ilişkin açıklama yapmak şeklindedir. 2010 yılında, Belediye Meclisine bir önerge vererek, Barbaros Bulvarı'nın isminin Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı olarak değiştirilmesini gündeme getirmiştir. 2013 yılında Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler ve katliamlara ilişkin kınama açıklaması yapılmıştır. 2013 yılında Sivas'ın gündeminde olan, eski Tekel binasının yerine herhangi bir şey yapılmaması, eski binanın yıkıldıktan sonra Sivas Kalesi'ne oradan bir koridor açılmasının en doğru iş olacağı konusunda açıklama yapılmıştır. Yürütme Kurulunun takip ettiği ve üzerine açıklama yaptığı bir diğer konu da yapımına 2013 yılında başlanan yeni stadyumun isim değişikliği konusu olmuştur. Yürütme Kurulunun basına demeç verdiği bir diğer konuda, 2013 yılında, Türkiye Spor Toto Süper Ligi'nde yarışan, Sivas Spor Kulübüne yönelik Sivas gündeminden düşmeyen hakem hataları konusudur. Bunlar dışında 2016 yılına kadar herhangi bir faaliyet olmamış, 2016'dan sonra da buradakilere benzer birkaç faaliyet gerçekleştirmiştir. Sadece birkaç konu Cumhurbaşkanlığına, Başbakanlığa, yereldeki kamu kurum kuruluşlarına taşınmış ve halledilmesi yolunda çaba sarf edilmiştir. Yürütme Kurulunun bu çabası yeterli olmamakla beraber yönetime katılım açısından, kuruluşundan bu tarafa Sivas Kent Konseyinin en etkili çabası sayılabilir.

Kadın Meclisi de, 2010 ve 2011 yılında ilk genel kurulunu yapmış ve çeşitli faaliyetler düzenlemiştir. Ancak 2011 yılından sonra ne bir toplantı tutanağına ne de herhangi bir faaliyet bilgisine ulaşamamıştır. Kadın Meclisi çalışmaları da birkaç faaliyetle sınırlı kalmıştır. 2010 yılında 'Güçlü Kadın, Güçlü Toplum' konulu bir panel düzenlemiştir. Aynı yıl Kadın Meclisi, ilde kadınlara yönelik yapılacak çalışmalara ışık tutması için bir anket

çalışması yürütmüştür. Çalışma, ‘Çalışma Çağındaki Kadın Nüfusunun Sosyo-Ekonomik Özellikleri’ni ortaya koymayı amaçlamıştır. Anket çalışması yapılmıştır ancak sonucuna ilişkin bir rapora veya buna benzer bir bilgiye ulaşılamamıştır. 2010 yılında yapılan son bir faaliyette, kadına karşı şiddet konusunda bir toplantı yapılması olmuştur. 2011 yılında Kadın Meclisinin bir tek faaliyetine ulaşılabilmiştir; il merkezinde kendine zaman ayıramayan kadınlardan bazılarını sinemada buluşturmak. 2016 yılı sonunda yeni yönetimle beraber aktif hale getirilmesi kararlaştırılmış ve bu karardan sonra tekrar çalışmaya başlamıştır. 2017 yılında bir konferans düzenlemiş ve yine aynı yıl aylık sohbetler yapılmasına karar vermiştir. Kadın Meclisinin bunlar dışında herhangi bir faaliyeti veya çalışmasına ulaşılammıştır.

Gençlik Meclisinin faaliyetleri de çok az sayıdadır. Kuruluş yılı olan 2008 yılında, Sivas’ın yerel televizyonlarından biri olan Sipas Tv’de, Gençlik Meclisi temsilcisi Kent Konseyi ve Gençlik Meclisi hakkında tanıtım mahiyetinde bir söyleşiye katılmıştır. 2011 yılında Gençlik Meclisi, Kemal TEKDEN’in konuşmacı olarak katıldığı, ‘Gençlik ve Girişimcilik Ruhu’ isimli konferans düzenlemiştir ve aslında kanaatimizce, 2017 yılına kadar, Meclisin yapmış olduğu tek faaliyette budur. 2017 yılında ise aylık kitap tanıtım sohbetleri etkinliği ve finansal okuryazarlık semineri düzenlenmiştir. Bu birkaç faaliyet dışında Gençlik Meclisinin yapmış olduğu veya katıldığı başkaca herhangi bir faaliyet bilgisine ulaşılamamıştır.

2018 yılında ise Şehir Danışma Meclisi ve Engelliler Meclisi adıyla iki meclis daha kurulmuştur. Danışma Meclisi Sivas’ın gündeminde olan bir konuda rapor hazırlayıp yetkililere vermiştir. Engelliler Meclisi de engellilerin hastanelerde karşılaştıkları sorunlarla ilgili hastane yetkilileriyle görüşmüşlerdir. Her iki meclisin kısa sürede yaptığı iki etkinlikte, yönetimi etkilemeye çalışmak veya bir konuya dikkatlerini çekmek açısından bakılacak olursa, yönetime katılım olarak değerlendirilecek etkinliklerdir.

Sivas Kent Konseyinde altı adet çalışma grubu bulunmaktadır. Bunlar: Sağlık, Çevre ve Küresel Isınma; Eğitim, Kültür, Sanat ve Turizm; Engelliler ve Sosyal Dayanışma; Kentlilik Bilincini Geliştirme; Sanayi, Ticaret, Finans ve AB Mali Yardımları; Şehircilik, İmar, Planlama ve Ulaşım, Trafik; çalışma gruplarıdır. Çalışma gruplarının faaliyetleri, kent konseyinin diğer organlarına nazaran, yerel topluluğu ilgilendirme ve bir soruna çözüm arama noktasında, daha etkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışma gruplarından, AB Komisyonları ve Finans Yatırım Çalışma Grubu tarafından, 2007 yılında, proje hazırlama eğitimi düzenlenmiştir. Kurs sonunda katılım sertifikası verilmiştir. Çalışma gruplarından, Çocuk, Kadın ve Aile Çalışma Grubu tarafından, 2007 yılında, 8 hafta süreli, ‘Aile Okulu Semineri’ düzenlenmiştir. Bu seminerler; hafta da bir gün, 2,5 saat

süreyle, 8 hafta boyunca devam etmiştir. Seminerler, Sivas Belediyesi Kültür ve Spor İşleri Müdürlüğü Konferans salonunda halka açık olarak gerçekleştirilmiştir. Seminerlerde; Evlilik, Aile Kurumunun önemi ve işlevi, Aile içi iletişim, Çocuk ruh sağlığı, Beslenme kültürü, Birbirimizi anlamak ve anlaşmak, Aile içi şiddet, Kazalarda ilk yardım, Kadın ve çocuğa yönelik şiddet, konuları işlenmiştir.

Ayrıca daha öncede belirtildiği gibi, Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu tarafından Belediye Meclisine gönderilen ‘Cadde, Sokak, park, yeşil alan ve umuma açık yerlerde kabuklu yiyecek satışı ve tüketilmesine dair uygulama projesi’ de Kentlilik Bilincini Geliştirme Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır. Son olarak, Kültür ve Sanat Çalışma Grubu tarafından, Uyuşturucunun Zararları, isimli bir konferans gerçekleştirildiğini de belirtmek gerekir.

Sivas Kent Konseyinin on yılda yaptığı faaliyetleri görüldüğü üzere sınırlı sayıdadır. Faaliyetlerin içeriği ise yönetime katılım açısından önemli görülebilecek çalışmalar olmadığı düşünülmektedir. Genel Kurulu ve Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan mülakat sonucunda, Sivas için öne çıkan sorunların başında, şehir içi trafik, otopark sorunu öne çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Sivas’ı ilgilendiren ve son derece önemli olan bu konularda herhangi bir faaliyet ya da proje yapmadığı görülmektedir. Bu kapsamda, kent konseyi tanımında yer alan; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar, ifadesinden çok uzak olduğu düşünülmektedir. Bütün bu sürecin sonunda kent konseyinin yönetime katılımı sağlamada en azından Sivas özelinde başarı sağlayamadığı söylenebilir.

Yerel yönetimlerde yönetime katılım yöntemlerinden kent konseyi yoluyla katılımın, kendisinden beklenen görevleri yerine getirmede ve özellikle halkın yönetime katılımını sağlamada yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Sadece bir katılım yöntemine çok fazla emek, zaman ve para harcanması yerine çok farklı katılım yöntemlerinin birlikte kullanılmaya çalışması yönetime katılımı artırmada daha etkili olacaktır.

Kent konseyi mevcut yapılanması, organları, mali yapısı, görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde, belediyelere yük olma potansiyelini bünyesinde taşımaktadır. Bunun yerine örneğin, belediye meclisi görüşmelerine halkın katılımını teşvik edici uygulamalar daha az maliyetli ve yönetimin kararlarını etkilemek açısından daha etkili olabilecek uygulamalardır.

Ayrıca kent konseyinin yapısının son derece karışık olduğunu da belirtmek gerekir. Bu karışıklığın, konseyin vatandaş tarafından, anlaşılmasını ve bu yolla yönetime katılıma ilgi duyulmasını zorlaştıracakı düşünölmektedir. Yönetime katılım araçlarının sade ve anlaşılır olması gerekir ki katılımı anlaşılmaz ve külfetli bir işmiş gibi algılanmasına yol açmasın.

Katılımcılığın, gerek yönetilenler açısından ve gerekse yönetenler açısından, siyasal kültür haline getirilebildiği ölçüde yönetime katılım konusunda başarılı olunacağı düşünölmektedir. Buradan hareketle özellikle yerel halkın katılımını teşvik edici, özendirici, gönüllölüğü artırıcı çalışmalar yapılması daha faydalı olabilecektir. Hangi katılım şekli olursa olsun asıl olan halkın gönüllölüğü olduğundan, özellikle katılımcılığı artırmak için gönüllölüğü artırıcı faaliyetlerde bulunulması yerinde olacaktır.

Son olarak belirtmek gerekirse yönetime katılımı artırmak için; halkı yönetimin parçası haline getirebilen, halkın kentine ve sorunlarına duyarlı olmasını sağlayabilen, bütün yerel halkın gönüllü olmasını temin edebilen uygulamalara ihtiyaç olduğu; bunu sağlamak içinde bir katılım aracına değil, farklı birçok katılım aracına önem verilmesinin daha uygun olacağı düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Akay, E. (2006), *Siyasal Toplumsallaşma, Siyasal Kültür ve Siyasal Katılım Arasındaki İlişkinin Kavramsal Analizi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Akdoğan, A. A. (2008), *Yeni Yerel Yönetim Yasalarında Katılım*, <http://www.yayed.org/uploads/yuklemeler/inceleme-23.pdf>, (Çevrimiçi, Erişim Tarihi: 05.06.2016)
- Akdoğan, L. (2009), *Neoliberalizmin Yerelleştirme Projesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Atvur, S. (2008), *Küreselleşme Sürecinde Yerel Gündem 21 ve Çevre: Antalya Örneği*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Aydın, M. (2008), *Kamu Performans Yönetimi ve Polis Teşkilatı Üzerine Bir Çalışma*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aziz, A. (2015), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri* (10. baskı), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Batal, S. (2011), “Avrupa Birliği Yönetime Katılım İlkesinin Türkiye Uygulaması Örneği: Kent Konseyleri”, *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 75-94.
- Bayramoğlu, S. (2002), “Küreselleşmenin Yeni Siyasal İktidar Modeli: Yönetişim”, *Praksis Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı. 7, s. 85-116.
- Belli, A. ve Aydın, A. (2012), “Yerel Demokrasi ve Katılım: Kahramanmaraş ve Hatay İllerinin Karşılaştırması”, *2. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu*, 1-2 Ekim 2012, Kahramanmaraş, s. 136-147.
- Bostancı, S. H. (2011), “Kent Konseylerinin Eko-Belediyecilik Vizyonuna Katkıları”, Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 251-265.
- Bozkurt, Y. (2014), “Yerel Demokrasi Olarak Türkiye’de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş, Sorunlar”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı. 40, s. 229-239
- Bulut, T. (2013), *Katılımcı ve Etkin Yönetim İçin Kent Konseyleri*, Ekin Yayınları, Bursa.
- Bursa Kent Konseyi, <http://www.bursakentkonseyi.org.tr/kurumsal/icerik/bursa-yerel-gundem-21-sureci> (Çevrimiçi, Erişim Tarihi: 23.05.2016).
- Çetinkaya, Ö. ve Korlu, R. K. (2012), “Yerel Demokrasinin Sağlanmasında Katılımcılık Süreci ve Kent Konseylerinin Rolü”, *Maliye Dergisi*, Sayı. 163, s. 95-117.
- Çukurçayır, M. A. (1999), *Yerel Yönetimler ve Katılım: Halkın Katılım Duyarlılığı ve Katılım Yolları Açısından Konya Örneği*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

- Demir, F. (2011), *Kamu Harcamalarında Etkinlik ve Verimlilik: Karaman Belediyesi Hizmetleri Üzerine Bir Uygulama*, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaman.
- Demirci, M. (2010), “Katılımcı Demokrasi Açısından Kent Konseyleri: Eleştirel Bir Değerlendirme”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt. 19, Sayı. 1, s. 21-46.
- Doğan, M. (1998), *Yerel Yönetimlerde Halkın Yönetime Katılımı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Duran, H. (2005), “Siyasal Katılmayı Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Tavşanlı – Kütahya Örneği”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı. 13, s. 131-151.
- Elma, F. (2007), *Demokrasinin Kurumsallaşmasında Yerel Yönetimlerin Rolü (Azerbaycan Örneği)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.
- Emrealp, S. (2005), *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı* (2. baskı), IULA-EMME Yayını, İstanbul.
- Ergin, B. (2008), *Belediyelerde Yönetime Katılım ve Zeytinburnu Belediyesi Kent Konseyi Uygulaması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Erkal, H. (2006), *Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılım*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Eroğlu Yalın, B. (2007), *Siyasal Düşünce ve Siyasal Tercih Üzerinde Değerlerin Etkisi (Siyaset ve Değer İlişkisi ya da İletişimin Siyasalı)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Genç, F. N., Özoğuz B. ve Yılmaz M. (2011), “Yönetişim Yaklaşımı ve Farklı Katılım Yöntemleri”, Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 95-113.
- Gökçe, G. (2000), *Yerel Yönetimlerde Katılma ve Etkinlik –Konya Örneği-*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Görmez, K (1997), *Yerel Demokrasi ve Türkiye*, Vadi Yayınları, Konya.
- Görmez, K., Uçar Altınışik, H. (2011), “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri”, Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 31-51.
- Gözler, K. (1988), “Halkoylamasının Değeri”, *Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, Cilt. 40, Sayı. (1-4), s. 97-113
- Güldiken, N. ve Kaya, G. (2004), “Türk Siyasal Katılımında Bir Parametre: 12 Eylül 1980”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt. 5, Sayı. 2, s. 105-111.

- Karabulut, H. (2009), *Yerel Demokrasilerde Kent Konseylerinin Rolü: Bursa Kent Konseyi Örneği*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.
- Karadut, İ. C. (2015), 21. *Yüzyıl'da Ulus-Ötesi Demokrasi: Köken, Kapsam, Biçim ve Kısıtlılıkları*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
- Kaypak, Ş. (2013), “Kent Konseyleri ve Sivil Toplum Kuruluşları İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt. 10, Sayı. 1, s. 183-199.
- Keleş, R. (2009), *Yerinden Yönetim ve Siyaset* (6. baskı), Cem Yayınevi, İstanbul.
- Keleş, R. (2014), *Yerinden Yönetim ve Siyaset* (8. baskı), Cem Yayınevi, İstanbul.
- Kerman, U., Altan Y., Aktel M. ve Lamba M., (2011), “Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri”, Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 14-30.
- Keskin, E.B. (2013), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı* (2. Baskı), Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi-1, Bursa.
- Kestellioğlu, G. (2011), “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği”, Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 52-74.
- Kirman, E. (2006), *Çok Partili Döneme Geçiş Süreci ve Türk Siyasal Kültüründe Muhalefet Olgusunun Gelişimi (1946-1950)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Kocaoğlu, M. (2011), *Yerel Yönetimlerde Katılım Kültürü (Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Koç, T. (2009), *Yerel Demokrasi, Katılım ve Yönetişim: Adana Örneği*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Koçak, Y (2013), *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişim Süreci: Günümüz Açısından Bir Değerlendirme*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.
- Kurt, N. (2002), *Türkiye’de Yönetim Kültürü ve Mahalli İdarelerin Gelişimine Etkisi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.
- Kurt, S. (2012), *Yerel Demokrasi Mekanizmaları Olarak Kent Konseyleri ve Silivri Kent Konseyi*, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Nohutçu, A. (2012), *Kamu Yönetimi*, Savaş Yayınları, Ankara.

- Önder, Ö. (2013), "Yerelleşme ve Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesi Bağlamında Yerel Katılım", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt. 9, Sayı. 18, s. 311-326.
- Özcan, M. (2007), *Belediyelerde Yönetime Katılım ve Bir Yönetime Katılım Tekniği Olarak Bilgi Edinme Hakkı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özoğuz, B. (2012), *Farklı Yerel Katılım Yöntemleri ve Kent Konseyleri Örneği*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Sabancılar, S. (2011), *Türk Siyasal Kültüründe Devlet-i Ebed Müddet Düşüncesi ve 1980 Sonrasında Yaşanan Dönüşümler*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Savut, E. (2011), "Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri ve Uşak Kent Konseyi", Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 343-363.
- Say, S. (2011), *İbn Haldûn'un "Uluslararası İlişkileri Etkileyen Unsurlar"a İlişkin Görüşlerinin Analiz ve Değerlendirmesi*, Marmara Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Sezer, Ö. (2008), *Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Sünbül, M. (2012), *Yerel Yönetimlerde Demokratik Katılım Açısından Kent Konseyinin Önemi ve Küçükçekmece Örneği*, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Şahin, S. Z. (2011), "Kent Konseylerinin Katılımcı Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Örneği", Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 173-188.
- Şat, N. (2011), "Halkın Yönetime Katılımının Bir Kanalı Sıfatıyla Kent Konseylerinin Değerlendirilmesi", Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 114-133.
- Toprak, Z. (2013), *Türkiye'nin İdari Yapılanmasına Yerel Yönetimler ve Felsefesi*, [http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiQptbzm8faAhUGOJoKHdCmDC0QFggqMAA&url=http%3A%2F%2Fkisi.deu.edu.tr%2Fuserweb%2Fzerrin.toprak%2FTURKIYE'DE%2520YEREL%2520YONETIMLER%2520YAPILANMASI\(1\).pdf&usq=AOvVaw1jFGvKP_KoD66Hn8mBhFYb](http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiQptbzm8faAhUGOJoKHdCmDC0QFggqMAA&url=http%3A%2F%2Fkisi.deu.edu.tr%2Fuserweb%2Fzerrin.toprak%2FTURKIYE'DE%2520YEREL%2520YONETIMLER%2520YAPILANMASI(1).pdf&usq=AOvVaw1jFGvKP_KoD66Hn8mBhFYb), (Çevrimiçi, Erişim Tarihi: 05.01.2018).
- Türk Dil Kurumu, (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.57719b7480f777.13601959), (Çevrimiçi, Erişim Tarihi: 28.06.2016).
- Usta, S. (2011), "Katılımcı Demokrasi Perspektifinden Kent Konseyleri ve Sivil Toplum Kuruluşları İlişkisi: Sakarya Örneği", Keskin, E. B. (Ed.), *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, s. 201-218.

- Ünal Erzen, M. ve Eroğlu Yalın, B. (2011), “ Siyasal Kültürün Temel Paradigmaları Üzerine: Kültürden, Siyasal Toplumsallaşma, Örgütlenme ve Katılma Süreçlerine Yansıyanlar”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Cilt. 41, Sayı. 1, s. 49-61.
- Ünal, F. (2011), “ Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü ”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi*, Sayı. 30, s. 241-248.
- Yeşildal, A. (2014), *Yerel Demokrasinin Gelişim Sürecinde Kent Konseylerinin İşlevselliği: Kocaeli ve Kartepe Kent Konseyleri Örneği*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli.
- Yıldırım, U., Öner, Ş., Aksu, H. ve Tatlı, S. M. (2011), “Yerel Temsil ve Katılım Bağlamında Belediye Meclisleri: Kahramanmaraş ve Sivas Örnekleri”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt. 8, Sayı. 15, s. 507-530.
- Yılmaz, L. (2003), *Siyasal Kültür – Kriz Etkileşimi Çerçevesinde Türk Siyasal Kültürünün Kriz Alanları*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Yükçü, S. ve Atağan, G. (2009), “ Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt. 23, Sayı. 4, s. 1-13.

EKLER

EK-1. Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

13 NİSAN 2012 TARİHİNDE TSO'DA YAPILAN SİVAS KENT KONSEYİ GENEL KURULUNUN TOPLANTISINDA GÖRÜŞÜLÜP OYBİRLİĞİYLE KEBUL EDİLEN SİVAS KENT KONSEYİ ÇALIŞMA YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu yönergenin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan Sivas kent konseyinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- Bu yönerge; Sivas Kent Konseyi'nin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Yönerge; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşmalara, 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesine 08.10.2006 gün ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ve 06.06.2009 gün 27250 sayılı Resmi Gazete'de değişiklik yapılan Kent Konseyi Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Kent; Sivas Kentini,
- b) Belediye; Sivas Belediyesini,
- c) Kent Konseyi; Yapısı ilgili Yönetmelik ve bu Yönerge'de tanımlanmış olan Sivas Kent Konseyini,
- ç) Meclisler ve çalışma grupları; Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kalite ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,
- d) Yerel Gündem 21 Programı; Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21'inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planınının 28'inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nı,
- e) Yönetişim; Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,
- f) YG21; Yerel Gündem 21 Programı'nı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sivas İli Kent Konseyinin Görevleri ve Çalışma İlkeleri

EK-1. (devam) Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

Kent Konseyinin Görevleri

MADDE 5- Kent Konseyinin Görevleri

- a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- b) Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,
- ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak,
- i) Kent Konseyi'nde oluşturulan görüşleri kent halkının bilgisine sunmak,
- j) Bölgesel ve ulusal sorunların çözümünde diğer kent konseyleriyle işbirliği yapmak,
- k) Kentli hakları bildirgesini hazırlamak,
- l) Kentimizi tanıtmak, sorunlarımızı ilgili birimlere aktarmak, çözüm çalışmalarını izlemek ve çözümün hızlanması için katkıda bulunmak,
- m) Kent sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantılar düzenlemek, bu konuda oluşan programları desteklemek

Kent Konseyinin Çalışma İlkeleri

MADDE 6- Kent Konseyi aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

- a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- c) Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

EK-1. (devam) Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

- d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sivas İli Kent Konseyi Üyeleri ve Organları

Kent Konseyi Üyeliği

MADDE 7- (1) Kent Konseyi aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur.

- a) Sivas Valisi veya temsilcisi,
- b) Sivas Belediye Başkanı veya temsilcisi,
- c) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü veya temsilcisi,
- d) Sivas il ve merkez ilçe teşkilatlarını kurmuş olan siyasi partilerin il başkanları veya temsilcileri,
- e) Sivas Valisi tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarını temsilen on üye,
- f) Sivas Belediye sınırları içindeki mahalle muhtarlarını temsilen kendi aralarından seçilecek 15 üye,
- g) Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarını temsilen (Baro, Ticaret Sanayi Odası, Esnaf Odaları Birliği, Tabipler ve Eczacılar Odası, Mimarlar ve Mühendisler Odası, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası vb.) birer üye,
- ğ) Kent Konseyince kurulan meclisleri temsilen birer üye,
- h) Kamu yararına çalışan dernekler ile Kent Konseyinin amacına uygun dernek ve vakıfları ayrıca sendikaları temsilen 1 üyeden oluşur.

Kent Konseyinin Organları

MADDE 8 – (1) Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul
- b) Yürütme Kurulu
- c) Meclisler
- d) Çalışma Grupları
- e) Kent Konseyi Başkanı

Genel Kurul

MADDE 9 – (2) Genel kurul kent konseyinin en yetkili organı olup 7 inci maddede sayılan üyelerden oluşur. Genel kurula kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Temsilciler yetki belgelerini toplantıya getirmek zorundadırlar. Başkanın veya Yürütme Kurulu'nun gerekli gördüğü durumda kimlik kontrolü yapılabilir. Genel kurul halkın izlemesine açıktır.

(2) Genel kurul; Yürütme Kurulu'nun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, ilgili Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

(3) Genel kurul Ocak ve Eylül aylarında, yılda iki kez olağan olarak toplanır. Toplantı çağrısı kent konseyi başkanı tarafından, toplantıdan en az 7 gün önce yazılı olarak yapılır. Çoğunluğun sağlanamaması durumunda yedi gün içinde yapılacak ikinci toplantının zamanı ve yeri de bu çağrıda belirtilir. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz.

(4) Genel kurul, kent konseyi başkanının çağrısı veya genel kurul temsilcilerinin en az üçte ikisinin yazılı isteği ile gündemli olarak olağanüstü toplantı yapılabilir. Toplantı çağrısı kent konseyi başkanı tarafından

EK-1. (devam) Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

toplantıdan en az 15 gün önce yazılı olarak yapılır. Çoğunluğun sağlanamaması durumunda yapılacak ikinci toplantının zamanı ve yeri de bu çağrıda belirtilir. Olağanüstü toplantının gündemi değiştirilemez veya gündeme madde eklenemez.

(5) Toplantıları kent konseyi başkanı açar. Açılış konuşmasının ardından divana bir başkan bir başkan yardımcısı ve iki kâtip üye seçilir. Seçim açık oyla yapılır. Divanın belirlenmesinin ardından gündeme geçilir. Olağan toplantılarda madde eklenmesi veya çıkarılması en az 15 temsilcinin yazılı isteği ve kurulda açık oyla oylanarak kabul edilmesi halinde mümkündür. Gündemin oylanması ve kabulünün ardından gündem maddelerinin görüşülmesine geçilir. Oylamalar açık oyla yapılır. Ancak en az 15 temsilcinin yazılı isteği ve kurulda açık oyla oylanarak kabul edilmesi halinde, ilgili madde hakkında gizli oylama ve açık tasnif ile karar verilebilir. Bu durumda divan aynı zamanda sandık kurulu olarak görev yapar. Genel kurulda alınan kararlar divan tarafından yazılı olarak yürütme kuruluna bildirilir.

Yürütme Kurulu

MADDE 10 – (1) Yürütme kuruluna kent konseyi Başkanı, Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme Kurulu, Kent Konseyi Başkanı dâhil Kadın ve Gençlik Meclisi başkanlarının da yer aldığı 15 üyeden oluşur.

Yürütme kurulu yapacağı ilk toplantıda bir yazman ve sayman üye seçer. Seçim açık oylama ile yapılır.

(2) Yürütme Kurulu en az ayda bir kez toplanır ve genel kurulun kendisine verdiği görevleri yapar. Amaçlar doğrultusunda eylem planları hazırlar ve genel kurula sunar. Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışmalarını izler, sonuçları ve görüşlerini genel kurula iletir. Kent konseyi çalışmalarının görev ve sorumluluklarını belirler. Kent konseyi bütçesini hazırlar. Bunların yanı sıra, genel kurulun gündemini tespit etmek ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri Sivas Belediyesi'ne sunmak ve uygulamaları izlemek de yürütme kurulunun görevleridir.

(3) Yürütme kurulunun üyelerinden herhangi birinin kent konseyindeki kurum temsilciliği sona ererse yürütme kurulu üyeliği de sona erer. Kurumun yeni temsilcisi yürütme kurulu üyesi olur, yürütme kurulu üyelerinde her hangi bir boşluk doğarsa ilk olağan genel kurul toplantısında yürütme kurulunun eksik üyelerinin seçimi yapılır. Bir yıl içinde mazeretsiz olarak 3 toplantıya katılmayan yürütme kurulu üyesinin üyeliği düşer.

Kent Konseyi Başkanı

MADDE 11 – (1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Görev süresi yürütme kurulu ile eş zamanlıdır.

(2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Salt çoğunluk sağlanamazsa ikinci oylama en çok oy alan iki aday için oylama yapılır. İkinci oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur. Oylamanın nasıl yapılacağına genel kurul karar verir.

(3) Kent konseyi başkanının görev başında bulunmadığı hallerde, bu süre içerisinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekâlet eder.

(4) Kent konseyi başkanı genel kurulun yürütme kuruluna verdiği görevlerin yapılmasını sağlar.

Meclisler

MADDE 12 – (1) Kent konseyi görev alanına giren konularda meclisler oluşturabilir.

(2) Meclislerin çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

EK-1. (devam) Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

(3) Meclislerde oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere belediye meclisine sunulur.

(4) meclisler yürütme kurulunun onayı ile görev ve değerlendirmeleriyle ilgili olarak seminer, konferans ve inceleme yapabilir. Meclisler tarafından yapılacak basın açıklamaları ve resmi ziyaretler konusunda önceden yürütme kuruluna bilgiler verilir.

Çalışma Grupları

MADDE 13 – (1) Kent konseyi görev alanına giren konularda çalışma grupları oluşturabilir. Çalışma grupları, kurum ve kuruluş temsilcilerinin yanı sıra kent içinde yaşayan her kesimden kişinin bireysel katılımını da öngören bir yapıdır.

(2) Çalışma grupları en az 15 genel kurul üyesinin yazılı önerisi ve genel kurulun kabulü ile oluşur. Önerinin görüşülmesi sırasında gruba katılmak isteyen isimler belirlenir.

(3) çalışma grupları en az 5 kişiden oluşur ve grup üyelerinin kendi aralarından seçecekleri bir başkan ve bir başkan vekili tarafından yönetilir. Başkan aynı zamanda kent konseyi üyesidir.

(4) Çalışma grupları her yıl en az 6 toplantı yapar. Toplantılar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile yapılır ve kararlar katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Toplantılara bir yıl içinde mazeretsiz olarak üç kez katılmayan üye üyelikten çekilmiş sayılır. Grup üyeliğinden çekilmiş sayılan kişi eğer bir kurum veya kuruluşun temsilcisi ise bu kurum veya kuruluştan yeni bir temsilci belirlemesi istenebilir.

(5) Çalışma gruplarının Sivas'ın öncelikli gündemi

Üzerinde yoğunlaşmaları ve çalışma programlarını belirlemeleri istenir. Çalışma gruplarının belirlenen görev alanları içinde, özgürce gündem belirleme ve çalışmaları esastır.

(6) Çalışma grupları, çalışma programı, proje ve önerilerini Yürütme Kuruluna sunarlar.

Yürütme Kurulunda görüşülen, karara bağlanan konular kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra belediye meclisine sunulur.

(7) Çalışma grupları yürütme kurulunun onayı ile görev ve değerlendirmeleriyle ilgili olarak seminer, konferans ve inceleme yapabilir. Çalışma grupları tarafından yapılacak basın açıklamaları ve resmi ziyaretler konusunda önceden yürütme kuruluna bilgi verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 14 – (1) Kent konseyi organları çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

(2) Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya yürütme kurulunun salt çoğunluğunun yazılı isteği ile ya da 7 ini maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

Görüşlerin İlanı

MADDE 15 – (1) Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel Sekreterlik

EK-1. (devam) Sivas Kent Konseyi Çalışma Yönergesi

MADDE 16 – (1) Kent konseyi genel sekreteri, Sivas Belediye Başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

(2) Kent konseyi genel sekreteri, 5 inci maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Sekreteryaya Hizmetleri

MADDE 17 – (1) Kent konseyinin sekreteryaya hizmetleri ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

(2) Sekreteryaya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Yönerge Çıkarma

MADDE 18 – (1) Kent konseyi genel kurulu bu yönergeye ve ilgili yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

Mali Yapı

MADDE 19 – (1) Belediye kent konseyine, bütçesinden ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

(2) Bütçeden Kent Konseyi Başkanı, sayman ve yürütme kurulunca seçilmiş bir üye arasından ikisinin imzası ile harcama yapılır.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönerge, genel kurulunda kabulü tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

EK-2. Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü

SİVAS KENT KONSEYİ KADIN MECLİSİ TÜZÜĞÜ

I. BÖLÜM

AMAÇ – KAPSAM

AMAÇ

Madde 1: Tüzüğün amacı; Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi'nin oluşumunu, organlarını, görevlerini ve çalışma yöntemlerini belirlemektir.

KAPSAM

Madde 2: Tüzük Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi'nin kuruluşunu, amaçlarını ve çalışma ilkelerini kapsar. Kadın Meclisi; Kent Konseyi katılımcılık, sürdürülebilirlik, yaşanabilirlik, kentsel hakların geliştirilmesi; hoşgörü ve uzlaşma ilkeleri ışığında; düşüncelerini açıkça söyleyebilme, çözüm üretebilme, karar alabilme ve uygulayabilme mekanizmaları geliştirmeyi sağlayan ve kendi sorunlarına sahip çıkmalarını özendiren demokratik bir platformdur.

Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi; kent içinde yaşayan kadınların din, dil, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve düşünce farkı gözetmeksizin temsil edilmesini, özgür ve doğrudan katılımı sağlar.

II. BÖLÜM

SİVAS- KENT KONSEYİ KADIN MECLİSİ

AMACI, OLUŞUMU VE ORGANLARI

AMACI

Madde 3: Kadın Meclisi'nin amacı;

- Kadınların, toplumsal yaşamın; üretim, iş, siyaset, kültür, sanat vb. alanlarında söz sahibi olmalarını sağlamak,
- Kent ve kadın sorunları konusunda bilinçlenmelerini ve politikalar oluşturmalarını sağlamak,
- Kentsel yaşama katılmalarını sağlamak,
- Kente ait olma duygularının geliştirilmesine katkı sağlamak,
- Sivas kenti için "sürdürülebilir kalkınma" hedefleri dâhilinde çalışmalar yürütmelerini sağlamak,
- Kadın Meclisi'ni ulusal, uluslararası ve kent düzeyinde temsil etmek ve bu amaca uygun aktiviteler düzenlemek,
- Kadınların, girişimci, araştıran, üreten bireyler olmalarını desteklemek ve bireysel inisiyatiflerini geliştirmek.

OLUŞUMU

Madde 4: Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi; yerel ve merkezi yönetim, üniversite, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, meslek odaları temsilcileri ve gönüllüler ile iş birliği içinde çalışır.

Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi aktif üyeler ve katılımcı üyelere oluşur. Aktif üyeler kurumu temsilen 1 kişi (Üniversite 3 kişi) olarak belirlenir. Genel Kurulda oy kullanma hakları vardır.

Aktif Üyeler:

- Kent Konseyi Kadın Meclisi Üyeleri

EK-2. (devam) Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü

- Resmi protokole dâhil olan eşler
- İl Genel Meclisi bayan üyeleri
- Sivas Belediyesi Bayan Meclis Üyeleri
- Kadın Sivil Toplum Örgütleri Temsilcileri
- Sivas Kent Konseyi Çalışma Gruplarından birer kadın temsilci
- Sivas Belediye sınırları içindeki kadın mahalle muhtarları

Katılımcılar: Bireysel katılımcılardır. Hemşehrilerden oluşur. Meclis toplantılarında söz hakları vardır, oy kullanma hakları yoktur.

ORGANLARI

Madde 5: Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi'nin organları şunlardır:

- Kadın Meclisi Genel Kurulu
- Kadın Meclisi Yürütme Kurulu
- Çalışma Grupları

A. KADIN MECLİSİ GENEL KURULU

Aktif üyelere oluşur. Meclisin en yetkili organıdır. Görevi; Meclis Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan gündemi görüşmek, değerlendirmek, gerekli hallerde gündeme madde eklemek. Tüzük değişikliği yapabilmek ve gerekli kararları almaktır.

Kadın Meclisi Genel Kurulu; Her yıl Nisan ayında seçimli gündemle toplanır. Gerekliğinde olağanüstü toplantı için, Kadın Meclisi Yürütme Kurulu çağrısı üzerine toplanır. Kadın Meclisi Genel Kurulu, kararlarını toplantıya katılanların oy çokluğu ile alır.

Kadın Meclisi Yürütme Kurulu belirlenen gündemle her ay bir kez toplanır.

Genel Kurulda, Meclis Yürütme Kurulu tarafından hazırlanmış olan gündem maddelerine, toplantıya katılan Kadın Meclisi üye sayısının en az yarısı kadar yazılı önerisi ve Genel Kurulun onayı ile madde eklenebilir. Her gündem maddesinin görüşülmesinden sonra karar için oylama yapılır.

Kadın Meclisi Genel Kurullarında oy verme hakkı sadece aktif üyelere aittir.

Kadın Meclisi toplantıları, Kadın Meclisi Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Genel Sekreter tarafından yönetilir.

B. KADIN MECLİSİ YÜRÜTME KURULU

Meclis Yürütme Kurulu; Kadın Meclisi Başkanı, bir Başkan Yardımcısı, bir Genel Sekreter ve üyelere oluşur. Seçimli genel kurulda gizli seçimle en yüksek oyu alan 1 kişi başkan olur.

Kadın Meclisi Başkanı üst üste 2 dönem başkanlık yapabilir.

Meclis Yürütme Kurulu'nun görev süresi 1 yıldır. Yürütme Kurulu, en az 15 günde Sivas Konseyi Merkezinde toplantılarını gerçekleştirir. Aldığı kararları toplantı tutanaklarına ve üyelere Kadın Meclisi Genel Sekreteri aracılığıyla duyurur.

Birbirini takip eden 3 toplantıya geçerli mazereti yazılı olarak bildirmeksizin katılmayan Yürütme Kurulu Üyesine yazılı ihtar gönderilir. Dördüncü toplantıya da katılmadığı takdirde Yürütme Kurulu'nun 2/3'nin kararı ile Yürütme Kurulu üyeliğinden çıkarılır.

EK-2. (devam) Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü

Yürütme kurulunda herhangi bir sebeple eksilme olması halinde, eksilen üye genel kurul tarafından seçilme gelmiş ise ilk genel kurulda yerine yeni üye seçilir. Çalışma grubu temsilcisi ise, aynı gruptan bir başka temsilci seçilir.

KADIN MECLİS BAŞKANI:

Görev ve Yetkileri:

- Kadın Meclisi Yürütme Kuruluna başkanlık eder.
- Seçimli Genel Kurul toplantısı dışındaki Genel Kurul toplantılarını yönetir.
- Kadın Meclisi toplantı gündemlerini Yürütme Kurulu ile birlikte belirler.
- Kadın Meclisi'ni yerel, ulusal, uluslararası alanlarda ilgili çalışma grup/grupları temsilcileriyle istişare halinde temsil eder.
- Kadın Meclisi Yürütme Kurulu'nun; Kadın Meclisi ile temas halinde; ilgili birimler ile işbirliği içinde çalışmasını sağlar.
- Kadın Meclisi Yürütme Kurulu üyelerini ve aktif üyeleri, genel işleyiş çerçevesinde; Kent Konseyi ilke ve amaçları doğrultusunda proje ve aktivitelerin daha etkin olabilmesi için gerekli çalışmaları yapar. Bu görevini, Yürütme Kurulu ve aktif üyelerin görüş ve önerilerini dikkate alarak ve bunları karara yansıtarak yerine getirir.
- Başkan, görev ve yetkilerini kullanırken tüm üyelere karşı sorumludur, eylem ve işlemlerinde üyeleri ve onların düşüncelerini dikkate alır.

KADIN MECLİSİ BAŞKAN YARDIMCISI

Görev ve Sorumlulukları:

- Başkan yardımcısı, Yürütme Kurulu'nun verdiği sürekli görevlerin yanı sıra, Başkanın verdiği görev ve sorumluluklar doğrultusunda görev icra ederler.
- Başkan yardımcısı, başkanla beraber iş bölümünde bulunarak Kadın Meclisi Yürütme Kurulu üyelerine her Yürütme Kurulu toplantısında görev alanlarıyla ilgili konularda bilgi verir.
- Başkan yardımcısı 3 aylık periyotlarla yeni üyeleri Kent Konseyi Kadın Meclisi hakkında bilgilendirmek zorundadır.

KADIN MECLİSİ GENEL SEKRETERİ

Görevleri:

- Kadın Meclisi ile Kent Konseyi Genel Sekreterliği arasında iletişim ve koordinasyonu sağlar.
- Kadın Meclisi Genel Kurul ve Yürütme Kurulu toplantılarını organize eder.
- Kadın Meclisi çalışma gruplarının proje ve çalışmalarına kolaylaştırıcılık yapar.
- Kadın Meclisi üyelik bilgilerini, toplantı tutanaklarını, proje çalışmalarını, çalışma grupları üye listelerini tutar ve arşivlenmesini çalışma gruplarının raportörleriyle işbirliği halinde sağlar.
- Genel Sekreter aktif üyelerin faal olup olmadığını takip eder.

C. KADIN MECLİSİ ÇALIŞMA GRUPLARI

- Eğitim Kültür Sanat Çalışma Grubu
- İstihdam ve Kadın El Emeği Değerlendirme Çalışma Grubu
- Sağlık Çalışma Grubu

EK-2. (devam) Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü

- Kadın Hakları Çalışma Grubu

Kadın Meclisi Çalışma Grupları, toplantılarını periyodik olarak Sivas Kent Konseyi merkezinde gerçekleştirirler. Her çalışma grubu, kendi içerisinde seçimle bir temsilci belirler. Kadın Meclisi Çalışma Grupları temsilcileri, her yıl Mart ayında gerçekleştirilecek seçimlerle değişir.

ÇALIŞMA GRUBU TEMSİLCİLERİ:

Görev ve Yetkileri:

- Çalışma grubu üyelerinin istek ve önerileri doğrultusunda üretilen projeleri Yürütme Kurulu'nun bilgisine sunar ayrıca projelerinin işleyişi konusunda gerekli sorumlulukları alır ve Yürütme Kurulu'na karşı sorumludur.
- Çalışma grubunun faaliyetlerini organize eder.

Çalışma grubu faaliyetleriyle ilgili olarak Yürütme Kurulu ve diğer üyelere haber ve bilgi verir.

III. BÖLÜM

SEÇİM ESAS VE USULLERİ

Madde 6: Kadın Meclisi seçim esas ve usulleri şunlardır;

Kadın Meclisi yürütme kurulu, 1 Başkan ve 8 üye olmak üzere toplam 9 kişiden oluşur. Kadın Meclisi yürütme kurulu başkanı seçimli genel kurulda açık oylama yapılarak seçilir. Yürütme Kurulu üyeleri seçimli genel kurulda istişari oyla en çok oy alan ilk dört kişi olarak belirlenir. Yürütme kurulunun diğer 4 üyesi çalışma gruplarının seçtiği temsilcilerden oluşur. Yürütme kurulu ilk toplantısında kendi içinden 1 başkan yardımcısı, 1 genel sekreter seçer.

IV. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 7: Kent Konseyi; Sivas Kent Konseyi merkezinde sekreteryaya hizmetlerinin, üyelik ilişkilerinin ve çeşitli aktivitelerin gerçekleştirir.

Madde 8: Kadın Meclisi; toplantı gündemlerindeki konular ile ilgili olarak uygun gördüğü kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerini toplantılara davet eder.

Madde 9: Halktan ve üyelerden gelen bilgi talebi için meclis kararları halka ve basına açıktır. Meclis kararlar Sivas Kent Konseyi merkezinde halka açık bulundurulur.

Madde 10: Kadın Meclisi üyeleri hiçbir siyasi partinin propagandası ve savunuculuğunu yapamaz.

Madde 11: Kadın Meclisi Yürütme Kurulu, çalışma grupları ve projelerden Kent Konseyi Genel Sekreterini, ilgili sorumlu ve koordinatör aracılığı ile sürekli bilgilendirir,

Madde 12: Aksi belirtilmedikçe alınan kararlar oy çokluğu ile alınır.

ÜYELİKTE AYRILMA VE ÇIKARILMA

Madde 13:

Ayrılma: Kadın Meclisi üyeliği üyenin üyelikten ayrılma isteği ile sona erer. Üye dilediği anda Yürütme Kurulu Başkanlığına yazılı olarak ayrılma isteğini belirtmekle üyelikten ayrılmış sayılır,

Çıkarılma: Kadın Meclisi'ne üye olma hakkını yitirmek, Kent Konseyi ilkeleri ile Kadın Meclisi tüzük hükümlerine aykırı davranmak, Kadın Meclisi ilke ve ideallerini zedeleyen tutum ve davranışlarda

EK-2. (devam) Sivas Kent Konseyi Kadın Meclisi Tüzüğü

bulunmak, kendisine verilen görev ve sorumlulukları sürekli şekilde aksatmak üyelikten çıkarılma nedenleridir.

Yürütme Kurulunun kararı ve bu kararın Kent Konseyi Genel Sekreteri onayından sonra üyelikten çıkarılma kararı yürürlüğe girer.

V. BÖLÜM

YÜRÜTME

Madde 14: Bu tüzük hükümlerini Kadın Meclisi Yürütme Kurulu yürütür.

TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ

Kadın Meclisi tüzüğü genel kurula katılan üyelerin 2/3 çoğunluğu ile değiştirilir.

GEÇİCİ MADDE 1: Kadın Meclisi Yürütme Kurulu seçilinceye kadar toplantı gündem ve tarihi Sivas Kent Konseyi Genel Sekreterliği tarafından belirlenir ve yürütülür.

EK-3. Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi

SİVAS KENT KONSEYİ GENÇLİK MECLİSİ YÖNERGESİ

I. BÖLÜM Amaç - Kapsam

Amaç:

Madde -1: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin oluşumunu, organlarını, görevlerini ve çalışma yöntemlerini belirlemektir.

Kapsam:

Madde -2: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin kuruluşunu, amaçlarını ve çalışma ilkelerini kapsar.

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi; yerel ve ulusal demokratikleşme sürecinde, gençlerin düşüncelerini açıkça söyleyebilmelerini, çözüm üretebilmelerini, karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarını sağlar. Kendi sorunlarına sahip çıkmalarını özendiren gönüllülük temelinde, Kent Konseyleri bünyesinde yer alan organlardır.

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisleri Ulusal ölçekte örgütlenmiş olan Ulusal Gençlik Parlamentosu ile iş birliği içerisinde örgütlenen demokratik bir oluşumdur.

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi; gençlerin, meclis çatısı altında yaratılan uzlaşma ortamı içerisinde, dil, din, ırk, kültür, sınıf, eğitim ve cinsiyet farkı gözetmeksizin kentimizin sürdürülebilir gelişmesinin temelini oluşturacak politikaların yaratılmasında ve öncelikli sorunların belirlenerek bunların çözüm önerilerinin üretilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunmalarını sağlar.

2. BÖLÜM

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi

Amacı, İlkeleri, Oluşumu ve Organları

Amacı:

Madde - 3: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin amacı;

1. Gençlerin, kent yönetiminde karar alma mekanizmalarına katılmalarını, gençlik ve kentle ilgili sorunların çözümünde sorun çözme anlayışı içerisinde aktif rol almalarını sağlamak,
2. Sürdürülebilir kalkınma anlayışı içerisinde kente yönelik çalışmalar yürütmelerin' sağlamak,
3. Kent gençliğini, ulusal, uluslararası ve kent düzeyinde kamu kurum/kurul uluslararası kuruluşların ilgili mekanizmalarında temsil etmek ve bu amaca uygun aktiviteler düzenlemek,
4. Ulusal ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde yerel düzeyde gençlik haklarını korumak ve geliştirmek,
5. Gençlerin kentsel kimlik ve aidiyet bilincini geliştirmek,
6. Gençlerin, girişimci ve dinamik kimliklerini ön plana çıkararak, araştıran, üreten, topluma, ülkesine ve dünyaya yararlı bireyler olmalarını desteklemek ve bireysel . inisiyatiflerini geliştirmek,
7. Gençlerin, kentin bilimsel, teknolojik, sanatsal, sosyal ve kültürel etkinliklerinde rol almalarını sağlamak, insan hakları ve çevre konusunda duyarlılıklarını arttırmak,
8. Gençliğin dayanışma ve paylaşma yönelik özelliklerini "ortaklık" bilinci içinde geliştirmek ve gençliğe birlikte çalışma alışkanlığı kazandırmak,

EK-3. (devam) Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi

9. Gençlerin, dinamizmini ve enerjisini kanalizere edeceği uğraş ve ilgi alanları yaratmak ve bu konuda diğer kurum ve kuruluşlarla ortaklaşa etkinlikler gerçekleştirmek,

İlkeleri

Madde - 4: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarını şu ilkeler çerçevesinde yürütür;

Şeffaflık

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarının tümünde şeffaflık esas alınır.

Yapacağı bütün etkinlikleri üyelerine duyurur, üyelerinin düşüncelerini alır ve katılımlarını sağlar. Bilgi paylaşımını tarafsız, koşulsuz ve eşit yapar.

Temsil

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi, yerel yönetim sürecindeki karar alma mekanizmalarında kent gençliği adına söz sahibi olan temsili yapıdır. Ancak Kent Konseyi Gençlik Meclisi siyasi ve ekonomik güçlerden ve bunlar doğrultusundaki fikirlerden bağımsız olup bu doğrultudaki hiçbir güç ile dikey ve yatay ilişki içine giremez.

Kadın - Erkek Eşitliği

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarında kadın - erkek eşitliği esastır. Kent Konseyi Gençlik Meclisi kadın - erkek dengesinin sağlanmasına dikkat eder.

Gönüllülük

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarının tümünde gönüllülüğü esas alır. Kâr amacı güden herhangi bir çalışma içerisine giremez. Kent içerisinde gençlerin gönüllülüğün gelişmesini ve yayılmasını teşvik eder.

Bireysel Kapasite Gelişimi

Gençlerin bireysel kapasite gelişimini sağlayacak eğitsel, sosyal içerikli çalışmalar kent gençliğinin sesini yükseltecek ve her türlü politika oluşturma sürecinde gençlik boyutunun da dikkate alınmasını sağlar.

Sosyal Sorumluluk

Kentleşme sorunlarının artarak farklılaştığı günümüzde gençlerin çevrelerindeki sorunları sahiplenerek çözüm önerileri sunması, uygulama süreçlerine ve sonuçların takibine etkin katılımı, sosyal sorumluluk duygularının gelişimini sağlar.

Kentin Yaşam Kalitesinin Arttırılması

Kent Konseyi Gençlik Meclisi, kentsel kalkınma politikalarına gençlik bakış açısı kazandıran öneriler geliştirir ve görüşlerini yerel yönetim birimlerine sunar.

Sürdürülebilirlik

Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin sürdürülebilirliğinin sağlanması için kurumsallaşma bir zorunluluktur. Diğer Kent Konseyi Gençlik Meclisleri ve UGP ile iletişim bağlarını kurar, ortaklık geliştirir ve güçlendirir. Kent Konseyi Gençlik Meclisleri yeni katılımlara açıktır.

Yönetişim

Kent Konseyi Gençlik Meclisi iyi yönetim doğrultusunda yerel ortaklarla işbirliği içinde, kent kararlarının alınması ve uygulanması süreçlerinde kamuoyu oluşturulmasına katkıda bulunur.

Çözümde Ortaklık

Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarının tümü başta Sivas Kent Konseyi olmak üzere konuyla ilgili tüm yerel aktörler ile ortaklık anlayışı içerisinde gerçekleştirir.

Aktif Katılım

EK-3. (devam) Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi

Gerçekleştirilecek çalışmaların tümünde gençliğin karar alma aşamasında sonuçların takibine kadar tüm süreçlere aktif katılımı bir zorunluluktur. Çalışmaların tüm fikirlere saygı ve hoşgörü ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirir.

Oluşumu

Madde - 5: Sivas Gençlik Meclisi 15- 26 yaşları arasındaki,

- a) Cumhuriyet Üniversitesi Öğrenci Konsey temsilcileri
- b) Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci topluluk/kulüp temsilcileri,
- c) Lise Öğrenci Temsilcileri,
- d) Gençlik ile ilgili çalışma yapan Sivil toplum kuruluşları gençlik temsilcileri,
- e) Odaların Gençlik Temsilcileri,
- f) Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Grubu temsilcileri, (Bireysel katılımcılar çalışma grubu içinde yer alır)
- g) Kamu Kurumlarının Gençlik temsilcileri (SHÇEK, Gençlik Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri ve Halk Eğitim Merkezleri)
- h) Mahalle Gençlik temsilcileri,
- i) Sivas Belediye Meclisinde Grubu bulunan siyasi parti Gençlik kolları temsilcilerinden

Organları:

Madde - 6: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin organları şunlardır;

- A. Genel Kurul
- B. Yürütme Kurulu
- C. Danışma Kurulu
- D. Çalışma Grupları

A. Genel Kurul

Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin en üst karar alma organıdır. Gençlik meclisi politikasını belirler. Görevi; meclis yürütme kurulu tarafından hazırlanan gündemi görüşmek, değerlendirmek, gerekli hallerde gündeme madde eklemektir.

Kent Konseyi Gençlik Meclisi Genel Kurulu; 5. Maddede sayılan kurum ve kuruluşların bir kadın bir erkekten oluşan temsilcilerinin katılımı ile yılda en az 2 kez olağan toplanır. Genel' Kurul temsilcilerinin katılımında kadın - erkek eşitliğinin sağlanması zorunludur. Genel Kurul toplantılarından en az 1 'inin seçimli olması gereklidir. Gerektiğinde olağanüstü toplantı için Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yürütme Kurulu çağrısı veya Genel Kurul üyelerinin 1/3'ünün imzalı çağrısı ile toplanır. Kent Konseyi Gençlik Meclisi Genel Kurulu, toplantıya katılanların oybirliği ile karar alır. Yürütme Kurulu seçimlerinde sağlanamadığı takdirde oyçokluğu ile karar alınır.

Gençlik Meclisi Yürütme Kurulu üyeleri seçimleri aleni oylama ile yapılır. Gençlik Meclisi Yürütme Kurulu üyeleri en fazla oy alan 15 kişiden teşekkül eder.

Genel Kurul'da, Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yürütme Kurulu tarafından hazırlanmış olan gündem maddelerine, toplantıya katılan üyelerinin önerisi ve Genel Kurul'un onayı ile madde eklenebilir.

B. Yürütme Kurulu

EK-3. (devam) Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Yönergesi

Genel Kurul tarafından belirlenen politikalar çerçevesinde Genel Kurul kararlarının 1 yıl boyunca uygulayıcı/yürütücü organdır.

Yürütme Kurulu, üye kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar. Kent yönetiminde Kent Konseyi Gençlik Meclisi'ni temsil eder. En az 3 aylık raporlar ile çalışmalarını değerlendirip üyelerine ve Ulusal Gençlik Parlamentosuna bilgi verir. Kent Konseyi Gençlik Meclisi'ni yerel, ulusal ve uluslararası süreçlerde ilgili çalışma grupları ile istişare halinde temsil eder.

Genel Kurul tarafından seçilen ve en az 1 yıl Kent Konseyi Gençlik Meclisi çalışmalarına katılmış, 14 üyeden oluşan bir kuruldur. Bir kişi en fazla 2 defa seçilebilir. Yürütme Kurulu ayda 1 kez toplanır.

3. BÖLÜM

Dayanak

Madde - 7: Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi 5393 sayılı yasanın 76. maddesi ve 8 Ekim 2006 tarihli 26313 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Kent Konseyi Yönetmeliği'ne dayanmaktadır.

Yürürlük

Madde - 8: Bu yönerge Sivas Kent Konseyi Gençlik Meclisi Genel Kurulunda onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Madde -9: Gençlik Meclisi ilk toplantısını Kent konseyi Genel kurulundan sonra Kent Konseyinin yazılı daveti ile ilgili kurum temsilcilerinin katılımı ile toplanır.

Yönerge Değişikliği

Madde - 10: Gençlik Meclisi yönergesi, Genel Kurula Katılan üyelerin 2/3 çoğunluğu sağlaması ile değiştirilir.

Geçici Madde 1: İlk Genel Kurulda Yürütme Kuruluna girmek için Gençlik Meclisi faaliyetlerine en az 1 yıl katılma şartı aranmaz. Bu madde takip eden seçimli ilk kurulda feshedilir.

EK-4. Mülakat Soruları

Sivas Kent Konseyi Yürütme Kurulu Üyelerine Sorulan Sorular:

Soru 1. Sivas Kent Konseyine nasıl üye oldunuz? Üye olmadan önce konseyden ve çalışmalarından haberdar mıydınız?

Soru 2. Sivas Kent Konseyi'nin mevcut yapısı, katılımcıları ve işleyişi hakkında bilgi verir misiniz? (Mevcut yapısı, katılımcıları ve işleyişi hakkında bilginiz var mı?)

Soru 3. Mevcut yapısı dikkate alındığında Sivas Kent Konseyi katılımcı bir özelliğe sahip mi? Öneride bulunacak olsanız başka hangi grupların veya kurumların konseyde yer almasını önerirdiniz? (Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 8. maddesine göre kent konseyleri aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur: a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, b) Belediye başkanı veya temsilcisi, c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci, f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri, g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.)

Soru 4. Konseyin mevcut yapılanmasından ve işleyişinden memnun musunuz? Kent konseyinin yapılanmasında ve işleyişinde gördüğünüz en önemli eksiklik nedir?

Soru 5. Kent konseyinde alınan kararlar uygulanıyor mu? Sivas için önemli gördüğünüz ve kent konseyinde alınan kararlardan uygulanan ve uygulanmayan örnekler verebilir misiniz?

Soru 6. Sivas halkının ve Sivas'taki sivil toplum kuruluşlarının şehir yönetimine (şehir yönetiminden kasıt Sivas merkez ilçedir) katılımını artırmak için, Sivas Kent Konseyi sizce neler yapmalıdır?

Soru 7. Sivas Kent Konseyi ile Sivas Belediyesi'nin ilişkisi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Soru 8. Kent konseyleri belediye yönetimi ilişkisinin sorunlu alanları sizce nelerdir?

Soru 9. Sivas Kent Konseyi'nin Sivas Belediye sınırları içerisinde eğilmesi gereken en önemli üç sorun sizce nedir?

S.10. Son olarak Sivas Kent Konseyi ile ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Sivas Kent Konseyi Genel Kurulu üyelerine sorulan sorular:

Soru 1. Sivas Kent Konseyine nasıl üye oldunuz? Üye olmadan önce konseyden ve çalışmalarından haberdar mıydınız?

Soru 2. Katılım kavramı, bir kararın; hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya bütününe o kararlardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek kişilerin güçleri oranında katkıda bulunması olarak tanımlanmaktadır (MK Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2011, S. 8.).

Daha kısa bir ifade ile vatandaşın yönetimde söz sahibi olması, en azından alınan kararları etkilemeye çalışmasıdır (Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, C. 1, S. 1). Bu anlamda kent konseyinin katılımcı bir yapıda olduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?

Soru 3. Sivas Kent Konseyinin Sivas Belediye sınırları içerisinde eğilmesi gereken en önemli üç sorun sizce nedir?

Soru 4. Son olarak Sivas Kent Konseyi ile ilgili önerileriniz nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KORU, Mustafa
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 03.09.1984, HAFİK
Medeni hali : EVLİ
Telefon : 0541 944 00 58
Faks :
e-mail : m_koru@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi	15.08.2008
Lise	Hafik Lisesi, Hafik	15.06.2001

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2009-2011	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Ardeşen Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar İşletmeni
2012-2013	TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü	Sözleşmeli Personel
2013-.....	Sivas Valiliği	İl Planlama Uzmanı

Yabancı Dil

İngilizce

le.ahbv.edu.tr